

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมฟังก์ชั่นรูม ร.ร. เลควิว สอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ เขตอำ จังหวัดเพชรบุรี

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๕ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ผมขออนุญาตเปิดประชุมนะครับ วันนี้เราจะไล่ไปทีละมาตรา สิ่งที่พวกเราทุกคนจะต้องช่วยกันดูก็คือ ๑. ถ้อยคำใช้ได้ไหม ตรงตามที่เราเคยพูดกันไหม ๒. มีอะไรจะเสนอเพิ่มเติมขึ้นอีกไหม และ ๓. สำหรับชุดของอาจารย์นิติพันธุ์ซึ่งอาจจะหนักหน่อย ช่วยกรุณาตามไปด้วยว่าในแต่ละเรื่องมีใครเสนออะไรที่แปลก ๆ ไปจากที่เราเขียนกันเอาไว้ ช่วยบอกด้วยเราจะได้อุของเขามาเสียทีเดียว และถ้ามันตรงกันแล้วก็ไม่ต้องหยิบขึ้นมา แต่ถ้าอันไหนที่รู้สึกมันเข้าท่าเข้าทางหรือมีกรณีที่จะต้องช่วยกันคิดก็ช่วยหยิบขึ้นมา เพราะว่ามีเยอะ ต้องเอาชุดอาจารย์นิติพันธุ์กับคณะช่วยกันดูนะครับ เราจะเริ่มต้นให้ฝ่ายเลขานุการอ่านไปตั้งแต่มาตรา ๑ เลย

เลขานุการ (นายปกรณ์ นิลประพันธ์) : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

ประธาน : อันนี้เหมือนกันทุกฉบับในรัฐธรรมนูญ มีอะไรไหมครับ ถ้าไม่มีก็ไปเลย

เลขานุการ : มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประธาน : นี่ก็เหมือนกันทุกฉบับ ถ้อยคำ มีอะไรไหมครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๑/๒

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ประธาน : อันนี้ส่วนที่เราเพิ่มขึ้นคือวรรคสองเพื่อที่จะให้การทำหน้าที่ของแต่ละองค์กรนั้นนึกถึงส่วนรวม แล้วก็คำนึงถึงหลักนิติธรรมประกอบกันด้วย มีอะไรไหมครับ ถ้าไม่มีก็ไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๔ ยังค้างพิจารณา มีข้อพิจารณาอยู่ ๔ แบบ

แบบ ๑ มาตรา ๔ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน

แบบ ๒ มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

แบบ ๓ มาตรา ๔ บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

แบบ ๔ มาตรา ๔ ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

ประธาน : มาตรานี้ดูจะซ้ำ ๆ กับมาตรา ๒๗ ใครมีเปิดดูร่างมาตรา ๒๗ จริง ๆ ควรจะเขียนที่เดียวกัน แต่ว่าเท่าที่เขาเขียนกันมาเขาวางหลักทั่วไปเอาไว้ในมาตรา ๔ ไว้อันหนึ่งแล้วก็ไปเขียนซ้ำอีกทีในมาตรา ๒๗ ซึ่งดูมันจะเกินความจำเป็น แต่ว่าเมื่อมันเคยอยู่ในบททั่วไปแล้วผมก็คิดว่าเขียนไว้ที่นี่เอาแบบ ๑ ซึ่งมันจะ cover ได้ไหม เดิมมีแต่เพียงว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใดตอนหลังก็เกิดความรู้สึกว่าเรื่องเพศนี้เป็นปัญหาสำคัญ ก็มาเติมเพศเข้าไป เมื่อเติมตรงนี้แล้วข้างในมาตรา ๒๗ ก็อาจจะต้องไปแก้เพื่อไม่ให้มันซ้ำกันอีกครั้งหนึ่ง เราจะเอาแบบ ๑ แบบ ๒ หรือแบบ ๓ แบบ ๔ เชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ คือเดิมเป็นอย่างที่ท่านประธานได้กรุณาชี้แจง คือเราพูดถึงมาตรา ๔ จะพูดถึงเหล่ากำเนิดกับศาสนา ต่อมาวิวัฒนาการก็เติมเพศเข้าไป และต่อมาก็มาเติมเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เข้าไป โดยเห็นว่ามันยังไม่ครอบคลุมพวกเหล่านี้ ความจริงอย่างที่ท่านประธานชี้แจงทุกเรื่องอยู่ในมาตรา ๒๗ ทั้งหมด ไม่ว่าจะความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ หรือการไม่เลือกปฏิบัติ จริง ๆ แล้วผมก็เลยคิดว่าถ้าจะเขียนอยู่ในตรงนี้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ทหัยกาญจน์ ๑/๓

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ในมาตรา ๔ ถ้าเขียนตามแบบ ๔ มันคลุมหมด ทั้งชาติกำเนิด ทั้งผิวพรรณ ทั้งอะไรทุกอย่างของมนุษย์ วางเป็นหลักว่าในรัฐธรรมนูญนี้เราให้ความคุ้มครองประชาชนชาวไทยเสมอกันทุกรูปแบบ และมาตรา ๒๗ ไปขยายแต่ละเรื่อง เพราะว่าถ้าเอาแบบ ๑ คือเป็นแบบที่เคยเขียนมาแล้วมันก็ยังขาดเรื่องนั้น เรื่องนี้ เดียวก็จะมีคนทักท้วงขึ้น

ประธาน : เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมขออนุญาตคือในแบบ ๑ ก็เป็นแบบที่นำมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๕ แบบ ๒ ก็จะนำมาจากมาตรา ๔ แต่ว่าเอามาผสมกัน ซึ่งในความเห็นผมเองผมว่าแบบ ๒ คล้าย ๆ กับที่เราเขียนไว้มันจะครอบคลุมแล้วก็มีความชัดเจนดี แต่ว่าในความเห็นผมนะครับผมคิดว่าน่าจะเอาเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคขึ้นมาก่อน แล้วมาต่อด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ เสมอกัน อันนี้ก็จะครบถ้วน เวลาแปลออกมาเป็นภาษาอังกฤษก็จะเห็นมาตรานี้มีความชัดเจนคือสิทธิ เสรีภาพเป็นเรื่องสำคัญนะครับ ซึ่งมีตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๔๗๕ ความเสมอภาคก็เป็นหลักสำคัญของประชาธิปไตย ส่วนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาเพิ่มในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แล้วก็ได้มีการใช้กันมาตลอดหลังจากนั้น ใจผมยังคิดว่าแบบ ๒ แล้วปรับปรุงน่าจะเหมาะสม

นายเกียรติชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ผมค่อนข้างจะคล้อยตามกับท่านอัครพรนะครับ เพราะว่าในมาตรา ๔ อยู่ในบททั่วไป และมาตรา ๒๗ ไปเน้นในเรื่องของสิทธิ เสรีภาพของปวงชนชาวไทยอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเกิดไปดูตามแบบ ๑ ๒ ๓ แบบ ๔ ผมว่าตัวถ้อยคำน่าจะเหมาะสมอยู่ในบททั่วไปมากกว่าครับ เพราะว่ามาตรา ๒๗ ในส่วนสิทธิ เสรีภาพมันก็ขยายความชัดเจนอยู่แล้วครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ผมขออนุญาตครับ ผมก็ชอบแบบ ๔ นะครับ เมื่อคืนก็ตัดสินใจเลือกแบบ ๔ ไว้ เห็นด้วยกับท่านอัครพรนะครับ แบบ ๔ นี้ เราเคยพูดกันใช้ไหมว่าบุคคลทุกคนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย แบบ ๓ นะครับ แต่แบบ ๔ นี้ปวงชนชาวไทยก็เฉพาะที่เป็นคนไทย ก็ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน ผมว่ามันอยู่ในบททั่วไปแค่นี้ก็น่าจะพอแล้ว อบอุ่นดีด้วยครับ ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ น่าจะเป็นที่ถูกต้องใจของทุกคนนะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พหุมติ ๑/๔

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ แบบ ๒ แบบ ๔ ผมว่ามันมีความหมายเดียวกัน ผมว่าถ้าเราจะแยกออกไปเราก็เห็นทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค แบบ ๔ มันคลุมหมดเลยตามรัฐธรรมนูญพูดถึงหมดแล้ว สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเราต้องการแจ่มแจ้งให้เห็นชัด ๆ เราก็เอาแบบ ๒ แต่ว่าถ้าเราต้องการเอาสั้น ๆ แล้วคลุมหมด แบบ ๔ มันจะคลุมหมดเลย มันได้อรรถาธิบาย คล้าย ๆ กับว่าตามรัฐธรรมนูญนี้มันคลุมหมดแล้ว แต่ว่าถ้าเราต้องการให้ชัด ๆ เราก็เอาแบบ ๒ ซึ่งถ้าแปลเป็นภาษาอังกฤษออกมามันจะชัดเจน

ประธาน : เชิญครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ดิฉันว่าแบบ ๑ หรือแบบ ๒ น่าจะดี เพราะว่าเราเริ่มต้นใหม่ ๆ ให้ความชัดเจน คือคนส่วนใหญ่ไม่ใช่ นักกฎหมายจะไม่ได้ตีความแบบที่เราตีความกัน แต่ตรงนี้มี spell out มีการพูดออกมาชัดเจนว่าหมายถึงอะไร สิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้ามาที่หลังอย่างที่คุณประพันธ์เสนอก็ไม่ใช่ไร ความเสมอภาคอะไรต่าง ๆ ทำให้เรารู้สึกว่ารัฐธรรมนูญนี้มีตั้งแต่จุดเริ่มต้นก็พูดถึงความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพของประชาชน ถ้าเป็นข้อ ๔ ก็เข้าใจที่คุณอัครพรพูดนะคะว่ามันรวมทุกอย่าง แต่ว่าสำหรับ layman ที่ไม่ใช่ นักกฎหมายรู้สึก ว่า ๑ กับ ๒ จะดีกว่า แต่ถ้า ๑ แล้วขอจะไม่ไปตัดเรื่องชายและหญิง เพราะฉะนั้นถ้าจำเป็นเอา ๒ ดีกว่าจะไปตัดในข้อ ๒๗

ประธาน : คือต้องเข้าใจว่าหมวดนี้เป็นหมวดทั่วไป เพราะฉะนั้นจะวางเป็นหลักกว้าง ๆ ส่วนรายละเอียดถ้าเราอยากจะเน้นตรงไหนก็ต้องไปเน้นตรงหมวดที่ว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ เพื่อให้เห็นชัด ถ้ามาเขียนตรงนี้ ตรงหมวดสิทธิ เสรีภาพจะหายไป มันอาจจะฟังดูอาจจะยังรู้สึกเหมือน กับถูกกระทบ เพราะฉะนั้นถ้าจะใช้แบบ ๔ ที่คุณอัครพรว่าก็จะคลุมได้หมด คือความทัดเทียมกันของคน แล้วก็สิทธิในเรื่องอะไรก็ไปว่ากันที่ตรงนั้น มันก็จะได้ไม่เกิดความรู้สึกว่ามันจะหายไป เพราะมาตรา ๒๗ มันจะบอกชัดเจน เชิญครับ

นางกิริณา สุมาวงศ์ : ขอขอบคุณคะ ท่านประธานคะดิฉันเองจริง ๆ แล้วชอบแบบ ๒ หรือว่าแบบ ๔ แต่ว่าแบบ ๔ ที่คุณอัครพรพูดมีเหตุผล แต่ว่าในบางครั้งคนไทยที่อ่านพอมาอ่าน ถ้าเราเขียนแบบ ๔ เข้าไปเขาไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้นถ้าเอาแบบ ๒ เขาอ่านแล้วเขาเข้าใจว่ามัน spell out ออกมาคืออะไร เป็นศักดิ์ศรี พวกนี้ชอบพูดถึงศักดิ์ศรี ท่านเคยทราบในปี ๒๕๔๐ เราพูดอยู่เสมอ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อะไรอย่างนี้นะคะ แล้วก็สิทธิ เสรีภาพพอเราออกมาอย่างนี้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ชาวบ้านชาวช่องที่เขาไม่ได้รับการศึกษาเขาจะเข้าใจแล้วว่ารัฐธรรมนูญนี้คุ้มครองเราเรื่องนี้จะ
อะไรอย่างนี้ และความเสมอภาค ดิฉันก็อยากจะเรียนว่าถ้าแบบ ๒ มันก็ดูดี ชาวบ้านก็เยอะแยะ
ที่อ่านแล้วจะมีความเข้าใจแล้วอาจจะบอกว่าเราเห็นด้วยนะ แล้วเราก็ชอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้
อะไรอย่างนี้นะคะ ที่สั้นนั้นสำหรับนักวิชาการอ่าน ที่ยาวไปก็อธิบายให้ชาวบ้านที่ไม่รู้เรื่อง
ประสีประสาให้ได้ว่าเรื่อง ขอขอบคุณค่ะ

ประธาน : เชิญครับ

นายเอียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ผมยังยืนยันว่าแบบ ๔ น่าจะเหมาะ
สำหรับในเรื่องของบททั่วไป คือจริง ๆ เรื่องที่ทั้งพีก็ระดม ทั้งอาจารย์จรีเป็นห่วง ผมคิดว่าเวลา
ประชาชนทั่วไปเวลาไปอ่านในส่วนที่เกี่ยวข้องหรืออะไรที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของ
ตัวเองก็จะไปอยู่ในหมวดสิทธิ เสรีภาพมากกว่า จะไปอ่านตรงนั้นมากกว่าตรงนี้นะครับ

ประธาน : คือถ้าจะเขียนแบบเอาให้เพื่อฝันก็แบบ ๒ ดีแล้วไม่ได้อะไร แต่ถ้าจะให้
ได้อะไรก็ต้องเขียนแบบ ๔ แล้วก็ไปใส่รายละเอียดที่มาตรา ๒๗ เพราะว่ารัฐธรรมนูญเราพยายาม
จะไปทำให้มันเกิดผลมากที่สุด แบบประเภทพูดลอย ๆ อย่างแบบ ๒ นั้นก็เสมอกันแล้ว So what
ก็ไม่ได้อะไร แต่ว่าถ้าอิมใจกับสิ่งไม่ได้อะไรก็เอาแบบ ๒ แต่ว่าถ้าอยากได้อะไรก็ต้องไปเอาแบบ ๔
บวกกับมาตรา ๒๗ ซึ่งมันจะบอกว่าอะไรมาน้อยแค่นั้น เชิญท่านนรชิตครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ผมฟังแล้วแบบ ๔ ก็คลุมดี
แต่ฟังทั้งท่านอาจารย์จรี คุณก็ระดมพูดถึง ผมคิดว่าถ้าเป็นแบบ ๔ คนอ่านแล้วก็ผ่านไป เหมือนกับ
ไม่เขียนก็ยังได้ เพราะมันก็จะมืบทสิทธิและเสรีภาพ แต่นี่จะเป็นการย้าว่าประชาชน ปวงชน
ชาวไทยมีสิทธิ เสรีภาพเท่ากัน แต่ว่าคิดว่าแบบ ๒ มันก็อย่างที่ใช้คำว่า กินใจ ก็ดี แล้วมันก็รับกับ
มาตรา ๒๖ ที่บอกว่าที่จะออกกฎหมายใดต้องไม่ขัดกับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มันก็รับกันอยู่

ประธาน : ถ้าเราใช้แบบ ๒ เราก็ไปตัดตรงโน้นออก คือรัฐธรรมนูญเราคงไม่เขียน
อะไรซ้ำ ๆ ซาก ๆ คือถ้าเขียนแบบ ๔ ก็จะตัดมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ ออกไปเป็นส่วนใหญ่
เอาอันไหนก็ได้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เรียนท่านประธาน ขออนุญาตครับ ผมคิดว่าถ้าใน
หมวด ๓ ได้มีการใช้คำพูด มีถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ เสมอภาคไว้แล้ว ไม่ขาดตก
บกพร่องอะไร แบบ ๔ ก็น่าจะดีแล้วครับ ก็คือว่าถ้าข้างในไม่หลุดนะครับ คุ้มครองหมดก็โอเค
ไม่อย่างนั้นมันก็จะซ้ำกันไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๑/๖

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เชิญครับ ผู้หญิงอาจจะคิดอีกอย่างหนึ่งนะครับ

นางกีระณา สุมาวงศ์ : ขอประทานโทษนะคะ ดิฉันต้องเรียนอย่างนี้นะคะ ดิฉันก็อยากจะให้ประชาชนได้เห็นถึงว่าเรามีความตั้งใจที่จะคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และป้องกันความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของเขาซึ่งเขาพูดอยู่บ่อย ๆ โดยเฉพาะชาวทางภาคอีสาน ที่นี้ถ้าท่านได้ยืนยันเข้มแข็งว่าอันนี้ถ้าเอาแบบ ๔ แล้วมันคุ้มครองทั้งหมด ดิฉันก็จะยอมนะคะ แต่ว่าในการเขียนรัฐธรรมนูญนี้เราจะย้ำตอกหัวตะปุกทุกครั้งไม่ได้หรือคะ เขียนให้มันย่ำว่า คนนี้หายใจด้วยจมูก กินข้าวด้วยฟัน มันผิดหลักการหรือคะท่าน ถ้าอย่างใดดิฉันก็ยังคล้อยตามท่าน ถ้ามาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ ไม่มี มันก็ไม่มี ความหมาย ถ้าอย่างนี้ดิฉันก็ยอมแบบ ๔ ตามท่าน เพราะท่านเป็นปรมาจารย์ทางด้านเขียนรัฐธรรมนูญ ถ้าเป็นคนอื่นมา convince ไม่ยอมนะคะ ท่านอัครด้วย ๒ คน ดิฉันยอม แต่ถ้าคนอื่นมา convince ดิฉันไม่ยอม ดิฉันเรียนให้ทราบเลยว่า ไม่ยอม ขอขอบคุณค่ะ

ประธาน : เชิญครับ อาจารย์จรี

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ดิฉันคิดว่าถ้าใช้แบบ ๒ เรากำลัง set the tone บรรยากาศให้คนอยากอ่านต่อ ลงไปอ่านต่อว่ารายละเอียดมีอะไรบ้าง เพราะว่าอาจจะซ้ำนิทหนึ่งแต่ดิฉันว่าไม่เป็นไร เพราะทำให้ประโยชน์ที่ได้คือความชื่นชม ชื่นชอบ แล้วก็อยากอ่านต่อ ซึ่งก็สำคัญ มันเป็นเรื่องทางจิตใจที่ถ้าสมมุติเป็นภาษากฎหมาย วิชาการหมดบางที่ก็อย่างที่ คุณกีระณามันก็จะทำให้รู้สึกว้าวแห่งแล้ง ฉันทไม่อ่านต่อแล้วไม่รู้คืออะไร ถ้ามีข้อนี้แล้วไปต่อ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ ดิฉันคิดว่ามันขยายความกว้างขึ้น ทำให้เข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น และทำให้ชวนอ่านต่อ

นายอัคร จารุจินดา : ขออนุญาตอีกครั้งหนึ่ง คือถ้าแบบ ๒ มันไม่ครบทุกเรื่อง มันก็ได้แค่ ๓ เรื่อง ระบบบัญญัติรัฐธรรมนูญมีมากกว่านั้น ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นั้นมีทั้งมาตรา ๔ แบบ ๑ และแบบ ๒ ๒ มาตราเขียนคู่กัน ถ้าเราเหลือแต่แบบ ๒ ก็หมายความว่าแบบ ๑ คือเรื่องเหล่ากำเนิด เพศ ศาสนา ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เราไม่คุ้มครองแล้ว มันจะเข้าใจไปอย่างนั้นนะครับ เพราะฉะนั้น ๒ มาตรานี้มันก็ยังไม่พอ เพราะยังมีอีกหลายเรื่อง เรื่องชาติพันธุ์ เรื่องผิวพรรณ เรื่องอะไร ซึ่งมันจะต้องพูดกันไว้ เพราะฉะนั้นในแบบ ๔ ที่กระผมเองกราบเรียนก็เพื่อเป็นบทแสดงเจตนา เท่านั้นเอง ของบททั่วไปว่าประชาชนทุกคนตามรัฐธรรมนูญนี้ได้รับความคุ้มครองทุกบทบัญญัติของ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

รัฐธรรมนูญเท่ากันหมด เสร็จแล้วในรายละเอียดของแต่ละมาตรา มาตรา มาตราไปมันก็จะมาพูดถึงเรื่องนั้น ๆ นะครับ ไม่อย่างนั้นแล้วคนจะโต้แย้งขึ้นมาว่าขาดเรื่องนั้น ขาดเรื่องนี้ ทำไมไม่เขียนให้เขา ทำไมตัดเรื่องนี้ออกให้เขา

นางกัระณา สุมาวงศ์ : ท่านประธานคะ ข้าน้อยเจียมตัวคะยอมรับปรมาจารย์ผู้เขียนทั้ง ๒ ท่าน และทุก ๆ ท่านดิฉันก็เข้าใจแล้ว แต่ว่าด้วยความหวังดีที่เราอยากจะทำให้ประชาชนเห็น ส่วนใหญ่ที่เป็นคนที่ไม่ได้รับการศึกษาได้เห็นว่ามีเจตนา แต่ว่าในเมื่อมันได้เขียนไปแล้ว แต่ว่าถ้าเขียนแล้วตรงนี้มันจะหลุดไป ดิฉันก็ไม่เอาดีกว่าคะ เอามาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ เอามาคุยกันดีกว่า เอาไว้ในนี้จะได้คุ้มครองได้ดีกว่า ขอขอบคุณคะ ถ้าอย่างนั้นก็เอาแบบ ๔ นะคะ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ผม ๒ ก็ได้ ๔ ก็ได้ครับ แต่ว่ามันมีปัญหาเรื่องคำว่า ประชาชนชาวไทย กับ บุคคล ประเด็นนี้เราเคยพูดกันแล้ว ที่นี้พอใช้แบบ ๔ ว่าเป็นบุคคล กลุ่มหนึ่งจะหายไปไหมที่ว่าไม่ได้เป็นประชาชนชาวไทยที่มีบัตรประชาชนโดยถูกต้อง ผมว่าอันนี้เป็นประเด็นที่ว่าถ้าเกิดมีใครท้วงขึ้นมา แบบ ๓ ใช้ใหม่ครับ ปวงชนใช้ใหม่ครับ อันนี้ไม่หลุดใช้ใหม่ครับท่านอัคร คลุมหมตใช้ใหม่ครับ แบบ ๔ คือปวงชน มันจะหลุดคำว่า บุคคล ไป

ประธาน : ถ้าจะเอาอย่างที่ภัทรว่าต้องเอาแบบ ๓ คือใช้บุคคล จริง ๆ ตรงนี้ใช้บุคคลได้ เพราะว่าตรงไหนที่เราเน้นเฉพาะคนไทยเราก็จะบอกคนไทย อันไหนที่เราใช้บุคคลเราก็บุคคล ซึ่ง cover หมดทุกคน ตัวนี้ถ้าใช้บุคคลก็ครอบคลุมหมดทุกคน ก็ใช้ได้ จะได้ไม่เกิดปัญหาเอาแบบ ๓ ก็แล้วกันนะครับ เชิญ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : คือผมไม่ค่อยแน่ใจว่าเวลาที่พูดถึงเรื่องคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน มันจะกลายเป็นว่าตรงหลังที่ตามมาทีบอกว่ามีเฉพาะประชาชนคนไทย ก็ต้องขยายถึงทุกคนในโลกหรือเปล่า สิ่งทีตอนนั้นเข้าใจว่าเราคุยกันคุยประเด็นนี้ครับ แล้วเราถึงไปจบลงตรงว่าจริง ๆ เราควรใช้ปวงชนชาวไทย ส่วนบุคคลที่ไม่ใช่ปวงชนชาวไทยให้มีสิทธิ หน้าที่ หรือเสรีภาพอะไร เป็นสิ่งที่เราจะไปบัญญัติไว้เป็นเฉพาะเรื่อง ๆ อันนี้เท่าที่ผมเข้าใจตอนที่เรารวกัน นะครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตนิดเดียวครับ พอดีเรื่องนี้ผมก็เป็นห่วง เพราะว่าเดี๋ยวมันจะไปถึงในจุดที่ผมอาจจะแสดงความเห็นในเรื่องการถอนสัญชาติ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

กับเรื่องของการเนรเทศบุคคลออกนอกประเทศ เพราะว่าถ้าไปใช้บุคคลเดียวในอนาคตอาจจะทำไม่ได้ในความคิด ผมก็เลยคิดว่าถ้าเป็นปวงชนมันก็คือคุ้มครองคนไทย ก็กราบเรียนไว้เบื้องต้นครับ

ประธาน : เชิญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : คราวก่อนที่พูดกันเรื่องนี้คือรัฐธรรมนูญนี้จะใช้กับคนไทยเป็นหลัก ซึ่งจะระบุว่าคือปวงชนชาวไทยหรือคนไทยจะได้รับการคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนถ้าเป็นบุคคลอื่น คนต่างด้าวอะไรพวกนี้ เราเคยพูดกันว่าจะไปอยู่ในเรื่องนโยบายแห่งรัฐที่จะบอกว่าการคุ้มครองก็เป็นไปตามหลัก ตามอนุสัญญา หรือความตกลงที่เกี่ยวข้องกัน ว่าเขาจะมีสิทธิแค่ไหน เพียงไร ก็จะใช้คำว่า ปวงชนชาวไทย หรือในรัฐธรรมนูญนี้ส่วนใหญ่จะใช้ ปวงชนชาวไทย เว้นแต่จะเป็นกรณีอื่นก็จะใช้คำอื่นไป ก็เคยคุยกันไว้อย่างนั้น

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ เข้าใจว่าคุณภัทระอาจจะยังห่วงอยู่นิดหนึ่ง คือคนที่อยู่ในประเทศไทยยาวนานตั้งแต่รุ่นพ่อ รุ่นแม่ แต่ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีบัตรรวมทั้งชาวเขาบางส่วน และคนที่ไม่ใช่ชาวเขา อย่างตรงเขตระหว่างพม่ากับไทย ที่ระนอง หรือบางคนที่ไม่ได้สัญชาติ คือด้วยการแบ่งเขตในครั้งหนึ่ง สมัยหนึ่ง เขายังไม่มีสิทธิเต็มที และคนเหล่านี้จะถือว่าเป็นปวงชนชาวไทยไหม ถ้าใช้ปวงชนชาวไทยจะตัดเขาออกไปหรือเปล่า ทั้ง ๆ ที่เขาเป็นคนไทยนั่นแหละ แต่เข้าใจเหตุผลที่เราคุยกันคราวที่แล้วว่ารัฐธรรมนูญจะใช้กับคนไทย แล้วก็การคุ้มครองสิทธิคนอื่นที่อยู่ในประเทศไทยเราก็กินด้วย แต่ว่าตรงนี้อาจจะห่วงนิดหนึ่ง เรื่องชาติพันธุ์กับคนที่ไม่ใช่สัญชาติ

ประธาน : ตรงนั้นเป็นเรื่องของกฎหมายปกติที่จะทำให้เขาเป็นคนมีสัญชาติไทย ไม่ใช่รัฐธรรมนูญ ถ้าเราคิดว่าคนเหล่านั้นควรจะเป็นคนมีสัญชาติไทยเราก็กินกฎหมายเพื่อให้เขามาเป็นสัญชาติไทย พอเขาได้สัญชาติไทยเขาก็ได้รับการคุ้มครอง อันนี้จะใช้บุคคลหรือจะใช้ปวงชนชาวไทยก็ได้ทั้งคู่ เพราะว่าถึงจะใช้บุคคลมันก็ได้ไม่ได้แปลว่าสิทธิและเสรีภาพของคนทุกคนจะเหมือนกันหมด เพราะขึ้นอยู่กับบทบัญญัติ เพราะเราใช้คำว่า ตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญใช้กับคนไทยมันก็ได้แต่คนไทย อันไหนที่ใช้กับคนทั้งปวง คนทั่วไป อย่างเช่นยกตัวอย่างในคดีอาญาจะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลสุจริต อะไรพวกนี้ อันนี้จะใช้หมดกับทุกคนไม่ว่าคนไทยหรือคนต่างด้าว มันก็จะไปตามบทบัญญัติที่บัญญัติเอาไว้

เลขาธิการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในขั้นที่เราพิจารณากันที่กรุงเทพฯ เราได้อ้างตำราท่านอาจารย์หยุด บอกว่ารัฐธรรมนูญกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

คนสัญชาติของรัฐ ไม่ได้กำหนดความสัมพันธ์กับคนต่างด้าว ถ้ารัฐธรรมนูญจะให้สิทธิและเสรีภาพกับคนต่างด้าวก็ต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เจาะจง ในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้เช่นว่านี้ก็ย่อมเป็นไปตามสนธิสัญญา เพราะฉะนั้นคำว่า ปวงชนชาวไทย ท่านอาจารย์หยุดท่านอธิบายไว้ว่าหมายถึงปวงชนชาวไทย กรณีที่ถ้าจะใช้คำว่า บุคคล มันจะมีปัญหาอยู่นิดหนึ่งก็คือ มันเขียนรับกับมาตรา ๓ ก็คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย เรากำลังจะบอกว่า เมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยแล้ว แล้วใช้ทางไหน มาตรา ๔ จะรองรับว่าปวงชนชาวไทยจึงได้รับความคุ้มครองเสมอกัน มันจะรับกันอยู่ครับ ถ้าไปใช้บุคคลจะแปลกไป

ประธาน : เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อันนี้ผมก็เป็นคนส่งไลน์ไปให้ของที่ท่านเลขาธิการได้อ้างคือในรัฐธรรมนูญโดยหลักทั่วไปเขาจะคุ้มครองเฉพาะคนชาติเท่านั้นเอง ส่วนคนต่างด้าวหรือไม่ใช่คนชาติจะได้สิทธิแค่ไหนอยู่ที่ favor ของประเทศนั้นเขาจะให้ แล้วก็ถ้อยคำว่า ปวงชนชาวไทยใช้มาตลอดนะครับ อันนี้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แล้วย้อนหลังไปเขาก็จะใช้คำว่า ประชาชนชาวไทยหรือปวงชนชาวไทยที่อยู่ในความคุ้มครองของรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน ถ้าใช้บุคคล พอเราเปลี่ยนถ้อยคำจะต้องมีการตีความ พอจะต้องมีการตีความบ๊ีบเขาจะต้องอ้างว่าอันนี้มันเปลี่ยนความหมายแล้ว ซึ่งผมคิดว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านมาจะใช้ปวงชนชาวไทยหรือประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด

เลขาธิการ : ผมขออนุญาตให้ข้อมูลเพิ่มเติม จากรัฐธรรมนูญที่เราใช้เป็นฐานในการพิจารณา คือรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา ซึ่งเรายอมรับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดก็ใช้คำว่า ปวงชนชาวไทย นับแต่นั้นมาก็ไล่มา ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ คือคำว่า บุคคล ผมเห็นด้วยนะครับ ผมไม่ห่วงเรื่องคนต่างชาติ แต่ผมห่วงประเด็นที่อาจารย์จรัสพูด และถ้ามีคนไปขยายความว่าคนเหล่านั้นไม่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๆ ที่จิตสำนึกและความรู้สึก ความเป็นชาติร่วมกันของเขา คือเขารู้สึกว่าเขาเป็นคนไทย อันนี้ผมเกรงว่าจะมีปัญหาหรือเปล่า แม้ว่าหลักของรัฐธรรมนูญจะใช้เรื่องของปวงชนชาวไทยมา แต่ว่าผมพลิกดูปี ๒๕๔๐ ก็ใช้ ๒ ที่ มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย แต่พอมาตรา ๔ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ก็ดี ปี ๒๕๕๐ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับการคุ้มครองก็ใช้คำว่า บุคคล ที่นี้ผมคิดว่าเป็นอย่างที่ท่านประธานพูดคือว่าตรงนี้เราจะใช้บุคคลก็ได้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๑/๑๐

ปวงชนชาวไทยก็ได้ เพราะว่าในหมวดต่อ ๆ ไป อันไหนที่เราอยากจะเขียนชัดว่าเป็นเรื่องของ
ปวงชนชาวไทย เราก็เขียนว่าเป็นปวงชนชาวไทย แต่ผมมองดูลักษณะของป้องกันปัญหามากกว่า
จะมีคนเอาไปพูดหรือว่าตีความลักษณะอย่างนั้นหรือเปล่า

- ๒/๑

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เชิญครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ถ้าเราใช้คำว่า บุคคล ผมว่าต่อไปมีปัญหาในการตีความแน่นอน เพราะว่าบุคคลไม่ว่าถ้าเราไปพูดถึงคนต่างด้าว หรือคนตามชายขอบ หรือคนที่มีปัญหาในเรื่องชาติพันธุ์ต่าง ๆ พวกนี้อ้างแต่สิทธินะครับ สิทธิและหน้าที่ของเขามันควรจะกำกับด้วย ถ้าอ้างแต่สิทธิแล้วก็หน้าที่สำคัญที่เขาพึงมีตามคนสัญชาติไทย คือหน้าที่เสียภาษีหน้าที่รับใช้ชาติเป็นทหาร พวกนี้จะต้องทำด้วย ไม่ใช่อ้างแต่สิทธิว่าจะต้องการตามรัฐธรรมนูญที่คนไทยเกิดมาเราก็เสียภาษีแต่เกิดแล้ว แล้วก็ต้องเกณฑ์เป็นทหารด้วย ถ้าเราจะอ้างแต่สิทธิว่าบุคคลแล้วก็ไม่ทำหน้าที่ผมว่าไม่แฟร์นะครับ ผมว่าสิทธิควรจะเป็นไปตามหลักสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี เขาให้อยู่แล้ว ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่อไปเขาจะมีให้เองนะครับ ถ้าเราไปใช้บุคคลจะมีปัญหาทางด้านงบประมาณ เป็นภาระของประเทศชาติอย่างยิ่งนะครับ ถ้าเราอ้างสิทธิจะต้องมีหน้าที่กำกับด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ : คนเหล่านี้เขาจ่ายภาษีโดยอ้อมอยู่แล้วครับท่านรอง เช่นว่าการซื้อ VAT ซื้อของเขาก็จ่ายภาษี คนต่างด้าว คนไร้รัฐ คนไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อย อันนี้อยู่ในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๔ เลยนะครับ เขาบอกว่า สิทธิขั้นพื้นฐานของ มนุษย์ทุกคนพึงได้รับโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ แล้วเขาก็คำนึงถึงคนเหล่านี้ คนต่างด้าว คนไร้รัฐ คนไร้สัญชาติ คนกลุ่มน้อย ซึ่งอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยไม่ว่าชั่วคราวหรือถาวรก็ควรได้รับ การคุ้มครอง

ประธาน : เชิญอาจารย์อุดม

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ตอนสมัยรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่เราไปใช้คำว่า บุคคล ในมาตรา ๔ มีผลทำให้มีชาวต่างชาติไปร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเรื่องเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้ศาลเองก็งมงายมันเป็นเรื่องคนไทยหรือว่าเป็นคนต่างชาติที่ทำไมมาเรียกร้องเรื่องของการใช้สิทธิในการที่จะบอกว่ากฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าถ้ามาตรานี้เขียนให้ชัดว่าเป็นเรื่องปวงชนชาวไทย จะชัดเจนเลยว่าคนต่างชาติท่านจะมาใช้สิทธิอะไรก็แล้วแต่ท่านต้องว่าตามสิ่งที่เป็นเรื่องพระราชบัญญัติคือไม่ใช่เป็นเรื่องของการอ้างรัฐธรรมนูญในสิ่งที่มีปัญหา คือผมคิดว่าเรื่องพรรคอย่างนี้ไม่ใช่เรื่องที่ผมมองว่าเราใจกว้างกับคนไทยหรือกับคนต่างชาติ ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของการบัญญัติเรื่อง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับอำนาจรัฐไทย แต่ว่าการที่เราจะเอื้อกับเรื่องของชาวต่างชาติ หรือคนที่ยังไม่มีสัญชาติไทย ก็คงเป็นเรื่องที่ผู้ถืออำนาจอธิปไตยจะต้องมานั่งคิดนะครับว่าเราจะเอื้อเพื่อเผื่อแผ่เขา โดยปกติกฎหมายในระดับฝ่ายนิติบัญญัติผมคิดว่าเขาไม่ได้ระบุอยู่แล้วว่าเป็นคนชาติไหนนะครับ ปกติฝ่ายนิติบัญญัติก็จะไปบัญญัติเรื่องทีบอกว่าเป็นเรื่องต่าง ๆ คนที่เข้ามาในเมืองไทยเป็นบุคคลจะดำเนินการอย่างไร ผมเป็นห่วงว่าถ้าเมื่อไรเราใช้คำว่า บุคคล มันจะมีปัญหา การตีความเข้าไปในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคลค่อนข้างเยอะ แล้วก็ทำให้เราต้องมาพะวักพะวงว่าเรื่องนี้เราจะคุ้มครองคนต่างชาติหรือไม่ อันนี้จะเป็นปัญหามาก ผมเลยอยากจะเห็นว่าอะไรที่รัฐธรรมนูญหวังว่าจะเอื้อให้คนต่างชาติ ส่วนใหญ่เรามักจะไปเขียนอยู่ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน ไปเขียนในเรื่องเหล่านั้นนะครับ มากกว่าที่จะไปเขียนเป็นบทบัญญัติทั่วไป อันนี้ผมเลยอยากจะให้ที่ประชุมชัดเจนในเรื่องนี้ว่า จริง ๆ แล้วเราเป็นเรื่องการเขียนความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับอำนาจรัฐไทย ผมคิดอย่างนั้นครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เมื่อครูนี้อาจารย์เอียร์ชัยจะพูดไหมครับ

นายเอียร์ชัย ณ นคร : เห็นด้วยกับที่อาจารย์อุดมพูดนะครับ

ประธาน : ก็ตกลงใช้แบบที่ ๔ ก็แล้วกันนะครับ ต่อไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๕ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้น เป็นอันใช้บังคับมิได้

ประธาน : นี่เราเติมคำว่า การกระทำ เพราะว่ามันจะมีทั้งตัวกฎหมายและตัวการกระทำขยายวงขึ้น เชิญครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับขออนุญาตนิดหนึ่ง พอมาถึงมาตรา ๕ บัญญัติทางผมเอง จริง ๆ สื่อก็นั่งอยู่ข้างหลัง ก็มีคนมาถามกันอยู่เหมือนกันว่าเราจะมีมาตรา ๗ เหมือนเดิมหรือเปล่า ทีนี้เท่าที่ดูเราก็คงทราบแล้วว่ามันไม่อยู่ในนี้ ทีนี้การอธิบายอยากจะขอความชัดเจนตรงนี้อีกครั้งครับท่านอาจารย์ครับว่าในส่วนของมาตรา ๗ สรุปแล้วเราไม่มีเพราะอะไรที่มีแล้วมันมีปัญหาอย่างไรครับ

ประธาน : มี แต่เราไปมีอยู่ในบทว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ เพราะเดิมมันเขียนไว้ลอย ๆ แล้วมันก็ไม่รู้ว่าใครจะเป็นคนชี้ว่าอะไรมันคือประเพณีการปกครอง เลยต่างคนต่างชี้กัน วุ่นวายกันไปหมด เราก็เอาไว้เสียให้มันถูกที่ถูกทางเพื่อจะได้มีคนชี้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนเพิ่มเติมครับ

ประธาน : ไปหมวด ๒ เลย จบแล้วใช่ไหม อันนี้ไม่มีอะไรแล้วใช่ไหม เชิญครับ

นายวรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับท่านประธาน หมวด ๑ ประโยคสุดท้าย บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ คือถ้าบทบัญญัติเป็นอันใช้บังคับมิได้ นั่นถูกต้อง แต่เมื่อเราเติมคำว่า การกระทำ ถ้าประโยคมันน่าจะการกระทำนั้นจะกระทำไม่ได้ เมื่อเอามาบวกกันแล้วการกระทำนั้นเป็นการอันใช้บังคับมิได้ จะถูกต้องไหมครับ แต่ถ้าขยาย ๒ อันมันก็ comparison แต่ถ้าบทบัญญัติเป็นอันใช้บังคับมิได้ถูกต้อง แต่การกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ มันไม่ทราบประโยคมันจะเป็นอย่างไร ภาษาครับ

ประธาน : ถ้าเราเปลี่ยนตัวนี้เสียใหม่ละ ไปได้ไหมอย่างนี้

เลขานุการ : บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันไม่มีผลบังคับ

ประธาน : จะได้ใช้ได้ทั้งการกระทำและบทบัญญัติ แล้วก็จะเป็นคำใหม่

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธานครับ ผลใช้บังคับมันจะมี ๒ อัน ก็คือ เอ็กนุง (ex nunc) กับเอ็กตุง (ex tunc) ก็คือ from now on กับ from then เดียวมันจะมีปัญหาไหมครับ เพราะอันเดิมเราเขียนตัดสิทธิ์ไปเลยว่าจะใช้ไม่ได้เลย

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านประธานยังคิดต่างจากท่านวรชิตนิดหนึ่ง ถึงแม้คำเดิมจะชื่อว่า เป็นอันใช้บังคับมิได้ แต่ใช้ ๒ คำนั้นละ ความหมายมันก็คือการที่ไม่มีผลที่จะเอาไปบังคับใช้ให้ใครต้องปฏิบัติตามถึงแม้จะเป็นเรื่องการกระทำ ยังคิดว่าน่าจะยังใช้ได้ด้วยกันทั้งคู่ครับ

เลขานุการ : บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้หรือไม่มีผลบังคับแล้วแต่กรณี

กราบเรียนท่านประธานครับ คือถ้าเติมเข้าไปไม่มีผลบังคับ เมื่อสักครู่นี้ที่ ๑ ก็คือยังมีปัญหาเรื่อง from now กับ from then อันที่ ๒ ก็คือว่า คือการกระทำมันมีผลมาตั้งแต่แรกเมื่อมีการกระทำนั้นเกิดขึ้นพอบอกว่าไม่มีผลบังคับมันจะขัดต่อตัวมันเองไหมครับ

ประธาน : ก็แปลว่าใช้กับใครไม่ได้

เลขานุการ : แต่มันใช้ไปแล้ว ยกตัวอย่างถ้ามีการกระทำของเจ้าหน้าที่ทำการอย่างหนึ่งไป ซึ่งเป็นการละเมิดต่อรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่าการกระทำนั้นมันมีอันนั้นไปแล้ว มันมีค่าบังคับไปแล้ว

ประธาน : ก็ต้องไปเลิกมัน เว้นแต่เราจะกล้ากลืนภาษาตรงนั้นไป

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมยังคิดว่าถ้อยคำเดิมมันครอบคลุมแล้วนะครับ รวมทั้งการกระทำ

นายอัคร จารุจินดา : ผมยังรู้สึกว่ามันน่าจะครับ ว่ามันเป็นอันใช้บังคับมิได้คือความหมายของมันก็คือสิ่งที่ไม่ว่าตัวกฎหมายนั้น ไม่ว่าจะการกระทำนั้น มันไม่มีใครที่จะไปอ้าง เพื่อจะบังคับให้ใครต้องปฏิบัติได้

ประธาน : มันคือ voice พอได้ไหมท่านนรชิต

นายนรชิต สิงหเสนี : ถ้าท่านนักกฎหมายยืนยันว่าได้ ผมไม่ขัดครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ ก่อนจะไปหมวดต่อไป บังเลียมันใกล้ ๑๐.๐๐ นาฬิกาครับท่านประธาน ที่เราคุยกันไว้ว่าทางที่โฆษกจะมีการแถลงข่าว ปัญหามันอยู่ตรงนี้ครับว่าน้อง ๆ ที่เป็นสื่อมวลชน อาจจะมีทั้งหนังสือพิมพ์ ทั้งผู้สื่อข่าวที่วียูในนี้อยู่แล้ว ส่วนหนึ่ง แต่ปัญหาก็คือเรามีเรื่องบางเรื่องซึ่งมันจะเป็นเหมือนกับอาร์มภทในการแถลงที่จะนำไปสู่การแถลงข่าวเย็นนี้ ก็เลยเรียนถามที่ประชุมกับท่านประธานว่าจำเป็นจะต้องมีการแถลงข่าว ๑๐ โมงไหมครับ

ประธาน : แล้วแต่โฆษกกับผู้สื่อข่าวจะตกลงกัน

นายนรชิต สิงหเสนี : เรียนท่านประธาน ผมคิดว่าเบื้องหน้าเบื้องหลังความเป็นมาคือสื่อมี ๒ ประเภท สื่อหนังสือพิมพ์บอกไม่มีปัญหาเขาทำกัน สื่อโทรทัศน์ก็ต้องการข่าวเที่ยงซึ่งเขาได้ถ่ายทอดท่านเปิดแล้ว ผมคิดว่าวันนี้เราจะเพียงพอ ที่เราคุยกันไว้คือตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ๑๐ โมงก็จะเป็นการรายงานว่าเกิดอะไรขึ้นหลังบ่ายสามที่ได้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละวัน รู้สึกจะเป็นความตกลงอย่างนั้นครับท่านอมร ส่วนวันนี้เขาได้ข่าวไปแล้ว

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : มิได้ครับ วันนี้มันมีรายละเอียดบางเรื่องซึ่งน้องเขายังไม่ทราบ อย่างเช่นว่ากระบวนการที่จะนำไปสู่การแถลงข่าว ๓ โมง ถ้าพูดถึงถ้าจะทำแบบนี้ก็ต้องทำวันนี้เป็นมาตรฐานไปเลย

ประธาน : กระบวนการอะไรครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ในตรงนั้นมีเรื่องเกี่ยวกับ ประธานโทษครับ คือที่ให้มาก็คือแนวทางการพิจารณา เหมือนกับว่าวันนี้เรามาที่จะพูดคุยมีหมวดอะไรกันบ้างอะไรต่าง ๆ

ประธาน : เราพูดทั้งฉบับ ไม่มีหมวดอะไร พูดทั้งฉบับอยู่แล้ว ก็ลองคุยกันระหว่างโฆษกกว่าจะแถลงอะไร นั่งอยู่ใกล้ ๆ กันคุยกันก็แล้วกัน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

สื่อมวลชน : ขออนุญาตพูดแทนสื่อทั้ง ๒ กลุ่มรวม ๆ นะครับ คือถ้าช่วงแรกสามารถแถลงข่าวในลักษณะเป็นการ intro ถึงการเปิดประชุมครั้งนี้ก็เพียงพอแล้วสำหรับสื่อส่วนถัดไปตามเจตนารมณ์ที่ตกลงกันไว้ก็คือ ช่วง ๑๐ โมงเช้าจะได้เอารายละเอียดของเหตุการณ์หลังบ่ายสามของวันก่อน ๆ

ประธาน : โฆษกก็คุยกัน ไปหมวด ๒

เลขานุการ : หมวด ๒ พระมหากษัตริย์

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตนิดหนึ่งครับ คือในมาตรา ๗ เดิมในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ผมคิดว่าเราคงต้องอธิบายเหตุผลให้ชัดเจนนะครับว่าไม่อยู่ในหมวดนี้เพราะอะไรนะครับ ซึ่งที่ผมดูทางฝ่ายเลขานุการทำเอกสารชี้แจงมานะครับ ผมคิดว่าน่าจะพูดเพื่อให้อยู่ในบันทึกการประชุมว่าเป็นเพราะอะไรมันไม่อยู่ตรงนี้

ประธาน : เมื่อสักครู่ผมพูดไปแล้ว เมื่อสักครู่คุณอมรยกขึ้นมาแล้วผมพูดและอธิบายให้ฟังแล้วว่ามันอยู่ แต่มันอยู่หมวดว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ เพราะเดิมไม่มีคนชี้ แล้วก็เมื่อจะต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ก็ไปไว้ที่โน่น เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือในมาตรา ๗ ยังมีคนคล้าย ๆ อาจจะเข้าใจผิดอะไรก็ได้ คล้าย ๆ ว่าไปพูดเหมือนว่าเป็นพระราชอำนาจอะไรอย่างนี้นะครับ ที่นี้อาจจะทำให้คนเข้าใจผิดได้ อะไรอย่างนี้นะครับ ซึ่งความจริงแล้วในมาตรา ๗ เหมือนกับเป็นบทซึ่งสำหรับตีความช่องว่าง ที่ดูในรัฐธรรมนูญเก่าก็จะอยู่ในรัฐธรรมนูญชั่วคราว ซึ่งเขาไม่มีรายละเอียดก็เลยบัญญัติ ที่นี้ถ้าอยู่ในรัฐธรรมนูญละเอียดแล้วมันมีในมาตรานี้มันก็จะทำให้เกิดการสับสนในการตีความนะครับ

ประธาน : เชิญหมวด ๒

เลขานุการ : หมวด ๒ พระมหากษัตริย์

มาตรา ๖ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

ประธาน : อันนี้เหมือนของเดิม เชิญ

ประธาน : มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : นี่ก็เหมือนของเดิม เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือมีความเห็นหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ผมไม่แน่ใจว่าเราจะคุยกันที่นี่หรือว่าไว้เป็นประเด็นที่รวบยอดในท้ายสุด เพราะมีบางความเห็นนั้นจะใส่ลงไปตั้งแต่มาตรา ๑ เลยนะครับ

ประธาน : เราคุยกันจบแล้วว่าเราไม่ใส่ เพราะว่ามันมีแต่อันตราย แต่ว่าเราไปใส่อย่างอื่นไว้ในสิทธิที่จะคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งมีผลดียิ่งกว่าการเขียนแต่เพียงว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มาตรา ๘ ครับ

เลขานุการ : มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่ง

จอมทัพไทย ประธาน : ของเดิมนะครับ มาตรา ๙

เลขานุการ : มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ของเดิมครับ

มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ

ประธาน : ของเดิมนะครับ เชิญครับ

เลขานุการ : มาตรา ๑๑ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

ประธาน : ของเดิมนะครับ

เลขานุการ : ของเดิมครับ

มาตรา ๑๒ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ ของเดิมครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คืออันนี้ในร่างมาตรา ๑๒ ก็คือปรับปรุงใช้ถ้อยคำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระแทนที่จะระบุตำแหน่งของแต่ละองค์กรนะครับ อย่างเช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินอะไรต่าง ๆ ที่นี้ของเดิมในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หรือที่ผ่านมามี ถ้อยคำที่ว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ตก ผมไม่ทราบว่า ตกคำว่า ข้าราชการไป หรือเปล่า นะครับ ส่วนเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีอยู่แล้วนะครับ ของเดิมจะมีข้าราชการด้วย ก่อนพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประธาน : ถ้าใช้คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมันมีอยู่เดิม ข้าราชการมันกว้างกว่า คล้าย ๆ มันเป็นหลักกว่า

ประธาน : ก็ตัด อื่น เสีย เจ้าหน้าที่ของรัฐ มันจะ cover ได้หมด เพราะมันจะมี อะไรต่ออะไรอีกเยอะ

นายอัชพร จารุจินดา : จะได้ตัด พนักงานรัฐวิสาหกิจ ออก เพราะมันเขียน พนักงานรัฐวิสาหกิจ แล้วมาเขียน ข้าราชการ ก็ดูแปลก ๆ จะได้ตัดออกเหลือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประธาน : พนักงานรัฐวิสาหกิจมันอาจจะไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้

นายอัชพร จารุจินดา : โดยทั่วไปเขาจะรวมถึง เวลาพูดถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประธาน : เพราะว่าอย่างรัฐวิสาหกิจ อย่างกรณีบางงานมันเริ่มกระจายตัวไป จนกระทั่งไม่แน่ใจว่ามันจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ เชิญครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขออนุญาตท่านประธานครับ รัฐมนตรีนี้เป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือครับ เป็นข้าราชการการเมือง แล้วผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมเป็นอะไร

ประธาน : เป็นหมด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขอบคุณครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ตกลงตัดคำว่า อื่น ออกใช่ไหมครับ ตัดเจ้าหน้าที่ออก
นะครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายเอียรชัย ุณ นคร : คือจริง ๆ แล้วถ้าพูดไปแล้วมันเหมือนกับว่าไปเน้นตรง
ทางฝ่ายการเมือง คือถ้าเกิดเราใช้คำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ พวกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการ
ศาลปกครอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ จริง ๆ แล้วโดยหลักการก็คือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ทั้งสิ้นนะครับ

ประธาน : องค์กรอิสระบางที่เขาไม่ได้เป็นข้าราชการก็มี ก็เอาเสียให้ชัดว่า
พวกองค์กรอิสระเป็นไม่ได้ แต่ความจริงถ้าเราใส่ข้าราชการเสียอีกอันหนึ่งมันจะได้สอดคล้องกัน
ใหม่ว่า ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ คือจะได้ cover ให้หมด จะได้
หมดปัญหาไป

นายเอียรชัย ุณ นคร : ท่านประธานครับ คือพอเราใส่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลยุติธรรมก็ไม่มี คือถ้าเกิดว่าเน้นเรื่องของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผมไม่แน่ใจนะครับ คือว่าถ้าเราใช้ความหมายของคำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ
และมัน cover ใน sector พวกนี้ทั้งหมดมันจะโอเคหรือเปล่า

ประธาน : ตุลาการศาลปกครองใช้ใหม่ ทำไม่ต้องมีอันนี้ ถ้าจะตัดก็ต้องตัดหมด
๒๕๔๐ ๒๕๕๐ มันจาระไนหมด คือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเราไม่ให้เป็นองค์กรอิสระ เราถึงต้อง
แยกไว้ แต่ว่าตุลาการศาลปกครองมันเป็นข้าราชการ คือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่แล้ว

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ : ขออนุญาตคะท่านประธาน กาญจนารัตน์นะคะ

ประธาน : เชิญครับ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ : เมื่อตอนเขียนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เหตุที่เติม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครองกับบรรดาองค์กรอิสระทั้งหลายเพิ่มเติมขึ้นไป
เนื่องจากว่าองค์กรเหล่านี้ทั้งศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และองค์กรอิสระทั้งหลายเพิ่งเกิดขึ้น
ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ถ้าหากเขียนโดยรวม ๆ ว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกรงว่าคนจะ
ยังไม่ชัดเจนหรือไม่เข้าใจเพียงพอ นอกจากนั้นบางตำแหน่งก็ยังไม่ได้เป็นข้าราชการด้วย
เพราะฉะนั้นเพื่อความชัดเจนก็เลยเขียนรายละเอียดลงไป แต่ปัจจุบันนี้ความชัดเจนมันมีมากขึ้น
แล้วค่ะ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๒๕๙

ประธาน : ก็ไม่ต้องเขียน เหลือแต่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งคำว่า องค์การอิสระ มันยังไม่ cover ถึง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แต่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยครับ ถ้าเราใช้คำนี้ผมว่าจะ cover หมดเลยนะครับ

ประธาน : แล้วสมาชิกสภาท้องถิ่นหายไปไหน ของเดิมมีไหม

นายอัชพร จารุจินดา : ไม่มีครับ

ประธาน : ทำไมไม่ห้าม

นายอัชพร จารุจินดา : เขาตีความคำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ แบบตีในทางกว้างว่า ใครก็ตามที่ปฏิบัติหน้าที่ให้กับรัฐคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประธาน : แต่ในสภาผู้แทนกัวุฒิสภา

นายอัชพร จารุจินดา : อันนั้นมันผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประธาน : อันนั้นก็การเมืองนี้ท้องถิ่นนะ

นายอัชพร จารุจินดา : คือไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้กับรัฐโดยตรง เขาเป็นตัวแทนประชาชนมา

ประธาน : ถ้า cover หมดแล้วก็เอา

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ของเดิมเขาใช้คำว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำอันนี้มันจะมีความหมายนัยอะไรพิเศษหรือเปล่าครับ

ประธาน : ภาษาเก่าคือแยกระหว่างข้าราชการ

เลขานุการ : สามัญกับวิสามัญ

ประธาน : เดียวนี้มันไม่มี คือข้าราชการมันทุกชนิด จะมีเงินเดือนไม่มีเงินเดือนไม่รู้ถ้ามันเป็นข้าราชการก็ห้ามไม่ให้เป็น

เลขานุการ : ขออนุญาตครับ ตามกฎหมาย ก.พ. โบราณเขาแยกข้าราชการพลเรือนเป็น ๒ กลุ่ม คือข้าราชการพลเรือนสามัญกับข้าราชการพลเรือนวิสามัญ พลเรือนสามัญคือมีตำแหน่งและเงินเดือนประจำ แต่วิสามัญคือเหมือนลูกจ้าง ซึ่งต่อมาเมื่อมีการแก้กฎหมาย ก.พ. ก็แยกวิสามัญเป็นลูกจ้างประจำของส่วนราชการหรือลูกจ้างชั่วคราวแล้วแต่กรณี และต่อมาก็พัฒนาไปอีกก็คือระบบลูกจ้างชั่วคราวไปเลย แล้วก็พนักงานราชการเพราะฉะนั้นคำว่า ซึ่งมี

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำมันจะยังคงค้างอยู่ในสมัยหนึ่ง ซึ่งข้าราชการยุคนั้นยังคงมีข้าราชการพลเรือนวิสามัญอยู่ครบท่านครับ

ประธาน : เคี้ยวนี้เอาไปใช้แทนข้าราชการฝ่ายประจำ แยกจากข้าราชการการเมือง แต่ว่าอันนี้เราห้ามหมดทั้งการเมือง ทั้งประจำก็ห้าม ไปได้นะครับ เชิญครับอาจารย์อุดม

นายอุดม รัฐอมฤต : ผมยังอยากให้ใช้คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ อยู่เพราะว่าจะได้ ต้องการให้คลุมณะครับ ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ : มาตรา ๑๓ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ประธาน : นี่ของเดิม

เลขานุการ : ของเดิมครับ

ประธาน : ไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๑๔ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง ของเดิมครับ

ประธาน : ไม่มีอะไรนะครับ เชิญครับ

เลขานุการ : มาตรา ๑๕ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ประธาน : ตรงนี้ขอเดิมนิดหนึ่งเพราะว่ามันมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่ค่อนข้างจะมาก คือในเวลาที่เรอบอกว่า ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย และไม่ได้เขียนอะไรไว้มันก็ไปอยู่ภายใต้กฎหมายของ ก.พ. กับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งพอถึงเวลาเข้ามันก็ไม่สามารถเป็นไปตามพระราชอัธยาศัย คือต้องไปทำกระบวนการตามกฎหมายนั้น ๆ แล้วถึงจะนำความกราบบังคมทูลซึ่งมันทำให้ประดักประเดิดมาก แล้วก็เกิดเป็นปัญหาว่าแล้วตกลงที่ว่าให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยเป็นอย่างไร ถ้าจะให้คนออกก็ต้องไปตั้งกรรมการสอบสวน รัฐมนตรีต้องไปเป็นประธาน อ.ก.พ. อะไรวุ่นวายมาก ผมเคยไปนั่งเป็นประธาน อ.ก.พ. ทีแล้วก็ไม่รู้จะอย่างไร ก็ต้อง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๒/๑๑

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๒๕๙

ถามท่านว่าตกลงท่านจะเอาอย่างไร ซึ่งมันพิเรนทร์ ๆ อยู่ ก็อยากจะเขียนเสียให้มันชัดเจนเสียเลย ว่าให้เขาไปทำกระบวนการอีกต่างหากเลยแล้วกัน

นายเถียรชัย ฅ นคร : ท่านประธาน หรืออดีตหนึ่งครั้งท่านประธาน มาตรา ๑๒ คือผมไม่แน่ใจ คือผ่านไปแล้ว แต่ว่าผมมีข้อสังเกตหนึ่งครั้ง คือถ้าเราพูดถึงเพียงแค่ว่าต้องไม่ใช่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ สั้น ๆ แค่นี้มันจะโอเคไหมครับ เพราะมันเหมือนกับว่าตำแหน่งอื่น ๆ มันอยู่ในความหมายของคำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ อยู่แล้วอะไรอย่างนี้ครับ

ประธาน : มันเกิดเป็นปัญหาองค์กรอิสระนี้เป็นตำแหน่งทางการเมืองหรือเปล่า

นายเถียรชัย ฅ นคร : ส่วนตัวผมผมมองว่าองค์กรอิสระคือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐครับ อันนี้ก็ขึ้นกับการตีความครับ

ประธาน : เตี่ยเกิดคนเขาบอกไม่ใช่ เอาเสียให้มันครบดีกว่าจะได้ไม่ต้องไปเถียงกัน ไหนลองอ่านอันนี้สิ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : การจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของ
ราชการในพระองค์ ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ประธาน : คือให้ไปวางกฎเกณฑ์เอาเอง แล้วก็ไปทำตามพระราชอัธยาศัย ตอนนี
เห็นเขากำลังจะร่างอยู่แล้วใช่ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เราเขียนท่อนนี้รวมถึงการจัดการเรื่องการเงินและ
ทรัพย์สินอยู่แล้วในตัวใช่ไหมครับ

ประธาน : บริหารราชการ การจัดระเบียบราชการ

นายอัชพร จารุจินดา : ครับ จะได้บันทึกไว้

ประธาน : แต่อย่างไรก็หนีไม่พ้นยังต้องมาตั้งงบประมาณอยู่ดี ก็เป็นไปตามปกติ

นายอัชพร จารุจินดา : แต่ว่าการใช้ทรัพย์สินก็เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยด้วย

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับต้องมีการยึดโยงกับ ครม. อะไรหรือเปล่า

ประธาน : พระราชกฤษฎีกาไป ครม.

นายเอียรชัย ณ นคร : พระราชกฤษฎีกานี้มีที่พระมหากษัตริย์ทรงตราเองโดยที่
ไม่ได้ผ่าน ครม.

ประธาน : โดยลำพังไม่ได้

นายเอียรชัย ณ นคร : ไม่ได้ใช่ไหมครับ

ประธาน : ทุกอย่างต้องมีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

นายเอียรชัย ณ นคร : แต่มันเป็น อย่างพระราชกฤษฎีกาที่ ครม. ทำมัน
initiate มาจากตัว ครม. แต่ผมหมายถึงว่าเป็นพระราชกฤษฎีกาที่ initiate โดยองค์
พระมหากษัตริย์เอง

ประธาน : ไม่มี

นายเอียรชัย ณ นคร : ไม่มีใช่ไหมครับ

ประธาน : มันจะมีหน่วย ถ้าอย่างนี้ก็ต้องเป็นสำนักพระราชวังก็ทำเสนอ ครม.
ต่อไปครับ

เสนาธิการ : มาตรา ๑๖ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร
หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้สำเร็จ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ
ของเดิมครับ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งสมควร
ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความ
เห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็น
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภา
ทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ของเดิมครับ

ประธาน : ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ หรือ
มาตรา ๑๗ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง
หรือในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธาน
องคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะองคมนตรี
เลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ประธาน : อันนี้ก็ของเดิม เขียนมาตั้งแต่เคยมีรัฐธรรมนูญก็เขียน เมื่อคราวที่แล้ว
ในปี ๒๕๕๐ มีพรรคการเมืองหนึ่งเขาใช้นักกฎหมายของเขาออกมาพูดบอกว่า รัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๕๐ นี้จึงใจที่จะให้ประธานองคมนตรีมาเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แล้วผมก็นึก
ไม่ออกว่านักกฎหมายคนนั้นเป็นคนหรือเปล่า เรียนมาจากสำนักไหน คือไปประกาศบอกว่าเขียน
ขึ้นเพื่อให้ป่าเปรมเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทั้ง ๆ ที่กฎหมายมาตรานี้ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ
มามันเขียนมาอย่างนี้โดยตลอด แล้วมันสามารถบิดเบือนกันได้ถึงขนาดนั้นแล้วไม่น่าเชื่อ ถ้าเป็น

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : อาศัยแต่นัย ต่อไปมาตรา ๒๑

เลขานุการ : มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามกฎหมายเทียบราวว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบ และให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระราชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๐ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในการนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่สภาผู้ราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคหนึ่งหรือให้ความเห็นชอบตามวรรคสอง ของเดิมครับ

ประธาน : ไปได้กระมังครับ

เลขานุการ : มาตรา ๒๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระราชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๑ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศอัญเชิญองค์พระราชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ วรรคสาม มาใช้บังคับ ของเดิมครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๓/๕

ประธาน : เช็กเลขมาตราย้อนกลับไปดูสี่ใช้ ไม่ใช่ มาตรา ๑๘ วรรคสามเรื่องอะไร
เลขานุการ : มาตรา ๑๘ วรรคสาม ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีปฏิบัติหน้าที่
เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ประธาน : ให้เลือกประธานใหม่

เลขานุการ : ให้เลือกประธานชั่วคราว

ประธาน : ธนาวัฒน์คอยเช็กเลขมาตราที่อ้างอิงย้อนกลับไปด้วย ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๒๓ ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตาม
มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๑ วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘
วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือมาตรา ๒๒ วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรี
หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำ
หน้าที่ประธานองคมนตรี หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตาม
มาตรา ๒๒ วรรคสาม แล้วแต่กรณี ของเกล้าครับ

ประธาน : ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๒๔ การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตาม
รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำต่อ
พระราชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้

ประธาน : ขอเติมวรรคสองนิดหนึ่งเพราะว่าไปเกิดปัญหาว่าในระหว่างรอถวาย
สัตย์ทำงานได้ไหม ก็เลยเกิดเป็นปัญหากันหลายที่หลายทาง ก็เขียนว่าให้ทำหน้าที่ตามที่จำเป็น
ไปพลางก่อนได้ เพราะบางที่การถวายสัตย์อาจจะต้องรอหลายวัน

เลขานุการ : ในระหว่างที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ซึ่งต้อง
ถวายสัตย์ปฏิญาณปฏิบัติหน้าที่ตามที่จำเป็นไปพลางก่อนได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ อันนี้กรณีที่เกิดขึ้นกับ
ศาลรัฐธรรมนูญนะครับ ระยะเวลา ๗ นี้นะครับ ก็มีปัญหาพอสมควรที่ว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ซึ่งยังไม่ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แล้วก็ทำหน้าที่ทางด้านงานรูทีน
ไปก่อน งานด้านธุรการ งานด้าน paper ไปก่อน แต่ว่ายังไม่สามารถที่จะพิจารณาคดีได้ อันนี้
หมายถึงว่าสามารถจะพิจารณาคดีได้ใช้ไหมครับ แล้วก็ยังมีผลใช้บังคับเลยใช้ไหมครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ผมขออนุญาตครับ เรื่องถ้อยคำ ตั้งแต่มาตรา ๑๗ วรรคท้าย ที่ว่า ระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง มันจะมีข้อความอย่างนี้อยู่ในมาตราต่าง ๆ ตอนวรรคท้ายของมาตราต่าง ๆ ต่อกันอีกตั้งหลายมาตรานะครับ ๔ มาตราที่ผมเห็น ไม่ทราบว่าเราจะสามารถทำให้สั้นกะทัดรัดขึ้นโดยไปรวมอยู่ในจุดใดจุดหนึ่งได้ไหมครับ มันเป็นเรื่องทำนองเดียวกันทั้งนั้น เป็นการแก้ปัญหา เมื่อไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ทราบท่านพอจะเข้าใจไหมครับ และตกท้ายอยู่ว่า ระหว่างสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ ให้อย่างนี้ ให้อย่างนี้หยุด ก็เรียนถามนะครับ เวลาผมอ่านแล้วผมรู้สึกว่ามี ๔ ที่ ซ้ำ ๆ กันอยู่อย่างนี้ ถ้าเราเขียนให้สั้นกะทัดรัด เรารวมไว้ในจุดใดจุดหนึ่งอย่างนี้จะสามารถทำได้ไหมครับ ขอบพระคุณครับ มันก็ของเดิมทั้งนั้น แต่ว่าเราอาจจะได้คิดในแง่ว่าจะปรับปรุงให้มันสั้นกะทัดรัดขึ้นได้ไหม

ประธาน : เมื่อกี้ก็คิด ๆ อยู่เหมือนกัน เราจะต้องเพิ่มอีกมาตราหนึ่ง

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : หรือเพิ่มเป็นวรรคได้ไหมครับท่านอาจารย์

ประธาน : มันต้องมาเขียนรวมกันหมดเลย

เลขานุการ : มาตรา ๒๔/๑ ในกรณีที่ต้องดำเนินการในรัฐสภาหรือโดยรัฐสภา ตามมาตรา ..... ถ้าสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐสภา

นายเสีรชัย ณ นคร : อย่างนี้มาตรา ๑๗ วรรคสองต้องตัดไหมครับ

ประธาน : ถ้าเขียนแล้วจะรวบพวกนั้นมาไว้ที่นี้หมด แล้วก็ตัดวรรคพวกนั้นออกหมดจะต้องมาไล่มาตราพวกนั้นมา

นายเสีรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ขอเรียนถามนิดหนึ่งครับ ตรงที่เดิม วรรคสองของมาตรา ๒๔ คือผมมอง ๆ อยู่นิดหนึ่งว่าจริง ๆ มาตรา ๒๔ เดิมเข้ามาในสมัยของท่านอาจารย์บวรศักดิ์ เข้าใจว่าแก้อัดขัดข้องในทางปฏิบัติ คราวนี้ผมไม่แน่ใจว่าในทางปฏิบัตินี้ โดยหลักการของเราคือถ้ายังไม่ได้โปรดเกล้าฯ จะทำงานไม่ได้ ทีนี้ถ้าเราใส่เข้าไปอย่างนี้จะเป็นการไปเปลี่ยน เหมือนกับว่าถ้ายังไม่ได้โปรดเกล้าฯ จะเข้าไปทำงานไม่ได้ อย่างนั้นหรือเปล่าครับ ในทางปฏิบัติ

ประธาน : ถ้ายังไม่ได้โปรดเกล้าฯ ทำงานไม่ได้ ถ้าโปรดเกล้าฯ แล้วยังไม่ได้ถวายสัตย์ให้ไปทำงานได้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พฤษภาคม ๓/๗

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายเชียรชัย ณ นคร : ถ้าโปรดเกล้าฯ แล้วยังไม่ถวายสัตย์ใช้ไหมครับ

ประธาน : ถ้าจะเขียนตัวนี้อาจจะไม่ใช้มาตรา ๒๔/๑ เอาไปไว้ต่อท้ายหมวดรัฐสภา แล้วก็เขียนทำนองนี้แล้วจะได้รวบยอดทั้งประกาศสงคราม เรื่องอะไรต่ออะไรซึ่งต้องใช้รัฐสภาทั้งนั้น ก็ไปอยู่ที่ตรงนั้น เดี่ยวเขียนทำนองนี้ เชิญครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านอาจารย์ขอหารือครับ เพราะว่าที่มีการแถลงข่าวมาโดยตลอด เพราะว่าในหมวดพระมหากษัตริย์จะเป็นหมวดที่สื่อเองก็จะเข้าใจว่าเราจะไม่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง แล้วก็เคยแถลงไปเหมือนกันนะครับว่าที่ผ่านมารายชื่อรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๒๑ เป็นฐาน แล้วก็ไม่มีการแก้ไข ที่นี้ในเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกาจะต้องมีการถามหมวดนี้ เราจะพูดได้ไหมครับว่ามีเพิ่มเติมมาก็คือมาตรา ๒๔ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญชั่วคราวใช้ไหมครับ ผมไม่มั่นใจของฉบับปี ๒๕๕๗ แล้วก็อาจจะมีส่วนที่เราจะมีเพิ่มเติมตรงนี้ครับ

ประธาน : มาตรา ๒๔ มันเป็นบทบัญญัติที่เขียนเอาไว้อยู่ในแต่ละมาตราอยู่แล้วว่าถ้าเวลาสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบหรือสิ้นอายุ การให้ความเห็นชอบเหล่านั้นจะอย่างไรซึ่งในรัฐธรรมนูญทุกฉบับก็จะบอกว่าให้วุฒิสภานำหน้าทำหน้าทีนี้ ที่นี้ท่านอภิชาติท่านบอกวาก็เขียนตั้งหลายแห่ง นอกจากที่ตรงหมวดนี้แล้วยังมีหมวดอื่น ๆ อีก ก็เขียนรวมกันได้ไหม เราก็กำลังคิดออกแบบว่าถ้าเขียนรวมแล้วหน้าตาจะเป็นอย่างไร

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ผมหมายถึงมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง เรื่องการถวายสัตย์

ประธาน : เมื่อก่อนอาจารย์อมรไม่อยู่เราเติมก่อนหน้านี้ไปอันหนึ่งแล้วคือมาตรา ๑๕ ที่เราพิจารณากันมาแล้วเราไปแถลงข่าวมาแต่ต้นเราแถลงไปตามความเป็นจริง คือตอนนั้นไม่ได้แก้เราก็บอกว่าไม่ได้แก้ มาบัดนี้แก้เราก็ไปบอกว่าแก้แล้วก็ให้เหตุผล เพราะฉะนั้นเวลาจะให้เหตุผลอย่างไรอาจารย์อุดมไปช่วยอธิบายด้วยก็แล้วกัน เพราะว่าเดี๋ยวเป็นเงื่อนไขทางกฎหมายก็จะได้เข้าใจ แต่พวกที่นั่นอยู่นี้ก็คงเข้าใจเพราะว่าเขาฟังอยู่แล้ว แต่ว่าในสาระของเรื่องพระมหากษัตริย์เราไม่ได้แก้เลย เราไม่ได้มีอะไรแก้ ตัวกลไกต่าง ๆ เป็นไปตามเดิมหมด ถ้อยคำก็เป็นไปตามเดิม ยกเว้นในส่วนที่เรื่ององคมนตรีที่เราเปลี่ยนถ้อยคำเพื่อที่จะให้มัน cover หมดไปทุกกรณี ส่วนมาตรา ๒๔ กับมาตรา ๑๕ เพิ่มขึ้นไปตามความจำเป็นที่มันเกิดขึ้น ที่นี้มาตรา ๒๔/๑ มันอาจจะไม่อยู่ในที่นี้ อย่าเพิ่งเอาไปแถลงก็แล้วกัน มันอาจจะไปอยู่ที่อื่นซึ่งอยู่ในหมวดรัฐสภาซึ่งอาจจะดีกว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ด้วยความสงสัยนิดหนึ่ง บอกว่าถ้าสมมุติว่าสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐสภา แต่ในการรัฐประหารก็ยุบไปหมดไม่ใช่หรือคะ

ประธาน : ไม่นั่นไม่ได้กรณีรัฐประหารนะ อันนี้เป็นกรณีที่สมมุติว่าจะต้องประกาศขึ้นรัชกาลใหม่ ซึ่งต้องไปใช้ประธานรัฐสภาทำ

นางจรี วิจิตรวาทการ : สมมุติในกรณีที่เกิดรัฐประหาร

ประธาน : อันนี้มันหมดไปแล้วไม่ต้องพูดถึงมันเลย มันไปอยู่แล้วไม่มี ที่เราเขียน ๆ ไว้ไม่มี ถ้าอันนี้หมายถึงว่ายังมีอยู่ รัฐธรรมนูญยังอยู่

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมยังติดใจเรื่องมาตรา ๒๔ อยู่นิดหนึ่ง ตรงวรรคสอง ตามที่จำเป็น ปัญหาที่เรามักจะพูดกันว่าถ้าจะทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือทำหน้าที่องค์กรอิสระ หรือทำหน้าที่ในระบบบริหารราชการส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องมีการถวายสัตย์ ในกรณีนี้การตีความเรื่องความจำเป็นมันมีอ่อน แก่ ไม่เท่ากัน ความจำเป็นคือหมายถึงว่ากรณีถ้าไม่มีคนทำ ราชการนั้นจะเสียหาย ผมก็เลยมีความรู้สึกเพื่อไม่ให้เกิดข้อต้องไปตีความมันน่าจะเขียนอะไรเรื่องความจำเป็นในกรณีหรือว่าถ้าเกิดไม่มีการปฏิบัติแล้วจะทำให้ราชการเสียหาย จะดีไหมครับ เพื่อที่เราจะได้ลดปัญหาเรื่องการตีความ เพราะว่าหลายครั้ง ตุลาการนี่จริง ๆ อาจจะมี ๗ คน ๘ คน ก็ทำหน้าที่ได้ แต่ว่าเกิดตั้งมาเพิ่มอีกคนหนึ่งแต่ยังไม่ได้ถวายสัตย์เกิดจะบอกว่าขอเข้าไปร่วมเป็นองค์คณะด้วยเดี๋ยวจะยุ่ง

ประธาน : เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานนิด คือถ้าเทียบในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีในร่างของเราในมาตรา ๑๖๔ ยังเขียนไว้เข้มงวดกว่านี้นะครับ ในร่างมาตรา ๑๖๔ วรรคสอง คือก่อนแถลงนโยบายต่อสภา ครม. จะทำได้จะต้องเป็นกรณีที่สำคัญจำเป็นเร่งด่วนด้วยไม่ใช่จำเป็นธรรมดา ซึ่งหากปล่อยให้เน้นเข้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดินจึงจะทำได้ แต่อันนี้อ่อนกว่าของ ครม.

ประธาน : อันนี้คนละอันที่เป็นแบบพิธี ถ้าอาจารย์อุดมกังวลเรื่องตามที่จำเป็น ก็อาจจะเอาออกก็ได้ ไหน ๆ ให้ทำก็ให้ทำไปพลางก่อน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมว่ายิ่งอ่อนไปใหญ่เลยครับ เพราะว่าจะมีกรณีที่ว่าเขาถูกร้องเรียนมาว่ากรณีนี้ทำไม ถ้าไม่ปฏิบัติจะเสียหายต่อราชการ แล้วก็ความมั่นคงของรัฐ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๓/๙

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

อย่างร้ายแรง แล้วก็ถ้าเราไม่รีบพิจารณาดำเนินการมันก็เสียหาย แต่ว่าบางที่เขาอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องการเมืองที่ว่าเราต้องการจะถ่วงเวลาไว้ ไม่ต้องการที่จะตัดสินใจ มันก็ยิ่งจะเสียหายมากกว่า ผมเกรงว่าจุดนั้นครับ

ประธาน : ผมให้เหตุผลที่หลังได้ไหม เชิญครับ

นายบรรณสิทธิ์ สิงห์เสนี : ขอบพระคุณครับ ผมเห็นประเด็นของท่านอุดมว่าถ้าเขียนว่าที่มีความจำเป็น อะไรจำเป็น อะไรไม่จำเป็น มันจะเปิดให้ตีความ แต่ผมมองกลับว่าอันนี้คือการถวายเป็นสัตย์ แต่ประเด็นสำคัญน่าจะโปรดเกล้าฯ แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าท่านประธานจะตัดที่จำเป็นออกผมก็สนับสนุน และเห็นด้วยว่ามันกว้างกว่า แต่ในเมื่อโปรดเกล้าฯ มาแล้วก็เพียงแต่ยังไม่ได้ถวายเป็นสัตย์ ผมคิดว่าน่าจะมีความหมายอย่างนั้นมากกว่าครับคือได้ทำงานได้ คือไม่ใช่ยังไม่ได้โปรดเกล้าฯ โปรดเกล้าฯ มาแล้วเพียงแต่ยังไม่ได้ถวายเป็นสัตย์ แต่ว่าถ้าจะเป็นธรรมเนียมประเพณีผมก็ไม่แน่ใจ แต่ฟังดูแล้วด้วยเหตุผลน่าจะชอบที่จะให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะฉะนั้นตัดที่ความจำเป็นออกไปก็น่าจะทำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขอบพระคุณครับ

นายธีรชัย ณ นคร : คือถ้าเทียบกับองคมนตรี จะบอกมาก่อนเข้ารับหน้าที่ต้องถวายเป็นสัตย์ก่อน อันนี้ตกลงจะตีความอย่างไร เพราะถ้าเขียนถ้อยคำ องคมนตรี คือก่อนเข้ารับหน้าที่ต้องถวายเป็นสัตย์ก่อน เพราะนั่นหมายถึงว่าทำงานตามหน้าที่ไม่ได้ อย่างมาตรา ๑๓ ที่นี้ถ้าเราไปบอกว่ากรณีของมาตรา ๒๔ เป็นโปรดเกล้าฯ แล้วก็ให้ทำไปพลางก่อน พอไปเทียบกับกรณีองคมนตรีมันไปแย้งกันหรือเปล่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๔/๑

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ จริง ๆ แล้วผมเข้าใจว่าในเรื่องของการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งก็ดี การถวายสัตย์ปฏิญาณก็ดี ในทางรัฐธรรมนูญจะแยกเป็น ๒ ท่อนด้วยกัน คือท่อนที่ ๑ ก็คือความชอบด้วยกฎหมายอันหนึ่ง อันที่ ๒ ก็คือเป็นเรื่องกระบวนการหรือแบบพิธีในทางรัฐธรรมนูญอีกอันหนึ่งนะครับ กระบวนการในกรณีที่มีการแต่งตั้งจะไปสิ้นสุดอยู่ที่ฝ่ายคณะรัฐมนตรี จริง ๆ แล้วเป็นการใช้อำนาจทางกฎหมาย แต่ว่าในทางแบบพิธีทางรัฐธรรมนูญมันจะมีอีก ๒ ขั้นตอนต่อไป นั่นก็คือในเรื่องของการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง แล้วก็การถวายสัตย์สำหรับบางตำแหน่งนะครับ เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วในทางปฏิบัติก็คือว่าอำนาจทางกฎหมายมันถูกถ่ายทอดไปที่เมื่อมีการแต่งตั้งเรียบร้อยแล้ว เพียงแต่ว่าเราจะปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ต้องเมื่อต้องไปถวายสัตย์หรือ oath ต่อพระมหากษัตริย์ อันนี้เป็นไปตามธรรมเนียมหรือตามแบบพิธีในทางรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นถ้าในบางกรณีถ้าโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแล้ว แต่ยังไม่ถวายสัตย์ไม่ได้ในระยะเวลาหนึ่งจะก่อให้เกิดข้อขัดข้องในการบริหารราชการแผ่นดินอยู่มากพอสมควรนะครับ ซึ่งกรณีนี้ผมเข้าใจว่าจะใช้เป็นกรณียกเว้นอยู่แล้วตามปกติ ผมว่าไม่น่าจะกังวลมากเรื่องจะมีเหตุผลความจำเป็นหรือเปล่าครับ

ประธาน : ผ่านไปนะครับ มาตรา ๒๔ เอาไปดูอีกทีหนึ่งนะครับ มันต้องไปไล่ว่ามาตราไหนบ้างที่ให้วุฒิสภามาทำหน้าที่แทนรัฐสภา มีมาตราไหนบ้างเดี๋ยวค่อยมาเขียนใน ๒๔/๑ ใหม่ว่าจะไปอยู่ที่ไหน ที่เราเคยตกลงว่าเราจะ print อันนี้แจกสื่อมวลชน เขียนข้างบนว่า มัน subject to change เมื่อมีความเหมาะสมที่จะ change ในวิธีการเขียน ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวจะเข้าใจผิดว่าอันนี้มันตายตัว เราทำ ๆ ไปถึงมาตราท้าย ๆ อาจจะพบว่าข้างหน้ามันเขียนไม่สอดคล้องกับข้างหลังอาจจะย้อนกลับมาแก้ข้างหน้าก็ได้ โดยสาระมันจะเป็นอย่างนี้ เชิญครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมเรียนถามเพื่อความเข้าใจบรรทัดสุดท้ายครับ มันน่าจะเป็นว่า ให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่รัฐสภาหรือเปล่า มันคงไม่แทนมั้งครับ เพราะว่าต้องพูดถึงว่าสภาผู้แทนไม่มีก็ให้วุฒิสภามาทำหน้าที่ แต่วุฒิสภากับสภารวมกันเป็นรัฐสภาใช้ใหม่ครับ เพราะฉะนั้นคำว่า แทน ไม่ต้องมีก็ได้ มันทำหน้าที่รัฐสภา หรืออย่างไรครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : ขออนุญาตถามนิดหนึ่ง คือถ้าเกิดใช้คำว่า วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่รัฐสภา คือผมไม่แน่ใจว่ามันมีอะไรใหม่ครับที่เหมือนคำว่าที่วุฒิสภาไม่ควรทำในฐานะรัฐสภาในกรณีที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร

ประธาน : เขาห้ามทำอยู่แล้ว

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายเกียรติชัย ณ นคร : ห้ามทำอยู่แล้วใช่ไหมครับ

ประธาน : ยกเว้นพวกนี้ ยกเว้นพวกที่จะต้องทำนี้แหละ สมมุติว่าจะประกาศสงคราม เต็มเกิดไม่มีสภาผู้แทนราษฎรมันจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เขาก็ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภา

นายภัทรระ คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมกลับไปตรงเมื่อสักครู่นี้ของท่าน อาจารย์อุดมอีกทีนะครับ ผมไม่แน่ใจคำว่า หน้าในที่ที่จำเป็นไปพลางก่อน

ประธาน : เอาออกไปแล้ว

นายภัทรระ คำพิทักษ์ : เอาออกไปแล้ว ที่นี้คือใจผมผมคิดว่าหน้าที่ที่จำเป็นไปพลางก่อน องค์กรหรือว่าผู้ได้รับมอบอำนาจนั้น หรือได้รับการโปรดเกล้าฯ มาจะต้องเป็นผู้พิจารณาเองนะครับ คือใช้ความยับยั้งชั่งใจเองว่าอะไรที่มันจำเป็นหรือไม่จำเป็น ที่นี้พอท่านเลขาให้ข้อมูลว่ามันมี ๒ แบบ คือแบบประเพณีกับแบบที่จะต้องกระบวนการให้ครบถ้วนมันถึงจะมีผลก่อน ผมคิดว่าการรับรู้ของคนโดยทั่ว ๆ ไปมันไม่ได้แยกแบบนั้น ที่นี้ถ้าเราจะแยกผมคิดว่ามันต้องพิจารณาลงไปในรายละเอียดใหม่ครับว่าองค์กรหรือว่าคณะบุคคลที่จะต้องทำตามกระบวนการ อันนี้ คือผมคิดว่าฝ่ายตุลาการจะสำคัญที่สุด เพราะว่าจะไปใช้อำนาจแทนพระมหากษัตริย์ในด้านนั้นด้วยนะครับ ที่นี้ถ้าเป็นผู้ใช้อำนาจทางตุลาการแทนพระมหากษัตริย์ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการนี้ ซึ่งผมคิดว่าบางอย่างมันจะไปอยู่ในลักษณะของจารีต หรือว่าประเพณี หรือความรู้สึกนึกคิดของคน ที่ทำงานนะครับ พอเราเขียนแบบนี้มันก็ได้ผลอย่างหนึ่งคือว่ามันชัดเจนดี พอมันชัดเจนดีมันก็ไม่มีปัญหาว่าจะต้องไปทะเลาะกันในภายภาคหน้าว่าอะไรจำเป็น ไม่จำเป็น แต่สมมุติว่าถ้าเขียนว่าจำเป็น มันก็ทำให้องค์กรและเจ้าหน้าที่เหล่านั้นได้มีความยับยั้งชั่งใจว่าอะไรควรไม่ควรที่จะทำไปก่อน ซึ่งผมคิดว่าเราไม่ได้มีบทบังคับไปหลังจากนี้ว่าถ้าเกิดมีคนมาบอกว่าอันนี้มันไม่จำเป็น มันจะร้องไปชอบไม่ชอบอะไรนี้ผมว่าไม่มีนี่ครับ ผมว่าจะคงไว้หรือไม่คงไว้ คือใจผมผมยังรู้สึกว่าจะชอบที่อาจารย์เขียนไว้คราวแรกมันน่าจะดีกว่า คือมีประเด็นใหม่ มันมีกระบวนการทำให้รู้สึกว่ามันจะไม่ชอบหรือเปล่า ถ้าไม่ชอบมันจะเกิดเรื่องใหม่ มีผลบังคับตามมาหรือเปล่า แต่ผมว่าถ้าไม่มีผมว่าใส่ไว้มันก็น่าจะดูดีนะครับ ผมรู้สึกว่าอำนาจทางตุลาการไม่เหมือนอำนาจอื่นนะครับ ที่นี้พอเราเขียนแบบนี้มันจะเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์ ความยึดโยงระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับบุคคลที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธย ซึ่งผมคิดว่าอันนั้นมันเป็นรากฐานอันหนึ่งที่มันเป็นลักษณะเฉพาะของประชาธิปไตยแบบไทย ๆ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือถ้าเขียนมันดูดี แต่จะเกิดปัญหาไม่มีที่สิ้นสุด เพราะว่าพอเกิดเรื่อง
ปีบจะมีคนยกว่าอันนี้จำเป็นหรือไม่จำเป็น แล้วก็จะเป็นปัญหาทางการเมืองกระทบไปถึงข้างบน
เพราะฉะนั้นถ้าจะเปิดก็เปิดไปเลยดีกว่าจะได้ไม่ต้องไปกระทบ เดี่ยวตอนกินข้าวจะเล่าอะไรตลก ๆ
ให้ฟัง เชิญครับ

นายนครชิต สิงหเสนี : ผมเห็นด้วยกับคุณภักดิ์ ใน sense ของจารีตประเพณี
และการที่ตุลาการจะต้องถวายสัตย์ แต่ผมเห็นด้วยว่าถ้าจะให้ก็ให้ อย่าให้เกิดการตีความ
เพราะฉะนั้นที่จำเป็น เพราะฉะนั้นรู้สึกโจทย์ของเราอันหนึ่งก็คือเขียนให้เข้าใจและต้องไม่มี
การตีความให้เกิดปัญหา เพราะฉะนั้นถ้าจะให้ก็ให้ ถ้าไม่ให้คิดว่าจำเป็นว่าไม่ควรให้ ผมคิดว่าเราก็
ควรจะต้องพิจารณาตรงนั้น แต่ถ้าให้ให้ชัดเจนไปเลยดีกว่าครับท่านประธานครับ

ประธาน : เอาไปอย่างนี้ไปก่อนแล้วกัน เชิญต่อไป

เลขานุการ : หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็น
การเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมาย บุคคล
ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้
สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของ
ประเทศ ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

ประธาน : มาตรานี้เป็นมาตราที่เราวางหลักกลับตาลปัตรว่าอะไรที่ไม่ห้ามแล้ว
ทำได้ สิทธิเสรีภาพจะได้กว้างขวางขึ้น ไม่ต้องคอยขำเสียดู

เลขานุการ : ขออนุญาตให้ข้อมูลท่านประธานครับ บังเอิญมีหลายท่านถามมาว่า
เราเอาหลักมาจากไหน เราเอาหลักมาจาก Article ๕ ของคำประกาศสิทธิมนุษยชนของฝรั่งเศส
วิธีเขียนแบบนี้มีมาตั้งแต่ ๑๗๘๙ แล้วนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ก็ดูหลาย ๆ ประเทศก็เขียนลักษณะนี้เหมือนกันครับ

ประธาน : คือจริง ๆ หลักกฎหมายทั่วไปมันก็เป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แต่ว่าเรามักจะมี
นักกฎหมายมาทำให้มันเพี้ยนไปในทางที่ว่า ไม่ได้บอกให้ทำได้แล้วทำไมถึงทำได้ จริง ๆ มนุษย์เกิด
มามันทำได้ทุกอย่างจนกว่าจะถูกห้าม นี่เราก็เพียงแต่เอาหลัก ทั้งหลักธรรมชาติและหลักสากล
มาใส่ไว้เท่านั้นเอง เชิญครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๔/๔

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : คือสงสัยว่าจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายรัฐธรรมนูญก็เป็นกฎหมาย แล้วมันใน Article ๕ ต้องเรียนถามท่านปรกรณ์ไม่ทราบว่ามีพูดถึงรัฐธรรมนูญด้วยหรือครับ

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในคำประกาศสิทธิมนุษยชนของฝรั่งเศสนั้นจะเป็นส่วนที่เป็น Annex แนบท้ายตัวรัฐธรรมนูญครับท่านครับ เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ

ประธาน : ถ้ากลัวว่าเดี๋ยวคนจะแปลว่ารัฐธรรมนูญไม่ใช่กฎหมาย ตรงนี้เติม อื่น

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมมี ๒ ประเด็นนะครับ คือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในหลักการของคณะกรรมการเราคงเห็นพ้องกันในทิศทางที่ทำมานะครับว่าอันนี้เป็น การขยายสิทธิให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางกว่าฉบับอื่น ๆ เสียด้วยซ้ำ คือรับรองว่าทุกอย่างมี แล้วก็ถ้าอะไรที่บัญญัติไว้แล้วเป็นปัญหา คืออันนั้นที่เราจะจำกัดไว้เนื่องจากความจำเป็นต่าง ๆ อันนี้เป็นการรับรองสิทธิที่เปิดกว้างมากนะครับ ที่นี้เคยหารือกับพวกเราในประเด็นหนึ่งคือการเขียนลักษณะนี้ดูเหมือนว่าเปิดกว้าง แต่ในขณะที่เดียวกันถ้าไม่มีกลไกที่จะไปอำนวยความสะดวกประชาชนได้รับสิทธินั้นมาเมื่อเกิดปัญหาจะทำให้มันกลายเป็นแคบไปนะครับ ซึ่งท่านอาจารย์ได้กรุณาบอกว่า วันนั้นผมได้ไล่เรียงดูนะครับบทที่เชื่อมต่อกันที่เราจะมีต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัย เพื่อที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัยว่าประเด็นปัญหาที่เกิดกับประชาชนมันเป็นสิทธิที่ได้รับการรองรับไว้ในรัฐธรรมนูญ ท่านอาจารย์กรุณาบอกว่ามันน่าจะมีกฎหมาย การอำนวยความสะดวกของประชาชนเรื่องนั้น มันน่าจะมีกฎหมายมารองรับอีกตัวหนึ่งในขั้นตอนในการปฏิบัติ นั้นประเด็นแรกที่ยากจะให้เพิ่มเติมเข้าไปนะครับ

ประเด็นที่ ๒ คือผมคิดว่าการเขียนแบบนี้ ผมไม่แน่ใจว่าเรารัดกุมหรือเปล่านั้นอีกทีหนึ่งก็เพราะเห็นมาตรา ๕ ของฝรั่งเศสที่คุณปรกรณ์ส่งมาให้ พอมาตรา ๕ ที่เขาส่งมาคือเขาไม่ได้เขียนเหมือนเรานะครับ เราเขียนเราบอกว่าสิทธิและเสรีภาพเรารับรองได้หมด ทีนี้มันขึ้นอยู่กับกฎหมายในรัฐธรรมนูญ ทีนี้พอในกฎหมายมันไปมีเงื่อนไขเรื่องความเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ซึ่งบางประเด็นเป็นเรื่องที่เป็นหลักสากลที่คนอื่นเขาก็บัญญัติไว้แบบนี้เหมือนกัน เช่นว่าความมั่นคงปลอดภัยของประเทศอะไรต่ออะไรพวกนี้นะครับ แต่ทีนี้เรื่องความสงบเรียบร้อยของสังคม ประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ผมว่าบางถ้อยคำมันค่อนข้างกว้างมากนะครับ ทีนี้มันอาจจะเป็นช่องทางที่ทำให้บางยุคบางสมัยถ้าเกิดว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

มีฝ่ายที่เขาเจตนาที่จะละเมิดสิทธิของประชาชนหรือว่าอยากจะปิดกั้นเสรีภาพของประชาชน ก็ไปออกกฎหมายรองซึ่งมาทำละเมิดสิ่งเหล่านี้ หรือจำกัดสิทธิของประชาชนได้ นะครับ ผมคิดว่า วิธีการเขียน ผมสนใจวิธีการเขียนตามมาตรา ๕ ของฝรั่งเศสที่คุณปรกรณ์ส่งมา คือหลักการเดียวกัน แต่เขาเขียนลักษณะว่าสิ่งที่กฎหมายไม่ได้กำหนดห้ามไว้ถือว่ากระทำได้ และบุคคลใดก็ตามไม่อาจ ถูกบังคับให้กระทำในสิ่งที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ให้กระทำ ผมว่าอันนี้เขาเขียนค่อนข้างดี และมัน จะค่อนข้างครอบคลุม ผมก็เลยอยากจะให้พิจารณาว่าหลักการเราโอเคแล้วครับ แต่ว่าเรื่องถ้อยคำ มันจะอย่างไรที่จะรัดกุม อันนั้นอย่าง ๑ นะครับ อย่าง ๒ ก็คือว่าในขั้นตอนของการปฏิบัติ เพราะเรื่องนี้ผมคิดว่าน่าจะเป็นจุดขายที่สำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ ถ้าได้มีกฎหมายรอง มารองรับไว้ในขั้นตอนของการปฏิบัติที่เชื่อมต่อกับองค์กรต่าง ๆ หรือประชาชนที่จะไปร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ หรือว่าผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิฯ อะไรพวกนี้น่าจะดีขึ้นครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ คือถ้าดูจากมาตรา ๒๕ มันก็มี ๓ คำ ก็คือความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน แล้วก็ละเมิด สิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ๓ คำนี้ ถ้าไม่พูดถึงว่ารัฐธรรมนูญเขียนไว้เป็นอย่างอื่นที่เป็นลักษณะ ของการจำกัด ถ้าพูดถึงเป็นตัวกฎหมายอื่น อันนั้นก็ไปออกโดยรัฐสภา คราวนี้ประเด็นก็คือว่า มุมมองในเรื่องของความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย หรือว่าการกระทำที่จะละเมิดหรือไม่ละเมิด สิทธิเสรีภาพของคนอื่น มันต้องปรับเปลี่ยนได้ตามยุคสมัยใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นสมมุติวันนี้องค์ รัฐสภาในภาพบวก คือหลังจากรัฐธรรมนูญนี้ออกมา เราก็น่าจะคิดว่าเราก็มีความคาดหวังว่า การเมืองมันจะ clean ขึ้นดีขึ้น ฉะนั้นบทบาทของรัฐสภามันก็จะต้องปรับตัวมัน อันนี้ผมพูดแบบ คนมองโลกสวยนะ คือถ้าเกิดไปมองแบบระแวงมันเขียนอะไรไม่ค่อยได้ แต่ถ้ามองแบบว่า มันยอมรับว่ามันต้องมีการเปลี่ยนแปลง คือความมั่นคงมันก็เปลี่ยนไป ความสงบเรียบร้อยของ สังคมบางครั้งมันก็เปลี่ยนไปในบริบทของแต่ละยุคแต่ละสมัยอะไรอย่างนี้ คือตัวถ้อยคำเองผมคิดว่า มันไม่น่ามีปัญหา ผมว่าเขียนอย่างนี้มันค่อนข้างจะโอเคอยู่

ประธาน : ถ้าจะเขียนก็ได้เขียนอย่างนี้ แต่ว่าจะมีอันตรายอย่างหนึ่งตรงที่ว่า ไทยเราเป็นสังคมชาวเอเชียที่มีวัฒนธรรมอะไรหลายอย่าง ที่ต้องทำโดยที่ไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติ ไว้ชัดเจนว่าให้ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก วงศาคณาญาติ เพื่อนบ้านเรือนเคียง สถาบัน แล้วถ้าเราเขียนอย่างเดียวกับฝรั่งเศสเขียนแบบนี้ วันหนึ่งจะมีคนอ้างอะไรบางอย่างที่น่ากลัว

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๔/๖

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ที่ไม่ได้เอา Article ๕ มาทั้งหมดเพราะว่าเขาเป็น republic

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือใจผมถ้าบุคคลมันทำนี่ มันยังถูกองค์กรของรัฐ มันวินิจฉัยได้ว่ามันชอบไม่ชอบ แต่ ณ วันไหนที่รัฐเป็นคนทำมันไม่มีใครห้าม แล้วเราก็บอกไม่ได้ว่า

ประธาน : รัฐจะถูกอ้างในมาตราต่อไป การตรากฎหมายจะอยู่ต่อไป คือเพราะเรากำลังอยู่เหมือนกันว่าเดี่ยวรัฐเดี่ยวจะได้ออกกฎหมาย เพราะเราบอกว่าจะอยู่ในกฎหมาย ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเดี่ยวรัฐก็ออกกฎหมายร้อยแปดพันเก้า เราก็ไปเขียนในอีกมาตราหนึ่งว่ารัฐจะออกได้มากน้อยแค่ไหน เชิญครับ

นายเอียรชัย ฅ นคร : คือมาตรา ๒๕ ตอนท้ายเราพูดถึงเรื่องของสิทธิเสรีภาพ นั้นต้องไม่กระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น คราวนี้พอไปตรากฎหมาย อันนี้ก็คือตัวกฎหมายอื่นที่ไม่ใช่รัฐธรรมนูญนี่นะครับ พอมาตรา ๒๖ ที่ท่านอาจารย์พูดถึงมันเป็นการเพิ่มเงื่อนไขจาก ๓ ตัวแรกที่อยู่ในมาตรา ๒๕ หรือเปล่าครับ

ประธาน : คุณปกรณ์

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในกรณี ๒๕ นะครับ ๒๕ จะเป็น ๑. หลักของมันก็คือกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิ รับรองสิทธิเสรีภาพว่ามีสิทธิเสรีภาพอะไรบ้าง อันที่ ๒ ก็คือการกำหนดกรอบในการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนว่าเขาจะใช้สิทธิเสรีภาพอย่างไรได้บ้างก็คือ ๑. ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ๒. ก็คือความสงบเรียบร้อยของประชาชนและสังคม ๓. ก็คือต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ความสัมพันธ์กับ ๒๖ ก็คือว่ารัฐสามารถที่จะตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพนี้ได้ ๒๖ จะบอกต่อไปว่ากฎหมายที่ว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง แต่ตอนท้ายของมาตรา ๒๕ นั้นจะเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชน ใครก็ตามที่ใช้สิทธิเสรีภาพเกินกรอบนี้ จะถือว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญครับท่านครับ

นายเอียรชัย ฅ นคร : การจำกัดสิทธิเสรีภาพตามมาตรา ๒๖ มันไม่รวมถึงเรื่องของการใช้หรือครับ คือผมกำลังอ่านดู คือถ้าเราแยกว่า ๒๖ เราบอกว่าประชาชนใช้สิทธิต้องไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อย หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของคนอื่น

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วโดยหลักคิดแบบนี้การตรากฎหมายของรัฐมันจะต้องไปถือเอาไว้ตรงนี้หรือเปล่า หรือว่าจริง ๆ แล้วมันเพิ่มได้เพราะว่ามันเขียนอยู่ในรัฐธรรมนูญ

ประธาน : ตกลงไม่เอานะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ท่านอาจารย์ขยายให้ความรู้อีกสักนิดได้ไหมครับ ปัญหาที่อาจารย์วิตกว่าจะเกิดในอนาคต ยกตัวอย่างเช่นอะไร

ประธาน : เพราะมันมีประเพณีวัฒนธรรมของไทยที่เราทำอะไรหลายอย่างโดยไม่มีกฎหมาย บางอย่างการไม่ทำเป็นเรื่องเหมือนกับเป็นปฏิบัติต่อสังคมไปในตัว ในระบบ republic มันทำได้

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมขออนุญาตเรียนถามนิดหนึ่งครับ คือใน ๒๕ บอกว่าการใดมิได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมาย บุคคลย่อมมีสิทธิทำอะไรต่อมิอะไรได้ แล้วก็ ๒๖ เป็นการบอกว่าการจำกัดสิทธินั้นเป็นไปตามเงื่อนไข ผมมีคำถามว่าจริง ๆ การที่กฎหมายตราออกมาโดยการจำกัดสิทธิโดยที่รัฐธรรมนูญไม่ได้ให้อำนาจในการที่ไปตราสามารถกระทำได้ไหมครับ คือจริง ๆ ประเด็นมันมีเรื่องการจำกัดการตรากฎหมายเรื่องนี้ ก็กับการตราที่เป็นไปตามเงื่อนไขอีกเรื่องหนึ่ง ๒๖ ไปพูดประเด็น ๒ คือเรื่องให้มีเงื่อนไข และถ้าไม่มีเงื่อนไขว่าไว้อย่างไร แต่ผมไม่แน่ใจว่าประเด็นแรกคือกฎหมายถ้าไม่มีอำนาจในการที่จะกำหนดให้ตรา สามารถที่จะตรานั้นได้เลยไหมครับ

ประธาน : กฎหมายย่อมตราได้ทุกเรื่อง เว้นแต่เรื่องที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองเด็ดขาดไม่ให้ตราซึ่งจะไม่มี มีแต่กำหนดเงื่อนไขว่าเวลาจะจำกัด จะจำกัดได้มากน้อยเพียงไร และเพื่ออะไร ถ้าไม่มีข้อจำกัดก็ออกมาได้ทุกเรื่อง

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ความหมายผมหมายความว่าจริง ๆ มันควรจะมีย่อหน้าหนึ่งหรือประโยคหนึ่งที่พูดถึงการให้อำนาจรัฐในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิ

ประธาน : มีอยู่ในมาตราถัดไป แล้วมันจะมีอยู่หลายเรื่องที่เราบอกว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง อันนั้นแปลว่าอะไร แปลว่าเวลาเราไปออกกฎหมายจะไปกระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ได้ คือพวกนี้มันจะอยู่ในที่แตกต่างกันในกลไกของรัฐธรรมนูญว่าทำได้มากน้อยแค่ไหน มันก็คล้าย ๆ กับสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่บอกว่าถ้าไม่มีอะไรจำกัดก็ทำได้เลย รัฐก็เหมือนกัน รัฐมันเป็นองค์ภาพพหุทั้งรัฐ มันก็ต้องสามารถมีกฎกติกาที่จะทำให้สังคมนั้นอยู่ด้วยกันได้ เพราะฉะนั้นถ้าไม่มีอะไรห้ามไม่ให้มันทำ มันก็ทำได้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ทุกเรื่องเหมือนกัน ทีนี้เราก็กลัวใจใหม่ครับว่าเดี่ยวรัฐจะใช้เสียงข้างมากไปออกกฎหมายไปลิดรอนสิทธิ เราก็เขียนไว้ในมาตราถัดไปว่าเวลาที่รัฐจะไปออกกฎหมายจะออกกฎหมายจนถึงขนาดนั้นไม่ได้ ซึ่งก็ต้องไปดูในมาตรา ๒๖ เดียวก็ถึง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือในมาตรา ๒๖ ผมมีความรู้สึกว่ามันเป็นการไปพูดถึงเรื่องเงื่อนไข การตรากฎหมายว่าเรื่องการจำกัดสิทธิ แต่ผมเองอ่านดูความรู้สึกเหมือนกับว่ามันไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิ

ประธาน : ไม่ ที่เราบอกว่ารัฐสภามีอำนาจนิติบัญญัติ คำว่านิติบัญญัติ คืออำนาจในการตรากฎหมาย คณะรัฐมนตรีมีอำนาจบริหาร คณะรัฐมนตรีเขาก็บริหารได้ทั้งปวง เว้นแต่ที่เราห้ามไม่ให้เขาทำ นิติบัญญัติเขาก็ออกกฎหมายได้ทั้งปวง เท่าที่รัฐธรรมนูญไม่ห้าม เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญทุกฉบับจึงไม่มีบอกว่า ให้รัฐสภามีอำนาจออกกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ไม่มี ให้รัฐสภามีอำนาจนิติบัญญัติมี อำนาจนิติบัญญัติก็คือ นิติก็คือกฎหมาย บัญญัติก็คือทำ ก็คือทำกฎหมายนั้นแหละ เชิญครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่ามีข้อสังเกต ๒ ประการ ในหมวดนี้เป็นเรื่องการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับราษฎร ว่ารัฐจะไปใช้อำนาจอะไรต่าง ๆ ในทางที่ล่วงละเมิดสิ่งที่สำคัญ ที่เป็นสาระสำคัญของคนมิได้นะครับ ยกเว้นแต่ว่าเป็นเรื่องที่มีเหตุผลความจำเป็น แต่ข้อที่อาจจะมีความละเอียดอ่อนมันคงเป็นเรื่องที่ว่าถ้าเอกชนจะไปทำอะไรก็แล้วแต่ซึ่งมันมีสิ่งที่คุณอื่นเขาไม่เห็นด้วยรัฐจะเข้ามาคุ้มครองอย่างไร คือหมายถึงว่าถ้ามองในเชิงของการตรากฎหมาย รัฐจะไปตรากฎหมายในการจำกัดสิทธิอย่างไรก็ได้ แต่ในเชิงของการที่จะไปคุ้มครองให้คนได้ใช้เสรีภาพของเขา ผมยกตัวอย่างเช่น เวลาในวัดทางเขตภาคเหนือที่มีข้อห้ามไม่ให้สตรีเข้าไปในเขตพื้นที่ซึ่งมันเป็นเรื่องจารีตของเขา จริงอยู่แต่ละคนก็บอกว่าอันนี้เป็นเรื่องจารีต คุณจะไปละเมิดเขา แต่ถ้ามองในเชิงของรัฐธรรมนูญบอกว่าคุณอยู่แบบเป็นสุญญากาศได้อย่างไรนะครับในมุมนี้ ผมจึงมีความคิดเห็นที่ว่าในส่วนนี้ถ้าเราจะมองในเชิงของการบอกว่ารัฐไปจำกัดสิทธิเสรีภาพก็คงไม่ใช่ แต่รัฐไม่ได้ไปรับรองสิทธิเสรีภาพในบางเรื่อง ตรงนี้ที่เป็นประเด็นว่าในกรณีอย่างนี้เราจะเขียนเพื่อจะให้ประชาชนเขาเกิดความมั่นใจว่าจารีตหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มันไม่ดีไม่งามมันจะเปลี่ยนแปลงได้โดยรัฐเข้าไปดูแลได้อย่างไร อันนี้คือข้อที่ผมคิดว่าเราอาจจะถ้าจะยับตรงนี้ไปอีกหน่อยหนึ่ง แต่ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าถ้าเราจะเขียนในเรื่องเหล่านี้มันจะเขียนได้หรือเปล่า เพราะว่าบ้านเมืองมันเปลี่ยนแปลงไป แล้วก็จารีตบางเรื่องมันอาจจะเป็นเรื่องที่

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เป็นเรื่องส่วนบุคคลก็จริง แต่ว่ามันมองในแง่ของสังคม การที่รัฐจะเข้าไปดูแลมันก็เป็นเรื่องที่น่าจะเหมาะสมครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : แต่เรื่องบางเรื่องมันไม่สามารถใช้อำนาจรัฐเข้าไปหักพรวดด้วยเขาได้ มันเป็นเรื่องของสังคมที่จะต้องค่อย ๆ วิวัฒนาการไป เวลาเราซ่อมพระพุทธรูปผู้ขายเท่านั้นจึงจะขึ้นไปซ่อม ถ้าเมื่อไรผู้หญิงเขาเรียกร้องว่าเขาก็เป็นมนุษย์ทำไมไม่ให้เขาขึ้นไปซ่อม มันก็อาจจะเรียกร้องได้แต่ว่าอาจจะถูกประชาทัณฑ์ได้ ซึ่งเราก็ไม่รู้จะทำอย่างไรแล้วถูกไหมครับ เพราะฉะนั้นเรื่องบางเรื่อง อย่างยกตัวอย่างสนามมวย บนเวทีมวยแต่ก่อนนี้เขาไม่ให้ผู้หญิงขึ้นไป เพราะเขาถือเป็นเรื่องร้าย แต่ว่าเดี๋ยวนี้เขาค่อย ๆ ขยับขึ้นไปอยู่ขอบเวทีได้แล้ว แต่ว่าฝรั่งมันเข้าไปเดินบนเวทีเลยแก้ผ้าด้วย แต่ว่าของไทยเรายังไม่ยอม อันนี้มันค่อย ๆ วิวัฒนาการไปเรื่อย ๆ ตามความนิยมเชื่อถือ แต่เราเอากฎหมายเข้าไปบีบบังคับนี่มันเกิดเป็นปัญหา เพราะฉะนั้นรัฐเองก็ต้องไม่เข้าไปยุ่ง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ที่นี้ปัญหาว่ารัฐธรรมนูญมันเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับราษฎร มันไม่ได้พูดถึงระหว่างราษฎรต่อราษฎรด้วยกัน บางกรณีระหว่างราษฎรต่อราษฎรด้วยกันเขาก็มีกฎกติกาอะไรบางอย่างของเขาที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่เราดูแล้วอาจจะไม่ค่อยชอบ แต่ก็ช่วยไม่ได้ ถ้าเราไม่ชอบองค์กรณีเพราะมันออกกฎกติกาอะไรที่มันพิสดารเราก็อยาไปยุ่งกับมัน เพราะเวลาที่เราเขียนอย่างที่เรากำลังจะเขียนแบบฝรั่งเศสจึงต้องระมัดระวังเหมือนกัน พอเราบอกว่าใครจะถูกบังคับให้กระทำการใดที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้กระทำไม่ได้ มันมีอะไรตั้งเยอะแยะที่เอกชนต่อเอกชนบังคับกันอยู่ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ทำ แต่มันใช้ได้ มันเป็นสัญญาที่ทำกันอยู่ เช่น คุณไปทำงานกับเขาแล้วไปรู้ความลับเขา เขาก็สัญญาบอกว่าห้ามไม่ให้คุณไปทำงานกับบริษัททำนองนี้อีกภายใน ๓ ปีถามว่าเคยมีกฎหมายบัญญัติให้ทำได้ไหม ไม่มี แต่ถามว่าเขาทำได้ไหม ก็ได้ เพราะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเขา ถ้าไปเขียนอย่างนี้มันก็จะไปกระทบกระเทือนต่อสิ่งที่มีกันอยู่ ก็จะกลายเป็นปัญหามากขึ้นเพราะของเราเวลาตีความมักจะไม่ได้นึกถึงผลกระทบเท่าไร เชิญครับ

นางกีระณา สุมาวงศ์ : ขอบพระคุณค่ะ เราพูดถึงเรื่องกฎหมายต้องไม่ก้าวก้าวจิตสิทธิของกฎหมาย ที่นี้ดิฉันขอเรียนถามเพื่อเป็นความรู้ในเรื่องของสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาที่เราทำมันคุมด้วยไหม อย่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของผู้ต้องขังอะไรอย่างนี้ ซึ่งดิฉันก็ศึกษามานานแล้วว่าผู้ต้องขังในประเทศไทยโดนตัดสิทธิหลายอย่าง อย่างป่วยนอนอยู่ เป็นโรคหัวใจ โรคความดันไม่เคยได้รับยาเลย นี่เป็นเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน

แล้วอีกอย่างหนึ่งก็มองว่าการที่ไม่ได้ให้อาหารที่ดีกับเขาก็เป็นการเลือกปฏิบัติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่มี นอนแค่ ๑๐ เซนติเมตร แต่ละคนเขียบไม่ได้เลย ไม่ถูกสุขลักษณะอันนี้ดิฉันก็ต้องถือว่าเขาเป็นผู้ด้อยโอกาส ซึ่งสิทธิตามจริง ๆ แล้วเขาควรจะได้รับปฏิบัติเหมือนบุคคลธรรมดาทั้ง ๆ ที่เขาได้รับโทษ อันนี้ก็อยากจะเรียนท่านอาจารย์ แต่ว่าการตรากฎหมายเราต้องคุยกันว่าถ้าเราจะให้สิทธิบัญญัติเป็นฝ่ายออกกฎหมายเราต้องมองให้ครบวงจรว่าเราต้องใช้หลักนิติธรรมมาช่วยออกกฎหมายด้วยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับสังคมและประชาชน แต่ว่าการณีนี้อย่างนี้ที่ห้ามเยี่ยมผู้ต้องขังเลย ทุกวันทำแค่อาทิตย์หนึ่งให้แค่ ๑ ชั่วโมง วันอังคารหรือวันพุธเท่านั้น ดิฉันว่ามันไม่ใช่ ยกตัวอย่าง sample เราเรียกว่าจัดอยู่ใน classify under ผู้ด้อยโอกาส ทั้ง ๆ ที่เขามีสิทธิตามกฎหมาย แต่สิทธิของเขาเข้าถึงไม่ได้เพราะรัฐหรือว่าองค์กรอย่างกรมราชทัณฑ์ไปออกกฎหมายให้เขาอย่างนี้ ซึ่งอันนี้ดิฉันก็อยากเรียนถามว่าจะทำอย่างไรคะ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : มั่นชัตรัฐธรรมนูญ ในรัฐธรรมนูญเรามีไว้พร้อมอยู่แล้วว่าทำอย่างนั้นไม่ได้ แต่เมื่อมีใครไปทำก็ไปได้แย้ง คือจะให้เราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญมันก็คงไม่ได้ แต่ในรัฐธรรมนูญมีการคุ้มครองอยู่แล้ว ก็ต้องไปว่ากันเป็นเรื่อง ๆ ไป เชิญอัครราช

นายอัคร จารุจินดา : คือกราบเรียนอย่างนี้ครับ บทบัญญัติทั้ง ๒๕ ๒๖ เกิดขึ้นมาเพราะเหตุที่ว่าตอนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ไปวางหลักไว้ว่าการได้รับสิทธิเสรีภาพในเรื่องใด เพียงใดแค่นั้นนั้นให้ตราเป็นกฎหมาย เพราะฉะนั้นตราบใดที่ยังไม่มีการตรากฎหมายก็เลยสงสัยว่าตรงนั้นประชาชนไม่มีสิทธิเสรีภาพในเรื่องนั้น ๆ แล้วก็เรียกร้องให้รัฐตรากฎหมายรัฐก็ไม่ตรา มาจนกระทั่งปี ๒๕๕๐ ก็เลยแก้ไขปัญหาจุดนี้แต่ยึดหลักเดิม แต่แก้ไขปัญหาคือว่าถึงแม้รัฐไม่ตรากฎหมายก็ใช้สิทธินั้นได้ทางศาล มันก็เลยยิ่งไปใหญ่เลย ศาลก็เลยไปวางให้สิทธิเสรีภาพได้ขอบเขตแค่นั้นอย่างไรบ้าง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เข้ามาในอดีตแล้วก็ทำให้การได้รับสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นผิดเพี้ยนไป ความจริงสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นเป็นสิทธิที่มีมาจากธรรมชาติ เพราะฉะนั้นเขาเกิดมาเขามีสิทธิเสรีภาพร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มอยู่แล้ว เมื่อรวมตัวกันเป็นสังคมรัฐก็จะมาดูว่าอะไรที่ต้องจำกัดสิทธิเพื่อประโยชน์ของสังคมก็จำกัดไป แล้วก็มาสร้างหลักนี้รองรับไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่านั้นเองว่าโดยปกติประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ตราบใดที่รัฐธรรมนูญเองก็ดี หรือกฎหมายเองก็ดี ไม่ไปบอกเขาว่าต้องมีการดำเนินการใช้สิทธิเสรีภาพในเรื่องนั้น ๆ จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขอะไรที่จะไม่กระทบสิทธิของคนอื่น ไม่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ความจริงหลักมันมีอยู่แค่นั้น เพราะฉะนั้นต่อจากนี้ไปก็ไม่ต้องมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายเพื่อให้เขามีสิทธิเสรีภาพอะไรกันอีก เพราะเขามีสิทธิเสรีภาพโดยตัวของเขาเองโดยรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการบังคับหรือการจะบังคับอะไรก็เกิดขึ้นไม่ได้ในตัว

ประธาน : ทีนี้เมื่อเปิดอย่างนั้นแล้ว ถามว่าแล้วเรามีอะไรคุ้มครองสังคมว่าสังคมจะไม่เกิดกลียุค เพราะคนใช้สิทธิโดยไม่นึกถึงหน้าที่มันก็จะเกิดขึ้น เราถึงเขียนต่อท้ายครับตราบเท่าที่ใช้สิทธิเสรีภาพจะไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงประเทศ ความสงบเรียบร้อย เทียวได้เดินแก้ผ้าโทง ๆ บอกว่าสิทธิของฉันก็ไม่ได้ ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น จะอยู่บ้านแล้วก็เปิดเสียงดังก็บ้านฉันมันก็ได้ พวกนี้คือเงื่อนไขว่าทุกคนมีสิทธิก็จริงแต่ต้องนึกถึงคนอื่นด้วย นึกถึงสังคมด้วย นึกถึงประเทศด้วย เท่านั้นละความหมายของมัน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมว่าที่เราบัญญัติไว้เขียนไว้เบื้องต้น
อย่างนี้ก็ดีแล้วครับ เพราะมันเป็นเหมือนกับจุดเด่นของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ข้อนี้ ก็คือว่าเราพยายาม
ที่จะทำให้รัฐเล็กลงหรือเพิ่มพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ประชาชนให้มากขึ้น ซึ่งอันนี้ในทางวิชาการ
เขาเรียกร่องกันมานานแล้วเราก็เพิ่งจะมาเขียนอย่างนี้ ผมคิดว่าอันนี้ดีแล้ว เรามีขนบธรรมเนียม
ประเพณีอื่น ๆ มันก็จะวิวัฒนาการของมันไปเรื่อย ๆ เองครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ มีนักกฎหมายข้างนอกเขามองไม่เหมือนเรา
เรื่องวิธีการเขียนเรื่องนี้ คือหลักคงตรงกันแต่วิธีการเขียนอาจจะตีความหมายที่แตกต่างกัน
ซึ่งผมคิดว่าหลังจากนี้ก็คงจะมีนักกฎหมายอื่นวิจารณ์เรื่องนี้อยู่พอสมควร ที่นี้เรื่องถ้อยคำเมื่อกี้
ที่ท่านอาจารย์กรุณาเติมให้ผม ผมไม่ติดใจนะครับ ไม่ต้องมีก็ได้ แต่ผมคิดว่ามันควรจะมี ๒ อันก็คือ

อันที่ ๑ เรื่องกระบวนการหรือกฎหมายที่มันจะมารองรับที่จะอำนวยความสะดวกให้ประชาชน
ที่จะต้องใช้สิทธิ ที่อาจารย์บอกว่าควรจะมีตามกฎหมายบัญญัติอะไรสักอย่างหนึ่ง มันควรจะเกิดขึ้น
เพื่อที่จะรองรับภาคปฏิบัติตัวนี้ใหม่

อันที่ ๒ ก็คือเราลองเช็กดูใหม่ครับ น้องนักข่าวก็อยู่ที่นี้แล้วพวกเราจะได้เข้าใจ
ตรงกันเวลาไปชี้แจงต่อสาธารณะว่าเมื่อบุคคลมีปัญหาแล้วในการที่ต้องการความชัดเจน
เพราะสิ่งที่เขามีปัญหาถูกรองรับไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ กลไกช่องทางมันไปทางไหนได้บ้าง
เราเช็กความคิดของเราในรัฐธรรมนูญดู ไปผู้ตรวจการแผ่นดิน ไปที่ศาลรัฐธรรมนูญ ร้องตรงองค์กร
สิทธิมนุษยชนหรือกลไกอะไรบ้าง เราอาจจะได้เห็นภาพตัวรัฐธรรมนูญนี้ในมาตรานี้ทั้งหมดครับ

ประธาน : นอกจาก ๒ อย่าง มันยังจะไปศาลยุติธรรมธรรมดาก็ได้ในกรณีที่ไม่
ละเมิดสิทธิของเขา มันก็อาจจะเข้าข่ายมาตรา ๑๕๗ หรืออะไรต่ออะไรซึ่งจะมีอีกมากมายตรงนั้น
ต่อไปมาตรา ๒๖

นายอุดม รัฐอมฤต : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมมีประเด็นนิดเดียวครับ
คำว่า เสรีภาพ มันมีทั้งกระทำหรือไม่กระทำด้วย จริง ๆ ตอนแรกเห็นที่ท่านเติมมาก็มีความรู้สึก
ว่ามันไปเสริมคำว่า เสรีภาพที่จะไม่กระทำ หมายถึงจะไปบังคับให้เขากระทำไม่ได้ ตรงนี้ผมก็เลย
คิดว่ามันก็ชัดเจนดี เดิมเราใช้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นได้ คือกระทำ
มันหมายถึง โอเคในเชิงเรามีเสรีภาพที่เราจะกระทำ แต่มันมีเสรีภาพในทางที่จะไม่กระทำด้วย
ถ้าจะเขียนให้ครบตรงนี้ คือคำว่า ทำการนั้น มันรวมถึงไม่ทำด้วยใช่ไหมครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายเจียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ผมไม่ค่อยตั้งใจที่อาจารย์อุดมพูดเท่าไร ผมยังคิดว่าที่พี่อ้อพรอธิบายมันโอเค ตอนนี้เรากำลังคิดถึงคำค่อนข้างจะหลาย ๆ คำ ผมรู้สึกว่าการหลักคิดของ ๒๕ ก็คือกลับไปหาธรรมชาติของสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ คือถ้าไม่มีกฎหมายจำกัดเอาไว้โดยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นก็คือทำได้หมด ยกเว้นเข้าเงื่อนไข ๓ เรื่อง ตรงนี้ถ้าเกิดว่ามันจะมีกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญไปเขียนเอาไว้ในบทมาตราต่อ ๆ ไปหรือกฎหมายอื่นที่เขียนเอาไว้ มันก็คือเพื่อตอบโจทย์ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย แล้วก็ไม่ใช่ไปกระทบสิทธิของคนอื่นเขา ส่วนที่ว่ามันไปมีปัญหาตัวเอง อย่างเช่นถ้าจะไปร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ากระทำการไม่เป็นไปตามขั้นตอนกฎหมาย ไปร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินมันก็จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับตัวนี้โดยตรง ใน sense ผมนะ sense ผมมองว่าตรงนี้นั้นกำลังพูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพซึ่งเราปล่อยฟรีมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่นที่เคยเขียนไว้ คือยอมรับสิทธิตามธรรมชาติของคนที่จะทำอะไรก็ได้ ยกเว้น ๒-๓ เรื่องที่เขียนเอาไว้เท่านั้น แล้วการอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นจะเขียนเอาไว้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้นเอง ส่วนที่ว่าเรื่องของการไปใช้แล้วมันเกิดผลกระทบอะไรกันอย่างไร อันนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งว่ามันเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่

ประธาน : ไปได้นะ ต่อไปมาตรา ๒๖

เลขานุการ : มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้กฎหมายดังกล่าวต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือจะกระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

ประธาน : อันนี้คือตัวที่เข้ามาแทนที่ที่เราพูดลอย ๆ ว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมได้รับความคุ้มครอง นี่คือการมาคุ้มครองให้เห็นชัดเจนว่ากฎหมายทั้งปวงจะกระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ได้ นี่คือการคุ้มครองศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ช่วงแรกคงไม่มีปัญหาเพราะมันเป็นเงื่อนไขที่เราจะกำหนดเอาไว้ในรัฐธรรมนูญบางเรื่องบางราวว่าทำได้เพียงเท่านั้นเท่านั้น แต่แม่ไม่ได้กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขก็เพื่อที่จะคุ้มครอง อย่างที่คุณภัทระกังวลเมื่อสักครู่นี้คือแม่ไม่ได้มีเงื่อนไขไว้ในรัฐธรรมนูญ เราก็สร้างเงื่อนไขทั่วไปว่าต้องไม่เกินความจำเป็น

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ไม่กระทบกระเทือนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันนี้มันก็สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องแบ่งข้าวหมากที่ว่าเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิอะไร แต่เมื่อเราใช้ตัวนี้ว่าเกินสมควรแก่เหตุ มันจะได้กว้างขึ้น ไม่เกี่ยวกับสาระสำคัญของสิทธิ ถ้าอะไรเกินสมควรกว่าเหตุก็ทำไม่ได้

นายเจียรชัย ณ นคร : ขอร้องเพื่อความเข้าใจนิดหนึ่งครับ คือเขียนว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญวางไว้ก็คือมาตรา ๔๐ ไป จนถึงมาตรา ๔๐ กว่า จนครบหมวดสิทธิเสรีภาพ อันนี้คือเงื่อนไขรัฐธรรมนูญกำหนดเอาไว้ เพราะฉะนั้นการตรากฎหมายตรงนั้นทำได้ แต่คราวนี้ถ้าเป็นการตรากฎหมายอื่น รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเงื่อนไขเอาไว้ไปตั้งแต่มาตราไปเรื่อย ๆ จนถึงมาตรา ๔๐ กว่า พอเราเขียนว่าไม่ต้องเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลจนเกินสมควรแก่เหตุ แล้วพอไปดูมาตรา ๒๕ เมื่อกี้ที่มันมี ๓ เหตุว่าการใช้สิทธิเสรีภาพมันต้องลือกอยู่ที่ ๓ ตัวนี้ การเขียนอย่างนี้มันให้ blank check

ประธาน : คำว่า จะดูว่าเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่ มันก็จะดูรอบไปหมดทุกเรื่อง เช่นสมมุติอยู่ ๆ จะบอกว่าออกกฎหมายมาบังคับว่าทุกคนต้องออกไปวิ่งตอนเช้า อย่างนี้มันอาจจะสมควรแก่เหตุแม้ว่าจะหวังดี แต่ว่าถ้าหากำหนดออกกฎข้อบังคับว่าทหารที่อยู่ประจำการต้องวิ่งทุกเช้า อันนั้นก็เกินสมควรแก่เหตุ เพราะมันคำนึงถึงเรื่องการป้องกันประเทศ เรื่องอะไรต่ออะไร หรือเรามีกฎหมายอาญาว่าต้องไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาใด อันนี้เมื่อคำนึงถึงศีลธรรมอันดี วัฒนธรรม มันก็ไม่เกินสมควรแก่เหตุ มันก็ต้องไปดูแต่ละอันว่ามันเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่ แต่มันจะเป็นคำกว้างที่เปิดช่องให้คน challenge ได้ ศาลรัฐธรรมนูญมีโอกาสที่จะใช้ดุลพินิจได้ ศาลยุติธรรมก็ใช้ได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ มาตรานี้ถ้าดูนัยโดยรวมแล้วนี่คือหลักนิติธรรมนั่นเอง ซึ่งเราพยายามที่จะใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ ความเป็นรัฐธรรมนูญก็คือหลักนิติธรรมนั่นเอง ก็คือการที่มีรัฐธรรมนูญ ทีนี้เราจะใส่คำว่า หลักนิติธรรมเข้าไปได้ไหมเพื่อให้ชัดเจน เขาจะได้เข้าใจง่ายขึ้นว่าหลักอันนี้คือหลักนิติธรรมนั่นเอง หลักความเสมอภาคแล้วก็ไม่บัญญัติกฎหมายให้เกินไปแล้วก็บังคับให้บุคคลต่าง ๆ ต้องทำอะไรหรือไม่ทำอะไร ถ้าเราจะหาทางใส่คำว่า นิติธรรมเข้าไปสักช่วงหนึ่งจะเหมาะสมไหมครับ

เลขานุการ : ขออนุญาตท่านประธานครับ มันอยู่ในมาตรา ๓ เรื่องหลักนิติธรรม ซึ่งมันเป็นบททั่วไป มัน cover ครอบคลุมในการดำเนินการหรือการใช้สิทธิตามหมวดนี้อยู่แล้วครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๘

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ก็เข้าใจชัดเจน แต่ว่าถ้าเราใส่อันนี้ไปเขาจะเห็นภาพเลยว่าหลักนิติธรรมมันมีอะไรบ้าง เพราะถ้าเราไปดูตามมาตรฐานมันหลุดลอย ๆ แต่อันนี้เราเห็นชัดเลยว่าหลักนิติธรรมมันอันนี้นะ เขาจะได้เลิกอ้างสักที่ว่ารัฐธรรมนูญไม่เห็นใส่หลักนิติธรรมอะไรเลย มันจะได้ชี้ไปเลยนี่ละหลักนิติธรรม อาจจะไม่ใช่ว่าทั้งหมดแต่มันเป็นหลักของหลักนิติธรรม

ประธาน : คือเพื่อจะเน้นส่วนนี้ หลักนิติธรรมมันจะกว้างกว่านี้ ในตอนออกกฎหมายมันต้องคำนึงถึงส่วนนี้ด้วย

นายอัชพร จารุจินดา : ขออนุญาตเรียนถามถึงวรรคสองที่มีปัญหาตีความเข้ามาเมื่อไม่กี่วันที่กฤษฎีกา เรื่องการออกกฎหมายเฉพาะเจาะจง ถ้าจะแก้อะไรให้มันแก้ปัญหาที่ไม่ให้เกิดข้อสงสัยอย่างนั้นดีกว่า

ประธาน : ตัวนั้นมันเจาะจงจริง ผมแก้ไขไปแล้วเพื่อไม่ให้มันเจาะจง มันมีวิธีเขียนที่ไม่เจาะจง แต่มันจะมีบางเรื่องที่เจาะจงแล้วก็ยังไม่ออก คือเรื่องของการเวนคืน อันนี้บางครั้งออกเจาะจงเลยว่าเวนคืนที่ดินของนายคนนั้น เนื้อที่เท่านี้ไร่ อยู่ที่นั่นราคาเท่านี้ เพราะว่าเวนคืนทั้งหมดไปแล้วเหลือรายเดียว นี่จะอย่างไร เชิญครับ

นายเกียรติชัย ญ นคร : ตรงนี้ขอถามซ้ำอีกทีหนึ่งครับ เพราะว่าเคยถามทีหนึ่งแล้วไม่มุ่งหมายใช้บังคับแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะเจาะจงจะออกมาใช้เฉพาะ industry หนึ่งอย่างธุรกิจการค้าปลีกใช้กับค้าปลีกอย่างนี้ได้ใช่ไหมครับ

ประธาน : ได้ครับ มันไม่ใช่กรณีหนึ่ง มันเป็น category ประเภท แต่ว่าอันนี้ยังไม่ออก แต่ที่ผ่านมาเขาก็เขียนอย่างนี้ แต่ก็ออกกฎหมายอย่างนั้นแล้วก็ไม่มีการ challenge ขึ้นมา ถ้าวันหนึ่งคนถูกเวนคืนไปฟ้องศาลรัฐธรรมนูญ ผมก็ยังสงสัยว่าศาลรัฐธรรมนูญจะว่าอย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมเห็นด้วยกับท่านประธานครับ เพราะการที่เขาจะเวนคืนอย่างไรรถไฟฟ้าบางที่เขาไม่เข้าใจว่าส่วนนี้มันควรนำเวนคืนมากกว่า ทำไมต้องเลี้ยวลดคดเคี้ยวไปเพื่อที่จะเว้นหรือทำให้ที่ตรงนี้มันมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เพราะว่าหลักการเวนคืนผมว่าน่าจะทำ public hearing ก่อนว่าเหตุผลทำไมจะต้อง ตามหลักเทคนิคหรือหลักเศรษฐศาสตร์อะไรก็ตามความคุ้มค่ามันจะต้องทำ public hearing ด้วยเพื่อให้ประชาชนทั้งหมดเห็นพ้องต้องกันว่าโอเคตามแนวนี้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

มันเป็นหลักทั้งด้านวิศวกรรม ทั้งด้านความคุ้มค่าอะไรต่าง ๆ จะต้องเห็นพ้องต้องกัน ไม่อย่างนั้นก็ทำตามอำเภอใจคือทำตามผู้ใหญ่สั่งหรือว่าเป็นไปตามที่ต้องการให้ที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้มีมูลค่าเพิ่ม อันนี้อาจจะเป็นไปตามที่ท่านประธานพูดเมื่อก็ครับ

นายเอียรชัย ณ นคร : กรณีบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเจาะจง ผมไม่แน่ใจว่า มันขึ้นกับเงื่อนไข อย่างกรณีเวนคืนที่ดินมันขึ้นกับเงื่อนไข ๒ เรื่องหรือเปล่า การเวนคืนนั้นมันต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ๒. การไปลิดรอนสิทธิซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของคนพรากจากเขาไป มันต้องใช้กฎหมายออก มันเลยเป็นเหตุผลสนับสนุนหรือเปล่าว่าให้ทำอย่างนั้นได้

ประธาน : เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ความจริงเรื่องกฎหมายเวนคืน คือในตัวกฎหมายไประบุชื่อคนที่เป็นเจ้าของของมันก็ไม่ค่อยถูก ในตัวกฎหมายเวนคืนมันต้องระบุเส้นทาง ในเส้นนั้นมันอาจจะเป็นเจ้าของคนเดียว แต่ตัวกฎหมายไปออก พ.ร.บ. อันนั้นไประบุชื่อคนผมว่ามันไม่ถูก ถ้าบอกว่าเส้นทางอย่างนี้อาจจะมีคนเดียว โอเค ได้ คือต้องเป็นแบบว่ามันมีความจำเป็นที่จะต้องผ่านเส้นนี้ แต่บังเอิญตรงนั้นเป็นเจ้าของคนนั้นคนเดียว แต่ไม่ใช่ไประบุชื่อเขาว่าเวนคืนที่ของนายนั้นอะไรอย่างนี้

ประธาน : ไม่ว่าจะคนระบุชื่อหมด เพราะว่าในกฎหมายเวนคืนมันไปเขียนเอาไว้ อย่างนั้นว่ากฎหมายเวนคืนต้องระบุบุคคลเจ้าของที่ดิน เนื้อที่ ที่ตั้ง ซึ่งถ้าเราจะปล่อยไปอย่างนี้ ก็อาจจะต้องไปแก้กฎหมายเวนคืนที่ดินตัวแม่เสียใหม่มาให้ระบุแต่แนวเขตแล้วก็ให้เวนคืนคนที่อยู่ในนั้น ทีนี้ปัญหามันมีอย่างนี้ว่าที่ดินทั้งแนวเขตเราสร้างระบบ ๒ ระบบ ระบบหนึ่งก็คือประกาศตุมให้ใช้ราคากลางเป็นตัวกำหนดราคา แล้วถ้าใครโอเคก็ทำสัญญาขายกันเลย มันก็ไม่ต้องเวนคืน แปลว่าชาวบ้านจะได้รับเงินเร็วขึ้น ส่วนราชการก็ได้ที่ดินไปเร็วขึ้น แต่มันก็จะมีคนไม่ก็เปอร์เซ็นต์ที่ถือแฟงอยู่ ไม่ยอม ก็เจรจากันใช้เวลานานไปจนกระทั่งในที่สุดก็ต้องไปออกกฎหมายเวนคืนเพื่อเอาที่ดินแปลงนั้น ส่วนใหญ่มันจะอยู่ตรงกลางพอดี มันก็ต้องไประบุ พอระบุมันก็หวาดเสียวมานานแล้วแต่บังเอิญยังไม่มีใครยกเรื่องนี้ขึ้นมา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ผมเข้าใจว่าการเวนคืนราคาที่ดินจะต้องเป็นราคาตลาด ไม่ใช่ราคาประเมินของทางการ เพราะว่ารคาประเมินทางการจริง ๆ ผมว่ามันต่ำกว่าราคาตลาดเยอะเลย

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ๒ มาตรา มาตรา ๒๕ กับมาตรา ๒๖ ภาษาผมก็คือถ้าเทียบกับฉบับอื่นของเราทางเข้ามันกว้าง แต่ความรู้สึกของคนก็คือว่าปลายทางมันจะแคบ ในขณะที่ของคนอื่นทางเข้ามันแคบแต่ปลายทางมันกว้าง ปลายทางกว้างหมายความว่าอย่างไร เพราะเขาเขียนละเอียดว่าสิทธิอะไรบ้างที่เขาจะได้ ตอนจะเข้าไปคือจะถูกรับรองรู้สึกว่ามันแคบ แต่สิ่งที่รับรองไว้ดูมันเยอะ ของเราทางเข้ามันกว้างแต่ดูปลายทางคือว่ามันจะได้มา มันไม่ได้มาง่าย ๆ ไหน ๆ เราจะเปลี่ยนแล้วผมว่าทำให้ประชาชนรู้สึกว่าจะต้องได้ เป็นสิทธิของเขาที่จับต้องได้ กินได้ แล้วเกิดขึ้นจริง ตามที่ท่านอาจารย์ได้กรุณาชี้แนะคราวที่แล้วว่าเรามีตัวกฎหมายมารับรองกลไกที่จะเอื้ออำนวยประชาชนเมื่อเกิดปัญหา มีขั้นตอนมีอะไรอย่างไรต่อไปผมว่าอันนี้มันน่าจะช่วยเสริมความคิดหลักของเราที่จะอธิบายต่อประชาชนได้ไหมครับ

ประธาน : มันจะเปิดช่องทางว่าประชาชนสามารถเสนอร่างกฎหมายได้อยู่แล้ว เพราะที่จริงในส่วนที่เราเขียนหลังจากนี้ต่อไป มันก็ cover เกือบหมด เพียงแต่ว่าเราไม่ได้เขียนเป็นรายมาตรา เราเขียนรวม ๆ กันไว้ว่าสิทธิเรื่องนั้นเรื่องนี้ มันก็จะมีบอกของมันอยู่แล้ว แต่ว่าอันไหนที่เราคิดว่าควรจะต้องมีภายในระยะเวลาอันจำกัด อันนั้นเดี่ยวเราก็ไปเขียนในบทเฉพาะกาล แต่ว่าให้ตรากฎหมายเรื่องนั้นเรื่องนี้ภายในเมื่อนั้นเมื่อนี้ ก็เขียนได้ หรือจะเขียนเรื่องเวลาที่ประชาชนเสนอกฎหมายเข้ามาแล้วมันไม่มีเจ้าภาพ จะทำอย่างไรถึงจะให้มันมีเจ้าภาพ อันนั้นต้องไปช่วยกันคิดว่าจะไปบังคับพรรคการเมืองให้เป็นเจ้าภาพได้ไหม

นายภัทร คำพิทักษ์ : ขอเช็กอีกทีครับ อันนี้ประชาชนร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ใช่ไหมถ้าเขาเกิดปัญหา

เลขาธิการ : มาตรา ๒๔๓ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขออนุญาตทราบเรียนครับ คือจริง ๆ กลไกที่เราเคยเขียนรวมกันไว้ในมาตราเดียวมันถูกกระจายออกไปตามภาคส่วนต่าง ๆ ที่ท่านภัทรได้กรุณายกขึ้นมาว่าจะมีสิทธิเสรีภาพอะไรบ้าง เดี่ยวข้างในจะมีจาระไนไว้ ส่วนที่เคยได้ไว้แล้วเราก็รับรองไว้ แต่ส่วนที่ยังไม่เคยมีเราก็มีมาตรา ๒๕ รับรองไว้ว่าถ้าอะไรที่ไม่ได้เขียนคุณก็ยังมีอีก สำหรับกลไกในการบังคับใช้ให้สิทธิเสรีภาพเป็นไปได้จริง ก็ยังมีหน้าที่ของรัฐ มีนโยบายแห่งรัฐ นอกจากนั้นแล้วก็ยังมีเรื่ององค์กรตุลาการในกระบวนการนิติบัญญัติเรื่องของการมีส่วนร่วมต่าง ๆ เขาก็มีส่วนร่วมเสนอกฎหมายอะไรต่าง ๆ ได้ เพียงแต่ไม่ได้รวมอยู่ในหมวดเดียวเหมือนเมื่อก่อนเท่านั้นเอง น้อง ๆ ผู้สื่อข่าวจะได้เข้าใจตรงกัน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เพราะเราทำให้มันเป็นรูปธรรมมากกว่าเขียนลอย ๆ อันไหนที่เป็นเรื่องสำคัญเราก็บอกเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องไปทำ เพราะฉะนั้นมันก็จะกลายเป็นรูปธรรม แต่ถ้าบอกเรามีสิทธิแล้วก็นั่งฝืนอยู่กับสิทธิ ก็ไม่รู้จะไปใช้ตรงไหน มันไม่เกิดผล ทุกคนมีสิทธิเรียนหนังสือ นอนอยู่กับบ้านแล้วก็มีสิทธิ แทนที่เราจะบอกทุกคนมีสิทธิเรียนหนังสือ เราบอกรัฐมีหน้าที่จัดให้ทุกคนเรียนหนังสือ มันกลับตรงกันข้าม ทุกคนจะต้องลุกขึ้นมาเรียนหนังสือแล้ว สิทธิก็อาจจะถูกกลืนลงนิตหน่อย แทนที่จะนอนอยู่กับบ้านเฉย ๆ อาจจะถูกรัฐเคี่ยวเข็ญให้มาเรียนหนังสือ คือเดิมเป็นสิทธิ เพราะฉะนั้นนอนอยู่กับบ้านก็ได้ ไม่มาก็ไม่มีใครเขาว่า เพราะฉะนั้นเรื่องบางเรื่องเราก็จะเริ่มใส่กลับเข้าไปเป็นหน้าที่ของรัฐ โอเค ต่อไปมาตรา ๒๗ นะครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

เมื่อวันศุกร์ก่อนที่เราจะมาประชุมกันในวันนี้ นะครับ มีการอภิปรายในประเด็นนี้ ในวรรคสาม คำว่า ด้วยเหตุใด ๆ ท่านประธานได้เสนอว่าให้ปรับเป็นว่า ด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศหรือความแตกต่างอื่นใด ในเบื้องต้นนะครับ และในวรรคสี่ ในบรรทัดที่ ๒ เสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น เสนอว่า หรือเพื่อคุ้มครองเพศหญิง

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ตรงนี้ผมมีข้อสงสัย เพราะว่าในหมวดว่าด้วยเรื่องของ ส.ว. เราเปิดกว้างเพื่อให้คนที่ท่านประธานบอก all walks of life ได้เข้ามามีโอกาสในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ แล้วผมเข้าใจว่าเราเคยมีข้อเสนอมาจากบางฝ่ายที่ไม่ให้ไปปิดกั้นวิชาชีพอย่างข้าราชการ ยกตัวอย่างนะครับ มีการพูดกันถึงข้าราชการของรัฐ โดยเฉพาะทหารต้องมีสิทธิเสรีภาพในทุก ๆ ด้านเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป แล้วก็ไม่ควรถูกจำกัด หรือลิดรอนสิทธิเสรีภาพ แม้กระทั่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง ด้วยเหตุแก่อาชีพในการเป็นข้าราชการทหาร เป็นต้น ผมเลยไม่แน่ใจว่าการบัญญัติในมาตรานี้ มันอาจจะเป็นเรื่องที่ถูกตั้งคำถามได้ว่ามันไม่เป็นไปตามสิ่งที่มีการเรียกร้องมาตรงนั้นหรือไม่ ผมเลยขออนุญาต แล้วก็อาจจะขัดต่อเจตนารมณ์ของเราที่อยากจะให้ทุกวิชาชีพ ซึ่งผมเองเป็นผู้เสนอว่าอยากจะให้ข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นพลเรือน หรือส่วนใดก็ตามได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองได้ เพราะว่าเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเหมือนกัน

ประธาน : เพื่อหลีกเลี่ยงคำว่า เพศหญิงไม่ให้เกิดความลักลั่น เปลี่ยนเป็นคุ้มครองผู้อ่อนแอ หรือด้อยโอกาส จะได้ไหมครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านหมายถึงในวรรคสอง หรือวรรคสามคะ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : พรรคสองครีบ คืออันแรกเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ อันนี้ โอเค พรรคสี่ละครีบ เพราะว่าเวลาที่จะคุ้มครองเพศหญิงไม่ใช่คุ้มครองเพราะว่าไม่ตัดเทียม เพราะชายหญิงมีสิทธิทัดเทียมกันแล้ว แต่ว่าที่จะคุ้มครองเพราะว่าในสภาพสรีระอ่อนแอกว่า มีความอ่อนไหวง่ายกว่า ก็คุ้มครองด้วยเหตุนี้ครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ไม่ได้ขัดข้องตรงนี้นะคะ ถ้าสมมุติตามปฎิญาสากลว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบของ UN เขาจะเขียนไว้ชัดเจนว่าในภาวะที่มีความเหลื่อมล้ำสูงขอให้มีการเปิดโอกาสให้เพศหญิงได้ทำอะไรบางอย่าง เพราะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัตินะคะ ถือว่าเป็นการช่วยเพิ่มโอกาส แล้วก็ก็เป็นภาวะที่เขาใช้คำว่า temporary matter เป็นมาตรการชั่วคราวด้วย ไม่ได้ให้ทำไปตลอด เพราะถ้าสมมุติว่ามีการลดความเหลื่อมล้ำเมื่อไรก็ไม่จำเป็นต้องทำต่อก็ได้ เรื่องของมาตรการพิเศษที่ว่านี้นะคะ

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านอาจารย์นิดหนึ่งครับ ด้วยความเคารพต่อทางอาจารย์ผู้หญิงครับ คือความจริงมาตรานี้เราพูดถึงพรรคก่อนหน้านั้นว่าชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เราประกาศสิทธิตรงนั้นไปแล้ว พรรคนี้ถ้าพูดถึงการเลือกปฏิบัติยังมาเน้นเรื่องเพศอีกมันก็เกิดข้อสงสัยว่าพรรคก่อนหน้านั้นไม่มีความหมายไปเสียแล้ว ความจริงการเลือกปฏิบัติที่พูดถึงอยู่ในรัฐธรรมนูญทุกครั้งนั้น เราพูดถึงการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล ความพิการก็ดี เชื้อชาติ ผิวพรรณ ความเชื่ออะไรพวกนี้ หมายถึงอย่างนั้นไปปฏิบัติที่แตกต่างกันไม่ได้ นะครับ ตอนนีพอมานั่งในนี้ เอาเรื่องเพศขึ้นต้น คำว่า ด้วยเหตุอื่นใด มันก็เลยเบาลง แล้วก็แปลในความหมาย ถ้าในทางตีความก็ต้องแปลคล้าย ๆ คลึงกันคำซึ่งมาจากข้างหน้า ถ้าใช้ว่าเป็นความแตกต่างของบุคคลไปเสียมันจะดีกว่าไหมครับ เพราะเพศมันมีชายหญิงเท่าเทียมกันอยู่ในพรรคนั้น

นางจรี วิจิตรวาทการ : อันนั้นคือ proactive ขอให้เท่าเทียมกันใช้ใหม่คะ แล้วอีกอันหนึ่งคือเรารู้ในภาวะสังคมปัจจุบันมีการเลือกปฏิบัติเยอะ เพราะฉะนั้นเราก็เติมถ้าสมมุติว่าจะเอาเป็นด้วยเหตุต่าง ๆ และความแตกต่างทางเพศก็ได้ ให้ switch อันอื่นขึ้นก่อนคะ อันนี้ดิฉันเข้าใจนะคะว่าในความเป็นจริงไม่ได้ผิดกันเยอะมาก แต่ความรู้สึกของคนที่เขาอยู่ข้างนอก แล้วก็ทำงานเรื่องสิทธิสตรีเขาทำอะไรพวกนี้เล็ก ๆ น้อย ซึ่งเราก็ไม่ได้มีเยอะ เขาขอมาเยอะมากเลย คุณก็ระณาก็อาจจะบอกได้ คือไม่ว่าอะไรต่ออะไรต้องให้สัดส่วนใกล้เคียงกัน เราก็ไม่ได้มาเรียกร้องถึงขนาดนั้น เราคิดว่าอาจจะไม่จำเป็นต้องไปถึงขนาดนั้น แต่เขาเรียกร้องมาเยอะมากแต่ละองค์กร

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

แล้วเขาก็รอคอย ก็มองว่ารัฐธรรมนูญอันนี้น่าจะมีอะไรที่ก้าวหน้า มีความเป็นธรรม แล้วเขาก็จะไปเทียบกับฉบับของอาจารย์บวรศักดิ์อยู่ตลอดเวลาว่าร่างนั้นจะก้าวหน้ากว่าร่างนี้หรือร่างนี้รับคำสั่งมาจากใครหรืออะไรซึ่งก็ไม่จริง คือท่านนายกรัฐมนตรีท่านก็ไม่ได้ดูเรื่องผู้หญิง ท่านก็พยายามส่งเสริม ท่านพูดเอง อย่างรองประธานของ สปท. ท่านก็พยายามให้ผู้หญิงเป็นอะไรอย่างนี้นะคะ เราก็เข้าใจว่าท่านเปิดโอกาสมากนะคะ ให้มีความใกล้เคียงกัน เสมอภาคเท่าเทียมกัน จริง ๆ แล้วโดยส่วนตัวไม่ได้ขัดข้องนะคะ แต่ว่าต้องพูดในฐานะเป็น advocate ให้คนที่เขาขอมาตั้งเยอะ ความรู้สึกทางจิตใจบางครั้งเรารู้ว่ามันไม่ได้ make major difference ไม่มีอะไรที่แตกต่างมาก แต่ใส่ไปความรู้สึกทางจิตใจมันดีมากนะคะ แล้วมันก็ไม่ได้เสียอะไรเยอะ เพียงแต่ทำให้เขารู้สึกว่าเรา address ปัญหาของเรื่องสตรีมากเลย แล้วก็ให้ความเข้าใจ อันนี้ก็แล้วแต่ที่ประชุม แต่ดิฉันคิดว่าขอพูดถึงประเด็นนี้ค่ะ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ขออีกนิดได้ไหมครับ คนที่เรียกร่องสิทธิต่าง ๆ ขอให้คำนึงถึงหน้าที่ด้วยนะครับ บุคคลย่อมเสมอภาคในทางกฎหมาย ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในมาตรา ๔๙ วรรคสี่ บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ นะครับ เราจะเห็นว่าตอนหลังมันมีปัญหาหลายในการเกณฑ์ทหาร บุคคลแต่งกายตามเพศสภาพ หรือว่าอัตลักษณ์ทางเพศอะไรก็ตามเพียงเพื่อจะไม่ต้องรับราชการทหาร แล้วก็โดนปลดประจำการไปอย่างนี้เราจะถือว่าสิทธิเสรีภาพเท่ากันไหมครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านสุพจน์คะ นั่นมันคนละประเด็นนะคะ คนพวกนั้นเป็นอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ใช่สตรีทั่วไป ใจเป็นหญิงแต่อยู่ในกายของชาย หรือว่าบางคนก็แปลงแล้วเริ่มกระบวนการแปลงเพศแล้วเขาถึงได้ถูกปลดออกมา เพราะว่าไปแล้วก็ทำให้ทหารเขาอุ่นวาย ถ้าเข้าไปอย่างนั้น บางคนมีหน้าอกแล้ว มีอะไรแล้ว เขาฉีดฮอร์โมนมาแล้ว อันนั้นคนละประเด็นกันคนละเรื่องกัน เราก็ไม่ได้ไปปรับเพศสภาพเขา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ถ้าทุกคนอ้างแต่สิทธิแล้วก็ไม่คำนึงถึงหน้าที่ ผมว่ารัฐธรรมนูญนี้ก็ไม่ศักดิ์สิทธิ์นะครับ ถ้าทุกคนอ้างว่าทุกคนมีสภาพเป็นหญิงแล้วแล้วก็ไม่ต้องเข้ารับการราชการทหาร ทั้ง ๆ ที่ตัวเองเป็นชาย แต่จิตใจเป็นหญิง แล้วทุกคนอ้างอย่างนี้กองทัพไม่อ่อนแอแย้หรือครับ สังคมมันก็วิปริต

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ถ้ากองทัพจะเปิดให้ผู้หญิงเป็นก็คนละเรื่อง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมอยากให้มันมีหน้าที่จำกัดมาด้วยนะครับว่าถ้าทุกคนอ้างแต่สิทธิ สิทธิที่ตัวเองมีเพศสภาพแบบนี้ แล้วก็หน้าที่ไม่คำนึงถึงเลย ถ้าอ้างสิทธิมันต้องมีหน้าที่กำกับด้วย แล้วความเสมอภาคเท่าเทียมกันมันต้องเสมอภาคเท่ากัน แม้ว่าจะเพศไหนสภาพไหนก็ตาม ผมว่าน่าจะเป็นหลักการทั่วไปที่ควรจะคำนึงไว้นะครับ

ประธาน : ผมคิดว่าเอาที่ละเอียดเรื่องนะครับ ถ้าเขียนเท่านั้นพอไปได้ก็คิดว่าน่าจะเพียงพอ มันอาจจะเน้นย้ำไปนิดหนึ่งตรงที่ว่าเรื่องแตกต่างทางเพศ เพื่อที่จะทำให้เห็นว่าการเลือกปฏิบัติมันจะต้องไม่เกิดขึ้น ส่วนคำถามของคุณมรมันมีอยู่ในวรรคสุดท้าย ซึ่งมีอยู่ว่าทุกรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นความจำเป็น เพราะว่าข้าราชการไม่ว่าจะเป็นทหาร พลเรือน หรือตำรวจ มีหน้าที่บริการประชาชนผสมอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นเขาก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายกำหนดกรอบในเรื่องการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรมเอาไว้เฉพาะ อยู่ ๆ เราออกกฎหมายเพื่อให้ประชาชนพิตซ้อมทุกวันไม่ได้ แต่เขาต้องออกกฎหมายเพื่อให้ทหารพิตซ้อมทุกวันได้ บังคับให้ทหารตะเบ๊ะเมื่อผู้บังคับบัญชาเดินผ่านมาได้ แต่บังคับประชาชนให้ตะเบ๊ะเมื่อนายพลเดินผ่านมาไม่ได้ เพราะฉะนั้นพวกนี้มันเป็นของจำเป็นที่จะต้องมี ถ้ามว่าแล้วทำไมถึงต้องจำกัดการเมือง เขาก็จำกัดแต่เฉพาะว่าต้องไม่ไปฝึกฝึจนเสียหน้าที่ ข้าราชการทุกคนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ไม่ห้าม แต่คุณจะใช้เวลาราชการไปเผยแพร่การเมืองไม่ได้ ตรงนั้นก็เป็นเรื่องที่ถูกจำกัด ผิดไปจากชาวบ้าน ชาวบ้านทำได้ทั้งวันทั้งคืน แต่ข้าราชการทำได้แต่เฉพาะบางเวลา เพราะฉะนั้นมันเป็นความจำเป็นที่ต้องจำกัด แล้วมันก็ไม่มีทางอื่นใด ส่วนคำตอบคำรำพันน้อยใจของอาจารย์จูรีที่บอกว่า เขาบอกว่ามีใครสิ่ง จริง ๆ ตั้งแต่เราทำงานมายังไม่เคยมีใครสั่งครับ มีแต่คนขอร้อง แล้วคนขอร้องที่หนักหนาสาหัสที่สุดคือสตรี ที่เราให้อยู่ตลอดเวลา แล้วก็ยอมตามใจทุกที คนอื่นเราหักพรั้มไม่เอา ๆ แต่พอสตรีไหนแรกอาจจะไม่เอา พอคนที่ ๒ ก็ชักใจอ่อน พอคนที่ ๓ เอาเลยทุกทีไป เพราะฉะนั้นช่วยไปบอกกับสตรีด้วยนะครับว่าไม่เคยมีใครสั่งหรอก มีแต่คนขอร้อง คำขอร้องที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดคือของสตรี

นางจูรี วิจิตรวาทการ : ขอบพระคุณค่ะ

ประธาน : เชิญครับ

นายเอียรชัย ฌ นคร : เรียนถามท่านประธานนิดหนึ่งครับ สมมุติในภาคเอกชน ในการทำงานเขาไปกำหนดเงื่อนไขอะไรบางอย่างในลักษณะของการวินัย เรื่องของห้ามทำโน่น

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ทำนองอะไรอย่างนี้ ซึ่งอาจจะกระทบเสรีภาพเบื้องต้น อย่างนี้ถือเป็นการกระทำที่มันทำได้ไหม แล้วถ้าเกิดทำไปคนที่ถูกกระทำเขาจะไปร้องว่ามันขัดรัฐธรรมนูญใหม่ มาตราไหน อะไรอย่างนี้ครับ

ประธาน : เขาก็มีกฎหมายพิเศษของเขา เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ ถ้าเขาวางกรอบไว้แค่นั้นเอกชนก็ละเมิดกรอบนั้นไม่ได้ แต่ถ้าไม่อยู่ในกรอบ เขาก็กำหนดอะไรต่ออะไรได้ ยกตัวอย่างเช่น ที่เขาห้ามเมื่อทำงานกับเขาแล้วรู้ความลับเขาแล้วจะไปทำงานกับคนอื่นภายใน ๕ ปีไม่ได้ ในกรอบคุ้มครองแรงงานยังไม่มี เขาก็เขียนบังคับไว้ในสัญญา มันก็เหมือนกับสัญญาที่เราไปทำอะไรกับใคร ๆ เพียงแต่ว่าเวลาทำสัญญากันมันไม่ค่อยได้อยู่ในฐานะที่ทัดเทียมกัน เพราะลูกจ้างมันย่อมต้องจ้างงาน นายจ้างกำหนดอย่างไร ลูกจ้างก็มักจะยอม แล้วก็ไปรู้ว่าเสียเปรียบทีหลัง ซึ่งอันนั้นเขาก็จะมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองแรงงานอะไรพวกนี้ ก็ต้องไปดูพวกนั้นอีกทีครับ เชิญคุณนรชิตครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ในส่วนของมาตรา ๒๗ ตั้งแต่วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ เรื่องชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ มาตรการอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ผมก็อดนึกถึงที่ท่านประธานพูดบ่อย ๆ ไม่ได้ว่า หลายอย่างเราก็ใส่ไว้เป็นสิทธิเสรีภาพ แต่มันก็ล้อย ๆ คุณก็สบายใจ แต่มันมันไม่ translate ทำไม่ฝ่ายองค์กรสตรี ไม่ได้ไปเรียกร้อง ถ้าจะเทียบเคียงเราพูดถึงบ่อย ๆ คือรัฐธรรมนูญของคนอื่น อย่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสเขาชัดเจน เขาเขียนไว้เลยว่าเรื่องสิทธิเท่าเทียมกัน และในส่วนของสตรีก็พูดชัดเจนว่า กฎหมายต่าง ๆ statute ต่าง ๆ ที่จะออกมันควรจะ promote eco access for men and women ใน elective post and position ต่าง ๆ รวมทั้งในด้านของ professional and social position ถ้าอย่างนี้ผมคิดว่าชัดเจนกว่า คืออย่างนี้จำเป็นต้องได้ว่ากฎหมายใด ๆ ที่จะออกมานี้ ควร promote eco access ไม่ได้บอกว่าต้องเท่ากัน แต่ทำให้มีสิทธิเท่าเทียมกัน ถ้าอย่างนี้ผมคิดว่าน่าจะเป็นจำเป็นต้องได้มากกว่าที่จะมาเขียนล้อย ๆ อย่างนี้ที่ท่านประธาน remind เรียบ่อย ๆ ว่าบางทีคุณเห็นพวกนี้มีสิทธิแล้วคุณก็สบายใจดี มันไม่เกิดผลอะไร ฝ่ายสตรีที่เรียกร้องไม่ได้มองทางด้านนั้น คือเราเทียบเคียงรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสชัดเจนเลย เขาเขียนเลยว่า statute should promote eco access คือคุณมีสิทธิเข้าไปสู่ ส่วนคุณได้ไม่ได้ไม่ต้องมาพูดถึง คุณมีสิทธิเท่าเทียมกัน แล้วเขายังใช้ ทั้ง elective position แล้วยังมีพูดถึงสถานะในสังคมอีกนะครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านอาจารย์นิดหนึ่งครับว่าถ้าจะแก้ให้มันเป็นไปตามวิชาการหน่อย ซึ่งเข้าใจว่าอาจารย์จู้คงไม่ขัดข้องครับ เพราะถ้าแก้ว่าไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ หรือด้านอื่น ๆ คือเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องการปัจเจกบุคคล คำว่า เอาไว้ เพียงแต่พรรค เพศ จะได้มี ๒ เรื่อง มันเป็นไปตามวิชาการหน่อยหนึ่งครับ

นางกีระณา สุมาวงศ์ : ดิฉันคิดว่าอย่างนี้นะคะ การที่ท่านนรชิตพูด นั้นเป็นรัฐธรรมนูญของประเทศที่เขาเจริญแล้ว แล้ว advance แล้ว ประเทศเขาไม่จำเป็นต้องใช้นะคะ แต่ว่าของเราอย่าไปบอกว่าผู้หญิงเราแข็งแรง บางครั้งเราก็ต้องมีวิธีการที่จะทำให้ อย่างที่ตอนนีที่ un เขาเขียนว่า sustainable mechanism ในเรื่องของผู้หญิงที่ท่านนายกรัฐมนตรีไปประชุมมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในเรื่อง CEDAW คือต้องมีกลไกบางอย่างที่จะช่วยทำให้ผู้หญิงสามารถที่จะพัฒนาตัวเองไปได้ อย่างประเทศของเราซึ่งเรายังตกอันดับอยู่นะคะ เรายังทำอะไรที่ไม่ได้เข้าขั้นของเขา อย่างเรื่องการไม่แจ้ง MDKS ว่า education ของเรามันล้าหลัง ไม่แจ้งตัวเลขเขาไปเลย ท่านต้องไปหลอกเขาว่าเราทำได้ครบหมดเลย shipment หมดเลย ๑๒ ข้อ ๑๕ ข้ออะไร แต่จริง ๆ ไม่จริง คราวนี้ต้องเรียนท่านด้วยความเคารพนะค่ะ ว่า ต้องเข้าใจประเทศฝรั่งเศสเขาพัฒนาของเขามานานแล้ว ผู้หญิงเขาก็เก่งมากแล้ว แต่ของเราถ้าเราจะให้ประเทศเราเก่งเท่ากับประเทศอื่น เราจะต้องมีสิ่งที่จะต้องช่วยให้เราบรรลุ ให้ผู้หญิงได้บรรลุได้บ้าง คุณอย่าไปมองในกรุงเทพมหานคร คุณไปมองบ้านนอกเถอะ คุณจะเห็นว่าพวกเขาไม่รู้เรื่องอะไรเลย การศึกษาก็ไม่ดี เพราะฉะนั้นเราถึงบอกว่าต้องพยายามช่วยกันนะค่ะ อย่าไปมองว่าเขียนอย่างนี้ไม่มีความเสมอภาค อาจจะเป็นการให้สิทธิมากไป เดียววันหนึ่งเราเจริญขึ้นมาเราก็จะไม่มีตรงนี้เขียนให้แล้ว เพราะผู้หญิงก็อาจจะเจริญขึ้น แล้วก็มีความรู้มากขึ้น ขอขอบพระคุณค่ะ

ประธาน : จริง ๆ มีอยู่แล้วครับ แต่ว่าผู้หญิงก็เรียกร้องให้เขียนในรัฐธรรมนูญ สั้นไปเรียกร้องกฎหมายที่จะมีผล รัฐธรรมนูญเขียนรองรับไว้ให้แล้ว คำที่บอกว่า มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น นี่คือการเปิดช่องว่าถ้าจะมีกฎหมายอะไรให้เปรียบผู้หญิงแต่มนต์อนิด ๆ หน่อย ๆ เพื่อให้เขาเข้ามาสู่ตำแหน่งก็ได้ ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ เพียงแต่ว่าตอนที่ร่างรัฐธรรมนูญที่ไรเขาก็มามุ่งความสนใจอยู่ที่รัฐธรรมนูญ พอรัฐธรรมนูญร่างเสร็จแล้วเขาก็กลับบ้านไม่มีใครสานต่อ ตัวนี้มันคือตัวที่จะต้องไปสานต่อหน้าครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานครับ คือในร่างมาตรา ๒๗ วรรคสาม การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม คือในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม เขียนรายละเอียดไว้เยอะมากนะครับ แต่ว่าในที่สุดเราสรุปแล้วว่าไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ คือคลุมหมดแล้ว เดิมของปี ๒๕๕๐ พูดยังแต่เยอะมาก ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพร่างกาย ที่นี้พอร่างของเราเขาคลุมหมดแล้วว่าไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ที่นี้ถ้าเราเติมเฉพาะเพศ ผมว่าเดี่ยวพวกคนพิการเขาจะบอกไม่มีเขานะครับ ถ้าจะเพิ่มเพศ ผมอยากจะให้เพิ่มเรื่องคนพิการ เข้าไปในดินหนึ่งนะครับ ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวมันจะมีปัญหา

ประธาน : เอาออกเสียเลยดีไหมครับ เพราะมีความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่แล้ว คือมันชัดเจน เรามารวมทั้งเพศ ทั้งความพิการ ทั้งอะไรได้อยู่แล้ว จะได้ไม่ซ้อนกับวรรคสองด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ : ในเชิงสัญลักษณ์มันน้อยค่ะ ท่านคะมันถูกตัดออกไป อันนี้ในเหตุผลเข้าใจตรงตามทีหลาย ๆ ท่านพูดถึงทั้งนั้น แต่ว่าในเชิงสัญลักษณ์ที่เขามานับดู ความพึงพอใจของคนว่าทำไมไม่ต่อสู้ให้มันมีเรื่องอะไรมากขึ้นกว่านี้ ถ้าไม่เสียหายอะไรคงไว้เหมือนเดิมได้หรือเปล่าคะ

นายอัชพร จารุจินดา : ผมไม่ขัดข้อง เพราะว่าก็ยืนยันสิทธิของสตรีไป เพียงแต่ว่า พอเติมระหว่างบุคคลก็นึกถึงคนอื่น ๆ ด้วย แต่เพศจะคงไว้ผมไม่ขัดข้องครับ

ประธาน : ท่านประพันธ์ยอมไหม ยอมเถอะนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ความพิการไปด้วยดินหนึ่งไหมครับ

ประธาน : คือมันครอบคลุมหมดแล้ว แต่ว่าเพศเป็นเชิงสัญลักษณ์

นายประพันธ์ นัยโกวิท : แต่ที่นี้คนพิการเขาก็จะเป็นกลุ่มชน ซึ่งพอไม่มีของเขา เขาก็จะนับครับ คือเราเติมเพศ แต่ไม่พูดถึงคนพิการเขาก็จะว่าเอ๊ะทำไมเขาไม่มี ส่วนประเด็นอื่น ผมยังไม่ค่อยตั้งใจครับ

ประธาน : ของเราจะมาอยู่ตรงนี้ ของคนพิการจะมีผู้อ่อนแอหรือด้อยโอกาส เราเติมตรงนี้ให้ครับ คือเป็นการย้ำว่าการเลือกปฏิบัติเกิดไม่ได้ แต่ว่าถ้าทำเต็มต่อให้เขาได้ นะครับ เท่ากับระบุชัดอยู่ คนละอัน คนละวรรค จะได้คนละวรรค

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ตรงนี้เพิ่มคำว่า คุ้มครองผู้พิการ ผู้อ่อนแอ ผู้ด้อยโอกาส มันจะชัดเจนขึ้นอีกนิดไหมครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : อาจารย์มณฑิยา อาจารย์วิริยะ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรภิมล ๖/๘

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นางกีระณา สุมาวงศ์ : โวยแน่ถ้าไม่มี

ประธาน : ไม่รู้จะครับ เขาคิดอย่างไรครับ ถ้าผมเป็นผมจะไม่ยอมให้ใครมาใส่เอาไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากคำรวม ๆ เพราะนี่มันเน้นถึงความไม่ปกติของผม ซึ่งผมไม่อยากให้ใครมาเน้น ผมเท่าเทียมกับคนอื่น ผมก็พยายามทำของผม แต่พอไปเขียนมาก ๆ แล้วมันก็นั่งอยู่เรื่อย ๆ

นายนครชิต สิงหเสนี : ขอเรียนว่าท่านมองถูก แต่ผมคิดว่าเขามองอีกทางหนึ่งคือมันกลายเป็นเราเขียนรัฐธรรมนูญเป็น publicity exercise เสียให้ท่านด้วย แต่ที่จริงท่านต้องการว่าท่าน defend ผมกับอาจารย์เชียรชัยพร้อมจะออก certificate ว่าท่านได้ defend เต็มที่แล้วครับ แต่จริง ๆ มันกลายเป็น publicity exercise ไปแล้วนะครับ เพื่อความสบายใจของทุกคน ผมคิดว่าผู้พิพากก์ โอเคครับ แต่จริง ๆ มันกลายเป็นอย่างนั้น คือท่านก็พูดแล้วว่าเท่าเทียมกัน แต่ว่าถ้าไม่ mention ใคร คนนั้นถือว่าเราไม่นึกถึงเขา ผมว่ามันก็แปลกเหมือนกัน แต่ผมไม่ขัดข้องเพศ อายุครับ แต่ว่าไม่ได้เพิ่ม แต่ว่ามันก็ลักษณะเดียวกันครับ

ประธาน : หยุดแค่นั้นนะครับ เดียวกินข้าวเสร็จแล้วค่อยมาต่อ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ขออนุญาตเพิ่มเติมหนึ่งครับ จริง ๆ ในความเห็นมาตรา ๒๗ ค่อนข้างเยอะ แต่ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่เราได้คุยกันมาทั้งหมด ที่อาจจะมีการเจาะจงเรื่องสัดส่วนเรื่องอะไรต่ออะไร ซึ่งผมเข้าใจว่าเราก็ได้พูดถึง คำนี้ถึงพวกนั้นอยู่ คือบางฉบับก็บอกขอครึ่งหนึ่งขออะไรพวกนี้ ซึ่งผมคิดว่าน่าจะไม่ใช่เป็นประเด็นที่จะนำมาใส่ในรัฐธรรมนูญนะครับ แล้วก็จะมีเรื่องของข้าราชการที่พูดถึงเรื่องการเลื่อนระดับอะไร ต้องมีความเป็นธรรม ก็ยังไม่ได้อยู่ในมาตรานี้ครับ

ประธาน : เชิญผู้สื่อข่าวออกไปกินข้าวก่อน

นางกีระณา สุมาวงศ์ : ท่านประธานคะ ดิฉันต้องขอขอบพระคุณในนามคุณจูรี่

ประธาน : เดียวพวกเราอยู่นี่ก่อน เชิญผู้สื่อข่าวออกไปก่อนครับ

นางกีระณา สุมาวงศ์ : ขอขอบพระคุณท่าน แล้วก็ผู้ที่สนับสนุน และผู้ไม่สนับสนุน เพราะว่าดิฉันจะรู้ว่าใครสนับสนุนและไม่สนับสนุน แต่ดิฉันก็ไม่ว่านะคะ เพราะคิดว่าทุกอย่างมันก็ต้องมีคนให้เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยนะคะ ขอขอบคุณคะ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เมื่อเช้าสี่มเล่าให้ฟังไปก่อนที่จะมาประชุม แล้วเลยทำให้เกิด เป็นปัญหานิดหน่อย ทางสำนักราชเลขาธิการได้ขอให้เราเขียนรัฐธรรมนูญใน ๓ เรื่อง

เรื่องที่ ๑ ก็คือเรื่องการจัดระเบียบราชการในพระองค์ อยากรู้ให้แยกออกมาจาก ก.พ. ให้สามารถไปออกเป็นพระราชกฤษฎีกา หรือพระราชบัญญัติแยกต่างหากได้ ซึ่งได้แก้ไขใน มาตรา ๑๕

เรื่องที่ ๒ ก็คือเรื่องถวายสัตย์ปฏิญาณ ท่านไม่ยอมให้ใครมาพูดได้ว่ายังทำงานไม่ได้ เพราะท่านยังไม่วาง ความจริงบางทีเขาก็กดดันตามความสะดวกของเขา แต่ไม่ได้สะดวกสำหรับท่าน เพราะฉะนั้นท่านก็บอกว่ามันก็เป็นแบบพิธี เพราะฉะนั้นให้เขาทำงานไปก่อนเถอะ แล้วก็มา ถวายสัตย์เมื่อไร เพราะว่าตอนหลัง ๆ ใคร ๆ ก็อยากจะไปถวายสัตย์เพิ่มมากขึ้น ๆ พอคนหนึ่งได้อีกคนหนึ่งก็เอา ๆ มันก็มากขึ้นทุกที ทีนี้เมื่อเราแก้ไปว่าให้ตั้งผู้แทนพระองค์ได้ จนถึงขณะนี้ ท่านก็ยังไม่เคยมอบ เพราะท่านก็ยังไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระของท่านที่จะต้องรับทำ เพราะฉะนั้นท่านก็ไม่อยากจะให้เป็นตัวถ่วงเขา ก็ต้องแก้ เมื่อสักครู่มตรา ๒๔ ทีนี้เดิม ที่ผมใส่คำว่า จำเป็น เพราะผมกลัวว่าเดี๋ยวมันเฉยไป แล้วไม่ไปถวายสัตย์ปฏิญาณเลย ทำไปพลาถก่อนจะทำอย่างไร ก็คุยกับอาจารย์วิชฌ อาจารย์วิชฌบอกว่ามันคงเป็นไปอย่างนั้นไม่ได้หรอก แต่ว่าถ้าใส่คำว่า จำเป็นมันก็จะ เป็นปัญหาอย่างที่อาจารย์อุดมว่า ก็เลยยังไม่ได้เอาออก เมื่อเราเอาออกแล้ว ทางรัฐบาลเขาคง happy ครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่องที่ ๓ คือเรื่องลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ระยะเวลาหลังคนชอบพูดกันมาก ว่าพระเจ้าอยู่หัวลงพระปรมาภิไธยแล้วดูเหมือนว่าความผิดกลายเป็นของท่าน ท่านก็บอกว่า ให้เขียนในรัฐธรรมนูญให้ชัดว่าคนลงนามรับสนองพระบรมราชโองการคือคนที่รับผิดชอบ ในทางการเมือง ซึ่งเราจะไปเขียนไว้ในมาตรา ๑๘๗ ตอนหลัง ต้องเรียนให้พวกเราทราบไว้เสียก่อน

ที่นี้เรียนหรือ ผมสังเกตด้วยความเข้าใจว่าพอเราเอาผู้สื่อข่าวเข้ามาฟังแต่ละคน ก็รู้สึกว่ถ้าเราไม่แสดงความคิดเห็นมันจะถูกมองไปอย่างไร บางทีมันอาจจะทำให้เราล่าช้ามากขึ้น เขาเองเขาก็รู้สึกเหมือนกันว่าพวกเราผิดปกติไปจากที่ทำ เขาก็มาถามว่ายังไงจะให้เขาฟังอยู่ต่อไหม แล้วมาบอกกับอาจารย์อมรว่าไม่ต้องกังวลเพราะเขาไม่เอาชื่อใครไปออกเป็นการเฉพาะอยู่แล้ว แต่ถ้าเราต้องแสดงตัวตนของเราแล้วจะทำให้เกิดปัญหา เราอาจจะขอให้เขาไม่เข้ามาฟัง เว้นแต่ บางเรื่องที่เราอยากจะรับฟังจากเขาก็เชิญเขาเข้ามาคุยกันเลยดีกว่าไหม แต่ต้องเป็นหน้าที่ของโฆษก ต้องไปทำความเข้าใจให้ดี บอกว่าถ้าพวกคุณฟังเราก็รู้สึกอยากจะอธิบายให้เขาฟัง แต่ถ้าอธิบาย ก็จะใช้เวลานานขึ้น เดี่ยวจะทำไม่เสร็จ มันจะตีใหม่ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : โหน ๑ วันนี้วันแรกเข้ามาแล้ว อาจารย์ต้องยอมสักวันหนึ่ง แล้วบทข้างหน้าก็ไม่ค่อยซับซ้อนเท่าไร น่าจะยอมสักวันหนึ่งก่อน

ประธาน : ก็แล้วแต่ เอาอย่างไรก็เอากัน

เลขานุการ : ขออนุญาตท่านประธานครับ แล้วตัวร่างท่านจะให้ release ตอนเย็น หรือว่าตอนเที่ยงครับเพราะว่ามันจะเป็น part

ประธาน : ตอนเย็นดีกว่า เพราะนี่ยังไม่ได้แก้ เดี่ยวต้องไปแก้มาตรา ๒๔ แต่ต้อง เปลี่ยนตัวแดงด้วยนะ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ถ้าเราให้ผู้สื่อข่าวมาฟังในทุกชั้นตอน มันจะมีบางหมวดที่เราค่อนข้างจะต้องคุยแบบลึก ๆ อย่างเรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมบทเฉพาะกาล ถ้าเข้าตั้งแต่ตอนแรกเราก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไม่ให้เขาเข้าไปในตอนสุดท้าย ถ้าเราจำกัดไว้ว่า บางกรณี บางหมวดอะไรต่าง ๆ ที่มันมี sensitive มาก เราต้องทำตั้งแต่ตอนแรกเลยให้เขาเข้าใจ ว่านี่เป็น sample ให้เขาฟังว่าเรามีการคุยกันอย่างไร มีการถกเถียงกัน แต่ด้วยทางวิชาการ ไม่ใช่ เหตุผลส่วนตัว เขาจะเข้าใจดี ผมว่ามันเป็นเวทีในโลกอันเดียวที่ปล่อยให้ผู้สื่อข่าวมาฟังการพิจารณา เพราะว่าที่ไหนไม่มีในโลกแล้ว ผมว่าบางท่านอาจจะพูดยังไม่ถึงแก่นจริง ๆ เพราะว่ายังเกรงใจ อะไรบางอย่างอยู่ ไม่อยากให้ตกเป็นข่าวในมุมเล็ก ๆ ว่าคนนั้นพูดอย่างนั้น คนนี้พูดอย่างนี้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

บางทีคนบางคนก็อาจจะพูดแรงไปหน่อย แต่ว่ามันอยู่ในกรอบ ผมก็ขออภัยด้วย ถ้าพูดอะไรต่าง ๆ มันอาจจะไปกระทบอะไรต่าง ๆ แต่ด้วยความจริงใจ แต่ถ้าไปกระทบอะไรก็ขออภัยด้วยเพราะว่าผมไม่มีเจตนาอื่นเลย เพียงแต่ต้องการให้ทราบว่ามันยังมีมุมมองอื่นอีกที่เราต้องคิดถึง ไม่ใช่คิดถึงในแง่เดียวเพื่อจะได้สิ่งที่ต้องการโดยถูกข้างนอกกดดัน เราทำงานแบบฟรี freehand ไม่มีใครกดดันเราได้ ส่วนตัวแล้วก็ไม่มีอะไร มันอยู่ในกรอบวิชาการที่เราเอาเข้ามา มันมีจุดประสงค์อันเดียวคือให้ประเทศไทยเดินไปข้างหน้าได้ด้วยบทบัญญัติที่เราจะเอาแบบที่ดีที่สุด

ประธาน : เชิญท่านนรชิตครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับ ผมมี ๒ ประเด็นครับ

ประเด็นแรก เรื่องนักข่าวผมคิดว่าถ้าเขาเข้าใจไม่มาจะดีกว่า ถ้าท่านจะมีทางไหนที่บอกว่ามีโอกาสเราก็จะให้เข้ามา แต่ไม่ใช่ทุก set ผมคิดว่าเราทำงานง่ายกว่า

ประเด็นที่ ๒ ถ้าเรามีการ release ออกไปวันนี้ผมคิดว่ามีคนค่อนข้างรอประเทศกำลังรอดูอยู่ แล้วมาตรา ๑ ที่เราไม่ได้พิจารณาก็คือราชอาณาจักรไทยแบ่งแยกมิได้ ค่อนข้างรออยู่ว่าจะต่อไปหรือเปล่านั้นเป็นราชอาณาจักรไทยแบ่งแยกมิได้ มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ และมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นประเด็นนี้เลย เขารออยู่เยอะ ผมก็ไม่ได้ raise เพราะว่ายู่ต่อหน้านักข่าว แต่จริง ๆ ถ้าเรามีการ release ออกไปตั้งแต่วันแรกผมเกรงว่าข้อนี้จะเป็นประเด็นซึ่งจะมีคนลุกขึ้นหรือเปล่านั้นไม่ทราบ ทันทันวันแรกเลยยังไม่ทันไปไหนก็จะมีประเด็นนี้ขึ้นมา ผมเลยไม่แน่ใจว่าวิธีการที่เราจะ release ทันทันที่เสร็จ ปล่อยไปเลยจะเหมาะสมหรือเปล่าครับ เพราะมีคนที่กำลังจ้องตรงนี้อยู่ แล้วมันจะออกตั้งแต่วันนี้แล้ว ถ้าเปิดปีมาตรามา ๑ ที่เขามายืนกันต่อก็คงจะไม่ทราบ ยืนกับท่านเองด้วย มันเป็นเรื่องที่เขากำลังพิจารณาอยู่ ผมเลยไม่แน่ใจว่าการที่จะออกตั้งแต่วันนี้จะเป็นผลอย่างไร

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : จริง ๆ ในเรื่องของสื่อมวลชนผมต้องถามคุณไม่มโนนิดหนึ่งด้วยความรู้สึกอย่างไร แต่ผมเองมีความรู้สึกที่ตอนนี้เราเหมือนกับเปิด แล้วเราไม่อยากจะให้ฟังอะไรเราก็บอกขอเชิญออก ที่นี้มันเป็นไปได้ไหมที่เราทำตรงกันข้าม คือหลักไม่ได้เข้ามาหรอก แต่ประเด็นอะไรที่คิดว่าสำคัญ หรือประเด็นที่คิดว่าน่าจะไปกระทบกับเขา ผมยกตัวอย่างเช่นเวลาที่เรารู้สึกถึงมาตรา ๓๕ เรื่องสื่อมวลชน อันนี้ผมมีความรู้สึกเหมาะในการที่ให้เขาเข้ามาแล้วบางทีเรารู้สึกอะไรต่ออะไรเขาอาจจะสะท้อนถึงความรู้สึกในวิชาชีพเขาได้ ผมว่าน่าจะไปในทางลักษณะนี้ น่าจะโอเคครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมว่าเอาจบหมวดสิทธิเสรีภาพ ก็เป็นอย่างที่ท่านประพันธ์ว่าวันนี้เราก็จบหมวดนี้ แล้ววันหลังไม่ต้องก็ได้ แล้วค่อยคุยเป็นกรณีไปถ้าเขาสนใจเรื่องนี้ เราคิดว่าเราพอได้ก็ค่อยนั้นให้เขา

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตครับ จะได้ตอบข้อสงสัยหรือความไม่สบายใจท่านนรชิต เพราะว่าเมื่อสักครู่นี้ไปแถลงข่าวก็มีการตั้งประเด็นนี้ขึ้นมาแล้ว ก็มีการถามว่าแล้วพระพุทธศาสนาว่าอย่างไร ก็ได้ชี้แจงไป โขคดีที่ได้คุยกับท่านอาจารย์ก่อนว่าเราจะบัญญัติรัฐธรรมนูญให้มันมีความรู้สึกว่ามันสามารถใช้ได้จริงอะไรอย่างที่ท่านว่า เพราะฉะนั้นผมก็พูดให้ฟังคร่าว ๆ ว่าแม้ว่าเราอาจจะไม่ได้ตอบสนองที่เขาเสนอมาทุกเรื่อง แต่เรามีบทบัญญัติที่คุ้มครองศาสนาอยู่ ไม่ใช่เฉพาะศาสนาพุทธ แต่ศาสนาอื่นด้วย ซึ่งจริง ๆ มันอยู่ในมาตรา ๖๕ นะครับ แล้วในส่วนศาสนาพุทธเองเราก็พยายามที่จะกำหนดให้มันมีภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องไปดำเนินการให้มีมาตรการมีเรื่องราวต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้ลงรายละเอียด ก็เรียนให้ทราบ เพราะฉะนั้นการที่ว่าเราจะแถลงเพราะว่าได้พูดกับผู้สื่อข่าวไปแล้วก็ไม่น่าเปลี่ยน คงจะมีการแจกมาตราตามที่ได้พูดเอาไว้ครับ

ประธาน : ถ้าแจกร่างโดยไม่ต้องกังวลว่าเขาจะลงทันหรือไม่ทัน เราแจกตอนเย็นได้ไหม ถ้าแจกตอนเย็นได้มันจะไปถึงมาตรา ๖๕ มันจะไปถึงเรื่องศาสนา ถึงตอนนั้นก็จะได้ไปได้ทีเดียวเลย เว้นแต่เรายังเถียงกันอย่างเมื่อเช้า ผมคิดว่าเอาอย่างที่ท่านประพันธ์กับคุณภัทรว่าวันนี้ก็หลวมตัวแล้วก็ให้เขาฟังไปคงไม่เป็นอะไร

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ วันนี้ผมว่าเราแถลงหมวดพระมหากษัตริย์หมวดเดียวก็ได้ถ้าจะแถลงตอนบ่าย หรือว่าเราเอาจบแค่สิทธิเสรีภาพไม่ต้องไปถึงหน้าที่ปวงชนชาวไทยก็ได้ เพราะเราตกลงกับเขาไว้แล้วมันจะ delay ไปในวันรุ่งขึ้น

ประธาน : อาจารย์นรชิตเป็นห่วงว่ามาตรา ๑ มาตรา ๒ มันจะไม่มีเรื่องศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติแล้วเขาไม่เห็นในสิ่งที่เราว่า กลัวจะฮือฮากันขึ้นมา เว้นแต่อธิบายให้ละเอียดว่านี่มันจะไปบัญญัติอยู่ มีวิธีบัญญัติไว้ที่หลังที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างชัดเจน

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมคิดว่าเรื่องพุทธศาสนาถ้าเขาได้ยินเองในที่ประชุมแล้วเอาไปถ่ายทอดผมว่าน่าจะดีกว่าแถลงด้วยซ้ำ ใจผมนะ เพราะผมคิดว่าท่านอาจารย์มีวิธีการที่จะอธิบายและยกตัวอย่างให้ฟังได้ง่าย ผมเข้าใจว่าอย่างนั้นครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ก็ไม่ค่อยดี เพราะคนที่มองอีกมุมหนึ่ง เพราะมันมีพวกที่เขาเห็นใจเรา กับพวกที่ไม่เห็นใจเรา เชิญครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมเรียนหาหรือว่าเรื่องที่เราจะแจก ให้ผู้สื่อข่าวทราบเป็นรายมาตรา เราแจกเฉพาะที่เราเชื่อมั่นแล้วมันไม่ถกเถียงกันได้ไหมครับ บางเรื่องอย่างพุทธศาสนาเราก็ยังไม่ต้องแจก

ประธาน : เราจะแจกเรียงมาตรา เพราะว่ายังไม่เคยมีใครเห็นร่างเราเลย เพราะฉะนั้นเวลาเราแจกเราก็ต้องแจกเรียงมาตราไป

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ที่นี้ผมกังวลอย่างนี้ครับ คือคนไทยเราพอเขาเห็น เป็นรายมาตราที่ผู้สื่อข่าวเอาไปลง แล้วต่อมาเราก็จะต้องมีการปรับแก้ไข เขาก็จะไม่เชื่อถือเรา เขาจะหาว่าวันนี้เราเขียนอย่าง อีวันเขียนอย่าง เกรงว่าวิธีคิดเขามันกลายเป็นอย่างนั้น

ประธาน : เมื่อเข้าผมถึงบอกว่าเราจะเขียนเป็น caption ข้างบนเลยว่าร่างนี้ subject to change จะเขียนภาษาว่าอย่างไรก็แล้วแต่ นี่เป็นการพิจารณาครั้งแรกแล้วหลังจาก ทบทวนทั้งหมดแล้วมันอาจจะมีการแก้ไขถ้อยคำบ้าง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ถ้าอย่างนั้นโฆษกก็ต้องพูดตลอด เพราะคนไทยเรา พอออกมาจากทางการเขาไม่ค่อยคิดว่าจะปรับได้ แต่พอเราปรับแก้ก็จะถกเถียงว่าทำไมต้องไปแก้ ไปๆ มาๆ กลายเป็นว่ากรรมการเมื่อไม่มั่นใจมาบอกกันทำไม ทั้งที่หวังดีจะให้รู้

ประธาน : ก็เขียนให้ชัดว่าเพื่อประโยชน์ในการศึกษาร่วมกันไป นี่เป็นวาระแรก พอเรากลับไปเราจะไปดูวาระสองกันอีกทีหนึ่ง

นายภัทร คำพิทักษ์ : เมื่อวานที่เราคุยกันในโต๊ะที่สนามหญ้าเราได้พูดถึงว่า ประเด็นที่เราควรจะแถลงรอบแรกตอนเช้าวันนี้ เราควรจะบอกกระบวนการของเราว่าเราเริ่มต้น สิ่งนี้แล้วเดี๋ยวจะมีการรับฟังอีกที่รอบแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผมไม่รู้เราได้พูดหรือยังครับ

ประธาน : อาจารย์อมรแถลงไปแล้วใช่ไหมครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ที่เมื่อเข้าบอกว่าจะแถลงดีไม่ดี เพราะผมก็เห็นประเด็น ท่านโม่ง ก็เลยขออนุญาตว่าน่าจะมีการแถลงเพราะเขาจะได้อยู่ที่จะทำอะไรจนกระทั่งวันสุดท้าย

ประธาน : พอนะครับ นัดประชุมต่อเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

พักประชุมเวลา ๑๒.๒๐ นาฬิกา

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ประธาน : ต่อเลยนะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม

ประธาน : ผมไม่รู้ว่าตอนเขาเขียนประโยคนี้นั้นรัฐธรรมนูญฉบับก่อน เขาเขียนทำไม เขียนแล้วมันเหมือนกับไปทำลายประโยคแรกหมดเลย เพราะมันเท่ากับว่า ถ้าบอกว่าศาลลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วกฎหมายบัญญัติบอกว่าให้เดือนเนื้อที่ละชิ้น แล้วศาลก็เลยตัดสินว่าให้เดือนเนื้อที่ละชิ้น ก็เลยใช้ได้อย่างนั้นหรือครับ เขาเขียนไว้ทำไมครับ

นายอัคร จารุจินดา : ที่เขียนไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ใครมาเรียกร้องให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะถ้ายังอยู่ในกฎหมาย หรือคำพิพากษาซึ่งตามกฎหมายก็ไม่ให้ใครมายกขึ้น

ประธาน : มันก็ขึ้นอยู่กับว่า มันถือว่าเป็นการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมหรือไม่ ถ้ามันไม่เป็น

นายอัคร จารุจินดา : คือถ้าพูดกันบางองค์กรก็ถือว่าประหารชีวิตโหดร้ายหมด มนุษย์ไม่ควรจะฆ่ามนุษย์ด้วยกันนะครับ

ประธาน : ถ้าวันหนึ่งทั้งโลกมันคิดอย่างนั้น เราก็คงต้องคิดอย่างนั้น แต่ว่าถ้าตราบิตที่ทั้งโลกยังไม่ได้คิดอย่างนั้น มันก็ได้แย้งกันได้ แต่เขียนอย่างนี้มันไม่ใช่เฉพาะประหารชีวิต แลเนื้อ เนื้อหนึ่ง เอาไปแช่เกลือก็ทำได้ครับ เอาออกเสียดีกระมังครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : เรียกร้องมาตลอดครับ

ประธาน : แต่เขาไม่ได้เรียกร้องเพราะว่าโหดร้ายหรืออะไร เขาคิดว่ามนุษย์ไม่ควรทำ แต่จริง ๆ มนุษย์ทำยิ่งกว่าที่ประหารชีวิต คืออยู่ ๆ ก็เอาระเบิดไปทิ้งนั่นไม่ยิ่งกว่าหรือตายเท่าไร ๆ ตายกันเป็นเปือ โหน ๆ จะทำทั้งที่

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายรชิต สิงหเสนี : ขออนุญาตท่านประธาน ก็ถูกของท่านอัชพร คืออันนี้เป็น qualify ไม่ใช่โทษร้ายและไร้มนุษยธรรม แต่ว่าถึงกฎหมายบัญญัติก็ทรมานไม่ได้ ทารุณกรรมไม่ได้ มันก็ถูกต้องในด้านนั้นครับ

ประธาน : แต่พอไปบอกว่าลงโทษตามคำพิพากษาของศาลตามที่กฎหมายบัญญัติ สมมติว่ากฎหมายบัญญัติบอกว่า คนค้ายาเสพติดเอายาเสพติดกรอกเข้าไปทุกวัน ๆ ระหว่าง ๓ เดือนถึง ๘ ปี ศาลก็ตัดสินกรอกน้อย ให้กรอก ๕ เดือน ก็เลยไม่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญนี้

นายอุดม รัฐอมฤต : บางประเทศเขามีโทษสำหรับพวกที่ทำผิดทางเพศ อย่างพวกข่มขืน เป็นระยะติดนิสัย เขาฉีดยาให้ฝ่อเลย ซึ่งมีในพวกเกาหลี พวกโปแลนด์ พวกเยอรมันนะครับ ถ้ามองในมุมนี้ ถ้าต่อมาเรามีการบัญญัติอย่างนี้ก็ต้องไปตีความ ผมคิดว่าในสิ่งที่ท่านประธานว่าผมเห็นด้วยว่าในทางความเป็นจริง แม้กฎหมายจะเขียนรับรองไว้อย่างไร ก็แล้วแต่ ในกรณีนี้ที่จริงก็เป็นปัญหา อยู่ที่ว่าจะต้องดูว่าที่กฎหมายเขียนมานี้มันพอเหมาะพอควรไหมนะครับ คือเหมือนกับเราไปกำหนดโทษ มันร้ายแรงเกินกว่าถึงขนาดตัดมือตัดเท้า มันจะทำได้หรือไม่ได้นะครับ เพราะฉะนั้นที่ไปเขียนไว้อย่างนี้ ผมคิดว่าก็ไม่ได้ป้องกันอะไร แล้วทำให้อาจจะคิดไปได้ว่ากฎหมายเขียนอย่างไร ศาลก็ต้องตัดสินไปตามนั้น จริง ๆ แล้วถึงเขียนอย่างไรก็ตามมีข้อที่ต้องมาพิจารณาเสมอว่ามันเป็นบทบัญญัติที่มันได้สัดส่วนไหม เป็นบทบัญญัติที่ละเมิดต่อมาตรฐานที่สมควรจะลงโทษบุคคลไหมครับ

เลขาฯ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานให้ข้อมูลครับ มาตราความที่ตัดออกนั้นเพิ่มตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา แล้วก็ล๊อกลงมาถึง ปี ๒๕๕๐ แต่ว่าใน iccpr ข้อ ๖ (๒) คำแปลเขาบอกว่าในประเทศที่ยังมีได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตอาจจะกระทำได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่กระทำความผิด และไม่ให้ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกติกาฯ และต่ออนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ การลงโทษเช่นว่านี้จะกระทำก็ได้ก็แต่โดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลที่มีอำนาจ เพราะฉะนั้นโดยนัยก็คือ ถ้าแม้ไม่เขียนมันก็เป็นไปตามนั้นอยู่แล้วครับ

ประธาน : คือตัวแรกที่เขาเขียนไว้เพื่อไม่ให้ไปออกกฎหมาย ให้เกิดผลในการทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษ มันไม่ได้เกี่ยวกับตัวคำพิพากษา พอเรายกเว้นตรงนี้แล้วเราไปบอก แต่การลงโทษตามคำพิพากษามกฎหมายบัญญัติ มัน waive พวกนั้นหมดเลย มันเท่ากับไปออกกฎหมายทารุณกรรมได้ ซึ่งมันเป็นผลที่ร้ายกว่าที่อยากได้ มันเป็นลักษณะของ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

absolute protection คือไปออกกฎหมายก็ไม่ได้เพื่อให้ทารุณกรรม ยกตัวอย่าง ประเทศซาอุดีอาระเบียก็ตัดมือใช้โทษครับ เขาไม่ถือเป็นทารุณกรรม แต่เราอาจจะถือว่าเราเป็นทารุณกรรม เราก็ออกกฎหมายอย่างนั้นไม่ได้ เพราะมันมีบางคนเรียกร้องว่าทำไมเราไม่ออกกฎหมายอย่างเดียวกับประเทศซาอุดีอาระเบีย เราจะได้บอกว่าออกไม่ได้ เพราะว่ากฎหมายเราห้าม

นายอัคร จารุจินดา : รัฐธรรมนูญเดิม ๆ มันจะมีข้อความอันนี้ แล้วต่อด้วยว่าโทษประหารชีวิตไม่ถือว่าเป็นการโหดร้ายทารุณ มันเขียนอย่างนั้น เสร็จแล้วพอมาระยะหลัง ก็บอกว่าโทษประหารชีวิตมันอาจจะถูกยกเลิกก็ได้ เพราะฉะนั้นไม่ควรจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ก็เขียนรองรับไว้สักชนิดหนึ่งว่า เพื่อกันใครมาเรียกร้องทันทีทันใดนะครับ

ประธาน : มันก็ไปเถียงกันว่าทารุณหรือไม่ทารุณ แต่ที่เขียนอย่างนี้มันผิดครับ เอาออกเสียดีกว่าครับ

เลขานุการ : มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญา ต้องได้รับการพิจารณา และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : นี่เราเพิ่มตรงนี้ขึ้นมาใช้ไหมครับ ซึ่งเป็นหลักตัวนี้หรือเปล่าครับ เพราะว่าตัวนี้จริง ๆ มันเป็นหลักสากล แต่ว่าอยู่ไปนาน ๆ แล้วมันหายไปไหนก็ไม่รู้

เลขานุการ : เรื่องการให้การที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองนะครับ

นายอัคร จารุจินดา : ไปเขียนอยู่ใน วิ.อาญาแล้ว

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : แบบเดียวกับวรรคแรก เคยมีคนบอกเขียนไว้ในกฎหมายอาญาแล้ว เพราะฉะนั้นไม่ต้องเขียนในรัฐธรรมนูญ ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๓๐ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มี การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างที่ประเทศ อยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

ประธาน : นี่ของเก่า นะครับ หลักสากลครับ มาตรา ๓๑ ครับ

เลขานุการ : มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็น ปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ และไม่ขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประธาน : มันมีเรื่องที่คนบ่นอยู่เรื่องหนึ่งว่าศาสนาบางศาสนาอาจจะมุ่งทำลาย อีกศาสนาหนึ่งเพื่อเอาศาสนาตนเข้าแทนที่ ที่เขียนไว้มันครอบคลุมถึงหรือยังครับ เชิญครับ

นายนครชิต สิงหเสนี : ผมขออภัยครับท่านประธาน ผมกลับไปอ่านมาตรา ๓๐ ไล่ไปแต่ละข้อก็เห็นด้วยครับ แล้วท่านก็บอกว่าเป็นที่เขียนไว้เดิม เรื่องภัยพิบัติสาธารณะเห็นด้วย ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินก็น่าจะมีเหตุผลอยู่ในภาวะสงคราม การรบน่าจะมีเหตุผล แต่การ ประกาศใช้กฎอัยการศึกจะมีเกณฑ์แรงงานไปทำอะไรครับ

ประธาน : เวลาที่ประเทศใกล้จะถึงภาวะสงครามอาจจะต้องประกาศ กฎอัยการศึกเพื่อให้ทหารมีอำนาจ เพราะทหารอาจจะเกณฑ์คนให้ไปทำค่ายคูประตูหอรบได้ ซึ่งมันจะมีอยู่ในกฎอัยการศึกให้อำนาจเขาไว้ครับ แต่ถ้าเป็นการประกาศกฎอัยการศึกตามปกติ เล็ก ๆ น้อย ๆ เขาก็ไม่เกณฑ์ แต่ถึงบางกรณีเขาเกณฑ์ทรัพย์สินแต่เขาใช้เงิน เอาเงินให้ นะครับ มาตรา ๓๑ เป็นอย่างไร cover หรือยังครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ปัญหาที่ท่านประธานยกขึ้นมา มันจะอยู่เรื่องการขัด ต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีใหม่ครับว่า ศาสนาหนึ่งถูกตั้งขึ้นมาเพื่อทำลายอีกศาสนาหนึ่ง

ประธาน : มันไม่ใช่เพื่อ แต่ว่าใช้หลักปฏิบัติของศาสนาของตนทำลาย

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ในประเด็นนี้เรียนถามความเข้าใจ อาจจะได้ไม่ได้อยู่เป็นหน้าที่ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร คือเราพูดถึงศาสนาในเวลานี้ ก็มีบางศาสนายากจะไปตั้งสถานที่เหมือนกับเป็นวัดของเขา ในชุมชนของคนอีกศาสนาหนึ่ง แล้วก็ตั้งไม่ได้ ถูกคนที่เป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้นต่อต้าน แล้วเขาก็เหมือนกับแสดงความรู้สึก ออกมาว่าเขาไม่ได้รับการคุ้มครองในสิทธิอันนี้ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองก็เพิกเฉย เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ก็อึดอัดไม่กล้า จะไปอยู่อย่างไร เพราะว่าคนทะเลาะกันเรื่องอย่างนี้ ก็เกิดขึ้นนะครับ แม้กระทั่ง โครงการของทางราชการจะไปทำอะไรเกี่ยวกับอาหารที่เฉพาะกลุ่มคนก็ถูกคนในพื้นที่ต่อต้าน จนกระทั่งชะงักทำอะไรไม่ได้ ในกรณีอย่างนี้มันเหมือนกับเป็น reverse เหมือนกันนะครับ ไม่ทราบว่ามันจะอยู่ในนี้ไหม หรือว่าเป็นขั้นของการปฏิบัติของฝ่ายบ้านเมืองต้องไปไกลเกลี่ย ไปพูดให้เขาเข้าใจ มันเกิดขึ้น ๒-๓ แห่งแล้วครับ

ประธาน : มันเป็นเรื่องระหว่างปัจเจกชนกับปัจเจกชน ซึ่งรัฐเข้าไปยุ่งด้วยมาก ไม่ได้หรอก เพราะว่าเรื่องศาสนา เว้นแต่บางรัฐส่วนใหญ่เขาจะไม่ยอมให้รัฐเข้าไปยุ่ง เพราะเป็นเรื่องความเชื่อ แต่ว่าความเชื่อของบางศาสนาก็มุ่งทำร้ายอีกศาสนาหนึ่ง เช่น ปลอมตัวไปบวชแล้วเพื่อทำให้มันดูเลอะเทอะ แล้วเขาก็อ้างว่าเขามีสิทธิในการถือศาสนา จะถือจริง หรือไม่ถือจริงเขาก็บอกว่าเป็นสิทธิของเขา ถ้าที่เขียนไว้มัน cover ถึงก็แล้วไป อาจารย์ยุคผมคิดว่า มัน cover หรือยังครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ผมคิดว่า cover แล้วครับ เพราะว่าในอันหนึ่งก็คงเป็นเรื่อง การใช้สิทธิเสรีภาพในมาตรา ๒๕ ที่จะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น แล้วในมาตรา ๖๕ เอง ผมเข้าใจว่าหน้าที่ของรัฐในการที่จะต้องดูแลไม่ให้มีการไปกระทำ ในทางทำลายศาสนาอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมมองว่าในประเทศเราข้อที่เราเป็นห่วง คือศาสนาพุทธ ซึ่งผมคิดว่าเราได้เขียนอะไรต่าง ๆ ในมาตรา ๖๕ พอสมควร ซึ่งน่าจะ โอเค ตรงนี้นะครับ

ประธาน : โอเคครับ ถ้า cover แล้วก็ผ่านไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

การจำกัดสิทธิเช่นนี้ให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อส่งเสริม หรือรักษาความสงบสุขของสถาบันครอบครัว เพื่อคุ้มครองสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือเพื่อการอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

ข้อมูลส่วนบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ ให้กระทำได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และเพียงเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : มีอะไรไหมครับ เชิญครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เรียนถามว่าในบัตรประจำตัวประชาชนเราเขาให้ใส่หมวดเลือด แล้วก็ xerox ไปทั่ว อันนี้มีข้อโต้แย้ง เขาก็คงหวังดีเพื่อห้ามไปโรงพยาบาลจะได้เอาเลือดถูกถุงมาให้ แต่มันเป็นการไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือเปล่า มันเป็นประโยชน์สาธารณะไหมครับ ในเมื่อประโยชน์ก็คงจะเกิดกับบุคคลนั้นที่เผชิญไปโรงพยาบาล ก็มีคำถามในข้อกฎหมายว่ามันเป็นอย่างไรร

ประธาน : เวลานี้คนแยกไม่ออก ๒ เรื่อง เรื่องหนึ่งก็คือการรวบรวมข้อมูลของคนกับการนำข้อมูลของคนไปใช้ ในบัตรประจำตัวประชาชนมันคือการรวบรวมข้อมูลของเจ้าตัว ให้เก็บไว้กับตัว เมื่อไรเจ้าตัวจะใช้ก็เป็นเรื่องของตัวคนนั้น ไม่ใช่เรื่องของคนอื่น ที่เราเขียนห้ามเราห้ามว่าเมื่อไปรวบรวมเขาไว้แล้ว รัฐจะเอาไปใช้อีกไม่ได้ รัฐจะไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้าเพื่อไม่ใช่เรื่องเพื่อประโยชน์สาธารณะแล้วก็เอาไปใช้ไม่ได้ ส่วนเจ้าตัวเขาเขาจะไปใช้ สมมุติว่ามี group เลือดเวลาไปโรงพยาบาลเขาจะเอาบัตรนี้ให้โรงพยาบาลดูว่า group เลือดเขา group นี้จะ ได้เอาเลือดมาได้ถูกต้อง นี่ก็เป็นเรื่องของเขา ถ้าเขาไม่ยอมให้หมอรู้เขาก็ไม่ยื่นบัตรนั้นให้ โอเคก็ไปเสี่ยงตายเอาเอง ก็ไม่มีใครว่าอะไร แต่หมอมจะไปบังคับเขาเอาข้อมูลตัวนั้นมาไม่ได้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมเรียนถามเพราะว่าในบางประเทศเรื่องนี้ เป็นเรื่องอ่อนไหวมากที่บุคคลจะปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลว่าเขาควรจะมีสิทธิที่จะบอกกับทางกระทรวงมหาดไทยว่าจะให้ระบุ group เลือดเขาในบัตรหรือไม่ เขาพูดอย่างนี้ ก็เลยมาหาหรือเพราะว่ามันเป็นเรื่องของความเป็นส่วนบุคคลอยู่ตรงนี้เท่านั้นเอง แล้วจะต้องไปตีความกันต่อหรือเปล่าว่าประโยชน์สาธารณะอะไรต่าง ๆ เป็นอย่างไร

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอัชพร จารุจินดา : เอาออกไปแล้วนะครับ บัตรประจำตัวสมัยใหม่นะครับ เพราะว่ามีประเด็นอันนี้ กระทรวงมหาดไทยเขาเอาออก เขาไม่ระบุหมู่เลือดแล้ว ซึ่งความจริงก็อาจจะเป็นอันตรายกับตัวเจ้าของเอง พอไปโรงพยาบาลไม่รู้

ประธาน : แต่ก่อนเขาเคยระบุของผม แต่ตอนหลังก็หายไป แล้วผมก็จำไม่ได้ว่าเลือดผม group อะไร ถ้าไปโรงพยาบาลก็ตายเปล่าครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตครับ ผมไปที่ประเทศอังกฤษแล้วเคยถามเรื่องบัตรประจำตัวเขาไม่มีเลยนะครับ ที่ประเทศอังกฤษเขาบอกว่าไปปรบกวณสิทธิของเขาไม่ต้องมีบัตรประชาชนแล้วมาเลือกตั้งได้ เพียงแต่มาแสดงหน้าให้เห็นแล้วก็เลือกเลย ผมก็ไม่ทราบทุกวันนี้เขายังจะมีอยู่หรือเปล่านะครับ อาจจะมีบัตรประจำตัวไปแล้วก็ได้

ประธาน : แต่ทุกคนมันต้องมีบัตรชนิดหนึ่ง ไม่อะไรก็อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นนักเรียนก็มีบัตรนักเรียนที่จะต้องเข้านะครับ หรือไม่อย่างนั้นก็ passport ถ้าจะขยันหัว passport เล่มใหญ่ ๆ เขาก็คงไม่ว่าอะไรนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานชนิดหนึ่งครับ ในข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนของ ส.ว. จากการเลือกตั้งทางอ้อมที่เราเคยคุยกัน เนื่องจากว่าข้อมูลพวกนี้ต้องใช้ประกอบการพิจารณาของคนที่จะเลือก อย่างที่บอกว่า อย่างเช่นประวัติอาชญากร ถ้าไม่ให้ กกต. เปิดเผยคนเลือกเขาก็ไม่รู้ เขาก็เลือกไม่ถูก แต่ถ้าเป็นสรรหา แน่นอนอันนั้นเป็นกลุ่มภายในใช่ไหมครับ กกต. จะบอกหมดเลยว่าคนนี้มีประวัติต้องโทษอย่างนี้ มีคดีอะไรอย่างนี้ อย่างนั้นไม่เป็นอะไร แต่ที่นี้ของเราเลือกไขว้ เลือกตั้งกันเอง ถ้าไม่เปิดเผยข้อมูลพวกนี้คนอื่นก็ไม่รู้ ในพรรคสุดท้ายเราครอบคลุมแล้วใช่ไหมครับ

ประธาน : ครอบคลุมครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ถือว่าอันเป็นประโยชน์สาธารณะที่ กกต. ต้องเปิดเผย

ประธาน : แต่ว่ามันก็ต้องไปมีกฎหมายบัญญัติไว้อีกทีหนึ่งนะครับ แต่จริง ๆ ถ้ามันมีประวัติอาชญากรรมมันก็ต้องห้าม ลักษณะต้องห้ามเข้ามาเลย เขาก็จะถูกห้าม

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เขาพ้นโทษไปแล้วอะไรทั้งหลายแหล่ อย่างเช่นพ้นระยะเวลาอะไรไปแล้ว แต่ของเราเกิดต้องโทษจำคุก พ้นโทษ ๑๐ ปี ของเราบัญญัติ อย่างนี้ก็เกินไปแล้ว

ประธาน : เกินไปแล้วก็ไม่มีเหตุอะไรต้องไป

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เวลาคนเลือกก็จะได้บอกว่าเอาคนนี้มาดีหรือไม่ดี ใช้ไหมครับ แต่ถ้าเป็นอย่างสรรหาเท่าที่ผมทราบ อย่างสรรหา ๗ อรหันต์ ถ้ามีประวัติพวกนี้ เขาไม่เลือกเลยนะครับ พอเห็นใครมีประวัติ มีอะไรแปลก ๆ เขาจะไม่เลือก คือเลือกคนอื่นครับ

นายเจียรชัย ฅ นคร : ไม่ทราบว่าพรรคสามมันจะ cover ไปถึงเรื่องของเอกชน เอาข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยมิชอบด้วยหรือเปล่าครับ

ประธาน : ไม่ได้ครับ เขาก็ละเมิดครับ คือเวลาเราห้ามส่วนใหญ่เราห้ามรัฐ เพราะรัฐเป็นคนมีอำนาจ แต่เอกชนไม่มีอำนาจ ถ้าเอาของเราไปเผยแพร่ผิด แต่ว่าบ้านเราไม่ค่อยได้รักษาสีตึกกัน จริง ๆ ผมยังสงสัยนะว่าเวลาพวกบริษัทมือถือเขาส่งโฆษณามาลง เป็นการละเมิดเราไหม ไม่เคยมีใครฟ้อง

เลขาธิการ : ขออนุญาตท่านประธานครับ คือผมเข้าใจว่าที่ไม่มีมีการฟ้อง เพราะว่าต้นทุนในการฟ้องคดีมันสูงกว่า return ที่จะได้ครับ ถ้าจะฟ้องก็คงต้องไปใช้ class action ครับ

ประธาน : group action

นางจรี วิจิตรวาทการ : ใช้เป็น class action สูตรได้ ท่านประธานคะเขาละเมิดเราหลาย ๆ ทางคะ credit card เขาขาย list ให้กับ credit card อื่น มันถึงได้มีหนังสือมาถึงเรา อยู่เรื่อย เขาขาย list กันสนุกสนาน เมืองนอกก็ทำ ก็มีคนเริ่มฟ้องอะไรอย่างนี้ เราไม่ได้อยากได้ message ที่เข้ามามันก็มา cluster ทำให้ space ของเราน้อยลงสำหรับส่งข้อความอะไรอย่างนี้คะ

ประธาน : นี่ไปได้ นะครับ เชิญต่อครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ในพรรคสามเราบัญญัติติดกับที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แล้วมันทำให้สิ่งที่เราคาดหวังว่าจะคุ้มครองประชาชน โดยเฉพาะในกรณีของการนำผู้ต้องหาไปแถลงข่าว คือผมคิดว่าตรงนี้เป็นวิธีการเขียน คือเดิมผมเข้าใจว่าเราต้องการจะคุ้มครองเขาในกรณีนี้ เพราะเดิมการกล่าว หรือการไขข่าวมันชัดเจนมาก ก็คือไม่ใช่ นำข้อมูลไปธรรมดา มันเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่อบุคคล ซึ่งยังไม่มีคำพิพากษาของศาล แล้วกระทำความผิดไปแถลง ผมไม่ทราบว่าเดิมใช้พรรคในการที่จะคุ้มครองเขา แต่ตำรวจอ้างว่าเขาทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ สื่อสารมวลชนต้องการข้อมูล เขาก็บอกว่าเขาทำได้ ซึ่งกรณีนี้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรภิมล ๘/๙

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ผมคิดว่าเราเขียน เราบอกว่าทำได้จริง แต่ต้องมีกฎหมายนะครับ คือไม่ได้หมายความว่าตำรวจจะทำอะไรไม่ได้เลย แต่ต้องทำภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งผมว่าเราเขียนตรงนี้ ถ้าเขียนให้ชัด เพื่อให้เป็นเรื่องที่จะมุ่งคุ้มครองคนกลุ่มนี้ด้วย คือคล้าย ๆ เป็นเรื่องเราไปเขียนข้อความใหม่ ไม่ใช่เป็นการกล่าว หรือไขว่ขว้านะครับ

- ๘/๑

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๑

นายเจียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในส่วนของ ข้อมูลส่วนบุคคลเขาเขียนทำนองคล้าย ๆ ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ คือถ้าเขียนอย่างนี้มันจะ cover ไปถึงกรณีที่เอกชนเขาเอาไปใช้ด้วยหรือเปล่า เพราะบางที ถ้าเขียนอย่างที่เรายืนยันมันเหมือนกับเป็นการป้องกันไม่ให้รัฐเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ แต่ว่าของ ปี ๒๕๕๐ ผมไม่แน่ใจว่าที่เขียน ต้องถามท่านอัคร ก็คือมันกินความไปถึงต้องการป้องกันไม่ให้ เอกชนเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยไม่เหมาะสม ไม่ชอบหรือเปล่า

นายอัคร จารุจินดา : ด้วยอยู่ในตัว ก็อย่างที่เรียนแล้ว อย่างที่ท่านประธาน ชี้แจงว่าถ้าร่างของเอกชนต่อเอกชนมันผิดละเมิดอยู่ในตัว เอาอะไรของคนอื่นเขาไปเผยแพร่หรือไป ใช้ประโยชน์โดยเจ้าตัวเขาไม่ยินยอม อันนั้นมันก็ผิดอยู่แล้ว อันนี้มันก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับรัฐ มากกว่า ว่ารัฐจะอย่างไรได้บ้าง

นายเจียรชัย ณ นคร : อย่างการเขียนในปี ๒๕๕๐ มันเหมือนกับเป็นฐานไปทำให้ หลายหน่วยงานตอนนี้เขาจะพยายามออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ คราวนี้ไม่เขียนไว้ ก็ไม่เป็นไรใช่ไหม

นายอัคร จารุจินดา : ก็ไม่เป็นไร กฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคลที่ออกมานั้น ส่วนหนึ่งคุ้มครอง ส่วนหนึ่งบอกว่าถ้าจะเอาไปใช้ท่านต้องทำภายใต้เงื่อนไขอะไรบ้าง ก็เป็นเพียง กำหนดรายละเอียด ซึ่งกฎหมายนั้นก็คงยังอยู่ต่อไป ซึ่งถ้าไม่มีกฎหมายนั้นถามว่าแล้วเอกชนคนใด คนหนึ่งจะเอาข้อมูลคนอื่นไปใช้มันทำไม่ได้เลย ถ้าเจ้าตัวไม่ยินยอม ทีนี้ถ้าภายใต้เงื่อนไขถ้าตาม กฎหมายนั้นมันก็ได้บางส่วน

นายเจียรชัย ณ นคร : ท่านประธาน คือหมายความว่าตอนนี้ในแง่ของเรื่องข้อมูล ส่วนบุคคลที่มันเขียนชัดที่สุดเป็นตัวกฎหมายเลย คืออยู่ในกฎหมายข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมันจะมีพูดถึง เรื่องของตั้งแต่การจัดเก็บเลย ว่าจัดเก็บเท่าที่จำเป็น จะเอาไปใช้ ถ้าเลิกใช้ต้องทำลายทิ้งอะไร ทำนองนี้ แล้วตอนหลังก็มาแตกหน้าออกมาก็อยู่ในระหว่างการยกร่าง เข้าใจว่าร่างแรกทำตั้งแต่ สมัย NECTEC ทำโครงการ กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ และตอนหลังก็แย่งกันไป แย่งกันมาระหว่างสำนักงานข้อมูลข่าวสาร รองวิษณุเคยทูบโตะให้ไปอยู่สำนักงานข้อมูลข่าวสาร ตอนหลังกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศตอนเศรษฐกิจดิจิทัลก็กลับไปร่างใหม่ตอนนี้ก็ได้ข่าวว่า ถูกโยนกลับไปพิจารณาใหม่หมด ผมก็ไม่ค่อยแน่ใจว่าตรงนี้ถ้าเกิดเราไม่เขียนไว้เหมือนรัฐธรรมนูญ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ปี ๒๕๕๐ เพราะที่เราเขียนนี่คือเรามุ่งหมายที่รัฐไม่ให้เอาไปใช้ แต่ถ้าเกิดว่าถ้าเขียนอย่างในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มันจะกินความไปถึงตัวเอกชนด้วย อะไรอย่างนี้ ผมก็เลยไม่ค่อยแน่ใจเท่าไร

เลขานุการ : ผมไม่แน่ใจว่าอย่างไร ผมขออนุญาตให้เป็นข้อมูล สิทธิในบุคคล ในเกียรติยศ ชื่อเสียง ความเป็นอยู่ส่วนตัว และครอบครัวดั้งเดิมจะมีบัญญัติรับรองสิทธิไว้แต่เพียงพรรคแรกพรรคเดียว ในส่วนของวิธีการจะไม่ได้เขียนไว้ ก็คือการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายอะไรต่าง ๆ จะไม่ได้เขียนไว้ เขียนแต่หลักไว้เท่านั้นเอง ดั้งเดิมจะกำหนดไว้อย่างนั้น แต่พอมาปี ๒๕๕๐ ผมไม่แน่ใจว่ามีเหตุอะไรถึงต้องใส่วิธีการลงไปในตัวรัฐธรรมนูญด้วย เพราะว่ามันอาจจะมียุทธวิธีอื่น ซึ่งนอกเหนือจากการดำเนินการดังกล่าวผมก็ไม่แน่ใจ แล้วปี ๒๕๕๐ ก็ลือความดังต่อไปนี้มา ซึ่งปกติเราก็ถือหลักกว่าเรารับรองเฉพาะตัวสิทธิเท่านั้น โดยวิธีการเราไม่พูดถึง

ประธาน : คือพรรคหนึ่งรับรองถึงสิทธิที่มีอยู่ พรรคสองมันบอกถึงช้อยกเว้นที่ยกเว้นให้แต่เฉพาะเรื่องเดียวคือเพื่อประโยชน์สาธารณะ แล้วก็ทิ้งรอยไว้อย่างนั้น มันก็เลยทำให้ตีความกันไปได้ ฉะนั้นถ้าเราจะทำให้มันจำกัดก็คือตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็ไปบัญญัติกันเสียพรรคสองเดิมเป็นเรื่องของการจำกัดสิทธิของบุคคลซึ่งมันจะไปไกลกว่าที่เดิมเขาต้องการ ส่วนพรรคสุดท้ายเป็นเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่เขียนไว้ก็น่าจะใช้ได้ไม่อย่างนั้นมันจะกลับข้างเลย เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ตอนเราพิจารณามาตรา ๓๒ รอบแรกเราคุยกันเรื่องนี้ค่อนข้างเยอะนะครับ ผมคิดว่าถ้าเราเอาพรรคท้ายที่บอกว่า ข้อมูลส่วนบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครอง แล้วก็ การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ ให้กระทำได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเพียงเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ อันสุดท้ายนี้มันต่างจากปีอื่น ๆ ตรงที่ว่ามันต้องมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นซึ่งเรื่องนี้ก็คุยกันมากตอนนั้นนะครับ แล้วผมก็เป็นคนหนึ่งสนับสนุนให้มีกฎหมายตัวนี้ขึ้น เพราะว่าเราบอกว่าถ้ามีกฎหมายตัวนี้แล้วมันจะแบ่งแยกชัดเจนว่าอะไรเป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะ อะไรที่สื่อทำได้ อะไรที่สื่อทำไม่ได้ จะไปอยู่ในกฎหมายนั้น สมมติว่าเราเอาเดิมพรรคสองใหม่เมื่อสักครู่นี้ เรื่องการไขข่าว การไขข่าวให้แพร่หลายนี้ผมว่ามันมีอยู่ในตรงอื่นที่มันรับอยู่นะครับ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๕ อะไรพวกนี้ ที่กำหนดเรื่องกรอบตัวนี้ จรรยาบรรณอะไรทั้งหลายพวกนี้มีอยู่แล้ว คืออันนี้ว่าด้วยเรื่องการนำเสนอของสื่อมวลชนโดยเฉพาะ แต่ว่ามาตรา ๓๒ มันจะว่าถึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งเดิมมีการกล่าวถึงในรัฐธรรมนูญอื่น ๆ แต่ว่าไม่ได้มีการกำหนดขึ้นมา

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เป็นรูปธรรม และครั้งนี้จะเป็นครั้งแรกที่เรายกเรื่องสิทธิส่วนบุคคลขึ้นมาแล้วก็มากำหนดในรายละเอียด ซึ่งจะเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าถ้าเติมมาในเรื่องการไขข่าว มันจะซ้ำ ๆ ไปกับมาตราอื่น ๆ ที่มีอยู่ข้างหน้า มันจะกลายเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับของสื่อมวลชนมันจะปน ๆ กันนิดหนึ่งแล้วมันจะคล้ายเหมือนกับที่เราไปจำกัดของสื่อมวลชน ๒-๓ ชั้น ซึ่งผมคิดว่ามันจะเยอะไปหรือเปล่าครับ เพราะว่าถ้าลำพังเราเขียนไว้แต่พรรคสุดท้ายผมว่าเรื่องการจำแนกว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลส่วนบุคคลและจะต้องมีวิธีการอย่างไร ที่ท่านอาจารย์เถียรชัยพูดถึงเรื่องการจัดเก็บ จนไปถึงท่านอาจารย์ชาติชายพูดถึงมันจะอยู่ในรายละเอียดนั้นทั้งหมดครับ เท่าที่เราคุยกันในรอบแรกนะครับ

ประธาน : คือตัวพรรคสุดท้ายเป็นเรื่องข้อมูลข้างในส่วนบุคคลของแต่ละคน แต่พรรคหนึ่งที่เรารองรับไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว ถ้ามว่าสิทธิที่ว่ามันคืออะไร สิทธิที่ว่ามันก็มาบอกไว้ในพรรคสองว่าการที่ใครไปทำอะไร เป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิตามพรรคหนึ่งไม่ได้ เพราะไม่อย่างนั้นเราก็ไม่รู้จะคุ้มครองไปทำไม ทีนี้เพื่อให้ชัดเจนขึ้น ข้อยกเว้นก็คือเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ แล้วก็ให้มันชัดเจนก็คือไปออกกฎหมายว่าอะไรบ้างที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะที่ทำได้ ทำไม่ได้อย่างไร ไม่อย่างนั้นที่เรารับรองไว้ในพรรคหนึ่งมันก็ไม่รู้อะไร

นายภัทร คำพิทักษ์ : ถ้าอย่างนั้นมันจะเป็นกฎหมาย ๒ ฉบับครับท่านอาจารย์ พรรคสองมันก็มีกฎหมายฉบับหนึ่ง พรรคสุดท้ายก็จะมีกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง ทีนี้มันจะกลายเป็นเรารักษาสิทธิส่วนบุคคล แต่ว่าสิทธิสื่อมวลชนมันจะมีปัญหากระทบใหม่ครับ เพราะว่าสิทธิส่วนบุคคลถึงแม้บัญญัติรวมไว้แบบนี้ทุกวันนี้สื่อมวลชนก็มีภาระ แล้วก็มีความรับผิดชอบทางกฎหมายที่จะต้องรับผิดชอบในฐานะทั้งแพ่ง ทั้งอาญา ทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกเป็น ๑๐ ฉบับนะครับ ถ้าเขียนแบบนี้ในพรรคสอง คือต้องมีกฎหมายขึ้นมาคุ้มครองสื่อมวลชนอีกฉบับหนึ่งนะครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ผมขออนุญาตอธิบายว่าในมาตรานี้เป็นมาตราว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน ไม่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนเลย ปัญหาปัจจุบันที่เวลาเราบอกสื่อมวลชนไปทำข่าวเรื่องอาชญากรรมอะไรก็ตาม เขาไม่มีทางที่จะไปเอาข่าวว่าใครทำผิดคิดร้ายได้เลยถ้าตำรวจไม่ไปแถลง คือปัจจุบันนี้ปัญหาคือมาตรานี้เป็นมาตราว่าด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐเอาข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่มาแถลงต่อสาธารณะ คือถ้าจะขัดประโยชน์ของ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

สื่อสารมวลชน ก็มีอย่างเดียวกันคือว่าเขาจะไม่ได้ข่าว เพราะเหตุที่ว่าเขาไปถูกหลักคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลเอามาเป็นตัวบล็อก เพราะฉะนั้นส่วนนี้ถ้าจะขัดก็คือทำให้เขาไม่ได้ข่าว แต่ไม่ใช่เป็นเรื่องไปป้องกันไม่ให้เขาเผยแพร่ คือจริง ๆ มาตรฐานนี้เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนเลย

นายภัทร คำพิทักษ์ : มิได้ครับอาจารย์ การที่ตำรวจเอาผู้ต้องหามาแถลงบ่อยครั้ง ไม่ได้เป็นความต้องการของสื่อมวลชนนะ เป็นความต้องการของตำรวจ อาจารย์เข้าใจผิดนะครับ ตำรวจเอามาแถลงเพื่อที่จะแสดงผลงานของตัวเอง เมื่อเร็ว ๆ นี้ เมื่อเดือนที่แล้วสมาคมนักข่าวจัดเรื่องนี้นะครับ เชิญสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาฟังเรา และเราบอกว่าอันนี้มันผิดละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งที่ตำรวจไม่ควรจะทำ แล้วก็มีการตกลงกันทางสมาคมนักข่าว ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้วก็ดูเหมือนจะเป็นทางศาล อัยการ อะไรผมไม่แน่ใจ คือไม่ได้เป็นความต้องการของสื่อมวลชนนะครับ เป็นความต้องการของตำรวจ ซึ่งมันเกิดปัญหาก็คือว่ามันมีกรณีหนึ่งที่ถูกฟ้องร้องขึ้นมา จำได้ไหมที่ผมพูดรอบแรก และมีคนอุทธรณ์มาที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ บอกว่ากรณีนี้มันผิดกฎหมาย เราก็เห็นด้วยแล้วเราก็หยิบเรื่องนี้ขึ้นมาทำ ผมคิดว่าถ้าอย่างนี้บรรทัดสุดท้ายมันกินความอยู่แล้ว แล้วจริง ๆ ในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลถ้ามันเกิดขึ้นแล้วมีการแบ่งแยกชัดเจนมันจะเป็นตัวละเอียดว่าอันไหนที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มันจะแพร่ไปหรือไม่แพร่ไป รายละเอียดมากกว่าสื่อมวลชนนะครับ อย่างเช่น ผมยกตัวอย่าง ผมซ้ำอีกทีก็ได้ ก็คือว่าอย่างกรณีที่มีคนตกเครื่องบินตาย ซึ่งอันนี้ก็เกิดขึ้น แล้วมีคนเข้าไปค้นดูในเฟซบุ๊กของบุคคลนั้น และเอาสิ่งที่เขาเขียนเอาไว้มานำเสนอ ในกรณีนี้ไม่ได้เป็นสื่อมวลชนด้วยซ้ำไปนะครับ เป็นคนอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไปหรือกรณีที่เกิดขึ้นคนอยากรู้อยากเห็นพวกนี้ มันก็มีข้อถกเถียงกันว่าข้อมูลอันนั้นเป็นส่วนบุคคลหรือไม่ใช่ข้อมูลส่วนบุคคล ก็เถียงกันไปจนถึงว่าเขาตั้งค่าให้เป็น public หรือเป็นเรื่องส่วนตัว อะไรพวกนี้ เพราะฉะนั้นตัวเรื่องสิทธิส่วนบุคคลมันควรจะไปว่ากันในรายละเอียดของกฎหมายที่บัญญัติไว้ในบรรทัดท้าย มันน่าจะชัดเจน เพราะมันมีรายละเอียดค่อนข้างมากซึ่งผมคิดว่ากระบวนการที่ถ้าได้คุยกันในตอนร่างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายนี้โดยเฉพาะ ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ไปนั่งคุยกัน แล้วก็ออกแบบกฎหมาย มันจะเอื้อซึ่งกันและกัน แล้วก็อยู่บนสภาพของความเป็นจริงมากกว่า แต่สมมุติว่าเรามาใส่เรื่องการไซข่าวเข้าไป อันนี้มันจะเหมือนกับกัญแจล็อกสื่อมวลชนอีกชั้นหนึ่ง แล้วมันจำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่ขึ้นมาอีก มันจะดูเหมือนว่ารัฐธรรมนูญเราไปลดทอนเรื่องสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชนลงไปใหญ่

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธาน ผมยังยืนยันว่ามาตรานี้ไม่เกี่ยวกับสื่อมวลชน นะครับ มาตรานี้เป็นเรื่องว่าด้วยการที่รัฐจะเอาข้อมูลไปเปิดเผยต่อสาธารณะ ปัญหาที่ผมพูด พาดพิงไปถึงสื่อ เพราะผมเคยพบว่ามาตรการของทางตำรวจเขามีหนังสือเวียนเรื่องของการที่จะ เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะว่าจะให้ทำได้แค่ไหน แต่ทางปฏิบัติก็ไม่ได้เป็นไปตามหนังสือเวียน แล้วเราก็พบว่าเคยถึงขั้นพี่น้องสื่อมวลชนไปแต่งชุดดำว่าตำรวจไม่ให้ข้อมูล ซึ่งอันนี้เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งผมก็ไม่ทราบว่าเป็นความจริงการแต่งชุดดำเป็นเพราะการเคลื่อนไหวของสื่อเอง หรือว่ามีใครมาหนุนหลัง เพราะว่าทางตำรวจเองเขาก็อยากจะเปิดเผยข้อมูลอันนี้ ถ้าพูดตามจริงก็คือว่า ในขณะที่ทางฝ่ายพวกนักวิชาการหรือคนที่ดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนเขาบอกว่าไม่มีประเทศไหน ในโลกที่เขาทำกันแบบนี้ในเรื่องของการเอาผู้ต้องหามาแถลงข่าว การให้ผู้สื่อข่าวไปสัมภาษณ์ ผู้ต้องหาอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่มีใครทำกัน ซึ่งผมคิดว่าตรงนี้ไม่ใช่ความรับผิดชอบของพี่น้องสื่อ เป็นความรับผิดชอบของผู้รับผิดชอบในการสอบสวนคดีที่เขาปล่อยให้มีการสอบสวน การการทำเช่นนี้ ซึ่งผมคิดว่าเป็นปัญหาในเรื่องของสิทธิในเรื่องที่รัฐจะต้องดูแล ส่วนว่าถ้าตำรวจ หรือรัฐมีเหตุผลในการที่จะทำผมก็เรียกร้องทุกครั้งก็ไปเขียนกฎหมายให้รัฐสภาออกกฎหมาย มาว่าในกรณีที่มีคดีอาชญากรรมให้ทางการตำรวจสามารถที่จะแถลงหรือว่าให้ข้อมูลอะไรกับ สื่อสารมวลชนได้แค่ไหนอย่างไร แต่ไม่ใช่ด้วยวิธีการออกเป็นหนังสือเวียน คือหมายถึงว่า หนังสือเวียนที่ปัจจุบันที่ผ่านมาก็ทำอะไรเกินเลยอยู่ตลอด คือผมไม่ได้หมายถึงว่าเราคิดว่า การเผยแพร่ต่อสาธารณะไม่มีประโยชน์นะครับ มีประโยชน์ เพียงแต่ว่าเวลาเราทำอะไรเกินเลย เราก็ไม่เคยคิดถึงนะครับ คือหมายถึงว่าระบบที่ใครผิดใครถูกมันกลายเป็นถูกตัดสินไปโดยพี่น้อง สื่อแล้ว เพราะว่ามันมีการสื่อสารไปแล้วว่าคนนี้กระทำความผิด ยังไม่ทันขึ้นศาลเลย อันนี้คือภาพ ที่เราเห็นในทางความเป็นจริง แล้วผมเข้าใจว่าผู้ตรวจการแผ่นดินก็เคยทำเรื่องนี้ไปถึงสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติหลายหน แต่ว่าสำนักงานตำรวจก็บอกว่าเรื่องนี้ไม่ใช่สิ่งที่เขาจะแก้ไข เป็นปัญหา ความต้องการที่จะบริโภคข่าว บริโภคสิ่งที่เป็นข้อมูล ซึ่งผมคิดว่าเราจำเป็นที่จะต้องบอกว่าไม่ใช่ ห้ามนะครับ เพียงแต่บอกว่าถ้าจะทำขอให้มีการขออนุญาต ขอบริการในการทำ อันนี้ผมยืนยันว่า มาตรานี้ไม่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนครับ การกล่าวหรือไขข่าวเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องมีความระมัดระวัง ข้อมูลส่วนบุคคลก็เช่นเดียวกันก็ไม่ใช่เรื่องของปัญหาว่าอยู่ ๆ เอกชน รายหนึ่งจะไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเอกชนอีกรายหนึ่ง เป็นเรื่องหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นถ้าเกิดว่ารัฐเข้าไปเกี่ยวข้องเมื่อไร มาตรานี้จะเข้าไปดูทันที แต่ว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ถ้าเมื่อไรเป็นเรื่องว่าท่านไปล้วงข้อมูลจากใครมา แล้วท่านไปเปิดเผยนั้นท่านรับผิดชอบในฐานะเรื่องกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องละเมิดครับ คือท่านไปละเมิดส่วนตัวกันเอง อันนั้นไม่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญครับ ถ้ารัฐธรรมนูญเมื่อไรก็เป็นเรื่องที่ว่ารัฐไปปล่อยปละละเลยไม่ดูแล ปล่อยให้ข้อมูลส่วนบุคคลเผยแพร่ออกไป อันนี้ครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือถ้าดูจากเนื้อความเดิมก่อนที่มีการปรับเดิม ผมคิดว่าที่ทำมามันเป็นมิติที่มองจากในมุมของรัฐไม่ให้ไปละเมิดสิทธิส่วนตัวของคนเท่านั้นเอง มันไม่ได้เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน จริง ๆ แล้วการกล่าวหรือไขข่าวอะไรอย่างนี้ที่มีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาทหรือเป็นการละเมิดทางแพ่ง ตรงนี้สื่อมวลชนโดนอยู่แล้วถึงไม่เขียนไว้ก็โดน เพราะสื่อมวลชนเองเคยเรียกร้องเหมือนกันว่าการที่ไปเอากฎหมายละเมิดหรือหมิ่นประมาทอะไรพวกนี้มาใช้กับเขา บางทีมันไม่แฟร์ ตอนนั้นคุณชวรงค์หรืออะไร ก็เป็นคนให้ฝ่ายวิชาการไปศึกษาหรืออย่างไร ตอนหลังเหมือนกับมีการไปขอรุณ สสส. แล้ว สสส. เองเขาก็มาบอกว่าถ้าไปศึกษาเรื่องนี้เพื่อจะดูว่าสื่อมวลชนควรได้รับการคุ้มครองอย่างไร ก็ควรจะไปศึกษาด้วยนะว่าที่สื่อมวลชนไปละเมิดสิทธิคนอื่นเขาควรจะมี penalty อะไรหรือเปล่าด้วย คือไม่ใช่มองจากด้านที่คุ้มครองตัวเอง เพราะจริง ๆ แล้วในเรื่องของการละเมิดในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลของคน privacy จริง ๆ แล้วส่วนใหญ่ที่ต่างประเทศอ้าง ซึ่งมันก็ไม่มีกฎหมายรองรับ แต่มันเหมือนกับเป็นธรรมเนียมปกติของสื่อมวลชนในการที่จะเอาข้อมูลของ public figure มาเผยแพร่ในบางเรื่อง บางราวเท่านั้นเอง แต่มันไม่ใช่ทุกเรื่อง เพราะว่าหลาย ๆ กรณีเองเวลาสื่อมวลชนอ้างเรื่อง public figure เวลาขึ้นศาลไป ศาลก็ตัดสินว่ามันไม่ใช่อย่างที่อ้าง อะไรก็มีอยู่ แต่ผมคิดว่ามาตรานี้ถ้าตามเนื้อความเดิมที่ทำไว้มันมุ่งไปที่รัฐครับ

เลขานุการ : การกระทำการใดอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ ทั้งนี้เว้นแต่เพื่อการอันเป็นประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และเพียงเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ขอบพระคุณครับท่านอาจารย์

ประธาน : เพราะฉะนั้นวรรคหนึ่งที่คุ้มครองมันจะไม่เกิดประโยชน์ แต่ว่าจริง ๆ มันก็ตรงกันอย่างที่อาจารย์อุตมกับคุณภัทรว่า คือไม่ใช่เรื่องของสื่อ แต่ที่ห้ามนี้ห้ามตำรวจ คือพอ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ตำรวจไปแถลงสื่อก็ลง จริง ๆ ตำรวจก็ผิดอยู่เรื่อย มันก็มีมานานแล้วแต่ตำรวจก็ไม่หยุด ต้องเขียน โทษกระมัง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับตรงนี้เป็นผมรู้สึกว่าคุณท่อนท้ายเรามา ม้วนไว้แบบนี้ เราจะเห็นว่าตามที่กฎหมายบัญญัติมันจะเน้นหนักไปที่การออกกฎหมายว่าด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ที่นี้พอเรารวม ๒ อันไว้ข้างบนนี้ก็อีกแบบหนึ่ง แต่ว่าตามที่กฎหมายบัญญัติ ในวรรคนี้มันจะกลายเป็นเรื่องของ ก็รู้น้ำหนักของเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลจะน้อยลงไปไหมครับ

ประธาน : ก๊ยกเว้น คือทั้ง ๒ เรื่อง ทั้งหมดทำไม่ได้ เว้นแต่เพื่อ ๓ อย่างนี้ แล้วก็ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อว่ามันจะได้ชัดเจนขึ้น ทำได้มากได้น้อยแค่ไหน อะไรคือประโยชน์ สาธารณะ อะไรเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และอะไรคือเท่าที่จำเป็น เชิญครับ มาตรา ๓๓

เลขานุการ : มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้น เคหสถานหรือที่รโหฐาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่ กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : อันนี้เหมือนของเก่า มีอะไรอีกไหมครับ มาตรา ๓๔

เลขานุการ : มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น และมีเสรีภาพทางวิชาการ

การจำกัดเสรีภาพเช่นนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ ตราขึ้นเพื่อการรักษาความมั่นคงของชาติ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน หรือเพื่อ ป้องกันมิให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคสองเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน ต้องไม่มีลักษณะ ก่อให้เกิดความหวาดกลัวเกินความจริงหรือเกินสมควรแก่เหตุ ในวรรคท้ายนี้ยังค้างพิจารณาอยู่ เรื่องบุหรี

ประธาน : เหล้าด้วย เวลานี้แต่ดูก็ไม่ได้มีอะไรน่ากลัว เราห้ามว่าไม่ก่อให้เกิด ความหวาดกลัวเกินความจริง หรือเกินสมควรแก่เหตุ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์เอาจริงหรือครับ อย่าเอาเลยครับท่าน อาจารย์ เราเขียนด้วยวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งแต่เดี๋ยวจะไปเข้าทางอีกทางหนึ่ง เพราะตอนนี้เขาพูด

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

กันอยู่เรื่องคราวที่แล้วมีนายทุนพวกนี้มา lobby รัฐธรรมนูญ พอมีอันนี้ไฟล์ไปเดี่ยวเราโดนลูกหลงไปด้วย คือเราไม่ได้เกี่ยวอะไรกับเขาหรอก แต่เดี๋ยวจะไปปรับเคราะห์แทนเขา

ประธาน : ถ้าจะเขียนให้ตรงใจต้องไม่มีลักษณะเป็นการโกหก หลอกลวง ประชาชน

เลขานุการ : มีประเด็นอีกนิดเดียวครับเรื่องในวรรคสอง ถ้อยคำสุดท้าย หรือเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม ในการพิจารณาในชั้นกำหนดประเด็นเราก็พิจารณาว่าควรจะเขียนในเชิง positive หรือเปล่า แต่ว่าพอไปถึงหมวดหน้าที่ของประชาชน เราใช้คำว่า ไม่ใช่สิทธิและเสรีภาพในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคมอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นคิดว่าน่าจะไปด้วยกันได้แล้วก็ตรงกันกับที่เราต้องการ

ประธาน : ไปได้ไหมครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ที่ฝ่ายเลขานุการเสนอตกลงเอาอย่างไร ที่ว่าเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

ประธาน : ก็อธิบายว่าในอีกมาตราหนึ่งเราก็ใช้คำนี้เหมือนกัน

เลขานุการ : มาตรา ๔๙ (๓) เรื่อง hate speech

ประธาน : อันนี้จริง ๆ คือมาตรการปรองดอง คือถ้าทุกคนไม่ไปทำวาทกรรมที่ทำให้เกิดความโกรธแค้นเกลียดชังกัน สังคมก็น่าอยู่ขึ้น

เลขานุการ : คือเรากำหนดไว้เป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยแล้วก็ป็นสิทธิด้วยในการออกกฎหมายจำกัดได้

ประธาน : ไปได้ไหมครับ เชิญครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือในความเห็นที่ประชาชนเขาเสนอเข้ามา โดยเฉพาะในส่วนของหน่วยงานรัฐองค์กรอื่นก็อาจจะมีการพูดถึงเรื่องเสรีภาพในข้อนี้ เขาเหมือนกับอยากจะบอกว่าให้ความคุ้มครองกับการแสดงออกตามสิทธิและเสรีภาพในมาตรา ๓๔ นี้ด้วย แต่ที่นี้ผมเองก็ไม่แน่ใจว่าจะไปเขียนลงไปรัฐธรรมนูญได้อย่างไร

ประธาน : การสื่อความหมายโดยวิธีอื่นมันรวมหมดทุกอย่าง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ครับ แต่เหมือนกับลักษณะให้ความคุ้มครองครับ คืออาจจะไม่ใช่ คือในนี้เขาเองก็บอกว่าให้เสรีภาพจริง แต่ว่าบางทีโดนฟ้องอยู่เป็นประจำ คืออย่างเช่นแสดงความเห็นไปบีบก็ฟ้อง แสดงความเห็นไปก็ฟ้อง เขามีความรู้สึกอยากจะได้หลักประกันอะไรทำนองนั้นครับ

ประธาน : คือเราไปเขียนห้ามไม่ให้ใครฟ้องใครคงไม่ได้ เพราะว่าถ้าห้ามคนอื่นไปฟ้องสำหรับคนคนหนึ่งก็แปลว่าเราจำกัดสิทธิคนอื่นหมดทั้งประเทศ เขาพูดก็ต้องพูดด้วยความระมัดระวังว่าเขาจะไม่ไปกระทบกระเทือนสิทธิของคนอื่น คนส่วนใหญ่บางที่ไม่ค่อยระวังเชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ประเด็นมาตรา ๓๔ ตอนที่เราจะรับฟังความคิดเห็นที่รัฐสภานะครับ กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเขามาเสนอว่ารัฐธรรมนูญหลายประเทศที่รับรองถึงเรื่องการติดต่อการผ่านอินเทอร์เน็ตก็ควรจะได้รับประกันหรือการยืนยันว่ามันจะไม่มีมีการไปประับหรือเป็นการหยุดของเขา ซึ่งเราก็มีการอธิบายไปว่าถ้อยคำในมาตรา ๓๔ ที่ร่างไปคือว่าการสื่อความหมายด้วยวิธีการอื่นอันนี้มันน่าจะครอบคลุมไปอยู่แล้ว แต่ว่าเขาก็อยากจะให้มีเพราะรู้สึกว่ามันจะได้ใจเขาอะไรประมาณนั้น ท่านอาจารย์ให้ฟังดูผมก็เลยนำเสนอเพื่อที่จะพิจารณา

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : มาตรา ๓๖ หรือเปล่าครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : เอาไว้คุยตอน ๓๖ ก็ได้ครับ

เลขานุการ : มาตรา ๓๕ ผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจรรยาบรรณแห่งการประกอบอาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย และไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

แล้วก็มีประเด็นที่ยังคงค้างพิจารณานะครับ

หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชน เพื่อประโยชน์ในการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นโดยมีค่าตอบแทน ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้ประชาชนทราบตามที่กฎหมายบัญญัติ หรืออีกแบบหนึ่ง หน่วยงานของรัฐที่จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ ต้องเปิดเผยข้อมูลการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการดังกล่าวต่อสาธารณะตามที่กฎหมายบัญญัติ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ วรรคที่ว่าด้วยเรื่องการให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการของสื่อมวลชนนี่นะครับ มันมีข้อเสนอใหม่คือว่าควรจะมีการเปิดเผยเพราะว่าที่ผ่านมามีปัญหา เนื่องจากการใช้วิธีการไปอุดหนุนผ่านการโฆษณาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่นี้ประเด็นก็คือว่า ผมว่าน่าจะไปเขียนในลักษณะว่าเขียนชัด ๆ เลยได้ไม่ต้องไปออกกฎหมายอื่นให้มันยุ่งยากจะดีไหมครับ คือว่ากำหนดให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมีหน้าที่ในการรวบรวมแล้วก็แสดง ซึ่งกฎหมายบางประเทศกำหนดให้ทางรัฐสภา มีการแจ้งทางรัฐสภาแล้วก็มีการประมวล แล้วก็แจ้งต่อสาธารณะ ประเด็นเรื่องนี้ผมคิดว่าในเรื่องของความรวดเร็วคือความถี่ เช่นว่าปีละ ๒ ครั้ง หรืออะไรอย่างนี้ มันจะทำให้มีการตรวจสอบได้ง่ายและเร็วยิ่งขึ้น ถ้าสมมุติว่าเราไปเขียนตามที่ถ้ากฎหมายบัญญัติเพื่อการนี้ข้างหน้ามันมีเหตุ มีความจำเป็นอะไรลักษณะของการสื่อสารที่มันเปลี่ยนแปลงไป มันจะมีความยุ่งยากอยู่พอสมควร หลักของมันคือว่าทำอย่างไรถึงจะให้เปิดเผยในเวลาที่เราตรวจสอบได้ พอถ้าเกิดเรื่องนี้ถ้ามีการตรวจสอบกัน แล้วก็

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เปิดเผยในที่สาธารณะ ผมคิดว่ามันจะไม่กล้าทำมาก หรือว่าการทุ่มซื้อสื่อโดยผ่านรัฐ ถ้าใช้เงินของรัฐมันน่าจะลดลง หรือว่าจะถูกจับจ้องหรือถูกตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น

เลขานุการ : ผมขออนุญาตให้ข้อมูลทางวิชาการครับ มีงานวิจัยของ TDRi เขาใช้เสนอแนวทางของรัฐออนแทรีโอ (Province of Ontario) ของแคนาดา อันนั้นเขาจะมีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยเรื่องการให้เงินอุดหนุนเป็น Government Advertising Act หรืออะไรผมจำชื่อไม่ได้แน่ โดยหลักการของมันก็คือว่าหน่วยงานที่ทำการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ จะต้องแจ้งให้ สตง. ทราบก่อน และ สตง. ทราบแล้วก็ถึงจะไปดำเนินการต่อไปได้ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการใช้งบประมาณไปในทางที่มีลักษณะเป็นการล่อลวงสื่อมวลชนประมาณนั้น

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : ขออนุญาตครับ มาตรา ๓๕ มันเหมือนกับมันขยายมา มันต่อเนื่องมันขยายจากมาตรา ๓๔ ที่ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อันนี้ก็คือบุคคลเหมือนกัน เป็นบุคคลผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชน ผมอยากจะขออนุญาตเติมคำว่า บุคคลตรงนี้ได้ไหมครับ ในนี้มันเป็นกลุ่มบุคคล คำขึ้นต้นมาเป็นคำว่า บุคคล ทุกมาตราเลยครับ

ประธาน : ตรงไหน

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : บุคคลผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร มันเพิ่มจากมาตรา ๓๔ ขึ้นมา

ประธาน : ผู้ประกอบอาชีพอยากจะเติมว่า บุคคล

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : ครับ ไม่ทราบท่านจะมีความเห็นไหมครับ ก็ยังเป็นบุคคลอยู่ คือผมดูความสวยงามของถ้อยคำครับ เห็นบุคคล บุคคล บุคคล เรียงมามันก็สวยดี ในหมวดนี้เป็นบุคคลมีอยู่ ๓ อันที่ไม่มี บุคคล นำหน้า มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๒ นอกนั้นบุคคลหมดเลยครับ สวยดีครับ แล้วถัดไปก็เป็นเรื่องรัฐ รัฐต้องอย่างนั้นต้องอย่างนี้ รัฐพึง รัฐต้อง มันก็สวยดีนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือร่างที่ คุณปกรณ์พูดถึงในร่างฉบับอาจารย์บรรศักดิ์นี่นะครับ กำหนดให้มีองค์กรหนึ่งเป็นผู้รวบรวมถ้าผมจำไม่ผิดนะครับ อันนั้นในแวดวงสื่อมวลชนก็มีความวิตกว่ามันจะเป็นการสร้างสื่อตัวใหม่ขึ้น คือว่าเป็นการรวมคนที่จะไปใช้เงินภาครัฐทั้งหมดไปอยู่ที่ตรงนั้น คือผมคิดว่าพอทางการเมืองมาอันนั้นจะมีปัญหา จะรวมกันแล้วก็ใช้เงินที่เดียวซึ่งใครคุมตรงนั้นได้ก็คุมสื่อมวลชนได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่ามาตรการที่มันเหมาะก็คือว่ามันน่าจะให้มีการเปิดเผย จะเอาไป สตง. แล้วมาแจ้งสภาหรืออะไร

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ก็ได้ นะครับ แต่ว่าถ้าไปรวมไว้ในองค์กรเดียวกันนั้นอย่างหนึ่ง แล้วก็อีกอย่างหนึ่งคือว่าถ้าไปรวมไว้ในกฎหมายบัญญัติ ผมคิดว่ามันจะมีผลกระทบอยู่ค่อนข้างกว้างมากอยู่เหมือนกัน คือตอนนี้ทางพวกอุตสาหกรรมสื่อมวลชน โดยเฉพาะพวกที่วิตจริตอะไรทั้งหลาย ถ้าไปออกกฎหมายออกตายกันเป็นแถว ผมว่าอีกหลายปีทีเดียว

ประธาน : ลองอ่านวรรคนี้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชน ไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกัน ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

ประธาน : โอเคไหมครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : เราควรใส่เวลาไหมครับอาจารย์ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง หรืออะไร

ประธาน : ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเขาไปกำหนด เขาอาจจะกำหนดถี่ห่างอะไรก็ได้ สอดคล้องได้ หรือตรวจเงินแผ่นดินน่าจะดีที่สุด เพราะถ้าไม่แจ้งพอเขาไปเจอรายการเข้าเขาก็เรียกเงินคืน ความจริงอันนี้เนี่ยได้ด้วย ฝ่ายเลขานุการโน้ตไว้ด้วยว่าเวลาเราไปทำกฎหมายตรวจเงินแผ่นดินเอามาตรานี้ไปขยายความว่าถ้าเขาไม่ได้แจ้งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไปพบเข้า ให้ถือว่าผู้บริหารของหน่วยงานนั้นใช้จ่ายเงินไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวและต้องคืนเงิน เรียกเงินคืนได้ เชิญครับ

นายเธียรชัย ณ นคร : อย่างมีบางหน่วยงานพอมีคนไป comment การทำงานไปซื้อหน้าหนังสือพิมพ์แก้ตัวเลย อย่างนี้ คือพอมีไป comment คุณทำอย่างนั้นไม่ถูก คุณทำอย่างนี้มันมีเงื่อนไขแบบไปซื้อหน้าทั้งหน้าแก้ตัวเลย คือแทนที่จะแถลงข่าวแล้วแก้ตัวให้เป็นข่าว กลับกลายเป็นซื้อหน้าอื่นทั้งหน้าเลย แล้วก็แก้ตัวอย่างนี้มันกันอยู่ไหมอันนี้

ประธาน : ก็เป็นเรื่องที่ สตง. เขาจะไปตรวจสอบว่าใช้เงินเกิดประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะไปแถลงเฉย ๆ สื่อเขาก็ไปลงให้อยู่แล้วสตางค์ก็ไม่ต้องเสีย น่าเชื่อถือว่า พอไปซื้อหนังสือโน่นกลายเป็นการโฆษณาคนเลยไม่อ่าน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ คือว่าบางทีมันจะมีส่วนเกี่ยวข้องที่พักหลังพอไปพูดถึงเรื่องประชาสัมพันธ์ ไม่ให้ประชาสัมพันธ์ หน่วยงานภาครัฐเขาก็ระวังมากขึ้น แต่ว่าเขาไปให้พวกเครือข่ายพี่น้องอะไรของสื่อบางฉบับจัด event ให้ อันนั้นก็เป็นการสิ้นเปลืองมาก ๆ เลยคะ event ไม่ว่าจะ organize แม้กระทั่งประชุมวิชาการทำบุญทำอะไรที่หนึ่งแพงมาก ๆ เลยหลายสิบล้าน ๔๘ ล้านบาท ซึ่งมันเป็นการเอาเงินหลวงไปใช้อย่างไม่เป็นธรรมที่สุด แล้วก็ไม่ได้เห็นได้ผลอะไร หรือจัดวันเดียวสองวันผลาญไปตั้งเยอะ แล้วจริง ๆ มันก็เป็นเครือข่ายของบริษัทลูกของเครือข่ายของสื่อบางฉบับอะไรอย่างนี้คะ ทีนี้เราจะมียุทธวิธีกันได้ไหม แต่ก่อนเขาจัดงานกันเองได้ ก็ไม่เห็นเสียหายเลย เดียวนี้ต้องมีจะขึ้นเวทีต้องมีคนมาสั่งให้ขึ้น จะถ่ายรูปก็มาสั่งให้ถ่าย ยืนตรงนี้ตรงโน้นนะคะ คือว่าไม่มีความเป็นธรรมชาติอีกเลยในการจัด event หรือว่าจัดงานวิชาการ จัดอะไรทั้งหมด ดิฉันก็ไม่เข้าใจว่าทำไมเราต้องไปฟังพวก organizer ถึงขนาดนี้ และทำให้คนของภาครัฐที่ไม่เก่งอยู่แล้วยังไม่เก่งใหญ่ ไม่ทำอะไรกันเลย ทุกอย่างก็ outsource ให้โดยไม่จำเป็น

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านจะให้รวมถึงพวกบริษัทด้วยหรือเปล่าครับ พวกการบินไทยซึ่งเขาต้องโฆษณาเป็นกรณีปกติของเขาอยู่

ประธาน : เขาเป็นหน่วยงานของรัฐไหม

นายอัชพร จารุจินดา : เป็นหน่วยงานของรัฐครับ

ประธาน : ก็ต้องรวมด้วย

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านจะรวมด้วย

ประธาน : เขาก็ไม่ยากเขาก็รวบรวมงบประมาณประชาสัมพันธ์เขามา สตง. เขาก็ตรวจจริง ๆ สตง. เขาก็ตรวจพวกนี้อยู่แล้ว แต่ที่มันคือการเน้นให้เขาไปตรวจมากขึ้น มันก็มีช่องทางอย่างที่ว่าอาจารย์จุรีว่า แต่เราไปเขียนไว้วันนี้ทั้งหมดเดี๋ยวมันก็ตายตัวจนเกินไป มันต้องเขียนอีกนิดหนึ่งเพียงเท่านี้แล้วก็ไปเขียนให้กฎหมายการควบคุมรัฐวิสาหกิจ โดยใช้ตัวนี้เป็นฐาน

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานมันสามไปถึงองค์กรอิสระก็ใช้ organizer นะคะ กระทรวงต่าง ๆ ก็ใช้ มีครั้งหนึ่งดิฉันอาจจะเคยพูดแล้ว กระทรวงหนึ่งจัดงานประจำปีภาควิชาการมันก็ดี แต่ว่ามันก็มีบูธ ๆ แล้วเราก็เดินผ่านไปก็เห็นคนไปออออยู่ที่ของสำนักงานตำรวจที่คนเยอะเหลือเกิน ปรากฏว่าเอาฟรีด้อมมาหลายคน คนก็เลยไปห้อมล้อมกันเสียเต็มไปหมด ซึ่งมันก็ผิดวัตถุประสงค์ของการที่จะเผยแพร่งานของกระทรวงยุติธรรมอะไรอย่างนี้ ดิฉันว่ามันไร้สาระมากเลยคะ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือเรื่องนี้ต้องโทษคลัง เพราะคลังเวลาที่เราจะไปทำอะไรมันจะเข้มงวดกวดขันมาก แต่ถ้า outsource คลังจะไม่ว่า สมมุติว่าถ้าเราจะขนของมาประชุมเราที่นี่แล้วจะต้องเติมน้ำมันเพิ่มขึ้นอีกนิดหน่อย ขนหลายเที่ยว คลังกับ สตง. จะสงสัยว่าทำไมเราถึงทำอย่างนั้น แต่ถ้าเราไปจ้างบริษัทบอกแกขนมาก็แล้วกัน เหมามาหมื่น ๕๐๐,๐๐๐ บาท คลังกับ สตง. ก็ happy เราไม่ happy เพราะเราเสียดายสตางค์ แต่ว่าคลังกับ สตง. เขาบอกปกติธรรมดาไม่เป็นไร สมมุติถ้าเราบอกถ้าเราไปจ้างเด็กแถว ๆ สภาเพิ่มขึ้นอีกสัก ๓-๕ คน ให้อีก ๑,๐๐๐ บาท ขนมานี้ แล้วขากลับขนอีกเที่ยวหนึ่งก็อาจจะหมดสัก ๑๐,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท ตัดตารางเป็นแถวเลย แต่ถ้าไป outsource เป็นแสนทุกคน happy เหลือแต่เราเท่านั้นที่ไม่ happy เพราะฉะนั้นด้วยความลำบากอย่างนี้มันถึงได้เป็นปัญหา ทุกคนเขาก็เลยไป outsource จัด event พอจัด event เมื่อไม่มี limit อยากได้อะไรก็บอก ๆ ไป ซึ่งตามปกติทางราชการเบิกพวกนั้นไม่ได้ พรืดตีเบิกไม่ได้ แต่ถ้าเหมาจ่ายเขาไปแล้วก็เขาจะไปทำอะไรเรื่องของเขา ซึ่งอันนี้มันเป็นเรื่องของระบบการจ่ายเงินของราชการไทยซึ่งไม่รู้จะทำอย่างไร ก็เลยได้อาชีพใหม่ขึ้นมาจัด event เชิญครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ในวรรคที่สี่ผมยัง ติดใจเรื่องข้อความที่พูดถึงเรื่องว่าเจ้าของหนังสือพิมพ์หรือว่าสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ที่นี้ว่าข้อความตรงนี้ปัจจุบันสื่อมันไม่ได้อยู่ในพื้นที่เสมอไปนะครับ มันก็กลายเป็นเรื่องที่ว่าที่เราจะบังคับเขาให้เขียนว่ามันเหมือนกับกำหนดให้ต้องใครเป็นเจ้าของมันเฉพาะพวกที่จดทะเบียน แต่ว่าคนที่มาดำเนินการเราจะไปบังคับเขาอย่างไรว่าเขาต้องเป็นคนสัญชาติไทย คือผมเห็นมันลอย ๆ อยู่อย่างนี้ คล้าย ๆ กับว่ามันเขียนแล้วมันก็ยังสภาพบังคับมัน ถ้าเกิดสมมุติว่าคนมันจะหนีจริง ๆ มันโอเคเราบังคับได้ แต่เพียงว่านักการเมืองเราห้ามมาเป็นเจ้าของสื่อ พวกกรรมการอิสระอย่ามาเป็นเจ้าของ แต่ว่าส่วนที่บอกว่าสื่อที่มาดำเนินการในบ้านเรานั้นมันไม่มี คือถ้าบอกว่ามีสำนักงานหรือไม่มีอะไรต่าง ๆ จะใช้อะไรเป็นตัวกำหนดนะครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตครับ ผม อภิชาติ ท่านอาจารย์อุดมกรุณาพูดยาว ๆ ต่อไปเลยนะครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : คืออาจารย์อุดมหมายถึงเจ้าของหรือว่าผู้ดำเนินการ

นายอุดม รัฐอมฤต : หมายถึงเจ้าของ เราเขียนสมมุติว่าเขียนวรรคนี้มันมีผลในเรื่องของการว่าจะมีผลบังคับอย่างไรใช่ไหมครับ คือถ้ามองอย่างหนังสือพิมพ์ที่กำหนดในบ้านเรา

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ปัญหาคงไม่เกิด พวกที่มีโรงพิมพ์มีอะไรต่าง ๆ แต่ว่าหนังสือพิมพ์ต่างชาติที่เข้ามาขายเราก็คงไม่ไปบังคับกับเขา แต่ว่าถ้าเขาไปพิมพ์อยู่ข้างนอกแล้วส่งมาขายนี่เราถือว่าโอเค เพราะว่าสภาพบังคับเราไม่สนใจอยู่แล้วนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มันก็คงอย่างนั้น เพราะว่าเป็นกฎหมายไทยมันบังคับให้อยู่ในราชอาณาจักร ถ้าเขาพิมพ์ข้างนอกมันคงห้ามไม่ได้ แล้วส่งเข้ามาขายก็ทำอะไรไม่ได้

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ต้องมีกฎหมายคุมเรื่องการขายอะไรต่อมิอะไรที่จากต่างประเทศเข้ามาหรือเปล่า

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ : มีครับอาจารย์ พ.ร.บ. จดแจ้งการพิมพ์เขาจะบอกถึงสัดส่วนของความเป็นเจ้าของว่ากำหนดไว้กี่เปอร์เซ็นต์ ผมทำไว้กับอาจารย์บรรศักดิ์ทำไว้สูงด้วยครับ ผมเข้าใจว่า ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะว่าเราต้องการป้องกันทุนต่างชาติที่จะเข้ามา

นางจุรี วิจิตรวาทการ : แล้วพวกฟรีลัษณะคุณภัทรหะ เดียวนี้ฟรีมากเลยหนังสือพิมพ์ฟรีที่ตั้งกัน

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ : จดทะเบียนกันครับอาจารย์ ต้องไปจดแจ้งการพิมพ์

นางจุรี วิจิตรวาทการ : เงื่อนไขเหมือนกันหรือเปล่านั้น

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ : ครับผม

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ประเด็นถ้อยคำผมมีปัญหาเรื่องบุคคลสัญชาติไทยตรงนี้เหมือนกับบุคคลธรรมดาหรือเปล่า คือพอสัญชาติปั๊บ คือเนื่องจากวันนี้บุคคลของเรานั้นไม่มีกฎหมายสัญชาติของนิติบุคคลไว้

นายเอียรชัย ณ นคร : เรียนถามคุณภัทรหะนิดหนึ่ง คือ concern ได้หรือเปล่า คือตอนนี้เราบอกว่าต้องเป็นสัญชาติไทยใช่ไหมครับ ทีนี้อย่างมติชนหรืออะไรที่มันเข้าไปอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ คือวันนี้ผมเข้าไปซื้อหุ้นเกิน ๕ เปอร์เซ็นต์ ผม take control ได้แล้วนะครับ ถามท่านอัชพรดีกว่า คือผมสงสัยเรื่องนี้ คือวันนี้เรา concern ว่าคนเป็นเจ้าของมันต้องเป็นคนไทย แต่ในกฎหมายตลาดหลักทรัพย์เวลาคุณเข้าไป trade ในตลาดหลักทรัพย์ปั๊บคุณเป็นบริษัทมหาชน ถ้าไปซื้อหุ้นเกิน ๕ เปอร์เซ็นต์ คุณมีสิทธิเข้าไป take control ได้ในระดับหนึ่งแล้วนะอย่างนี้จะกันอยู่ไหมเคสอย่างนี้

นายอัชพร จารุจินดา : คือเข้าใจว่าอันนี้ที่พูดถึงระบุงาเจาะจงบุคคลสัญชาติไทยซึ่งหมายถึงบุคคลธรรมดา ก็เพื่อให้เป็นหลักว่าคุณต้องไปอย่างไรเสียการไปแปลความก็ต้องดูว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ในองค์ประกอบของบริษัทนี้ตัวเจ้าของที่แท้จริงคือใคร และเป็นคนไทยจริงหรือไม่ ไม่ใช่แค่
นิติบุคคล ไม่ใช่แค่นิติบุคคลถือหุ้น

นายเกียรติชัย ภู นคร : คือผมไม่ห่วงเรื่องเจ้าของนะครับ ผมเป็นห่วงว่าผมถือหุ้น
๕ เปอร์เซ็นต์ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ผมมีสิทธิเข้าไปนั่งเป็นบอร์ด พอไปนั่งเป็นบอร์ดก็ไปกำหนด
direction ได้เนะบางที เพราะผมมาด้วยเงินก้อนโต ผมจะถือสัก ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๑๕ เปอร์เซ็นต์
อันนี้มันไม่หนักหนากว่าการที่เป็นเจ้าของเลยนะ คือผมเป็นห่วงตรงนี้มากกว่า

นายอัชพร จารุจินดา : ข้างน้อยแล้วเขาจะมีสิทธิมีเสียงอย่างไร

นายเกียรติชัย ภู นคร : ของทางตลาดนะครับ คือเพราะว่าถ้าเราถือหุ้นเข้าไปเกิน
๕ เปอร์เซ็นต์เราต้องแจ้งตลาดละให้เขาทราบใช้ไหมครับ เพราะว่าเรามีสิทธิเข้าไปอยู่เป็นบอร์ด
ที่นี้เวลาไปจับมือ สมมุติว่าผมมีเงินก้อนโตเป็นฝรั่งอะไรอย่างนี้แล้วผมมาซื้อ แล้วผมก็ไม่จำเป็นต้อง
มีการถือหุ้นโดยลักษณะตามความเป็นจริง แต่ผมก็สามารถกำกับ direction ของการนำเสนอข่าว
ได้อะไรทำนองคล้าย ๆ อย่างนั้น

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ผมเรียนถามนิตท่านอัชพรครับ อย่างเจ้าของหรือ
สื่อมวลชนต้องเป็นสัญชาติไทย คงมีมาแต่เดิมแล้วใช้ไหมครับ แต่ที่ตัวแดง ๆ ที่ว่าเพิ่มเข้ามา
ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มันจะใหม่หรือเปล่าครับ ของเพิ่มใหม่ะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ไม่ใหม่ครับ เดิมก็เขียนไว้ แต่ว่าร่างแรกที่ทำเลยเราตัด
ออกเราไปเขียนอยู่ที่อื่น อันนี้ท่านก็ดึงกลับมา อันนี้ท่านพิมพ์เติมเข้าไปครับ เอากลับมาเหมือนเดิม

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ในรัฐธรรมนูญเก่า ๆ ของเรา ๒๕๔๐ ๒๕๕๐ เรามิ
ใหม่ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มีครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขอบคุณครับ วรรคต่อไปเราดูกันแล้วใช้ไหมครับ
การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่น อันนี้ดูหรือยังครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ผมขออนุญาต คือผมนึกถึงว่าพอเราบัญญัติอย่างนี้ปุ๊บในทาง
ปฏิบัติมันต้องมีสภาพบังคับ เพราะผมพยายามจะดูว่าสภาพบังคับนี้สำหรับพวกที่มันมีทะเบียน
มันไม่มีปัญหา ก็คือเราสามารถเช็คได้ว่าใครเป็นเจ้าของ แต่พวกสื่อประเภทที่มาจากต่างประเทศ
พวกนี้เราถือว่าเราไม่เกี่ยว อย่างนั้นใช้ไหมครับว่าถึงแม้มันจะมี influence มีอิทธิพลอะไร
ในประเทศไทยเราก็ถือว่าเป็นเรื่องนอกรัฐธรรมนูญเรา ไม่เกี่ยวนะครับ คือผมกำลังนั่งดูว่าเรื่องของ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๑๐/๙

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

สิทธิของสื่อบางทีมัน globalize มันไม่มีพรมแดนแล้วในยุคปัจจุบันนี้ ผมมองว่าเรื่องของการจดทะเบียนมันถึงจะคุมได้ แต่ถ้าอะไรที่มันไม่ได้มีการจดทะเบียนมันคุมไม่ได้ว่าใครเป็นเจ้าของกันแน่ อันนี้ก็คือสภาพ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมเข้าใจว่า คือมันน่าจะมี ๒-๓ รูปแบบ ผมไม่รู้ว่าตอนนี้ยังทำอยู่หรือเปล่านะ อย่างเช่นแต่ก่อนเนชั่นจะมีหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่นที่มา คือฉบับเดียวกันแต่เข้ามาพิมพ์ในไทยเลย อันนี้ผมเข้าใจว่าอยู่ภายใต้มาตรานี้ คือหมายถึงว่าในตรงนี้คือหมายถึงว่าต้องมีคนรับผิดชอบ แต่ว่ามันจะมีอีกกลุ่มหนึ่งประเภทที่หนังสือพิมพ์เยอรมัน หนังสือพิมพ์ฝรั่งเศส หรืออะไรที่บางทีส่งมา ๑๐๐ ฉบับ ๒๐๐ ฉบับหรืออะไรแค่นั้นก็ได้เป็น ตรงอันหลังนี้ผมเข้าใจว่าก็ต้องขออนุญาตในการนำเข้าเผยแพร่หรืออะไรพวกนั้น ใน พ.ร.บ. สื่อสิ่งพิมพ์น่าจะอย่างนั้นนะ ผมเข้าใจว่าอย่างนั้นนะ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายเกียรติชัย ณ นคร : ผมกลับไปคิดถึงวรรคแรก คือตามจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ วันนี้คือในทางปฏิบัติดูแลอย่างไร เพราะว่าอย่างสภาการหนังสือพิมพ์ใช้ใหม่ครบยกตัวอย่างง่าย ๆ ก็คือไม่ใช่หนังสือพิมพ์ทั้งประเทศทุกฉบับเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์คือเขียนอย่างนี้ดูดี แต่หมายความว่าในทางปฏิบัติสื่อยังต้องการเวลาอีกระยะเวลาหนึ่งหรือเปล่าที่จะไปทำให้เกิด utility ซึ่งทุกคนต้องยอมรับกติกาจรรยาบรรณที่ somebody สภาการหนังสือพิมพ์ สมาคมนักข่าว หรืออะไร เป็นคนกำหนด ตรงนี้จะมีวิธีการอย่างไร เพราะว่าเรื่องนี้ผมว่ามันถกกันตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ใช้ใหม่ครบ เพราะว่าเมื่อกี้พออาจารย์อุดมพูดถึงเรื่องระบบทะเบียน มันก็เหมือนกับไปเทียบกับระบบ license ในเรื่องของการทำ สื่อก็จะไม่พอใจถูกใหม่ครบ แต่ว่าตรงนี้มันกลับไปเป็นจุดอ่อนซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้จากคนอื่นตลอดเวลาเหมือนกันว่าสุดท้ายการคุมกันเองจะคุมอย่างไร คือตอนนี้พัฒนาการก็ดีขึ้น แต่ปัญหาก็คือว่าแค่สภาการหนังสือพิมพ์ทั้งประเทศมีไม่รู้กี่ฉบับ จะเป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ก็ไม่เยอะเท่าไรใช้ใหม่ครบ แล้วบางทีพอมมีปัญหา หนังสือพิมพ์ยักษ์ใหญ่บางฉบับก็ ถ้าอย่างนั้นฉันถอนตัวจากสมาชิกออกไป เพราะฉะนั้นฉันก็ไม่ give a damn อะไรกับมาตรฐานของการที่สภาการหนังสือพิมพ์ตั้งคำถามหรือสอบอะไรอย่างนี้ ตรงนี้คือสื่อนี้ผมยอมรับว่ามีนัยสำคัญ แต่ผมคิดว่าสื่อเองอาจจะต้องยอมรับในเรื่องกลไกการตรวจสอบที่พึงมีด้วย เพราะถ้าจะพูดเลยไปนะครับคือผมเองแม้กระทั่งหลักเรื่องของ public figure นี้ผมยอมรับว่าเดี๋ยวนี้มันอาจจะไม่ควรปล่อยให้เป็นเรื่องของวิธีปฏิบัติหรือว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ว่าสื่อเสนอแล้ว public figure ได้ก็ดีรองรับโดยกฎหมายได้ก็ดี อันนี้ผมเห็นว่าควรจะเป็น แต่พอย้อนกลับไปดูตรงเรื่องของการกำกับกันเองตามจรรยาบรรณ ผมคิดว่าตรงนี้สื่อเองยังให้คำตอบตรงนี้น้อยว่าดูแลกันอย่างไรใช้ใหม่ครบแล้ววันนี้เอง definition ของคำว่าสื่อมวลชนมันจะขยายกว้างขึ้นเรื่อย ๆ พอมันขยายกว้างขึ้นเรื่อย ๆ โดยผลพวงของอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโซเชียลมีเดียหรืออะไรก็แล้วแต่ คำถามคือมันจะบอกได้อย่างไรว่าอะไรคือสื่อมวลชนที่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของจรรยาบรรณของวิชาชีพ อะไรคือมันไม่ใช่ คือสมมุติวันนี้ให้สื่อไปนั่งถกกันเองว่าคนที่ใช้โซเชียลมีเดียหรือใช้ทวีตเตอร์ คนที่ใช้ทวีตเตอร์ทุกคนเป็นสื่อมวลชนทุกคนหรือเปล่า ซึ่งมันอาจจะไม่ใช่ถูกใหม่ครบ แต่ทวีตเตอร์มันเป็น base สำหรับสื่อ เป็นโซเชียลมีเดียที่เป็น base สำหรับสื่อ คือพวกอย่างนี้ผมคิดว่าถ้าวันนี้ไม่กลับมา concentrate ในเรื่องพวกนี้ ผมคิดว่าระยะยาวมันก็มีคำถามเรื่องสื่ออยู่เรื่อย ๆ แต่ในขณะที่เดียวกันสื่อเองก็มีภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ช่วยปกป้องอยู่ แต่คราวนี้การปรับตัวของสื่อเอง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ผมคิดว่าใช้เวลานาน คือมันน่าจะมึนงงกว่าที่ทำได้เร็วกว่านี้ คือผมไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ผมหมายความว่ามันต้องมีวิธี

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ในรับฟังความเห็นมีคนเสนอขึ้นมา จริง ๆ เป็นภาค การเมืองเสนอ เขาบอกว่าควรมีการกวดขันกฎหมายคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของสื่อ แล้วก็ส่งเสริม มาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน มีองค์วิชาชีพสื่อที่สามารถพิจารณาประเด็นปัญหาการปฏิบัติตาม จริยธรรมของวิชาชีพสื่อได้ กำหนดเขตแดนสัดส่วนของรายได้ของสื่อ อันนี้ผมเข้าใจว่าน่าจะหมายถึง ว่าสัดส่วนเขตแดนที่มาจาก ๑. ภาครัฐ แล้วส่งเสริมการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบสื่อที่มีใช้หน่วยงาน ในภาครัฐและตรากฎหมายเพื่อป้องกันการใช้สื่อ เพื่อสร้างความเกลียดชังและจัดให้มีกองทุนสื่อ สร้างสรรค์ อันนี้เป็นข้อเสนออยู่เหมือนกัน

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ผมขออนุญาตนะครับ มันได้เวลาสามโมงเย็นที่ ท่านโฆษกของเราจะต้องออกไปแถลง เพราะฉะนั้นผมขอถืออนุญาตพักเลยนะครับ เดี่ยวต่อครับ เพราะมาตรานี้เป็นมาตราสำคัญที่ท่านปรารถนาและดูแล้วยาวที่สุด มีตั้ง ๖ วรรค

พักประชุมเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกา

เลขานุการ : มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่า ในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำ ด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลต่อบุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่ง หรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ พอดีมันมีวรรคท้ายของมาตรา ๓๕ เมื่อกี้ครับ เรื่องสื่อของรัฐนะครับ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ต้องมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ อันนี้มันมีปัญหาอยู่ นิดหนึ่งครับ คือว่าเราเขียนไว้แบบนี้เพื่อถ่วงดุล ๒ ด้าน ด้านหนึ่งให้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ด้านหนึ่งให้รับผิดชอบต่อภารกิจของการจัดตั้งขึ้นมา ตัวที่ ๒ มันมักจะมีปัญหาเมื่อ คือเรามองภาพ ของรัฐในสถานการณ์ปกตินะครับ สถานการณ์ที่ไม่ปกติรัฐบาลจะเข้าไปคุมสื่อ แล้วใช้สื่อของรัฐ เป็นผลประโยชน์ทางการเมือง ความจริงผมมีข้อมูลในอันหนึ่งเดี๋ยวผมจะส่งเข้าไปดูในไลน์กรุ๊ปของ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

พวกเรา คือเมื่อรัฐบาลคุณยิ่งลักษณ์ คือเกิดเหตุอันหนึ่ง ปรากฏว่าเขาไปจัดรายการกันแล้ว ถ่ายทอดทางช่อง ๑๑ มีการพูดพาดพิงถึงสถาบันบางสถาบันในสังคมของเราที่เราคิดว่าไม่ควรจะเป็นอย่างนั้น คือการใช้สื่อของรัฐมันเลยเถิดมากไปถึงขนาดนั้น ทีนี้ถ้าเราเขียนให้ยันต์เอาไว้ในวรรคแรกว่าให้มีเสรีภาพทำตามนี้ แต่ทีนี้พอเราไปเจอรัฐที่มันไม่ปกติแล้วเขาใช้สื่อของรัฐไปทำลักษณะนั้นเลย ผมก็กลัวใจจะครบว่าจะทำอย่างไร เพราะว่าในทางกลับกันเดิมที่บัญญัติไว้ในปี ๒๕๕๐ หรือปี ๒๕๔๐ รับรองสื่อมวลชนของรัฐว่ามีเสรีภาพและปฏิบัติเช่นเดียวกับสื่อมวลชนเอกชน ถึงแม้ว่ามันไม่เกิดขึ้นจริง เพราะว่าสิ่งเหล่านี้มันจะเกิดขึ้นโดยมนโสำนึกของเขา แต่อย่างน้อยที่สุดมันเป็นยันต์กันเอาไว้ไม่ให้พนักงานเมืองเข้าไปแตะต้องเขาได้มากนัก แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงแตะต้องได้อยู่ ทีนี้พอมันเกิดเหตุเมื่อ ๒ ปีที่แล้วผมว่ามันไกลมากนะครบท่านประธาน และเป็นการไปเล่านิทานเล่าแบบคือผมเล่าหลังไม้ไผ่ได้ แต่ว่ามันไปไกลมากเลย ซึ่งผมตกใจมากปีนั้นผมเขียนเฟสบุ๊กว่ามันจะคล้าย ๆ กับเหตุการณ์ตอน ๖ ตุลาคมอะไรทำนองนั้นนะครับ ทีนี้พอเราไปย้อนบัญญัติไว้มาตรา ๓๕ วรรคท้ายไว้แบบนี้มันจะเป็นปัญหาใหม่ครับ อันนี้เป็นความกังวลใจของผมเหมือนกัน

ประธาน : ตรงนี้มันไม่ได้มีความหมายว่าเจ้าสังกัดจะไปสั่งให้ทำอะไรก็ได้ เพราะว่าแม้กระทั่งความตอนแรก เสรีภาพตามวรรคหนึ่งก็เป็นเสรีภาพที่อยู่ภายใต้กรอบของจรรยาบรรณอยู่แล้ว ถ้าเขาใช้เสรีภาพตรงนั้นมันก็จะมีกรอบจรรยาบรรณที่กำกับ แต่ว่าที่เราใส่เพราะว่ากำลังนึกถึงอย่าง Thai PBS เขาถือว่าเขาเป็นอิสระ เพราะฉะนั้นเขาก็ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามจุดมุ่งหมายของการตั้งที่จะส่งข่าวต่อให้ราษฎรฟัง เราก็อยากจะกำหนดว่าเขาก็ต้องมีภารกิจเหมือนอย่างเดียวกับสื่อเอกชน สื่อเอกชนเขาก็มีกรอบถ้าเป็นสื่อทางเศรษฐกิจเขาก็ไม่ลงเรื่องดาราใครจะบอกว่าเขามีเสรีภาพที่จะลงเรื่องดารา ประชาชนสนใจ เจ้าของเขาก็ไม่ให้ลงก็เหมือนกัน อันนี้ก็เหมือนกันก็ลักษณะทำนองเดียวกัน ทีนี้ถ้ากังวลว่ากลัวคนจะไปสั่งให้มันไปไกล อาจจะต้องเขียนอะไรครอบไว้อีกทีหรืออย่างไร แต่ยังไม่ออก เพราะวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานมันค่อนข้างจะชัดเจนว่าเพื่อต้องการประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐหรืออะไรต่าง ๆ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผากพวกเรากับท่านประธานไปนอนนึกคืนนี้ก็ได้รับข้ามไปก่อนก็ได้ครับ แต่ว่าลองดูไลน์ที่ผมส่งเข้าไปให้ดูนะครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เข้าใจ แต่อันนั้นเป็นการสั่งไปตามที่ผิด มันผิดตั้งแต่แรก ไม่ใช่เพราะว่า เพราะเขาทำตามตัวนี้ เขาทำผิดตั้งแต่แรก เพราะเราเพียงแต่บอกว่าเขาต้องทำหน้าที่เขาให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เชิญครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ถ้าจำไม่ผิดที่เราคุยกันในเรื่องนี้ท่านอาจารย์เป็นคน raise อันนี้เอง แล้วก็ตัวอย่าง Thai PBS คือมันไม่ควรที่องค์กรซึ่งได้ state funding มีความรู้สึกที่ว่าตัว independent ถึงกับมา อย่าใช้คำว่า ถึง attack state เหมือนกับวัน ๆ หนึ่งก็เอาอะไร exposure มา attack state แต่ว่าคุณภักเฒ่ามองอีกอันหนึ่งท่านองว่า เมื่อเขียนอย่างนี้หมายความว่า จะทำอะไรต้อง take directive ของ state ซึ่งอย่างที่อาจารย์ว่าคือว่าถ้าสั่งอย่างนั้นน่าจะสั่ง มิชอบ แต่นี่กำลังเตือนว่าคุณกำลังได้ funding จาก state แต่ที่จริงถ้าทุกคนทำตามที่ได้รับ มอบหมายก็คือ independent แต่ไม่ใช่ไปสุดโต่ง หมายความว่าแต่ละวันหาเรื่องที่จะมา attack state มันก็ไม่แพ้เหมือนกับที่ท่านเปรียบเทียบกับเอกชนว่าผมให้เงินคุณไปทำอย่างนี้ แล้วคุณ มานั่งทำตรงข้าม ผมไม่จ้างคุณ ไม่ให้เงินคุณ รู้สึกที่เราคุยกันมันมาจากแนวความคิดนั้น

นายภักเฒ่า คำพิทักษ์ : คือผมรู้สึกว่ามันต้องมี ๓ ท่อนนะครับ ท่อนหนึ่งก็คือว่า สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง อันนี้ก็เป็นหลักใช้ใหม่ครับอาจารย์ อันที่ ๒ ก็คือว่า สื่อมวลชนไหนก็ตามของรัฐก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และภารกิจหน่วยงานที่ ตนสังกัดอยู่ อันนี้ก็ถูก ทีนี้มันน่าจะมีส่วนที่ ๓ ก็คือว่า ในกรณีที่มีคนมาใช้เขาไปในทางที่มันไม่ถูก มันขาดไปอันหนึ่งผมรู้สึกอย่างนั้น

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ อันที่จริงเราอาจจะยังมีความสับสน บางอย่างเกี่ยวกับสื่อที่ทำประโยชน์ให้กับรัฐ ยกตัวอย่างสหรัฐเขามี C-Band คือทำงานของรัฐ ทั้งหมดเลยแล้วแต่รัฐสั่งว่าให้โชว์ให้ประชาชน เปิดเผยข้อมูลเรื่องนี้ เรื่องโน้น ไม่ว่า hearing ไม่ว่า อะไรทั้งนั้นเลยเขาก็ทำของเขาไป โดยที่ไม่มี agenda ของตัวเองว่าจะต้องมาทำอย่างอื่น ทีนี้ Thai PBS เราเข้าใจว่าเราไป Border after BBC ของอังกฤษ อันนั้นคือรูปแบบ แต่ BBC ก็ไม่ได้ แปลว่ารัฐอะไรไม่ได้ แต่ว่า Thai PBS อาจจะได้ความอำนาจขอบเขต บทบาทหน้าที่ตัวเองเลยเถิด เกินไปมากเหลือเกิน อย่างประชาชนที่บ่นครั้งหนึ่งที่มีรายการทำสารคดี แล้วก็เชิญคนมาสัมภาษณ์ อะไรต่ออะไร มีพาดพิงถึงสถาบันถึงอะไรต่ออะไรโดยไม่ค่อยเป็นกลาง ดิฉันไม่อยู่เมืองไทยตอนนั้น แต่ว่าคนเล่าให้ฟัง แล้วค่อยไปดูในยูทูบว่าเหมือนมี hidden agenda ในการที่จะโจมตีอะไรบางอย่าง ถ้าอย่างนั้นก็ out of the line ที่จริงรัฐควรจะต้องอาจจะชำระสะสางความเข้าใจกับ Thai PBS

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ใหม่ว่าเงินของรัฐไปมีก็โปรแกรมที่คุณทำอิสระได้ในลักษณะโน่นนี้ แต่ว่าอะไรเราก็ควรจะทักท้วงได้ ไม่อย่างนั้นเหมือนเอาเงินของรัฐมาแล้วก็บริการสาธารณะไม่ค่อยให้ นะคะ เขาจะอ้างผู้ชมของเขา เขามีสภาผู้ชม แล้วก็อ้างว่าสภาผู้ชมไม่ approve นี่ไม่ดี โน่นไม่ดี เราส่งอะไรที่เป็นสื่อสาธารณะให้ เขาก็ไม่จำเป็นต้องนั้น ทั้ง ๆ ที่เขาเองเขาควรจะต้องให้ความเอาใจใส่ เพราะว่าช่องอื่น ๆ มันเป็น commercialize แล้ว มันก็ไม่ค่อยมาใส่ใจกับโครงการของรัฐ เขาควรจะต้องทำ อันนี้ดิฉันคิดว่ามันต้องมีอะไรที่ชัดเจนมากขึ้น หรือว่าเขาตีความบทบาทตัวเองมากเกินไป เราก็ใช้ กลไกที่สร้างขึ้นมานี้มาให้ความชอบธรรมกับตัวเอง ซึ่งไม่ค่อยถูก

ประธาน : มาตรา ๓๖ เป็นอย่างไรครับ cover ถึงอินเทอร์เน็ตหรือยัง เมื่อกี้ มาตราอะไรนะที่จะพูดถึงอินเทอร์เน็ต

นายภัทร คำพิทักษ์ : เดิมจะพูดไว้ในมาตรา ๓๔ คือมาตรา ๓๖ ตรงกว่าเยอะ คือบุคคลย่อมมีเสรีภาพและการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ ที่นี้การตรวจกักข้อมูล คือทาง พวกอินเทอร์เน็ตเขาก็ขอมมา ประเด็นของผม ผมก็คิดว่าอินเทอร์เน็ตทุกวันนี้เข้าขึ้นมาเราก็เปิดใช้ ๆ ไลน์ อะไรพวกนี้ ผมว่ามันเหมือนรถยนต์นะครับ คือรถยนต์นั้นมันอยู่ที่คนขับ ขับไปชนคน หรือเปล่า เกิดอันตรายหรือเปล่า แต่ว่าตัวรถยนต์ไม่ค่อยได้มีปัญหาใช้ไหมครับ ถ้าเรารับรองใส่ไว้ มันก็ดูน่าจะได้คะแนนนิยมอยู่ แต่ถ้าไม่ใส่ก็ไม่เสียหายผมว่ามันก็คลุมอยู่แล้ว

ประธาน : ก็อธิบายว่าโดยวิธีอื่นคลุมหมด เพราะเราไม่รู้ว่ามันจะมีอีกกี่ร้อยวิธี ยกตัวอย่างเช่น ตอนนี้อาเราจะพูด เราจะพูดถึงอินเทอร์เน็ตมันรวมถึงเฟซบุ๊กใหม่ มันรวมถึง ไลน์ใหม่ มันก็จะเกิดเป็นปัญหาขึ้นมา เพราะฉะนั้นเราถึงบอกว่าเราขอยอดเลย สื่อความหมาย ด้วยวิธีอื่นไม่รู้ว่าอีก ๒-๓ ปีข้างหน้ามันจะมีอะไรมาใหม่ก็อยู่ในพวกนี้ นี่กำลังคิดอยู่ว่า ๓๖ ที่เราพูดถึง การติดต่อสื่อสารถึงกัน นี่มันเขียนขึ้นมาตั้งแต่สมัยที่ใช้เป็นจดหมายและโทรเลข ซึ่งมันไป เฉพาะตัวคน แต่เดี๋ยวนี้การติดต่อสื่อสารถึงกันมันไม่ได้ไปเฉพาะคนหรือ มันเป็น imply media อย่างหนึ่ง พอเราบอกว่ามีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันเป็นแบบลักษณะ absolute ถามว่า แล้วคนที่ติดต่อสื่อสารถึงกันซึ่งคนอื่นเห็นได้ด้วย แล้วก็ส่งอะไรต่ออะไรที่เป็นลามกไป ผิดไหม เวลานี้ก็มีกฎหมายคอมพิวเตอร์ที่ห้ามไปไกลถึงขั้นที่ว่าแค่กดโลดก็ไม่ได้ ซึ่งอันนั้นก็ไปไกลเกินไป ผมยังสงสัยว่าถ้าวันหนึ่งมีคนเขาไป challenge ที่ศาลรัฐธรรมนูญว่าเขาติดต่อสื่อสารถึงกันมันเป็น เสรีภาพ absolute จะมาห้ามอะไร ก็ผมชอบหนังโป๊ ผมก็ส่งหนังโป๊ให้ดูซึ่งกันและกัน คุณส่งให้ ผมบ้าง ผมส่งให้คุณบ้าง แล้วมันเดือดร้อนอะไรใคร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๑๑/๖

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ต้องห้ามไม่ให้เด็กดู

ประธาน : ตอนนี้ไม่ได้นะ กฎหมายคอมพิวเตอร์ ผู้ใหญ่ก็ส่งไม่ได้

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ในสหรัฐก็ penthouse ที่ไป challenge ถึง Supreme Court Supreme Court ก็บอกว่า unconstitutional ที่ไปห้ามเขา เขามีสิทธิที่จะ exercise ถึงแม้ว่า vulgar bastard ถึงแม้จะน่ารังเกียจและ bastard ทุกอย่าง

ประธาน : คือถ้าเป็น Facebook ที่เปิดเผยแพร่ทั่วไปก็โอเคมันก็จะกลายเป็นสื่อ แต่ถ้า Facebook ที่เขาเปิดในหมู่สมาชิกของเขา แต่บังเอิญสมาชิกเขามี ๑๐๐,๐๐๐ คน มันผิดหรือเปล่า ทำได้หรือไม่ได้ เพราะมาตรา ๓๖ จริง ๆ มันใช้ไม่ได้กับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะนี่เขียนมาตั้งแต่สมัยใช้จดหมายต่อกัน เขาห้ามไม่ให้เปิดดู ห้ามไม่ให้กัก

นางกิริระณา สุมาวงศ์ : ท่านประธานคะ ที่เราคุย ๆ กันเรื่องหนังโป๊อย่างที่ว่า เป็นสิ่งที่ไม่ดี ชั่วร้ายสำหรับเด็ก แล้วเด็กก็ไปเอาตาม ที่ถาม ๆ ดูบอกว่าเอามาจากที่เห็น ๆ จากในนี้ ทั้งนี้เรื่องของความรุนแรงนี่มันเกิดมาจากการที่ดูหนัง บางทีออกไปก็ไปยิงกัน และบางครั้งเด็กก็ลอกเลียนแบบกัน ตัวนี้ที่เป็นต้นแบบ ซึ่งที่จริงแล้วในหลักสากลเราไม่ควรปล่อยให้ เพราะเด็กเราอาจจะมี ความอยากจะลองของคะ เขาบอกว่าที่เมืองจีนกระโดดลงมาตึกเพราะคิดว่าเป็นซูเปอร์แมน

ประธาน : ตรงนั้นเข้าใจ แต่ที่กำลังพูดถึงมาตรา ๓๖ ที่บอกว่า บุคคลมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน มันยังใช้ได้จริงอยู่หรือเปล่า แล้วมันยังสมควรอยู่หรือเปล่า เพราะว่าขนาดสื่อมวลชนเรายังบอกว่าจำกัดได้นะ ถ้าเพื่อประโยชน์สุขสงบของสังคม เพื่อความมั่นคงของชาติ เพื่ออะไรต่ออะไรนี่เยอะเลย แต่อันนี้จำกัดไม่ได้นะ เมื่อจำกัดไม่ได้ก็เลยถามว่าที่เขาส่งหนังโป๊ระหว่างกันมันเป็นการผิดต่อสื่อสารถึงกันหรือเปล่าครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : คือเรื่องเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารพอไปอิงกับเรื่องของอินเทอร์เน็ตผมว่ามันมี ๒ มุม คือมุมหนึ่งมันไปเกี่ยวข้องกับ national security คือบอกว่ามีเสรีภาพ แต่มันจะไปเหมือนกับทั่ว ๆ ไปมันไม่ได้ คือผมไม่เห็นด้วยนะครับว่าต้องไป block ไปจำกัดอะไร แต่ว่าในความเป็นจริงรัฐผมคิดว่าส่วนใหญ่เลย concern เรื่องของการติดต่อสื่อสาร ถ้าพอไปอ้างอินเทอร์เน็ตแล้วบอกว่ามีเสรีภาพรัฐส่วนใหญ่จะ concern และจริง ๆ แล้วภายใต้กฎหมายคอมพิวเตอร์เอง การติดต่อสื่อสารกันเองโดยใช้อินเทอร์เน็ตปัจจุบันเองเขาก็มีกฎหมายเขียนว่าจะต้องเก็บพวกล็อกไฟล์ พวกอะไรเอาไว้ ตรงนี้มันก็สะท้อนให้เห็นเหมือนกัน ถ้าเกิดว่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๑๑/๗

once รัฐจะตรวจสอบขึ้นมา จริง ๆ มันสามารถตรวจสอบได้ แล้วจริง ๆ แล้วในระบบของ อินเทอร์เน็ตเองถ้าคิดไปไกลกว่านี้ผมเข้าใจว่าถ้าเทคโนโลยีมันปรับเปลี่ยนไป เช่น ไปใช้ อินเทอร์เน็ต โพรโตคอล เวอร์ชัน ๖ นั้นหมายความว่าที่บ้านคุณภักดิ์เองก็จะมี address ของ ตัวเอง ซึ่งปัจจุบันอินเทอร์เน็ต โพรโตคอล เวอร์ชัน ๔ จำนวนไม่มากพอ แต่เวอร์ชัน ๖ คลุมได้ เกือบทุกบ้านทุกครัวเรือน เพราะฉะนั้นเวลาใช้มันจะรู้หมดเลยว่ามาจากจุดไหนและไปจากจุดไหน เพราะฉะนั้นการติดต่อสื่อสาร และภายใต้เงื่อนไขตัวคอมพิวเตอร์เองซึ่งมันมีระบบล็อกไฟล์ ของมันอยู่ คือผมคิดว่าสิ่งที่ถ้าจะป้องกันจริง ๆ คือมันต้องไปป้องกันว่าไม่ให้รัฐเอาตรงนี้ไปใช้ โดยไม่ถูกต้อง แต่ถามว่าเขารู้ไหมถ้าเกิดเขาตรวจสอบในระบบของเขาเอง ผมว่าเขารู้ และเขา ตรวจสอบได้ด้วย บางทีเหมือนดูหนังนะครับ ดูหนังเสร็จก็ส่งข้อความกันทางอินเทอร์เน็ต ทางอีเมลมัน track ได้หมดเลย ก็เลยคิดว่าจริง ๆ ที่บอกว่าเป็นเสรีภาพ ผมว่าเสรีภาพจริง ๆ มันมี ข้อจำกัดอยู่ และโดยเทคโนโลยีเองวันนี้คนก็ยังไม่ค่อยแน่ใจว่าเทคโนโลยีที่ล่าสุดท้ายมันมีคุณกับ การสื่อสารอย่างเดียวหรือว่าจริง ๆ แล้วมันมีโทษอื่นที่มันไปเกี่ยวกับ national security ซึ่งอาจจะต้องระวังมากขึ้นหรือเปล่า หรือว่ากระทบต่อศีลธรรมในทางสังคม อะไรอย่างนี้ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านประธานครับ ในมาตรา ๓๖ ถ้อยคำมันจะไม่ไป มันจะได้อย่างที่ความหมายเดิมของเขา ก็คือติดต่อระหว่างบุคคล แต่ถ้าเป็นการสื่อสารสาธารณะ มันไปไม่ถึง เราจะให้ความคุ้มครองหรือเปล่า

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : ผมขออนุญาตครับ เมื่อกี้ที่ท่านอาจารย์พูดว่า มาตรา ๓๖ ใช้ไม่ได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะวรรค ๒ ใช้ใหม่ครับ หรือว่าทั้งมาตรา เลยครับที่ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน วรรคแรกด้วยหรือเปล่าครับ

ประธาน : วรรคแรก

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : รวมด้วยนะครับ

ประธาน : วรรคแรกนี่ละ เพราะว่าคือวรรคแรกนำไปสู่วรรคสองซึ่งแสดงให้เห็น เจตนาว่ามันเกิดจากอะไร มันเกิดจากการไปเก็บกักจดหมายเขา โทรเลขเขา มันเขียนขึ้นมาสมัยที่ ยังไม่มีอินเทอร์เน็ต แต่เดี๋ยวนี้การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันมันทำ โดยกระบวนการโดยกลไกของเครื่องมันเอง อย่างเช่น สมมุติว่ายูทูปมันไม่เผยแพร่หรอก แต่เรากด เข้าไปเราก็ดูได้ ใครไปกักมันก็ไม่ได้นอกจากจะไปปิดตัว server มัน เพราะฉะนั้นมาตรา ๓๖ มันใช้ได้สมัยก่อน เพราะว่าสมัยก่อนการติดต่อสื่อสารมันมีเพียงแค่นั้น แต่มาบัดนี้การติดต่อสื่อสาร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๑๑/๘

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

มันทันสมัยและมันเข้าถึงห้องนอน. และมันสามารถรู้กันทั่วไปได้ด้วย แต่ปัญหาว่าการที่เราเขียน
อย่างนี้มันทำให้การควบคุมที่ออกตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ปัจจุบันมันขัดมาตรฐานหรือเปล่า

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง : ขออนุญาตท่านประธาน คือมาตรฐานนี้ผมเข้าใจว่ายังมี
ความสำคัญ เพราะตอนทำกฎหมายคอมพิวเตอร์ กฎหมาย digital economy ทั้งหมด ตอนทำมัน
จะมีประเด็นปัญหา โดยเฉพาะตอนนี้พวกการติดต่ออันนี้กลายเป็นสาธารณะ และค่อนข้าง
worldwide ไปหมด และรวดเร็วมากในการที่จะควบคุม โดยเฉพาะในเรื่องของการที่อาศัย
เสรีภาพในเรื่องของการติดต่อสื่อสารที่จะเข้าไปสู่แต่ละระบบของแต่ละหน่วยงาน ของแต่ละ
องค์กร ไม่ว่าจะภาครัฐ ภาคเอกชน และส่วนตอนที่ทำโดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องความ
ปลอดภัยของ cyber การที่แต่ละเอกชนหรือคนที่เข้ามาแทรกแซงข้อมูลและ hacker ก็จะอาศัย
พวกนี้เข้ามา โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ ที่ระบบจะถูกทำลายหรือทำให้เสียหายเกิดขึ้นโดยตรงนี้มาก
ซึ่งตรงนี้เองโดยพรรคสองของมาตรฐานนี้ก็ยังคงใช้ได้อยู่ในการที่รัฐจะออกโดยอาศัยที่มีเหตุอย่างอื่น
ตามที่กฎหมายบัญญัติที่จะเข้าไปควบคุมหรือดูข้อมูลหรือดูสิ่งที่จะเข้ามาแทรกแซงในระบบ
โดยเฉพาะในทาง cyber ได้ระดับหนึ่ง เพียงแต่ว่าตรงนี้อย่างที่ท่านประธานยกขึ้นมามันอาจจะใช้
มานานแล้ว มันจะครอบคลุมทั้งหมดหรือไม่ เพราะพวกนั้นพอเข้ามาเสรีก็ไม่มีระบบตรวจกัก
หรือการดูข้อมูลที่จะตรวจสอบ พอมันเข้าทำลายได้จุดหนึ่งปีมันจะลามไปหมด โดยเฉพาะในส่วน
หน่วยราชการหลายหน่วยของประเทศก็โดนไปมากแล้ว จึงพยายามที่จะมีการทำกฎหมายเกี่ยวกับ
ความปลอดภัย cyber ขึ้นมา ซึ่งก็ถูกภาคเอกชนโต้แย้งอยู่ตลอดเวลาช่วงนี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ ถ้าอย่างนั้นเราเพิ่มข้อความได้ไหม
ครับว่า ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๓๔ คือถ้าหากว่ามันเป็นการติดต่อสื่อสารกัน แต่ถ้าการ
ติดต่อสื่อสารอันนั้นอย่างที่ท่านว่ามันเข้าลักษณะเป็นการสื่อสารความหมายโดยวิธีอื่นมันก็จะไป
เข้ามาตรา ๓๔ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายตามพรรคสองที่จะทำได้ ถ้าเราเติมเข้าไปจะทำให้ชัดเจนขึ้น
ไหมครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือในวรรคสองมันเขียนไว้กว้าง ความที่ว่า รวมทั้งการกระทำในการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูล อันนี้มันคือตัวที่เขาเข้าไปค้นข้างใน ค้นลึกได้เพราะว่ามันมีกฎหมายบัญญัติให้เขาทำได้ แต่ที่มีกฎหมายไปบอกว่าที่คุณมีหนึ่งไปอยู่ในคอมพิวเตอร์คุณแล้วผิด หรือคุณส่งหนังไปให้เพื่อนคุณแล้วก็ผิด ถ้ามว่ามันขัดมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่งใหม่ ใช่ไหม กฎหมายนั้นมันทำไม่ได้เลยนะ มีปัญหาว่าเราสมควรขยายเพื่อให้มันมีกฎหมายพรรคอย่างนั้นได้หรือเปล่า

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ วรรคแรกของมาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ ผมคิดว่ามันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย และมันเป็นสิทธิที่มันไร้เงื่อนไขในระบอบประชาธิปไตย คือมันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนทั่ว ๆ ไป เพราะฉะนั้นหลักอันนี้มันเป็นหลัก ผมว่ามันเป็นหลักใหญ่ของหลัก ระบอบประชาธิปไตย พอมันใส่ไปแล้วมันก็ควรจะยืนไว้อย่างนี้ ผมรู้สึกว่ามันน่าจะรับ อะไรที่ไปขัดกับอันนี้เดี๋ยวก็ค่อยไปว่ากัน ทีนี้พอถ้าเราจะไปใส่อย่างอื่นไว้มันก็ต้องใส่ในเชิงบวก ถ้าใส่ในเชิงลบ ผมว่ามันจะแปลก ๆ หรือเปล่าครับ

ประธาน : เชิญครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ดิฉันเห็นว่าข้อนี้ค่อนข้างสมบูรณ์นะคะ เพราะเรามีเว้นแต่มีคำสั่ง หรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ว่าไม่ใช่เปิดกว้างจนไม่มีขอบเขต แต่ว่าจริง ๆ แล้วอย่างที่คุณภัทรว่าดิฉันเห็นด้วยว่ามันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนที่เขาอยากส่งอะไรถึงกัน หรือว่าจะสื่อกันทางใดทางหนึ่ง ในสังคมประชาธิปไตยเราจะไปบังคับมาก บังคับก็บังคับไม่ได้นะความเป็นจริง แต่ว่ากลับกลายเป็นเหยื่อที่ถูกโจมตีไม่มีที่สิ้นสุดนะคะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ขอเพิ่มนิดหนึ่งครับ คือผมคิดว่าวรรคแรกมันเป็นสิทธิ แล้วก็เป็นการของระบอบประชาธิปไตยนะครับ แต่ว่าในวรรคที่สองผมคิดว่ามันมีปัญหาอยู่ คือผมเห็นด้วยกับอาจารย์เจียรชัยนะครับว่าวรรคที่สอง เจตนารมณ์คือว่าเขาป้องกันใครต่าง ๆ ไปละเมิดสิทธิพื้นฐานของเราว่าเวลาเราติดต่อสื่อสารอะไรอย่ามายุ่งยามกับเรา ยกเว้นแต่เรื่องความมั่นคงขึ้นมา ทีนี้พอวรรคสองผมว่าเขียนลักษณะนี้มันมีปัญหาตรงที่ว่า ข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน ถ้าจะเขียนชัด ๆ คือมันจะมีอยู่ ๒ ตัว คือว่า data กับ information ใช่ไหมครับ ทีนี้ข้อมูลตัวนี้มันก็ยังคำนี้มันก็พอได้ แต่ความจริงถ้าจะเขียนให้มันคลุมจริง ๆ แล้วก็ไปรับกับวรรคแรก มันน่าจะเป็นข้อมูลการสื่อสารที่บุคคลสื่อสารถึงกัน เพราะว่าอันนี้มันจะคุมไปทั้งหมด คือสถิติ ข้อมูลดิบ การสนทนาหรืออะไรพวกนี้ เพราะว่ามันอย่างนั้นทีหลังมันมีคนเข้าไปตรวจ เข้าไปใช้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

หรือไปกักไปดูอะไรนี้ มันเอามาใช้ในทางอื่นได้ใช่ไหมครับ คือถ้าเขียนผมว่าถ้าจะเขียนใหม่ให้มันรัดกุมน่าจะไปเริ่มต้นจากคำว่า การสื่อสารถึงกันของบุคคลต้องไม่ถูกกัก ถูกตรวจอะไรอย่างนี้ ผมว่ามันต้องเอาหัวกับท้ายมาสลับกัน ผมรู้สึกอย่างนั้นนะครับ

ประธาน : มาคิดอีกที่ผมคิดว่าผ่านไปได้ เพราะว่าจริง ๆ เสรีภาพที่ absolute คือเสรีภาพในการติดต่อถึงกัน แต่เนื้อหาข้างในผิดหรือไม่ผิดเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะไปอยู่ซึ่งเจ้าหน้าที่เขามีอำนาจตรวจตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าพบว่ามันผิดเพราะขัดต่อมาตรา ๓๔ เพราะใช้เสรีภาพเกินไป เขาก็มีความผิดตามนั้น ก็ถือเสียว่าเสรีภาพตัวนี้มันเป็นเฉพาะเสรีภาพคือในการติดต่อสื่อสารไม่ใช่เนื้อหา เชิญครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับท่านประธาน รู้สึกท่านประธาน hit the nail on the head แล้ว คือสิทธิในการสื่อสารได้รับการ protect content ผมว่าเรามีอุปสรรคในแง่ที่ว่าที่ท่านถามว่าแล้วกฎหมายต่าง ๆ ที่ออกมามันขัดรัฐธรรมนูญใหม่ ผมคิดว่าจริง ๆ แล้ว ถ้าต้องตอบมันต้องตอบว่าขัด เพราะว่าของเรากล้าย ๆ เป็น state ซึ่งค่อนข้างจะต้อง puritan คือฝรั่งเขามี คืออย่าง pornography เขาไม่ถือ แต่ว่าถ้าเป็น child pornography เขาลงโทษ เพราะฉะนั้นอิสระของเรามันต่างกัน ทั้งหมดนี้มันมี basic มาจากว่ารัฐต้องมา interfere ในชีวิตของคน และที่ฝรั่งมันมีว่า big brother is watching you ที่เขาระวังกันที่สุด ผมคิดว่าเรากล้าย ๆ ไปปรับของเขาว่ารัฐไม่ควรจะต้องเข้ามาแทรกแซงชีวิตส่วนตัวของเรา แต่ว่าของเรามันไปอีกขั้นหนึ่ง คือว่ากลายเป็นรัฐตรวจเรื่อง pornography เรื่องอะไรไปด้วยเลย ซึ่งจริง ๆ แล้วถ้าถามว่าทั่วโลกเขาไม่ได้ไปถึงขนาดนั้น คุณจะดูก็ดู คุณจะมิกมีมิงได้ แต่ว่ามันติดเรื่อง child pornography มันคนละระดับกันนะครับท่านครับ

ประธาน : ผ่านไปนะครับ ต่อไปครับ .

เลขานุการ : มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

โดยคำนึงถึงความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้ เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

การขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : อันนี้ที่เราเพิ่มมาที่เป็นสาระสำคัญก็คือ คือตรงนี้ คือยอมให้เวนคืนเพื่อเอาไปชดเชยคนที่ถูกเวนคืน เพื่อเฉลี่ยความทุกข์ เฉลี่ยความทุกข์ไม่ให้ใครได้หมดเสียหมดอย่างที่เป็นอยู่ อันนี้ก็เป็นส่วนของทางปรองดอง ไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าชีวิตนี้มันอยู่ไม่ได้ คนโชคดีมันก็โชคดี คนโชคร้ายก็หมดเนื้อหมดตัว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ คือในวรรคสามที่บอกว่า ต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรม อันนี้ก็เป็นที่เคยใช้กันมาในรัฐธรรมนูญหลายฉบับนะครับ แต่ที่นี้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ได้เพิ่มขึ้นมาโดยให้คำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดด้วย ซึ่งตอนนี้เราตัดออกไป เดียวก็จะเกิดมีปัญหาการตีความว่าต่อไปเราไม่ต้องคำนึงแล้วใช้ไหมครับ

ประธาน : ต้องราคาที่เป็นธรรมในกฎหมายเวนคืนมันสร้างกลไกตัวนั้นไว้แล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ราคาที่เป็นธรรม ค่าทดแทนที่เป็นธรรมมันมีมาอยู่เดิมอยู่แล้ว แต่ว่าใน ๒๕๕๐ เนื่องจากมันเคยมีปัญหาว่าเวลาเวนคืนราคามันไม่ได้อย่างที่มันควรจะเป็น เขาเลยเพิ่มว่า ให้คำนึง แค่นั้นเอง ว่าให้คำนึงถึงราคาตลาดชนิดหนึ่ง

ประธาน : จริง ๆ ปี ๒๕๕๐ ลอกมาจากกฎหมายเวนคืน เพราะผมเขียนไว้เองในกฎหมายเวนคืน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เราชี้แจงได้ เดียวเขาจะบอกทำไมตัดตรงนี้ไป บอกมัน อยู่ในกฎหมายลูกอยู่แล้ว

ประธาน : เชิญครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ที่ผมพยายามอ่าน หมายความว่าที่เมื่อสักครู่นี้ Paragraph เรื่องการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็น ตอนหลังที่บอกว่า เว้นแต่ การเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดใช้ให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของ อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ถ้าจะอ่านให้เข้าใจผมไม่ได้ขอให้เดิมนะครับ แต่จริง ๆ หมายความว่า เจ้าของอสังหาริมทรัพย์อื่นใช้ไหมครับที่ถูกเวนคืน คือเหมือนกับถูก คือหมายความว่า การเวนคืน บางคนได้ประโยชน์ ที่เขาคุยกันคือผ่าตรงนี้ที่เขาเหลืออยู่ เพราะฉะนั้นตรงนั้นที่เขาขึ้นไปแล้ว แต่ว่าคนบางคนเวนคืนแล้วทั้งหมดที่เวนคืนที่เขาหายไปเลย เราหมายถึงตรงนั้นใช้ไหมครับ แต่อาจารย์นิติพันธุ์บอกว่ารวมทั้งตัวเขาด้วย แต่เขาได้ประโยชน์ไปแล้ว ยกตัวอย่างที่เมื่อสักครู่นี้ ผ่ามาตรงนี้ ถ้าคนมีที่ใหญ่ที่ส่วนหนึ่งของคุณหายไป แต่ที่ข้าง ๆ คุณจะได้ประโยชน์ราคามันสูงขึ้น แต่อีกคนหนึ่งที่เขาหายไปเลย เราหมายถึงเขาจะได้ประโยชน์ด้วยใช้ไหมครับ หมายความว่าอย่างนั้น ใช้ไหมครับ

ประธาน : คือทั้งหมดที่หมดเนื้อประดาตัวกับที่เหลือเป็นเส้นก้วยเดี่ยวทำอะไร ไม่ได้ เขาก็อาจจะเวนคืนที่ดินที่มันอยู่ข้าง ๆ เพิ่มมากขึ้นไปอีกหน่อย แล้วก็เอาอันนี้มาชดเชยให้ อันนี้ เพื่อว่ามันจะได้อยู่ด้วยกันได้ ไม่ใช่สิ้นเนื้อประดาตัวทั้งคู่ บางคนอาจจะไม่ถูกเลย เพราะมันไป ตรงริมที่ดินเขาพอดี บางคนตรงนั้นที่ของตัวเองทั้งหมด ก็จะได้ขยับเอาตัวนี้มาหน่อย แล้วก็แบ่ง ให้เขา เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ในครั้งที่แล้วผมเข้าใจว่าเราคุยเรื่องที่ดินเวนคืนแล้ว ไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่ได้ เหมือนกับที่นครนายกที่เคยที่ว่าจะไปสร้างเมืองใหม่ แล้วปรากฏว่า เวนคืนจะไปเวนคืนเพิ่มหรืออย่างไร แล้วก็บอกทำไมได้อะไรทำนองนี้นะครับ เพราะอาจจะไม่ได้ เป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ เหล่านี้ อันใหม่แก้ไขตรงนั้นได้ไหมครับ และขณะเดียวกัน อย่างเช่นทางด่วน ที่ได้ทางด่วนนั้นไปทำอะไรที่มันเป็นในเชิงธุรกิจต่าง ๆ เหล่านั้นจะอยู่ภายใต้ มาตรฐานนี้ไหมครับ

ประธาน : คือเวนคืนไปแล้วไม่ได้ใช้เขาก็ไม่ยากให้เปลี่ยนวัตถุประสงค์ง่าย ๆ ที่ผ่านมามันมีปัญหาอยู่หน่อย เพราะว่าทางราชการเราก็ไปเล่นแง่ เขาบอกว่าให้ไปสร้างถนน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ภายใน ๑๐ ปี และ ๑๐ ปีไม่สร้างถนน ก็ออกพระราชกฤษฎีกาใหม่ทับลงไปอีกที่ เวนคืนมันอีกที่ยอมเสียสตางค์เพื่อที่จะราคาที่สูงขึ้นหน่อย แต่ว่ามันก็ไม่เป็นธรรม ความจริงมันต้องเล่นงานข้าราชการว่าคุณรู้อยู่แล้ว คุณคิดว่าคุณจะทำถนน แล้วทำไมคุณไม่ทำ คุณไปเวนคืนที่ชาวบ้านเขา มาทำไม แต่มันก็มีกรณีที่ว่าเวนคืนไปแล้วตั้ง ๓๐-๔๐ ปี ใช้ไปแล้วมันก็เหลืออยู่ อย่างการรถไฟที่เวนคืนที่จตุจักร ถ้าเพื่อไม่มีเวลาเสียบ้างเลย มาถึงวันนี้เจ้าของเดิมเกิดขึ้นมาแล้วก็บอกว่าตอนนั้นจะสร้างสถานีรถไฟ แล้วไม่เห็นมีสถานีรถไฟ นี่ผ่านมา ๕๐ ปีแล้วขอคืน แล้วก็เอาเงินที่ชำระไปคืนให้หลวง ตอนหลวงชำระให้ไร่หนึ่งมัน ๒,๐๐๐ บาท เดียวนี้ตารางนิ้วมันยิ่งกว่า ๒,๐๐๐ มันก็เอาเปรียบหลวงเหมือนกันนะ ก็เดิมตรงนี้หน่อยได้ไหมครับ ระยะเวลาการขอคืน เพื่อกฎหมายจะได้ไป คือถ้ามันนานนักก็

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานเรียนสอบถามเป็นความรู้ส่วนตัว อันนี้คือ Expropriation ก็คือรอนสิทธิโดยธรรมชาติ มันจะอีกอันคือ quasi-expropriation เหมือนกับ ปักเสาพาดสาย คือความร้ายแรงมันไม่ต่างกัน อย่างเช่นภายใต้ที่ดินที่มีการปักเสาพาดสายเขาถูกรอนสิทธิเสมือนเวนคืนในทางตำรา อันนี้มันจะ cover อันนั้นด้วยไหมครับ

ประธาน : cover เอาสิทธิบางอย่างเขาก็ออกกฎหมายไปเวนคืนมาแล้วที่พาดสายไปนี่

เลขานุการ : เขาไม่ได้เวนคืนท่านประธานครับ

ประธาน : บางคนเขาไม่ยอม เขาเวนคืน เวนคืนแล้วก็ชำระบางส่วน แล้วเจ้าของเขาก็ยังใช้อยู่

เลขานุการ : มันเคยเกิดกรณีที่หนึ่งผมจำที่ไม่ได้ ตอนนั้นร้องทุกข์ไปดูแล้วปรากฏว่าเขาปักเสาพาดสายได้ แล้วก็สามารถเบี่ยงแนวได้ แต่ว่าแทนที่เขาจะเบี่ยงแนวเขาเอาเสาไปตั้งตรงหน้าที่ดินของผู้ร้องทุกข์จนที่ดินนั้นใช้ไม่ได้เลย เป็นเสา ๕๐๐ kPa มันใหญ่มากปิดตรงหน้าที่ดินเลย เขาบอกให้เลื่อนเข้าไปหน่อย ไปให้ตรงปลาย ๆ ที่เขาเขาก็ยอมแต่ขอข้างหน้าไว้ ไฟฟ้าบอกว่าเลื่อนไม่ได้ต้องอยู่ตรงนี้เพราะเขาได้ต้นทุนถูกสุด แล้วถามว่าเขาเลื่อนได้ไหมเลื่อนเข้าไปที่ท้ายที่ได้ไหม เขาบอกได้ แต่เพิ่มต้นทุนอีกสักประมาณ ผมจำไม่ได้แน่ ๔-๕ ล้านบาท ไม่ยอมเลื่อนป้องกันถึงร้องทุกข์มาก็วินิจฉัยไปว่าคุณต้องเลื่อน คุณต้องคำนึงถึงประโยชน์ให้มันน้อยที่สุด ความเสียหายแก่ประชาชนให้มันน้อยที่สุด อันนี้พอเขียนเฉพาะการเวนคืนผมก็เลยสงสัยว่ามันรวมถึงหรือเปล่า ถ้ารวมแล้วก็พอได้ครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ถ้าเขาเวนคืนก็รวม ถ้าเขาไม่ได้เวนคืนเขาก็ไม่มีอำนาจไปใช้

เลขานุการ : เขามีอำนาจตามกฎหมายเฉพาะครับ ในการกำหนด พ.ร.บ. ปักเสา
พาดสาย

ประธาน : ก็ไปโต้แย้งว่ากฎหมายนั้นใช้ไม่ได้ คือกฎหมายหลายอันเวลานี้ มาถึง
ปัจจุบันมันจะใช้ไม่ได้ เพราะว่าสมัยก่อนมันยอมหยวน ๆ ก้นง่าย ๆ ไม่มีใครต่อสู้ ปัจจุบันนี้ถ้าคน
ต่อสู้ขึ้นมามันก็จะเกิดเป็นปัญหา เหมือนแบ่งข้าวหมากบังคับมาตั้งแต่ ๕๐-๖๐ ปี ไม่มีใครต่อสู้
วันหนึ่งพอต่อสู้ก็แพ้

เลขานุการ : กรณีที่ผมกราบเรียน อันนี้อาจจะเสียเวลานิดหนึ่ง กรณีที่ผมกราบเรียน
ก็คือว่าเขาก็ต่อสู้แต่ว่าระยะเวลาในการต่อสู้ของเขามันใช้เวลา แล้วปรากฏว่าเสาก็ใช้เพื่อประโยชน์
สาธารณะในการส่งกระแสไฟฟ้า แล้วมันก็ทำเสร็จแล้วระหว่างที่เขาล้อมมันก็ทำไปเรื่อย ๆ มันไม่
ยอมทำอะไร แล้วปรากฏว่าพอจะนั่นปั๊บคือเสียน้อยเสียดกแทนที่จะย้ายเสียดังแต่แรกแล้ว
พอย้ายที่หลังปั๊บมันต้องหยุดสายส่ง หยุดส่งกระแสไฟชั่วคราวเพื่อที่จะต้อง jump สายใหม่
หลังจากที่ทำเสาต้นใหม่เสร็จ มันเลยกลายเป็นจากเรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ไปเลย อันนี้ก็เล่าครับ

ประธาน : ไม่วินิจฉัยให้เขาซื้อดินไปทิ้งแปลง เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ คือผมมี ๒ ประเด็น ประเด็นแรกผมว่า
เราเขียนด้วยความหวังดีว่ามันมีคนถูกรอนสิทธิแล้ว คือถ้าเฉลี่ยสุขเฉลี่ยทุกข์มันน่าจะดีขึ้น ผมคิด
อีกในทางหนึ่งนะครับ คือในสังคมไทยมันไม่ค่อยมีใครยอมเฉลี่ยสุขเฉลี่ยทุกข์กับใคร มันจะมี
ความรู้สึกว่าบ้านคุณช่วยเพราะว่าคุณโดนเวนคืน โดนไปสิ เพราะว่าเสียเรื่องของคุณอะไรอย่างนั้น
เพื่อประโยชน์สาธารณะก็ยอมเสียไป แต่บ้านฉันไม่โดน แต่ถ้าสมมุติว่าถ้ามาเวนคืนเพื่อเอาที่ดิน
ของเราแล้วไปเฉลี่ยให้พรรคพวก ผมว่ามันจะเกิดปัญหาใหม่ในสังคมหรือเปล่า นี่ใจผมคิดไปอย่างนั้น
นะครับ อาจจะมีคนรู้สึกว่าคุณมาแบ่งมาเฉลี่ยกันเดิมบ้านฉัน ๑๒๐ ไร่ มาเฉลี่ยกับคนที่เวนคืนไป
ข้าง ๆ บ้านเราเลยต้องเหลืออยู่ ๖๐ ต้องไปเจียดให้เพื่อนบ้านอีก ๖๐ ผมไม่แน่ใจสังคมไทยนะ
ว่ามันจะเป็นการสร้างปัญหาใหม่หรือเปล่า อันนั้นประเด็นที่ ๑ นะครับ

ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าถ้าเขียนจริง ๆ ผมว่าเดิมตรงนี้มันจะเวียนเว้อไปไหมครับ
อาจารย์ครับ คือว่า เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนเพื่อเพื่อนบ้านไปชดเชย
คือเดิมคำว่า เพื่อ และ เพื่อ ไปนะครับ มันอ่านเข้าใจง่ายขึ้นไหมครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอัชพร จารุจินดา : ถูกโต้แย้งว่าเป็นการเวนคืนเพื่อ เพราะมันไม่ใช่เอามาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ใช่ครับ ประเด็นมันจะโผล่มา คือว่าทั้งหมดมันคือการเวนคืนเพื่อ เดิมก็คือหลักจะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์นิติพันธุ์ก็เคยพูดว่าเมื่อสักครู่ คือมันเวนคืนไปเพื่อวัตถุประสงค์ใดที่ใช้วัตถุประสงค์นั้นใช้ไหมครับ ทีนี้เราบอกว่ามันต้องไปเฉลี่ยสุขเฉลี่ยทุกข์ มันก็จะมีปัญหาว่าเราต้องเอาของคนอื่นมาเพื่อและมาเฉลี่ยกันใหม่ จริง ๆ คือการเวนคืนเพื่อนั่นเองใช่ไหมครับ ทีนี้พอเราจะไปทำอย่างนั้นแล้วเดิมนั้นไม่ให้ทำ เพราะว่าเขาเอามาประโยชน์ใช้แค่ไหนก็ใช้ประโยชน์แค่นั้น ใครเหลือเท่าไรก็เท่านั้นแล้วก็จ่ายชดเชยไป ซึ่งผมก็เลยคิดว่าสังคมไทยมันไม่ค่อยจะร่วมทุกข์ร่วมสุข แล้วมันจะเกิดปัญหาใหม่หรือเปล่า ผมไปคิดอย่างนั้นนะครับ แต่ถ้าจะเอาผมก็ว่าเขียนให้มันชัด ๆ ซึ่งมันก็ความหมายเดียวกันนั่นแหละ แต่ทีนี้พอเป็นเวนคืนเพื่อนั่นก็เกิดประเด็นอย่างที่ท่านอัชพรว่านะครับ

ประธาน : อันนี้ในที่สุดมันยังจะต้องไปออกกฎหมาย ปัญหาที่จะเกิดขึ้นนี้มันจะไปเกิดตอนขึ้นออกกฎหมาย ซึ่งตอนนั้นถ้าสังคมไม่รับมันก็ออกกฎหมายตัวนั้นไม่ได้ ถ้าสังคมรับเริ่มดีขึ้นมันก็ออกกฎหมายได้ นี่เราเขียนเพื่อเปิดทางไว้

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : จริง ๆ ผมเข้าใจว่าประเด็นเรื่องเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขก็เรื่องหนึ่งแล้ว ที่เป็นประเด็นอีกอันหนึ่งก็คือบางทีการ ยกตัวอย่างเรื่องเวนคืนเพื่อตัดถนน แต่เข้าไปข้าง ๆ ของที่ดินนัการเมือง อันนี้ที่มักจะเป็นประเด็นใหญ่ แล้วก็สมัยที่บอกว่าถนนควายเดินหรืออะไรอย่างนี้ ตรงนั้นผมก็ยังคิดว่าเป็นที่ของนัการเมืองทั้งนั้นที่มันมี คือไปถึงจุดหนึ่งผมคิดว่าคนไทยก็ต้องเปลี่ยน คือถ้าสมมุติว่าไม่เปลี่ยนมันก็จะเป็นอย่างนี้ แล้วก็ความที่มีน้ำจิตน้ำใจหรือร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมันก็จะไม่เกิด เพราะตรงนี้ผมว่ามันเป็นพื้นฐานเลยที่จะเห็นได้ชัดว่ามาร่วมกันแชร์ทุกข์สุขกันผมคิดว่าอย่างนั้น

ประธาน : อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งเพื่อให้เกิดความรู้จักปรองดองเราก็ใส่ตรงโน้นบ้าง ตรงนี้บ้าง คือเพื่อทำให้สังคมมันทำให้เกิดความเมตตาอารีต่อกัน ไปเขียนตรง ๆ มันก็คงไม่เกิด แต่ว่าก็เขียนทางปฏิบัติให้มันเกิด อันนี้ก็ต้องค่อย ๆ รวบรวมกันแล้วก็จด ๆ เอาไว้เวลาไปเล่าให้ชาวบ้านฟังจะได้เล่าได้ถูก เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ตกลงท่านประธานจะเขียนเวนคืนเพื่อนั้นหรือครับ คือผมยังว่ามันมีคำถามว่าที่เวนคืนตรงไหนที่เพื่อ ตรงไหนที่จะเอามาทำหรือครับ คือผมว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เขียนอย่างเดิมดูจะดีแล้วนะครับ ท่านภัทระนี่มันจะเหมือนเอ๊ะเวเนซุเอลาทำไมไม่เวเนซุเอลาให้มันพอดี ๆ ทำไมต้องไปเผื่อ ๆ ไว้ แล้วอันไหนที่เผื่อ อันไหนที่เอามาใช้อะไรอย่างนี้ครับ ก็ยังคิดว่าคำเดิมก็ดูโอเค เผื่อไว้เหมือนทำไมรู้จักวางแผนและให้มันดี ๆ จะใช้แค่ไหนก็ใช้แค่นั้น อะไรอย่างนี้ รู้สึกอย่างนั้นนะครับ มันเหมือนรัฐไม่ได้อยากจะทำอะไรกับที่ดินของประชาชน แทนที่จะวางแผนให้มันเป๊ะ ๆ ไปว่าจะเอาแค่นี้ ๆ ก็พอ ดันบอกว่าเผื่อไว้สัก ๒๐-๓๐ เปอร์เซ็นต์ อะไรอย่างนี้นะครับ ผมว่าดูเหมือนรัฐไม่ได้ทำหน้าที่ของรัฐที่ดีครับ รัฐที่ดีคิดจะทำอะไรก็ต้องคิดให้มันเป๊ะ ๆ หน่อย ไม่ใช่คิดเผื่อ ๆ เอาไว้ทำแบบชู้ ๆ ก็ได้อะไรอย่างนี้ครับ ผมว่าคำว่า เผื่อ มันจะทำให้คิดอย่างนั้นนะครับ เลยไม่แน่ใจ อันนี้อาจจะมองอีกมุมหนึ่งนะครับ

ประธาน : จะเอาออกหรือจะเอาไว้

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : คือจริง ๆ ผมคิดว่าเราตอนนี้มานั่งร่วมพิจารณาดูดีกว่า เราโอเคกับ Concept กับเรื่องเฉลี่ยทุกซ์เฉลี่ยสุทธตรงนี้ไหม คือถ้าโอเคนะ หากคำ หรือแม้กระทั่งไปแทรกตรงไหนที่มันควรจะแทรกก็โอเค แต่ผมคิดว่าตรงนี้เราต้องเอาเบื้องต้นก่อน ทุกคนเห็นด้วยหรือเปล่า คือถ้าเห็นด้วยผมว่าก็อาจจะลองดูคำ

ประธาน : จริง ๆ หลักนี้เขาใช้กันในหลายประเทศ แต่ไทยเรายังทำไมไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญบังคับไว้ว่าเวเนซุเอลาเพื่ออันนั้น ๆ เท่านั้น คราวนี้จึงมาใส่เพิ่มขึ้น แต่ว่าเราก็คงบอกวิธีที่จะทำอย่างไร ณ วันนี้ไม่ได้ ก็ให้เขาไปออกกฎหมาย เขียนว่าวันหนึ่งจุดที่เขาออกได้เขาก็ไปออกกัน

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมว่ามันเป็นการก้าวหน้าอย่างหนึ่ง ที่ผ่านมามคนไทยอยู่ในวิธีคิดที่ว่าถ้าถูกเวเนซุเอลาเป็นกรรมไครกรรมมัน ถ้าท่านเขียนอย่างนี้มันจะเป็นกรรมหมู่ครับ

ประธาน : คือมันก็ไม่ถึงขนาดจะให้หมดตัวทั้งหมด คือหมายความว่าก็เหลือที่ ทำกินพอได้ enjoy การพัฒนาของพื้นที่นั้นไปด้วย ไม่ใช่ว่าพวกหนึ่งถูกเลือกใส่ใส่ส่งให้เข้าป่าไป ส่วนพวกหนึ่ง enjoy อยู่แต่เพียงกลุ่มเดียว ก็จะได้พออยู่ ๆ กันไปได้ แต่คงอธิบายยากเหมือนกัน แต่ว่าผมคิดว่าต้องพยายามอธิบายเพื่อให้เห็นว่านี่มันมนุษย์ เชิญครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับ ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งครับ เพราะว่าผมเห็นตัวอย่างแล้วว่าคนถูกเวเนซุเอลายึด เพราะที่เขาไม่เออะ และเมื่อตัดถนนไปที่เขาซ้ายขวาของถนนใหญ่ นั่นกลายเป็นที่มีราคาเลย เพราะฉะนั้นผม can I identify with that

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

อันที่ ๒ ผมก็เห็นว่าที่อาจารย์ศุภชัยท้วงว่าคำว่า เผื่อ คนจะมองหลายทาง เพราะฉะนั้นถ้าเราสามารถหาคำอะไรดี ๆ ที่ให้ convey ความรู้สึกของเราว่าให้ทุกคนที่ถูกเวนคืน เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขกัน แต่ผมคิดว่าเวนคืนนี้หลักอันนี้น่าจะถูกว่ารัฐต้องชัดเจนว่าต้องการเอาไปทำอะไร และหลักของการเวนคืนคืออยู่ดี ๆ เอาที่ของประชาชนไปอยู่แล้ว คุณจะมาว่าไม่ได้ว่าผมจะเผื่อ ๆ ไรนิดหน่อย อะไรอย่างนี้ คือมันต้อง fix ผมคิดว่าหลักอันนี้น่าจะเป็นหลักที่ต้องยืนยันอยู่ว่าคุณจะเอาไปคุณต้องชัดเจนว่าอันนี้คือเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ และคุณต้องการทำอะไร เพราะฉะนั้นติดใจคำว่า เผื่อ นี้ครับ

ประธาน : ก็เอาออกนะครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : เห็นด้วยครับ คือผมเห็นด้วยในหลักการว่าควรบัญญัติไว้ แต่ว่าความจริงความหมายของมันคือการเวนคืนเผื่อนั้นแหละ เราไม่เขียนปัญหามันก็น้อยลงนะครับ อันที่ ๓ ก็คือ แต่ผมว่าปัญหามันจะไปเกิดตอนที่ทำกฎหมายบัญญัติ ผมว่าอันนั้นคือถ้าทำดี มันก็จะดีเลย ถ้าทำไม่ดีมันก็จะไปฉ้อฉลตรงนั้นมาอีกนะครับ จะเกิดการฉ้อฉลตรงนั้น อันที่ ๔ คือว่าถ้าจะให้ดีถ้าเขาจะทำให้กฎหมายนี้สำเร็จนะครับ เวนคืนที่คนรวยหรือว่านักการเมืองมาแล้วเอาชาวบ้านไปเฉลี่ยอยู่ในที่คนเหล่านั้นกฎหมายนี้เกิด ต้องทำอย่างนั้นก่อน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ถึงเวลาก็ต้องหวังพึ่งสภาทั้งสองช่วยกันคิด เพราะมันจะมีกลไกที่จะต้องระวังเยอะเหมือนกันว่า ๑. คุณจะทำเขาเพื่อเอามาเฉลี่ยก็เปอร์เซ็นต์ แต่ละคนไม่ใช่ว่าเสียไป ๕๐ ตารางวาแล้วก็ไปขตใช้ให้ ๕๐ ตารางวา ไม่ใช่ ๑. จะต้องเอาจนกระทั่งเหลือพอเขาอยู่ได้เอามาเพิ่ม ไม่ใช่เพิ่มจนกระทั่งเขารวย มันต้องไปคำนวณอีกเยอะ ต่อไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ การจำกัดเสรีภาพเช่นนี้ให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของประเทศหรือการอันเป็นประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

ประธาน : มันเคยมีเพื่อประโยชน์แห่งครอบครัวอยู่ด้วย แล้วมันหายไปไหน

เลขานุการ : มีเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

ประธาน : นั่นละ แล้วมันหายไปไหนหมด ผู้เยาว์มันถูกจำกัดไม่ให้เลือกถิ่นที่อยู่ มันต้องมีถิ่นที่อยู่ไปตามพ่อแม่ หรือคนไร้ความสามารถ หรือครอบครัวก็อาจจะต้องถูกจำกัดบางอย่าง อันนี้ต้องใส่ อยู่ตรงไหน

เลขานุการ : มาตรา ๓๔ วรรคสอง รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ครับ

ประธาน : แสดงว่า ๒ คนนั้นที่บอกให้ไปค้นไม่เข้าใจความหมายของผม ให้ไปค้นที่เราตัดอะไรของเขาไปบ้าง จะได้เอามาดูว่ามันสมควรหรือไม่สมควร นี่เราเปลี่ยนวิธีเขียนกลับเป็นทางบวกหมดเลย ของเดิมจะเขียนว่าการจำกัดเสรีภาพเช่นนี้นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่อันใหม่เราจะเขียนอย่างนี้เหมือนกันหมดหรือเปล่า เขียนกลับ เขียนอย่างนี้เหมือนกันหมดทุกอันหรือเปล่า เพราะเมื่อที่บางอันรัฐก็มันจะห้ามไม่ให้กระทำอยู่นะ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : มันจะมีมาตรา ๒๘ วรรคสาม เช่นจะเขียนในลักษณะว่าเป็นทางลบ การค้นตัวบุคคล การกระทำอันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : เพราะฉะนั้นมันต้องเอาให้เหมือนกันหมด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : ตกลงท่านจะเอาทางบวกหมดหรืออย่างไรครับ

ประธาน : ผมว่าเพื่อไม่ต้องไปเหนื่อยยากในการอธิบาย ผลมันเหมือนกัน ผมว่าเขียนอย่างเดียวกันดีกว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตครับ ตรงตามวรรคหนึ่งเห็นมาตราต้น ๆ ก่อนนี้ขึ้นไปส่วนมากจะใช้คำว่า เสรีภาพเช่นว่านี้ ก็หมายถึงวรรคหนึ่งหลายมาตราเลยครับ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๘ การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้มีถ้อยคำในวรรคสอง เท่ากับมี ๒ แนว เขียนว่า ตามวรรคหนึ่งก็มี เสรีภาพเช่นว่านี้ แต่ส่วนใหญ่ใช้คำว่า เช่นว่านี้หมายถึงวรรคหนึ่ง

ประธาน : ความมั่นคงของรัฐหรือของประเทศที่ผ่านมา

เลขานุการ : ความมั่นคงของรัฐ

ประธาน : ของเก่าก็ coverไม่ถึงครอบครัว ประมวลกฎหมายแพ่งบอกว่าชายหรือหญิงทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปหนึ่งปี มันเป็นเหตุให้หย่าได้ แปลว่าสิทธิเสรีภาพในเรื่องการเลือกถิ่นที่อยู่ของชายและหญิงที่เป็นสามีภรรยากันมันถูกจำกัดบางส่วนซึ่งเรายอมให้จำกัดได้ ได้ใหม่ ลองอ่านใหม่

เลขานุการ : การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

ประธาน : ไปได้นะครับ

เลขานุการ : เดียวไปแกเป็นวรรคหนึ่งทั้งหมดครับที่ผ่านมา

มาตรา ๓๙ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดจะกระทำมิได้

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตท่านประธานพอดีได้คุยกับพีที่ระณเมื่อเช้า ส่วนตัวก็มีความคิดคล้าย ๆ กันว่าในเวลานี้บุคคลที่เป็นสัญชาติไทยในประเทศไทยเรามีจำนวนมาก อย่างพีที่ระณเมื่อเช้านี้ให้ข้อมูลมาว่าในบางภาคของประเทศไทยเวลานี้มีคนจีนมาจ่ายเงินสัก ๒๐๐,๐๐๐ บาท ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อสมรสกับคนไทยแล้วก็ได้สัญชาติไทยเข้ามา แล้วผมเองก็ไปพืทยาบ่อย ไปชลบุรีไปอะไรอย่างนี้ ก็เห็นกลุ่มคนอย่างคนรัสเซียก็มาเป็นคนไทยค่อนข้างเยอะ ในความรู้สึกส่วนตัวผมไม่ค่อยเชื่อมั่นว่าคนที่มาด้วยวิธีได้สัญชาติในลักษณะนี้จะมีความรักชาติไทย หรือมีความผูกพันความเป็นไทยเหมือนกับคนไทยที่เป็นคนเชื้อสายหรือว่าได้เชื้อชาติไทยด้วย ผมก็เลยมองว่าการที่เราไปเขียนว่าเราไม่สามารถที่จะเนรเทศบุคคลบางคนได้ ซึ่งผมเองก็พบว่าหลาย ๆ คนที่เข้ามาเมืองไทยก็มาแสวงประโยชน์ในหลาย ๆ อย่าง บางคนก็เป็นมาเพียบข้าง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

อย่างกรณีมีสเตอร์บุทที่ FBI ตำรวจสากลมาจับตัวไป ก็เป็นมาเพียงซึ่งคำอาวุธแล้วก็ป็นภัยร้ายแรง ต่อสังคมโลกด้วยซ้ำไป ก็เกรงว่าถ้าเราไปบัญญัติไว้ตรงนี้จะมีผลกระทบหรือไม่ อย่างไร

ประธาน : ไม่มีผลหรอก เพราะว่าคนเหล่านั้นไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เพราะฉะนั้นถ้าเขาผิดตามกฎหมายมันถูกถอนสัญชาติได้ พอถูกถอนสัญชาติแล้วก็ไม่มีสัญชาติไทย เราก็นำเขาไปเนรเทศเขาได้ แต่ว่าตราบใดที่เขามีสัญชาติไทยอยู่เรายังไม่ได้ถอนเขา ไปเนรเทศเขาไม่ได้ มันผิดหลักสากล มันเนรเทศคนของตัวเองแล้วจะให้เขาไปอยู่ที่ไหน มันทำไม่ได้ เพราะฉะนั้น ทางออกก็คือต้องไปถอนสัญชาติเสียก่อน แต่เราไม่ให้ถอนสัญชาติคนที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เพราะพวกนี้ไม่รู้จะไปไหน เกิดที่นี่ แต่ก่อนนี้คำว่า ห้ามไม่ให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ไม่มี เพิ่งมาเมื่อตอนเหตุการณ์จอมพล ถนอม

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ถ้าสมมุติว่าเป็นลูกของมาเฟียรัสเซียใหญ่ ซึ่งตัวมาเฟียถอนได้แต่ลูกเขาเกิดที่นี่ แล้วก็ช่วยพ่อทำกิจการชั่วร้ายต่าง ๆ คำอาวุธ คำยาอะไรต่าง ๆ เราถอนเขาไม่ได้ใช่ไหม ต้องให้กระบวนการยุติธรรมจัดการให้ไหมคะ

ประธาน : เพิกถอนไม่ได้ก็จับเข้าคุกประหารไป แต่พวกนั้นอาจจะจะมี ๒ สัญชาติ พอถึงอายุ ๒๐ ปีแล้วถ้าไม่เลือกเราก็อาจจะถอนได้ คือกลไกในการถอนสัญชาติมันมีหลายกรณี พอได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือ ขจัดการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงพอที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะ เป็นการก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา หรืออีกอันหนึ่ง การตรากฎหมาย เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการจัดการศึกษา อันนี้ยังค้างอยู่ในวรรคสามครับ

ประธาน : ผมคิดว่าอันแรกน่าจะดีกว่าเพราะว่าหมายถึงการจัดการศึกษาของ สถาบันการศึกษา เพราะว่ามันมีการกำหนดภารกิจของสถาบันการศึกษาในการให้การศึกษาไว้แล้ว เข็ญครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : ในส่วนนี้เป็นเรื่องก้าวกาย เหมือนอย่างเช่นถ้าสมมุติผมบอกไปจัดหลักสูตรต้องไปขออนุมัติจากสภาวิชาชีพ อันนี้อาจจะตรงว่ามันก้าวกาย แต่บางเรื่องมันดูเหมือนจะเป็นลักษณะคล้าย ๆ กับ คือจะมีผลเป็นเรื่องของการก้าวกายไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น พูดถึงเรื่องการรับรองปริญญา ใครจะเข้ามาเป็นสมาชิกของสภานี้จะต้องเป็นปริญญาที่เราได้รับการรับรอง เพราะอาจจะมีมหาวิทยาลัยเอกชนบางแห่งเขาไม่รับรองปริญญาก็เข้าเป็นสมาชิกเขาไม่ได้

ประธาน : ก็น่าจะต้องถือว่าเป็นการก้าวกายการจัดการศึกษา เพราะการรับรองไม่ใช่เป็นอำนาจของสภาวิชาชีพ มันเป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการ เชิญครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : เห็นมีหมายเหตุอยู่ข้างล่างว่าฝ่ายเลขาฯ เห็นว่าอาจไม่ต้องมีวรรคสอง

เลขานุการ : ขออนุญาตครับ เดิมฝ่ายเลขาฯ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีวรรคสามครับ แต่ทางที่ประชุมเห็นว่าควรมีคงไว้ อันนี้เป็น footnote มาตั้งแต่เดิมครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ไม่ใช่วรรคสอง เป็นวรรคสามนะครับ

นายธนาวุฒิ สัจจทอง : เพราะตอนนั้นประเด็นคือไปบอกว่าที่เรียนมาอย่างนี้แต่พอเรียนจบแล้วยังทำงานไม่ได้จนกว่าจะไปขอใบอนุญาตขึ้นทะเบียนหรืออะไรพวกนั้น ซึ่งการจัดการศึกษามันก็คงไม่ได้ไปยุ่งเกี่ยวถึงเรื่องการจัดหลักสูตรหรือการจัดการศึกษา แต่มันกลายมาออกกฎเกณฑ์มาบอกว่าจบการศึกษานั้นมาแล้วได้รับปริญญาหรืออะไรมาแล้วยังทำงานไม่ได้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน ซึ่งตอนนั้นท่านเห็นว่ามันทำให้เกิดการก้าวกายเอาเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพไปยุ่งกับเรื่องของการที่เราเรียนจบมาแล้วแต่ยังทำงานไม่ได้เพราะเหตุพวกนี้

ประธาน : ตอนที่จะไปทำงานในสาขาวิชาชีพ สภาวิชาชีพเขาก็มีสิทธิกำหนดความรู้พื้นฐาน เขาจะจัดสอบอย่างไรก็เรื่องของเขา แต่เขาจะเที่ยวเข้ามาบอกว่ามหาวิทยาลัยต้องมีครูเท่านั้น มีห้องสมุดเท่านั้นเล่ม มันไม่ใช่เรื่องของเขา หลักสูตรจะเป็นอย่างไรก็เรื่องของมหาวิทยาลัยก็จะต้องไปจัดการศึกษาจนกระทั่งคนของตัวไปสอบแข่งกับเขาได้ เหมือนวิชาชีพบัญชีโอเค เขาอยากได้คนขนาดไหนเขาก็จัดสอบเอา เนติเขาก็จัดสอบ แต่จะไปบอกว่าต้องจัดอย่างนั้นจัดอย่างนี้ถึงจะรับ อันนี้ก็อาจจะกลายเป็นเรื่องเลือกปฏิบัติซึ่งไม่ควร

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : เรียนท่านประธานครับ เรื่องนี้เป็นตัวอย่างอันดีของการทำงานไม่ประสานกัน ไม่มุ่งเป้าไปในทางเดียวกัน คือต่างคนต่างทำ คนหนึ่งก็มองในแง่ของตัว เพราะฉะนั้นระบบการศึกษาจึงไม่ไปกับระบบของ market โดยตรงในการดำเนินการว่าทำอย่างไรถึงจะเป็น market oriented ได้ มันก็เลยแตกแยก ผมคิดว่าถ้าใส่ไว้มันก็น่าจะเป็นประโยชน์ครับ

ประธาน : คือในที่สุดมหาวิทยาลัยเองก็ต้องมองสภาวิชาชีพแต่ละแห่งต้องการคนมีความรู้ด้านไหน อย่างไร เขาก็ไปสอนให้เป็นที่ไปตามนั้น แต่ว่าสอนอย่างไร วิธีไหนก็เป็นเรื่องของสถาบันการศึกษาที่เขาจะทำ ถ้าสอนไปแล้วคนไปสอบไม่ได้มหาวิทยาลัยนั้นก็แย่ ก็ไม่ผ่านเชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ผมเห็นด้วย แต่จะเรียนถามว่าพอมิมาตรนี้ออกไปก็แปลว่ากฎเกณฑ์กติกาของสภาวิชาชีพจำนวนหนึ่งคงจะต้องมีการไปปรับเปลี่ยนให้เป็นที่ไปตามรัฐธรรมนูญ เพราะว่าสภาวิชาชีพบางสภาวิชาชีพเข้ามากำหนดแม้กระทั่งสัดส่วนของผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอนต้องสอนแบบนี้ ๆ ต้องไปฝึกปฏิบัติกี่ชั่วโมง คือเข้ามาลึกมาก แต่ถ้าเขียนในลักษณะนี้ implication ของก็คือว่าสภาวิชาชีพเหล่านั้นต้อง back to basic ของเขา คือเขามีหน้าที่รับรองแล้วหน้าที่ในการจัดการศึกษาก็คือหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งจะต้องเป็นคนดูแลให้เป็นที่ไปตามนั้น ผมเข้าใจถูกใช่ไหมครับ

ประธาน : ถ้าเขาอยากทดสอบเขาก็มีหน้าที่ไปทดสอบ เราไม่ได้ห้าม เขาบอกว่าคนจะเป็นวิศวกรได้ต้องมีความรู้พื้นฐานอย่างนี้ๆ เขาก็จัดทดสอบ แล้วถ้าคนผ่านการทดสอบนั้นก็ต้องให้ใบอนุญาต ไม่ให้ไม่ได้ จะไม่ให้เพราะมันจบมาจากมหาวิทยาลัยที่ฉันไม่ชอบไม่ได้ หรือว่ามหาวิทยาลัยนั้นหัวแข็งไม่ยอมเชื่อ ไม่ได้เชิญครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมเข้าใจว่าอย่างกรณีผู้สอบบัญชีคือหลักถ้าจบปริญญาตรีเขาจะบอกว่าปริญญาของมหาวิทยาลัยนี้ใช้ไม่ได้ อันนี้ผมว่าไม่ได้ แต่ใครที่จะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเข้าได้จะต้องผ่านการทำงานในสำนักงานบัญชีรับอนุญาตด้วย เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ชั่วโมง อันนี้เป็นเงื่อนไขของสภาวิชาชีพของเขา เขาก็ไปกำหนดในลักษณะอย่างนั้นได้ เพราะไปกำหนดหลังจากที่จบการศึกษาของเราแล้ว เขาไม่มีอะไรที่ปฏิเสธในเรื่องปริญญาแต่ว่าเขาไปกำหนดเงื่อนไขเพิ่มของเขาในส่วนนั้น อันนี้ผมว่าได้

ประธาน : เชิญครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมมีปมอันหนึ่งที่อยากจะหารือพวกเรา ก็คือผมคิดว่า melody ของเนื้อหาของรัฐธรรมนูญมันอาจจะมีปัญหาเรื่องลึก ๆ ตื้น ๆ บางมาตรา มันจะลงไปลึก บางมาตราอาจจะตื้น ซึ่งผมคิดว่าพอคนอ่านรัฐธรรมนูญเป็นมันจะรู้สึก melody มันขึ้น ๆ ลง ๆ บางเรื่องมันไปลึกมากเลย บางเรื่องว่าเฉพาะเหิน ๆ สมมุติว่าเรื่องนี้ผมเห็นด้วย กับพรรคแรกที่เรากำลังคุยกันอยู่ว่าควรจะมีบัญญัติไว้แบบนี้ แต่พอเราพูดถึงเรื่องการตรากฎหมาย เกี่ยวกับเรื่องนี้โดย mention ไปถึงเรื่องการศึกษา ที่ปัญหา ก็คือการคุ้มครองผู้บริโภคที่ดี การแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรมก็ดี มันมีประเด็นในเรื่องนั้น ๆ ที่เราควรจะเอ่ยถึงเหมือนกันนะครับ ที่นี้ลักษณะอันนี้มันจะปรากฏอยู่ในหลายมาตราในรัฐธรรมนูญของเรา เราจะระวังตรงนี้อย่างไรครับ

ประธาน : แต่เราใช้หลักเดียว หลักเดียวก็คือว่าเวลาที่ใครจะไปทำให้สิทธิของใคร ลดน้อยถอยลงจะต้องตราเป็นกฎหมาย แล้วถ้าไม่มีอะไรที่จะต้องระวังป้องกันเราก็พูดถึงไว้เฉย ๆ ว่าตราเป็นกฎหมายก็จบ แต่ถ้ามีอะไรที่จะต้องระวังป้องกันเราก็ใส่เงื่อนไขไว้ว่ากฎหมายนั้น ต้องไม่เป็นอย่างนั้น ต้องไม่เป็นอย่างนี้ ซึ่งจะมีหลายแห่งที่เราระวังป้องกัน แม้กระทั่งในสิทธิเสรีภาพ ในการพูด การเขียน เราก็บอกจำกัดก็ได้แต่ต้องจำกัดโดยกฎหมาย แล้วก็บอกไว้ด้วยว่ากฎหมาย ที่ว่านั้นต้องทำเพื่อประโยชน์อย่างนี้ ๆ ก็แบบเดียวกับอันนี้เหมือนกัน คือหลักเดียวกัน เพียงแต่ว่า บางเรื่องมันจะมีหลายเรื่องที่ถูกเป็นเงื่อนไขห้ามไว้ว่าไปไกลกว่านี้ไม่ได้ บางเรื่องมันมีเรื่องเดียว ก็สุดแต่เราจะไปเจออะไรที่ไหน แต่ใช้หลักเดียวทั้งหมด คือระวังป้องกันมิให้การตรากฎหมาย มันไปละเมิดจนเกินกว่าเหตุ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : ขอบพระคุณครับ มันจะได้เป็นยันต์เอาไว้ตอบคนอื่นครับ
ประธาน : เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ผมเรียนถามนิดหนึ่งครับ คือประเด็นมันคล้าย ๆ กับท่านภัทรถาม คือผมเห็นด้วยกับตัวหลักการ แล้วก็ concept ที่ท่านประธานวางเรื่องนี้ไว้ คราวนี้วิธีการเขียนถ้ามันไม่มีวรรคสอง แล้วเอาไปต่อจากการจัดระเบียบการประกอบอาชีพ เพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น และต้องไม่มีลักษณะเป็นการก้าวก่าอะไรอย่างนี้จะได้ไหมครับ พอมันมีวรรคสองมันจะมีประเด็นเรื่องของความหนักเบา อะไรแบบที่ท่านภัทรบอก ผมก็ไม่รู้เหมือนกันว่าถ้าเขียนโดยที่ให้มีเป็นวรรคเดียว แต่เอาตรงนั้นไปเติม มันจะเสียความอะไรหรือเปล่า คือเพื่อป้องกันว่าบางอันเราก็มีวรรคสอง บางอันเราก็ไม่มีอะไรอย่างนี้นะครับ

ประธาน : ทั้งหมดวรรคสองมันบอกว่ากฎหมายนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์อะไร ส่วนวรรคสามวัตถุประสงค์เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพว่าถึงจะมีวัตถุประสงค์นี้ ก็มีเงื่อนไขว่าคุณต้องไม่ไปไกลกว่านี้ อันอื่น ๆ เราปล่อย เราไม่ได้ว่าอะไร การประกอบอาชีพมันจะมีเงื่อนไข ๒ อันจริง ๆ คือเพียงเท่าที่จำเป็นอันหนึ่ง กับอันที่ว่าต้องไม่มีลักษณะอะไรนั้นอีกอันหนึ่ง ถามว่าทำไมถึงต้องทำเท่าที่จำเป็น เพราะว่าตอนนี้คนกำลังรวมตัวกันแล้วก็จะตั้งอาณาจักรมากขึ้น ๆ ในสิ่งที่บางทีก็ไม่น่าจะเป็นวิชาชีพที่สำคัญ เช่นอย่างนี้ เขาออกเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ว่าเขาจะได้เงินประจำตำแหน่ง หรืออะไรเท่านั้น แต่เวลามันออกมาแล้วมันไปลดรอนอะไรคนอีกเยอะเลย ยกตัวอย่างเช่น ตอนนี้กำลังทำเรื่องอาชีพวิทยาศาสตร์ คุณไปตั้งเงื่อนไขว่าใครจะประกอบอาชีพวิทยาศาสตร์ต้องมาขออนุญาต ใบอนุญาต นั่นมันคือการสกัดความเจริญก้าวหน้าของสาขาวิทยาศาสตร์ ถ้า Thomas Edison เกิดในยุคนี้เจ้งเลยนะครับ เพราะไม่มีทางมีใบอนุญาตได้ แต่ก็คิดอะไรต่ออะไรของมันไปร้อยแปดพันเก้า แล้ววิทยาศาสตร์มันคิดจากพื้นฐานของจินตนาการ แล้วก็ใช้สิ่งที่คนอื่นพบมาต่อยอด แต่พอเราไปบังคับว่าแกต้องมีพื้นฐานอย่างนี้แกถึงจะประกอบวิทยาศาสตร์ได้ มันหมดเลย เสรีเลย ยกตัวอย่างง่าย ๆ ว่าสมัยก่อนคนที่เป็นสื่อมวลชน มันต้องจบวารสารศาสตร์เสียทีไหน บางที ม. ๖ มา คุณแปลวแกจบอะไร แกอยู่ยุคนี้แกตายแน่ อดตายเลยใช้ไหมครับ เพราะฉะนั้นอาชีพบางอาชีพมันไปจำกัด

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

อย่างนั้นไม่ได้ มันต้องเปิดโอกาสให้คนเขาทำ เราถึงบอกว่าให้ทำได้เท่าที่จำเป็น ไม่อย่างนั้น มันก็จะรวมตัวกัน แล้วก็ในสิ่งที่สุดท้ายใครอาณาจักรมันเลย คนอื่นเลยไม่มีทางทำมาหากิน เชิญครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านอาจารย์ครับ ผมสนับสนุนหลักการของท่านประธาน แต่ว่ามันมีประเด็นที่ทำให้เราสับสนเหมือนกันว่าพวกกลุ่มวิชาชีพ ถ้ามองว่าเขาที่กำหนดว่า คนที่จะเข้าสู่การประกอบอาชีพของเขาจะต้องเรียนวิชาเหล่านี้มา ดูเหมือนว่าถ้ามองในมุม ก็อาจจะเป็นการไปก้าวก้าวว่าจัดหลักสูตรอย่างไร หรือว่าเขาลงไปตรวจสอบว่าที่จัดหลักสูตรนี้ เป็นไปตามระเบียบ แบบแผน หรือหลักสูตรได้มาตรฐานตามที่พูดเอาไว้ ที่มีการรับรองไว้ หรือไม่นะครับ ซึ่งก็ดูเหมือนว่าเขาก็น่าจะไปดูแลคนที่เข้าสู่ระบบของเขาเหมือนกันนะครับ อย่างแรก คือกรณีเรื่องของการรับพวกที่จะมาสอบใบประกอบวิชาชีพ สอบบัญชีว่าอันนี้เกิดขึ้น กับพวกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไปสร้างหลักสูตรปริญญาตรีควบปริญญาโทเป็นลักษณะบูรณาการ แล้วปรากฏว่าพวกกรรมการ ของสภาวิชาชีพสอบบัญชีเขาบอกว่าเรียนแบบนี้เขาไม่ให้สอบหรือ เขาไม่รับสอบ เพราะว่า หลักสูตรอย่างนั้นมันไม่ได้เรียนวิชานี้ เพราะฉะนั้นต้องให้เรียนวิชานี้เขาถึงจะมารับให้สอบได้ ส่วนอย่างหลัง คือเรื่องของการสอบ กกต. ปรากฏว่าพวกที่จบปริญญาโท แล้วเขามาบอกว่า อาจารย์ที่มาประจำไม่ประจำจริงหรือ หรือว่าขาดไม่ได้ตามมาตรฐานที่ทาง สกอ. กำหนดเอาไว้ ซึ่งลักษณะแต่ละลักษณะถ้ามองในเชิงของการบอกว่าเชิงคุณภาพมันก็มี ก็คือหมายถึงว่า อันแรกบอกว่าถ้าไม่ได้เรียนอันนี้แล้วจะมาสอบบัญชี แต่ถ้าเราบอกาก็สอบตามเนื้อหาวิชา ที่ท่านเห็นว่าจำเป็น แต่ว่าเขาจะเรียนอะไรมาจำเป็นหรือไม่ ซึ่งผมคิดว่าอย่างที่ท่านประธานพูด ก็อาจจะ debate กันได้ครับ หรืออันหลังล้วงลึกไปจนถึงขั้นว่าท่านบริหารจัดการหลักสูตร เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ อันนี้ล้วงลึกไปถึงขั้นนั้นว่าท่านไม่เป็นไปตามมาตรฐานเลย เพราะว่าเราไปตรวจสอบแล้วว่าท่านไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราไม่รับรองหลักสูตรของท่าน ซึ่งผมคิดว่า น่าคิดมากกว่าระบบการประกอบวิชาชีพ ผมเห็นด้วยกับท่านประธานว่าทั้ง ๒ อย่างเขาไม่ควร จะก้าวเข้ามาล้วงลึกอย่างนี้หรือ การทดสอบของเขาเขาทดสอบได้ แต่ว่าการที่ถึงขนาด ไปตรวจสอบ เพราะว่าหลักสูตรท่านได้มาตรฐานอย่างที่เรากำลังการไหม หรือว่าหลักสูตรของท่าน ได้ทำตามมาตรฐานใหม่ ผมว่าอันนี้มันล้วงลึกเกินกว่าที่วิชาชีพจะทำ เพียงแต่เหมือนกับพัน ๆ อยู่ว่าตกลงอันนี้มันเป็นเรื่องที่วิชาชีพเขาควรจะต้องสนใจในส่วนของเขาเฉพาะเรื่องการทดสอบ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ความรู้ หรือลงไปถึงขั้นที่ว่าคนที่เข้ามาทดสอบความรู้จะต้องได้มาตรฐานเสียก่อน หรือว่ามีคุณสมบัติเสียก่อนเขาถึงจะให้ ผมเห็นด้วยกับท่านประธานว่าผมไม่อยากจะให้เขาล่วงเข้ามาถึงเรื่องของการให้ปริญญาครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ลองดูมาตรานี้วรรคแรกเราเริ่มต้นว่าอย่างไร บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ หลักมันคืออยู่ตรงนั้น ข้อที่จะรองรับหลักนั้น ก็คือแล้วคุณมีความรู้เพียงพอที่จะประกอบอาชีพหรือไม่ ไม่ใช่ว่าคุณได้ปริญญาตามที่กำหนดหรือไม่ เพราะฉะนั้นเวลาเราให้จำกัดเสรีภาพ การจำกัดเสรีภาพนั้นก็ต้องไม่ไปทำลายหลักเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพอย่างสิ้นเชิง เหมือนกับมหาวิทยาลัย เวลาจะสอบเด็กจบ ม. ๖ มหาวิทยาลัยเคยตรวจสอบใหม่ว่าโรงเรียนที่เด็กคนนั้นจบมา มีครูกี่คน สอนกี่ชั่วโมง มีห้องสมุด หนังสือกี่เล่ม ไม่ครบ มหาวิทยาลัยก็ทะลุออกข้อสอบไป เพราะถึงไม่มีโรงเรียนเลยมาสอบได้ก็รับ นั่นมันคือหลักการศึกษาลดชีวิต และการศึกษาด้วยตนเอง หลักมันเป็นอยู่อย่างนี้แล้ว พวกอาชีพทั้งหลายยังจะไปยึดติดอยู่กับรูปแบบอย่างนั้นได้อย่างไร คุณมีสิทธิที่จะออกข้อสอบ อยากออกก็ออกไปออกอย่างไรก็ได้แล้วคนเขาก็มาสอบ ทุกวันนี้ที่อาชีพมันแย่ง เพราะว่ามีสภาวิชาชีพไปยุ่งอยู่กับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย แล้วพอไปรับรองปั๊บคนจบปริญญาที่นั่นแล้ว ก็ถือว่าได้รับรองแล้วก็ให้ไปประกอบอาชีพ ดูมันง่ายดี แต่มันทำให้อาชีพเสียหาย เพราะคนที่จบปริญญามาได้แปลว่าทำงานได้เสมอไปนะครับ เพราะฉะนั้นเวลาไปทำงานอาชีพนั้น ๆ เข้ามันก็จะเกิดผลร้ายขึ้นมาได้ ทางที่ถูกเขาต้องตรวจสอบว่าคน ๆ นี้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพนี้ โอเค แล้วก็คุณจะทำอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ว่าไม่ใช่ไปดูว่าคุณจบจากมหาวิทยาลัยอะไรนะครับ เชิญครับ

นายเจียรชัย ณ นคร : พูดถึงเรื่องของการจัดระเบียบการประกอบอาชีพในวรรคสอง เพราะวรรคหนึ่งบอกเรามีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ แล้วมันจำกัดได้ด้วยตามวรรคสองนี้ ถ้าพอออกอย่างนี้ไปแล้ว นั่นหมายความว่าที่มันมีสมาคมสภาวิชาชีพต่าง ๆ มันต้องมา review ใหม่ครับว่ามันเป็นไปตามที่เราเขียนไว้หรือเปล่า เพราะว่ามันอาจจะมิสภาวิชาชีพ หรืออาชีพบางอันซึ่งมันเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ แล้วมันก็ไม่ได้เป็นไปตามความจำเป็นอะไรทำนองนี้นะครับ

ประธาน : เขาก็ต้อง review ครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายเจียรชัย ฌ นคร : มีคนจะไปฟ้องว่าเขาจะประกอบวิชาชีพนี้ บอกว่ากฎหมายที่มันออกมามันไปจำกัดสิทธิเขาอะไรอย่างนี้

ประธาน : เขาก็ต้องรีบแก้ครับ เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ท่านประธานครับพอดีเพื่อความแน่ใจนะครับ ก็คือเรื่องที่เราบอกว่าการจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ปัจจุบันเรามีสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งเป็นองค์การมหาชนนะครับ คือภารกิจของเขาดำเนินการศึกษา วิจัย และพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ ให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ การเขียนไว้อย่างนี้ก็แปลว่าไม่ได้ไปขัดอะไร คือหน่วยงานที่เป็นสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพก็ยังทำหน้าที่ต่อไปได้ใช่ไหมครับ ที่เรียนถามเพราะว่าเมื่อสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเขาค่อนข้างจะไปยุ่งกับอะไรที่เป็นพวก postsecondary education มากกว่าที่จะเป็น higher education นะครับ แล้วก็งานบางลักษณะมันก็เป็นการเตรียมเพื่อที่จะให้เกิดการแลกเปลี่ยนแรงงานในอาเซียนว่าเขียนอย่างนี้ ถ้าผมตีความเอง ผมก็ยังคิดว่ามันเป็นการจัดระเบียบเท่าที่จำเป็น แล้วก็เพื่อประโยชน์ของสาธารณะเหมือนกัน ก็เลยคิดว่าไม่น่าจะเป็นอะไร เพียงแต่เรียนถามท่านประธานเพื่อความแน่ใจเท่านั้นครับ

ประธาน : คำว่า เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ไม่ได้ขยายจัดระเบียบการประกอบอาชีพ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ยอมให้จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เช่น คนที่จะมาประกอบอาชีพเป็นพนักงานดับเพลิง ต้องจัดระเบียบ ต้องไปขออนุญาต หรือจะไปเป็น รปภ. ออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพราะว่าไม่ต้องการให้คนเหล่านั้นไปเป็นขโมยเสียเองอะไรอย่างนี้นะครับ มันคนละอันกับอาชีพครับ ส่วนสถาบันคุณวุฒินั้นถ้าตราบิตที่เขาไม่ทำอย่างที่อาจารย์พูดว่ามันก็ไม่ขัด คือเราไม่ได้ไปห้ามอะไรเขาเลยนะครับ เพียงแต่ว่าอย่าไปสกัดคนเพราะเหตุที่เขาจบจากมหาวิทยาลัยที่คุณไม่ยอมรับรอง เพราะคุณไม่ได้มีหน้าที่รับรองนะครับ ไปได้ไหมครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๔๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และฟ้องหน่วยงานของรัฐ และย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ขอบเขตแห่งสิทธิและการใช้สิทธิเช่นนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ตรงมาตรงนี้ผมจำได้ว่าเราคุยกันในเรื่องของทนายอาสา ที่นี้ดูเหมือนท่านประธานจะบอกว่าในเรื่องนั้นคงจะให้เป็นกฎหมายลำดับรอง หรือว่าให้สมาคมทนายความ สภาทนายความเขาไปดูแลกันในเรื่องวิชาชีพเขา แต่ที่นี้ผมก็เลยอยากจะเรียนปรึกษาว่าถ้าหากเราจะเปลี่ยนคำว่าที่จำเป็นและเหมาะสมมาเป็นเรื่องของให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทางวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับได้ มันอาจจะดูเย็นเยื่อนะครับ แต่ว่ามันอาจจะมีถ้อยคำที่จะไปบีบบังคับ หรือว่าทำให้ประชาชนหรือสังคมได้รับบริการทางด้านทนายอาสาที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นหรือไม่ครับ

ประธาน : กฎหมายจะไปกำหนดให้มีคุณภาพสูงอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ว่าถ้าเราไปกำหนดสูงเสียที่นี้แล้วมันจะไม่มี เพราะว่าถ้าในความหมายที่ว่าทนายความที่มีคุณภาพอาจจะหาไม่ค่อยได้นะครับ

เลขาธิการ : อาจจะต้องไปรบกับสภาทนายความเขาอีก หว่าเขาผลิตทนายไม่มีคุณภาพนะครับ

ประธาน : เหมาะสมก็ใช้ได้ครับ มาตรา ๔๒ ครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๔๒ เด็ก เยาวชน และสตรีย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมทุกรูปแบบ และได้รับการบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว ผมย้ายมาใส่ให้แล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือในร่างมาตรา ๔๒ พูดถึงการให้ความคุ้มครองถ้าเราดูในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อย่างเช่นในร่างมาตรา ๔๐ (๖) เวลาเขาพูดถึงเด็ก เยาวชน สตรี เขาจะพูดถึงผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพด้วยนะครับ อันนี้มันน่าจะคุ้มครองไปถึงผู้พิการรวมทั้งผู้สูงอายุอย่างผมด้วย จริง ๆ ครับ ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเยอะครับ แล้วก็ไม่มีคนดูแลบ้านผู้สูงอายุก็ไม่มี ตอนนี้อยู่มีที่แห่ง ผมว่าน่าจะเพิ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุอะไรอย่างนี้นะครับ เพราะต่อไปเราเป็นสังคมผู้สูงอายุด้วยครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ ถ้าผมจะ notice หน่อย ก็หมายความว่าอ่านมาตรา ๔๒ แปลว่าผู้ใหญ่และผู้ชายไม่ได้รับความคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรง แปลอย่างนั้นหรือเปล่าครับ ผู้ใหญ่และผู้ชาย เพราะว่าไม่ใช่เด็กและเยาวชน และไม่ใช่สตรี ก็หมายความว่าผู้ใหญ่และบุรุษไม่ได้รับความคุ้มครอง มันแปลว่าอย่างนั้นนี่ครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นางจุรี วิจิตรวาทการ : เพราะว่าตามสถิติและประสบการณ์ คือผู้ชายเป็นผู้กระทำ ไม่ใช่ผู้ถูกระทำ เพราะฉะนั้นเราก็เลยต้องเลือกคนที่อ่อนด้อยกว่าเด็ก เยาวชนและสตรี ที่ถูกระทำ ต้องชูประเด็นของเขา แต่ที่นี้คุณก็ระณอยากได้คนพิจารณาด้วย เพราะคิดว่าสงสาร

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ เท่าที่ผมตรวจดู คุณสุวรรณีย์ สิริเวชชะพันธ์ เธอเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็นนี้มาดีเหมือนกันนะครับ คือท่านบอกว่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ท่านมองไป ๓-๔ กลุ่มเหมือนที่ท่านประพันธ์พูดถึง คือว่า เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือผู้ทุพพลภาพ ประเด็นจะต่างจากเมื่อสักครู่นี้ที่เราคุย ท่านนรชิตเสนอนิดหนึ่งนะครับ คือท่านบอกว่า ๔-๕ กลุ่ม ใช้คำอย่างนี้ครับว่า ย่อมมีสิทธิ ได้รับการคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิที่จะ ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ แล้วก็มีสิทธิที่จะให้คดีของตน ได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐาน ที่ชัดเจน โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทย์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสียและพยานในคดี ไม่ว่าจะมีความเชื่อชาติ เพศ อายุย่อมได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม

ความหมายของท่านคือว่า กลุ่ม ๔-๕ กลุ่มนี้ เมื่อเขาตกเป็นผู้เสียหาย ในกรณีที่เป็นคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรง มันมีความละเอียดอ่อนที่เขาควรจะได้รับ การปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งผมคิดว่าเป็นเหตุผลที่สำคัญนะครับ แล้วก็ความรวดเร็วของกฎหมาย การได้รับการพิจารณา อย่างรวดเร็ว เคร่งครัด แล้วก็มีมาตรฐาน ซึ่งผมคิดว่าอันนี้เป็นประเด็นครับ

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในประเด็นนี้เราพูดกัน ค่อนข้างมากที่กรุงเทพมหานคร ก็คือว่ามาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แยกออกไปเป็น ๘ อนุมาตรา ก็คือมีรายละเอียดมากมาย สิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ในเรื่องดังต่อไปนี้ ๑. สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง ๒. สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ๓. สิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม ๔. สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ๕. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง และช่วยเหลือจากรัฐ ๖. สิทธิของเด็ก เยาวชน สตรีที่ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมในคดี ที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ๗. สิทธิที่ได้รับการสอบสวนและพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เป็นธรรม Blah Blah Blah แล้วก็ ๘. สิทธิที่ได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐในคดีแพ่ง ในการพิจารณาที่กรุงเทพมหานครผมเข้าใจว่าเราพิจารณากันแล้ว แล้วก็เห็นว่ามันยาวเกินไป ก็เลยสรุปเป็นว่าสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ โดยขอบเขต แห่งสิทธิ และการใช้สิทธิให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ นั่นก็หมายถึงว่าเอารายละเอียดทั้งหมด ทั้ง ๘ ประการเอาไปใส่ไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรม โดยไม่ address ไว้เหมือนเดิมในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ครับ

ประธาน : คือเวลาที่แต่ละคนที่ due อยู่กับกลุ่มคนบางกลุ่มอยากให้เราเขียน รัฐธรรมนูญก็จะนึกถึงกลุ่มของตัวที่ตัวสนับสนุน แต่พลเมืองไทยมันมีมากกว่านั้นเยอะ เพราะฉะนั้นเมื่อจะให้สิทธิก็ให้เสียให้ตัดเทียมกัน ทุกคนก็มีสิทธิได้เหมือนกันหมด ไม่จำเป็น จะต้องไปรอฟีกการแล้วถึงจะได้สิทธิ ส่วนการที่รัฐจะช่วยเหลือคนพิการ คนชรา สตรี เด็ก มากกว่าปกติก็ไปเขียนไว้ในกฎหมายว่าจะให้อะไร เท่าไร อย่างไร เพื่อว่าจะได้ปรับเปลี่ยน หมุนเวียนไปได้ตามที่สภาพความเป็นจริงมันเกิดขึ้น ไม่ต้องมาเขียนเอาไว้ในกฎหมาย ทำให้มัน ตายตัว ในรัฐธรรมนูญมันจะทำให้ตายตัว เพราะฉะนั้นมาตรานี้ถ้าเขียนว่าบุคคลบั้นมันรวมถึง คุณประพันธ์ด้วยแล้วนะครับ แต่ถ้าไปเขียนเด็ก สตรี คนชรา เด็ก สตรี คนพิการ คุณประพันธ์ เลยไม่เข้าอีก เชิญครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : คือผมว่าใช้คำว่า บุคคล ก็น่าจะเหมาะสมครับ เพราะว่า ถ้าดูจากหมวดนี้เกือบทั้งหมดเลย เริ่มต้นเราจะพูดถึงบุคคลทั้งนั้น แล้วเมื่อสักครู่ตอนที่พิจารณา มาตรา ๓๕ ก็มีคนเสนอว่าที่เราไปขึ้นผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนน่าจะใส่คำว่า บุคคล ผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนเข้าไปด้วย บุคคลมันก็คลุมทุกฝ่ายอยู่แล้วครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตครับ รู้สึกผมจะเสนอเอง มาตรา ๓๕ บุคคลมันก็รวมผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนหมดนะครับ เมื่อสักครู่บางท่านพูดถึงนิติบุคคลอะไร มันก็รวมอยู่ด้วย หนังสือพิมพ์ก็เป็นนิติบุคคลใช่ไหมครับ

ประธาน : ลองอ่านมาตรา ๔๑ ใหม่สิครับ

เลขานุการ : มาตรา ๔๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และฟ้อง หน่วยงานของรัฐ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสม จากรัฐ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ขอบเขตแห่งสิทธิและการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตาม
ที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : คือถ้าไปเขียนรวมกันแล้วมันเหมือนกับบอกว่าสิทธิฟ้องหน่วยงาน
ของรัฐมีสิทธิ แล้วรัฐต้องมาตั้งนายให้ไปฟ้องหน่วยงานของรัฐด้วยฟังดูขอบกล ๆ นะครับ
พออัยการฟ้องปั๊บ ฟ้องว่าคนกระทำความผิด นี่บอกรัฐกลับแก้กลับมาฟ้องรัฐ อัยการต้องมาเป็น
โจทก์ให้อีกมันก็เลยจะวุ่นวายกันใหญ่ ก็แยกกันเสีย ถ้าไม่ได้เกี่ยวกับรัฐก็จะให้อัยการช่วยก็ให้
แต่ถ้าเกี่ยวกับรัฐก็อาจจะต้องไปหาทนายมาช่วย อย่างไรก็ตามมันไปนะครับ คือจะได้แยกแยะไปได้
ในเวลาที่ไปเขียนกฎหมายนะครับ คราวนี้มาตรา ๔๒ เขาพูดถึงแต่คน ๓ คน คือเด็ก เยาวชน
และสตรี เพราะว่าโดยพฤติกรรมทั้ง ๓ กลุ่มมันถูกใช้ความรุนแรง และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม
อยู่เสมอ แต่ว่าคนชราไม่ค่อยมีกรรมงี่ที่จะถูกใช้ความรุนแรง อย่างมากก็ถูกทอดทิ้ง ก็ต้องไปเขียน
รองรับ เรามีอยู่ในมาตราหนึ่งไม่ใช่หรือว่ารัฐต้องทำนุบำรุง หาข้าวหาปลาให้คนแก่กินกรรมงี่

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ คือในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐
ในมาตรา ๘๐ เขียนคุ้มครองไว้ค่อนข้างกว้างขวางซึ่งเราตัดไป คือในมาตรา ๘๐ (๑) นะครับ
รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุน
การอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย
เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์
และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก
ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึ่งพาตัวเองได้ คือเขาเขียนรับรองไว้ค่อนข้างเยอะ ถ้าเราเพิ่ม
ในส่วนนี้ เพิ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุเข้าไป ผมคิดว่าไม่ได้เกินเลยนะครับ

ประธาน : มันไม่ใช่การจัดสวัสดิการนะครับ นี่มันเป็นการใช้ความรุนแรง
คือเรื่องการจัดสวัสดิการผมคิดว่ามันทำได้ ไม่ต้องเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญก็ได้ จะทำเมื่อไร
ก็ได้ รัฐบาลไหนอยากทำก็ทำ ปัจจุบันก็ทำกันอยู่ แต่ว่าถ้าจะมีกรณีเดียวที่จะต้องเขียน
คือต้องทำให้ทั่วถึง พวกเราไม่ทั่วถึง พวกเราไม่เคยได้รับนะครับ เศรษฐีเขาได้รับเงินประจำเดือน
เพราะเขาไม่เคยได้รับเงินเดือนจากรัฐ ไม่ว่าจะมีรายได้เดือนละกี่ร้อยล้านบาท เขาก็ยังได้อีกเดือน
ละ ๘๐๐ บาทจากรัฐ เพราะเขาไม่ได้รับเงิน พวกเรารัฐถือว่าเป็นเศรษฐี เพราะได้รับบำนาญ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

จากรัฐเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท เขาเลยไม่ให้ ๑,๕๐๐ บาทสำหรับคนแก่กับพวกเรา
ความไม่เป็นธรรมมันอยู่ตรงนั้น แต่เราจะไปเขียนมันได้อย่างไร คุณนรชิตรับบ้านาญแล้ว
เขาก็ไม่ให้ เศรษฐีบางคนรวยกว่าเราตั้งเยอะแต่ได้ทุกเดือน แกเอามาอวดที่ไรเราก็เจ็บใจ
ทุกทีนะครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : อันนี้อยู่ที่จิตสำนึกของแต่ละคนแล้วนะคะ หลายคน
เขาก็ไม่ได้รับ เขารวยเขาก็ไม่รับนะคะ คล้าย ๆ ว่าสังคมไทยเราขาดการปลูกฝังจิตสำนึก
ก็ต้องรู้จักเสียสละบ้าง รู้จักอะไรบ้าง ไปมองว่าเป็นสิทธิพื้นฐาน อย่างตอนนั้นรัฐบาลเคยให้เงิน
เศรษฐี ๑๐๐ ล้านบาท ๑,๐๐๐ ล้านบาทก็ไปรับเหมือนกัน สามภรรยาเกี่ยวก้อยกันไปรับ
มันก็น่าเกลียดมาก เพราะฉะนั้นเราควรจะต้องทำเรื่องของระบบ ทำเนียบของคนเพื่อที่จะรู้ว่า
ใครรายได้เท่าไรแบบที่ท่านนายกรัฐมนตรีอยากให้ทำนะคะ หลังจากนั้นเราก็ใช้แบบต่างประเทศ
หลายอย่าง รายได้ต่ำกว่าแค่นี้รับไปเลย สูงกว่าแค่นี้ไม่ต้องมาเอานะคะ

ประธาน : คือเวลาเขาตั้งเงื่อนไขเขาตั้งเงื่อนไขให้กับคนชราทุกคน ยกเว้น
คนที่มีรายอื่นจากรัฐอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นมันก็คือการห้ามคนที่ได้รับบ้านาญ

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือตอนแรกที่เขาให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเขาให้เฉพาะ
คนแก่ และจน ตอนหลังค่อยมาขยายเพราะเศรษฐกิจดีขึ้นนะคะ ซึ่งเราชอบทำแบบนี้ในรัฐบาล
เอาใจทุกคน แล้ววนไปถึงปีแต่ละคนก็ได้นิดหนึ่ง ทำไม่ไม่เอาเงินที่มีน้อยไปให้คนที่เขาจนจริง ๆ
เขาจะได้มากขึ้น เหมือนกับคูปองเรียนหนังสือ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ดิฉันว่ามันไม่เข้าท่าทั้งนั้น
เพราะว่ามันไม่มองถึงความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่ในสังคม แล้วคนที่มั่งก็สมารถจะช่วยตัวเองได้
ไม่ลำบากอะไรทั้งนั้นนะคะ

ประธาน : เชิญครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบคุณครับ ประเด็นของท่านประธานก็คือที่จริงถ้าจะทำให้
study มันควรจะต้องมีว่าถ้าจะให้คนที่สูงอายุมันต้องมีเงื่อนไขว่าคุณมีเงินเดือนไม่ต่ำกว่าเท่าไร
ไม่ใช่มาบอกว่าไม่ได้จากรัฐ อันนี้เหมือนกับคิดง่าย ๆ จริง ๆ แล้วถ้าคุณมีเงินเดือนเกินเท่าไร
คุณเสียภาษีอยู่ คุณก็ไม่ควรได้รับ แต่อันนี้ผมก็ยังติดใจครับ คือฟังของคุณไม่อ่านแล้ว
มันอีกเรื่องหนึ่ง คือเมื่อได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ถูกใช้ความรุนแรงควรจะต้องมี
process ที่จะช่วยเขา แต่เนื่อกำลังเขียนว่าคนเหล่านี้ต้องได้รับการ protect ส่วนคนที่ไม่ใช่เด็ก
คนที่ไม่ใช่สตรีคุณใช้ความรุนแรงได้ ผมอ่านรัฐธรรมนูญเป็นอย่างนั้นครับ ผมไม่ได้ object ว่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรภิมล ๑๔/๑๐

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

จะต้องช่วยเหลือเป็นพิเศษ แล้วคนเหล่านี้ถูกกระทำมาก อันนั้นผมไม่ได้ object แต่ว่าวิธีที่เราเขียนอย่างนี้ คือถ้าคุณไม่ใช่เด็ก คุณไม่ใช่สตรี คุณไม่ได้รับการคุ้มครอง ไม่ใช่ครับ คือที่คุณไม่พูดถึงว่ามันต้องมีอะไรที่จะช่วยเหลือเขาเป็นพิเศษ ถ้าอยู่ในกระบวนการพิจารณา นั่นคือสิ่งที่เขาเรียกร้อง เขาขอ A เราให้ A บวก B บวก C ผมยังคิดว่าเขียนอย่างนี้นั้นถูก แต่มันไม่ถูกนะครับ

- ๑๕/๑

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทระ คำพิทักษ์ : ขออนุญาตครับ คือผมว่ามาตรา ๔๑ กับมาตรา ๔๒ มันพันกัน คือมาตรา ๔๑ ความจริงมันจะต้องเป็นเรื่องของสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่ท่านประพันธ์พูดแล้ว ทีนี้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมเดิมมันมีอยู่ ๘ อย่างที่ท่านปรณห์พูดถึงสิทธิ ๘ อย่างก็คือสิทธิในการที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว สิทธิที่ได้รับ การพิจารณาพิพากษาคดีโดยเปิดเผยเที่ยงธรรม และการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว ประหยัด ค่าใช้จ่าย ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และได้รับการคุ้มครอง ในกรณีที่พินิจพิเคราะห์ถึง ถ้าเกิดเขาเป็นเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ สตรี คนพิการ หรือผู้ทุพพลภาพ อันนั้นเป็นสิทธิที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม แต่พอเราไปเขียนมาตรา ๔๑ ไปพัน ๆ กัน ลักษณะที่ว่าคนมีสิทธิฟ้องร้องรัฐได้ แล้วเอาไปปนวรรคท้าย ๆ สิทธิตรงนี้แล้วไปบอกบัญญัติ เป็นรายละเอียดของกฎหมาย แต่ว่าเราแยกหนึ่งในแปดข้อนั้นคือเรื่องของความรุนแรงของสิทธิเด็ก และสตรี ก็ออกมาเป็นมาตราถัดมาคือมาตรา ๔๒ ผมว่ามันจะเป็นลักษณะอย่างที่ว่าพินิจพิเคราะห์ คือมันจะกำ ๆ เกิน ๆ กันระหว่างมาตรา ๔๑ กับมาตรา ๔๒ ผมว่ามันน่าจะเขียนยุบเป็นเรื่องเดียวกัน แล้ววางหลักของเรื่องการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเอาไว้ แล้วเราก็ไปให้มีกฎหมายบัญญัติ ผมน่าจะได้นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ขออนุญาตครับ ไม่ใช่ คือมาตรา ๔๒ มาจากมาตรา ๕๒ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นสิทธิในการได้รับประโยชน์จากรัฐ เพราะในตอนปี ๒๕๕๐ มันไม่มี หมวดว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ ก็เลยเอาเรื่องพวกนี้ไปใส่อยู่ในสิทธิเสรีภาพ ทั้ง ๆ เนื้อหาของเขา ไม่ใช่เรื่องของสิทธิเสรีภาพ แต่เป็นเรื่องที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองบุคคลบางกลุ่มเป็นพิเศษ วันนี้พอมาใส่อยู่ในนี้ก็พยายามดึงเอาจากของเดิมเข้ามา มันก็เลยกลายเป็นสิ่งที่เราพูดกันว่า มันเป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพตรงไหน คือถ้าย้ายอันนี้ไปเป็นหน้าที่ของรัฐ

ประธาน : แนวนโยบายแห่งรัฐ

นายอัชพร จารุจินดา : แนวนโยบายของรัฐก็ได้ครับ

ประธาน : จริง ๆ เรื่องที่ภัทระพูดเมื่อสักครู่นี้ เราคุยกันมาแล้วว่ามันไม่ถูกที่เราจะ บอกว่าให้คนพิการ สตรีและเด็ก หรือใครก็ตามเฉพาะกลุ่มได้รับการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ด้วยความรวดเร็ว เป็นธรรม ถูกต้อง มันไม่ใช่ มันต้องคนไทยทุกคน เราก็เปลี่ยนเอาไปเขียนไว้ในเรื่องศาล บอกว่ากระบวนการยุติธรรมทางศาลจะต้องมีลักษณะอย่างนี้ แปลว่าเพื่อแผ่ไปทุกคน ไม่ว่าจะยากดีมีจนอะไร มันก็จะได้หมดทุกคน เวลานี้ของเดิมมันคล้าย ๆ จับกันมาเป็นกลุ่ม ๆ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

กลุ่มใครเสียงดังคนนั้นได้รับ protect แล้วคนอื่นก็ไม่ได้รับ protect มันไม่ถูก คนทุกคนต้องมีสิทธิ ภายใต้รัฐธรรมนูญทัดเทียม เรื่องไหนที่มันไม่ทัดเทียมกันจำเป็นจะต้องสร้างให้มันเกิดความทัดเทียม ก็เขียนไว้ อย่างชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมก็บอกให้รู้ หรือเด็ก เยาวชนที่จะต้องถูกใช้ความรุนแรง มันมีเฉพาะพวกนี้ก็ใช้ความรุนแรงก็เขียนไว้ แต่ถ้าเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปมันต้องได้เหมือนกันหมด ไม่ว่าจะยากดีมีจนหรืออะไร มันก็ต้องได้ด้วยกัน เราถึงได้เปลี่ยนไปเขียนไว้เช่นนั้น

นายเจียรชัย ณ นคร : เมื่อกี้ที่คุณภักดิ์พูดในปี ๒๕๕๐ มันอยู่คนละส่วนกัน เรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรมมันคือมาตรา ๔๐ แต่สิทธิในการร้องทุกข์หรือฟ้องรัฐมันไป มาตรา ๕๐ กว่า มันอยู่กันคนละส่วนกัน คือมาตรา ๔๑ กับมาตรา ๔๒ ผมว่ามันคนละเรื่องกัน ถ้าคุณภักดิ์ดูมาตรา ๕๙ ของปี ๒๕๕๐ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และรับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการและหน่วยงานของรัฐ นี่คือของปี ๒๕๕๐ แต่เมื่อกี้อ้างเรื่องของมาตรา ๔๐ อันนั้นเป็นเรื่องของสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

นายภักดิ์ คำพิทักษ์ : ขออนุญาตครับ พอเรามาเขียนอย่างนี้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมของเราถึงแม้ว่าจะไปอยู่ในหมวดศาล ก็แสดงว่าเราจะไม่มีความมีสิทธิของคนในเรื่องเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมหรือครับ

ประธาน : ก็ต้องมี เดี่ยวเราก็ไปเติมให้มันมี แต่เราจะไม่บอกว่าเฉพาะบางคน ต้องทุกคนต้องเข้าอย่างเดียวกัน ถ้าอะไรเราคิดว่ามันควรได้ก็ได้ แต่มาตรา ๔๒ ผมคิดว่ามันไม่ใช่เรื่องสิทธิ มันเป็นเรื่องของการคุ้มครอง เพราะฉะนั้นมันควรจะต้องไปอยู่ในหน้าที่ของรัฐก็ต้องเป็นเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐในการที่จะให้ความคุ้มครอง เพราะอยู่ที่บ้านตะโกนว่านี่คือสิทธิของฉัน ที่จะได้ได้รับความคุ้มครองก็ตะโกนไป ก็ไม่มีใครเขาทำอะไรก็ตะโกนไปอย่างนั้น มันก็เหนื่อยเปล่า แต่มันต้องสร้างหน้าที่ให้ใครสักคนไปคุ้มครองมันถึงได้เรื่อง เอานี้ย้ายไปอยู่ที่หน้าที่ของรัฐหรือไม่ก็แนวนโยบายแห่งรัฐก็ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ ที่พูดถึงว่าอันนี้เอามาจากมาตรา ๕๒ ที่พูดเฉพาะเด็ก เยาวชนและสตรี ที่ว่าจะได้รับความคุ้มครองให้ปราศจากการใช้ความรุนแรง แต่ว่า ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ยังพูดถึงเรื่องผู้สูงอายุและผู้พิการเป็นการเฉพาะเลย ซึ่งในร่างเราไม่มีพูดถึงเลย ซึ่งอันนี้มันควรจะต้องมีพูดอะไรที่เห็นสักแห่งหนึ่ง อาจจะแนวนโยบายแห่งรัฐ อย่างเช่น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สรีพร ๑๕/๓

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ เขาบอกเลย บุคคลซึ่งมีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์แล้วไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการอะไรอย่างนี้ หรือมาตรา ๕๔ ผู้พิการ ทูพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ คือเขียนเป็น guideline ไว้สักระยะหนึ่งก็ยังมี อันนี้ของเราไม่ได้เขียนพวกนี้ มันควรจะอยู่ที่ไหนสักแห่งหนึ่ง

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ที่คุณประพันธ์พูดคือหมายถึงว่าเราจะมองถึงสวัสดิการที่เขาพึงได้รับใช้ไหมคะ ผู้สูงอายุ คนพิการ ทูพพลภาพอะไรต่ออะไร ซึ่งดิฉันว่าใช้แต่ไม่เห็นด้วยที่เอามารวมกับข้อนี้ ข้อนี้มันเกี่ยวกับเรื่องคุ้มครองอย่างเดียว เพราะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการที่ถูกรักษา ถูกรังแก ถูกทุบตี การกระทำทางจิต ทางกายต่าง ๆ เพราะฉะนั้นแยกกันก็ได้ แต่เห็นด้วยว่าควรมี

ประธาน : ต้องกลับไปตั้งสติกันใหม่ว่าเรากำลังร่างรัฐธรรมนูญหรือเรากำลังร่างกฎหมายช่วยเหลือคน เพราะว่ามันมีเรื่องอีกเป็นจำนวนมากเลยที่ไม่ได้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ถามว่าเราต้องช่วยไหม ช่วย คือจำเป็นต้องไปออกกฎหมายก็ไปออกกฎหมาย ถ้าไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายนโยบายรัฐบาลก็ช่วยไป เช่นค่าโดยสารรถเมล์ฟรี มีกฎหมายที่ไหนบอก ไม่มีรัฐธรรมนูญไม่ได้บอก รัฐบาลอยากทำก็ทำฟรี คนแก่ได้ขึ้นรถลดราคา รัฐธรรมนูญก็ไม่เคยเขียนคือเรากำลังจะเขียนรัฐธรรมนูญเรื่องขอขาดบาดตาย อย่าไปเขียนลงในรายละเอียดจนเกินไป อันนี้ย้ายไปนะครับ ต่อไปมาตรา ๕๓

เลขานุการ : มาตรา ๕๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายสาธารณะ ข้อมูลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน ข้อมูลนี้สาธารณะ และข้อมูลข่าวสารสาธารณะอื่นที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือข้อมูลอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : นี่มันมาจากไหน

เลขานุการ : เป็น right to information ครับ

ประธาน : มันเขียนละเอียดแล้วถึงเวลาใช้จริงมันใช้ได้หรือเปล่า ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายสาธารณะมันคืออะไร ข้อมูลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน ขอดูใบเสร็จรับเงินค่าแท็กซี่ที่อาจารย์นั่งมา

นายศุภชัย ยาวะประภาส : ท่านประธานมันมีมาตรา ๗๘ แค่นั้นพอหรือยังครับ มาตรา ๗๘ มันจะเป็นเรื่องคล้าย ๆ กัน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เชิญเจษฎ์

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับ การขอข้อมูลในลักษณะนี้ เรื่องนี้มันเป็นเรื่องการเข้าถึงข้อมูลของรัฐโดยทั่วไป ซึ่งมันจะข้อยกเว้นในเรื่องของข้อมูลที่เป็นความมั่นคงซึ่งประชาชนจะมีสิทธิเข้าถึงอย่างที่ท่านประธานยกตัวอย่างใบเสร็จขูดุได้ไหม ถ้าเกิดใบเสร็จมันจะกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนบางประการ มันก็สามารถดูได้ มันก็ลักษณะคล้าย ๆ กับเรื่อง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร มันก็มีชั้นลำดับข้อมูลว่าจะเข้าถึงเรื่องอะไรได้บ้าง

ประธาน : มันซ้ำกับมาตรา ๗๘ หรือเปล่า

เลขานุการ : อีกขาหนึ่งของมาตรา ๗๘ ครับ ขานี้จะเป็นขาสีสิทธิที่จะ access ตัว information แต่มาตรา ๗๘ จะเป็นขา provide information ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐจัดหา รัฐพึงทำ แต่ถ้ามันมีมาตรา ๔๓ แล้ว มาตรา ๗๘ ก็ไม่ต้องมี แต่ถ้ามีมาตรา ๗๘ มันอาจจะต้องพิจารณาว่า มาตรา ๔๓ จำเป็นต้องมีหรือเปล่า

ประธาน : เพราะว่าตอนท้ายเราบอกและพึงจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวโดยสะดวก มันก็สองขาแล้ว คือให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบแล้วก็ให้ประชาชนมีสิทธิเข้าถึง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมว่าถ้ามาตรา ๗๘ ไปอยู่ในหน้าที่ของรัฐอาจจะสองขา แต่เผอิญไปอยู่ในแนวนโยบายแห่งรัฐก็เลยทำให้รัฐจะทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้ มันกลายเป็นสิทธิของประชาชนจะหมดไป

ประธาน : เราเขียนตอนท้ายว่า แทนที่จะบอกและพึงจัดให้ประชาชนเข้าถึงก็เป็น และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็เอามาตรา ๔๓ ทั้งมาตราไปไว้ที่นั่น

นายเอียรชัย ณ นคร : ขออนุญาตให้ข้อมูลเพิ่มเติมครับ เมื่อวันศุกร์ที่แล้วประชุมกรรมการข้อมูลข่าวสาร ตกลงกรรมการข้อมูลข่าวสารออกประกาศตามมาตรา ๙ (๘) กำหนดให้ข้อมูลข่าวสาร ๖ ประเภท ซึ่งจะมีรายละเอียดปลีกย่อยเป็นข้อมูลที่ต้องจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

เรื่องที่ ๑ เป็นเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง ก็จะมีข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างประมาณ ๖ หรือ ๗ รายการ

เรื่องที่ ๒ ข้อมูลข่าวที่เกี่ยวกับการให้บริการประชาชน เรื่องเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐ งบประมาณของรัฐ การติดตามประเมินผล รวมทั้งในเรื่องของการบริหารงานบุคคลด้วย

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ก็จะมีรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องเปิดเผยเข้าใจว่ามากกว่า ๒๐ รายการ ถ้าจำแนกตาม ๖ ประเภท ถ้าท่านรัฐมนตรีสุวัณธ์เซ็นก็ใช้บังคับได้เลยครับ

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธาน ถ้าแก้มาตรา ๗๘ ข้างหลังเป็น ต้องจัดให้ ได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงนี้ก็ตัดไปได้มาตราหนึ่งเลย

นายเจริญ โทณะวณิก : ท่านประธานครับ เรื่องสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ รวมถึง แนวนโยบายของรัฐ ถ้าเราจะทำให้มันสั้นกระชับก็คือเราอ่านเรื่องสิทธิและเสรีภาพแล้วเราก็ดูว่า สิทธิเสรีภาพมันไปไกลแค่ไหน แล้วรัฐต้องทำอะไร แล้วเราก็เขียนแค่ตรงปลายว่าให้รัฐทำสิ่งนี้ ๆ เพราะว่าในเรื่องสิทธิเสรีภาพมันเป็นเรื่องกว้างอยู่แล้ว มันเป็นเรื่องที่รัฐจะต้องไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับ ประชาชนในการที่เขาจะใช้สิทธิเสรีภาพ

อันที่ ๒ ก็คือรัฐจะต้องจัดให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพของตัวเองได้ สุดท้าย ก็คือจะมีอะไรที่รัฐจะจัดไว้รองรับที่มันนอกเหนือไปจากที่เขียนไว้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพแล้วมันก็จะ มาอยู่ในหน้าที่ของรัฐหรืออยู่ในแนวนโยบายพื้นฐาน ถ้าเราเขียนต่อกันมาแบบนี้เรื่องทั้งสิทธิและ เสรีภาพและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมันก็จะสั้นลงทั้งคู่ เพียงแต่ว่าเราก็ต้องไล่ดูมาแต่ละเรื่อง ๆ

ประธาน : คือจะได้เขียนขาคเดียว อันนี้เขียนสองขา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ถ้าเขียนขาคเดียวเราควรจะไปเขียน ในหน้าที่ของรัฐดีไหมครับ

ประธาน : จะเป็นหน้าที่หรือแนวนโยบายแห่งรัฐก็แล้วแต่ แต่ตอนที่ถึงตอนที่ จะให้ประชาชนรู้ แทนที่เราจะใช้คำว่า ฟัง เราก็ใช้ว่าต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ มันก็จบ มันก็เป็นรูปธรรมมากกว่า นี่นั่งตะโกนอยู่แต่ว่ามีสิทธิ อยู่ที่บ้านไม่ได้อะไร

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมขอเสนอว่าน่าจะเขียนในหมวดหน้าที่ของรัฐ มันจะได้ชัดเจน เพราะว่ามันมีทั้งประตูเปิดและมีทั้งคนที่ต้องให้

ประธาน : ย้ายไปอยู่รวมกับมาตรา ๗๘

เลขานุการ : ย้ายไปอยู่ในหมวดหน้าที่หรือนโยบาย เพราะมาตรา ๗๘ จะเป็น นโยบายพื้นฐานครับ

ประธาน : อยู่ในหน้าที่ของรัฐ มาตราต่อไป

เลขานุการ : มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือจัดการผูกขาด

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ในปัจจุบันเหมือนว่ามี การตั้งสมาคมแล้วก็กีดกันคนอื่นไม่ให้ประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจ เว้นแต่จะมา เป็นสมาชิกของตัวเอง แล้วพอเป็นสมาชิกของตัวเองก็ไปกีดกันวางเงื่อนไขคนอื่นเข้ามาไม่ได้ อีก ลักษณะอย่างนี้ถ้าเราตรากฎหมายมาเพื่อไม่ให้ทำอย่างนั้นก็เข้าใน ตอนท้ายนี้ใช้ไหมครับ

ประธาน : ใช่ อยู่ในเขตนี้เพื่อป้องกันหรือจัดการผูกขาด

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ตรงส่วนนี้มันเหมือนกับต้องมีกฎหมายมาก่อนแล้วถึงไปป้องกันพวกนั้น ทีนี้ถ้าเป็นในลักษณะทำนองที่ว่า การรวมตัวตามวรรคหนึ่งนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรืออะไรของมันพวกนี้จะชัดเจนกว่าไหมว่าเวลาใครทำอะไร

ประธาน : มันไม่มีกฎหมายบอกเขาก็เลยไม่รู้จะ ทำอย่างไร มันต้องไปมีกฎหมาย การกีดกันกับการผูกขาดมันคนละอย่างใช้ไหม ทีนี้วิธีเขียนอันนี้ไปดูนะ ต่อไปมาตรา ๔๕

เลขาธิการ : มาตรา ๔๕ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิดำเนินการหรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือรัฐ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ รวมตลอดทั้ง การบริหารจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

ประธาน : เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ ความจริงมาตรา ๔๕ อาจจะรวมถึง มาตรา ๔๖ นั่นคือสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ถ้าคำนึงถึงสิ่งที่เราพูดกันมาแต่เช้าว่า ตอนนี้นำสิทธิเสรีภาพก็คือการรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล ถ้าไม่มีกฎหมายอะไรห้ามเขาก็สิทธิทำได้ทุกอย่าง แล้วบทบัญญัติถัดออกมาในเรื่องหมวดสิทธิ เสรีภาพทั้งหมด คือการรับรองสิทธิและการบอกว่าการตรากฎหมายจำกัดสิทธิเดี๋ยวนั้นจะมีเรื่อง อะไรได้บ้าง ทีนี้พอมาดูในมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ หมายถึงอะไร มันก็พูดมาเฉย ๆ ว่าชุมชน หรือบุคคลก็มีสิทธิแสดงความคิดเห็น ซึ่งความจริงแล้วไม่เขียนไว้เขาก็มีสิทธิแสดงความคิดเห็น อะไรก็ได้ ต่อใครก็ได้ถ้าเขาอยากมี เพราะมันไม่ได้เขียนถึงผลอะไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สัริพร ๑๕/๗

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ตามมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ แต่ว่ามันก็เขียนอยู่ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาทั้ง ๒ ฉบับรองรับว่ามีส่วนร่วมแต่มันไม่ได้เกิดอะไร ก็เรียนถามว่าถ้าตามคำอธิบายที่เราคุยกันมาแต่เช้า ๒ มาตรานี้จะทำอย่างไรให้มันเกิดผล

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ มันจะมีมาตรา ๕๖ อยู่แล้วก็มีแนวนโยบายแห่งรัฐ เรื่องการรับฟังความคิดเห็นอยู่แล้ว เนื่องจากฝ่ายเลขฯ ไม่กล้าตัดออก เพราะว่าเดิมมันเป็น address มาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มัน ๑๕ ปี คนจะติดถ้อยคำเหล่านี้ไปแล้ว ก็เลยทิ้งคาไว้ก่อนให้มาพิจารณาครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ เมื่อตอนเที่ยงกว่าได้รับโทรศัพท์จากคุณเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ท่านได้บอกว่าเคยไปพบท่านประธานของเราที่ศูนย์คุณกฤษณา อโศกสินแล้วตอนที่อยู่ สปช. ท่านก็พยายามที่จะขับเคลื่อนว่าให้มีการบริหารจัดการของเรื่องศิลปวัฒนธรรมร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนกับชุมชน ท่านก็บอกว่าอยากให้บรรจุไว้เพราะว่าเกือบเสร็จในคราวนั้นแล้วก็ไม่ผ่าน ก็บอกว่าได้เคยคุยกับท่านประธานแล้วด้วย ไม่ทราบท่านประธานเห็นชอบหรือเปล่า แต่คุณเนาวรัตน์มีความเข้าใจว่าท่านประธานเห็นใจ แต่อย่างไรก็ตามอาจจะไม่ได้อยู่ตรงนี้แต่ไปอยู่แนวนโยบายแห่งรัฐได้ไหม จริง ๆ แล้วมันต้องเกิดผล ไม่ใช่เขียนไว้เฉย ๆ อย่างที่คุณอัครพรพูด ถ้าเป็นไปได้ให้เขาบริหารจัดการร่วมกันเองในการที่จะทำเรื่องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่โดยเปิดกว้างให้ ๓ ภาคส่วนมาทำงานด้วยกัน

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : อยู่ในมาตรา ๖๙

นายอัครพร จารุจินดา : มาตรานี้จะมียกเว้นได้ก็คือรัฐเป็นคนทำให้มันเกิดผลขึ้น

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือไม่ประสงค์ว่ารัฐต้องรับผิดชอบหมดทุกอย่าง จริง ๆ แล้วอยากให้เป็นการร่วมมือจริง ๆ อย่างสภาวัฒนธรรมที่เรามีอยู่ทั่วประเทศก็เป็น top down แล้วมันก็ไม่ค่อยได้เกิดผลดีเท่าไร นี่เขาหมายถึงถ้าสมมุติว่า ๓ ภาคส่วนมาร่วมมือกันเองจริง ๆ เขาอาจจะคัดสรรบางเรื่องที่มีมันเป็นประโยชน์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ดนตรี ศิลปะหรืออะไรแล้วแต่แต่ละท้องถิ่นจะชูประเด็นไหนที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดแล้วให้มาทำกันเอง เขาเกรงว่าถ้าไม่ได้อยู่ในแนวนโยบายหรือว่าไม่ได้อยู่ในหน้าี่ของรัฐมันจะจางหายไป ก็จะกลับไปเป็นฝั่งจากข้างบนอีก รูปแบบของสภาวัฒนธรรมซึ่งไม่ค่อยเกิดผลเท่าไรนัก

ประธาน : เชิญครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือมาตรา ๔๕ กับมาตรา ๔๖ ผมไปคิดอีกแบบหนึ่ง คือปัญหาที่ผมกังวลใจอยู่นิด ๆ ก็คือว่าเราออกแบบรัฐธรรมนูญแล้วคิดถึงรัฐที่อยู่ในสถานะแบบเดิมไปหรือเปล่า คือใจผมผมถามตัวเองแบบนั้น ผมรู้สึกว่ารัฐปัจจุบันมันกำลังถูกลดบทบาทลง มันก็กำลังจะมีภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เป็นประเด็นทางวิชาการที่เขาถกเถียงกันค่อนข้างเยอะก็คือว่าประชาสังคมมันจะมีบทบาทมากขึ้น ขึ้นมาทำแทนรัฐ แต่ว่ามันก็ยังไม่ได้ถึงขนาดนั้นว่าประชาสังคมจะมาทดแทนรัฐได้ มันก็เพียงแต่ไปสนับสนุนในส่วนบางส่วนที่รัฐทำไม่ได้ บทบาทค่อนข้างชัดเจน และผมคิดว่าสังคมไทยมันมีปัญหาเรื่องความคิดอันนี้เห็นได้จากเรื่องกรณีของ สสส. ที่เกิดขึ้นล่าสุด อะไรที่จะเป็นเรื่องสุขภาพ ไม่สุขภาพ ทุกจริตไม่ทุกจริตอะไรอย่างนี้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าโดยรวมของปัญหาเรื่อง สสส. มันคือการแบ่งแยกไม่ค่อยชัดระหว่างเขตของประชาสังคมกับของรัฐที่มันต้องพึ่งพิงกัน ทีนี้ผมรู้สึกว่า ๒ บทนี้ความจริงมันไปอยู่ในหน้าที่รัฐก็ได้ รัฐก็ต้อง support กระบวนการพวกนี้ให้มันเกิดขึ้นหรือว่าให้มันโปร่งใสขึ้น แต่ถ้าเกิดว่าเราจะถือว่าเป็นสิทธิอยู่ก็จะเอาไว้ตรงนี้ผมคิดว่าน่าจะเอาไว้เพียงแต่ว่าถ้อยคำมันจะเป็นแบบไหน อย่างไรก็ตามท่านอาจารย์จूरีห้วงเรื่องศิลปวัฒนธรรมผมห่วงเรื่องบุคคลและชุมชน ชุมชนที่เคย debate ว่ามันเป็นพื้นฐานย่อยของประชาธิปไตยแล้วมันก็ค่อย ๆ พัฒนามาประมาณช่วงหลายสิบปีมาแล้วมันเป็นหน่วยย่อยที่มีคุณภาพมากที่สุดในเรื่องประชาธิปไตยเป็นช่วงที่มันก่อร่างสร้างตัวอยู่ ถ้าเราเอามันออกไปโดยหลักของท่านอัครพรที่ว่าอธิบายได้ แล้วมันก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ คือไม่จำเป็นต้องอยู่ก็ได้ แต่ผมคิดว่าระหว่างที่มันยังไม่มีภาพชัดเจนรูปแบบของรัฐที่เปลี่ยนไปกับการพึ่งพิงของรัฐกับประชาสังคม รวมทั้งรูปแบบของความเข้มแข็งของชุมชนว่ามันจะพัฒนาไปในแนวทางไหน ก็อยากจะให้เอาไว้ จะเอาไว้ตรงนี้ก็ได้อีกในหน้าที่ของรัฐก็ได้ครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายธีรชัย ญ นคร : คือผมคิดว่าทั้งมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ควรจะคงไว้ ผมคิดว่าพัฒนาการเรื่องของการมีส่วนร่วมมันก็ปรับบริบทของมันไป เมื่อกี้ท่านภัทรพูดภาคประชาสังคม ผมว่าจริง ๆ แล้วแน่นอนโดยบทบาทหน้าที่มันเป็นของรัฐ แต่บางทีบางครั้งรัฐทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ หรือบางทีละเลยไม่ทำหน้าที่บางเรื่องบางราวที่ควรจะต้องทำ ซึ่งในภาคสังคมเขามองเห็น ผมคิดว่าตรงนี้นั้นควรจะไว้เพื่อไปเติมเต็มในส่วนนั้น และจริง ๆ แล้วสิ่งที่ใส่เข้ามา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สรีพร ๑๕/๙

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ในมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ ถ้ามาตรา ๔๖ มันก็จะเป็นเรื่องของการแสดงความคิดเห็นเท่านั้นเอง การประกอบการจัดทำนโยบาย ส่วนมาตรา ๔๕ ผมคิดว่าโดยพื้นฐานถ้าเป็นเรื่องขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี อันนี้มันเป็นเรื่องของชุมชนที่เขาดูแลกันเองได้ อันนี้ไม่ใช่ซีเรียสอะไร แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ตรงนี้อาจจะมีประเด็นนิดหน่อย เพราะว่าทรัพยากร บางทีมันไม่ใช่เป็นเรื่องของเฉพาะเจาะจงพื้นที่ มันเป็นเรื่องสมบัติของชาติซึ่งตรงนี้อาจจะมีประเด็น นิดหน่อย แต่ส่วนที่ใส่ไว้ในเรื่องของขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือว่าคนต้องมีสิทธิมีเสียง ในการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นผมคิดว่าโอเค จริง ๆ แล้ว ๒ มาตรานี้คงไว้ก็ไม่เสียหายอะไร ส่วนเรื่องหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทำนองนี้ผมคิดว่าก็ต้องมีไว้เพราะมันเป็นการกระตุ้น เตือนรัฐว่าคุณมีบทบาทหรือคุณต้องทำในเรื่องพวกนี้

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ จริง ๆ แล้วมันมีมาตรา ๕๖ กับมาตรา ๕๗ อยู่ในหน้าที่ของรัฐอยู่แล้ว ในเรื่องเดียวกัน กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ คือ เราพยายามทำให้สิทธิกันได้ แต่ว่าบังเอิญมาตรา ๔๕ กับมาตรา ๔๖ มันเป็นเหมือนกับสัญลักษณ์ที่ค้างคาอยู่เท่านั้นเอง ถ้ามองว่าเราจะคงมันไว้ตรงนี้ หรือจะทำให้มันกันได้ เพราะว่าถ้าคงมันไว้ อย่างไรก็ตามเสียมันก็ไม่ได้ตามมาตรา ๕๖ กับมาตรา ๕๗ อยู่แล้ว เพียงแต่ว่ามันฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นเท่านั้นเองนะครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ สืบเนื่องจากประเด็นของคุณปกรณ์ เวลานี้ผมคิดว่าในส่วนของพวกองค์กรชุมชนทั้งหลายเขาอยากเห็นรัฐธรรมนูญ เวลาพูดถึงสิทธิให้มีการ address ให้ชัดเจนเรื่องของสิทธิชุมชน ในการเข้าถึง แล้วก็ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์พวกทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลาย หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นที่ภาครัฐเราที่ผ่านมา ก็อาจจะบกพร่อง ทำให้เขา suffer เยอะ เขากระทบกระเทือน เขาทะเลาะกันเยอะมากครับ ผมคิดว่าแม้ว่าจะมีในหมวดหลัง ๆ อย่างที่คุณปกรณ์ได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้ แต่ถ้าเรารักษามาตรา ๔๕ นี้ไว้ เพราะว่ามันเป็นการเขียนเรื่องของสิทธิชุมชนอยู่แล้ว องค์กรอยู่แล้ว ผมอยากจะเรียนว่า น่าจะคงมาตรา ๔๕ ไว้ เพราะว่ามันไม่ใช่การมีส่วนร่วม หรือสิทธิอะไรทำนองโดยหลักการทั่วไป อย่างเดียว แต่มันเป็นเหมือนกับสัญลักษณ์ที่เห็นว่าให้มีพื้นที่ของเขา ชาวบ้านทั่วไปเขามองว่า ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาพื้นที่ของเขาเองแทบจะหาไม่เจอ แม้ว่าจะมีอยู่ แต่เขาเห็นไม่ชัดเจนครับ เขาก็อยากจะมีพื้นที่ของเขา ผมก็เลยเรียนให้ท่านประธานลองพิจารณาว่าถ้าเราคงมาตรา ๔๕ ไว้ มาตรา ๔๖ ไม่มีก็ได้ จะได้หายไปสักอันหนึ่ง เพราะมาตรา ๔๖ ก่อนหน้านี้ก็มีแล้ว ทำนองเดียวกันนี้นะครับ แต่ว่ามาตรา ๔๕ ผมยังเรียนว่าอยากจะให้คงไว้ แม้ว่าจะมีการรองรับอีกฝั่งหนึ่งในเรื่องนี้ ถือว่าดีแล้วก็ตาม ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายนครชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ ผมสนับสนุนให้คงมาตรา ๔๕ ไว้ครับ แต่นั่งคิดตามไปเรื่อย ๆ แล้วก็ฟังท่านสุพจน์บ่อย ๆ ว่าพูดถึงแต่สิทธิเสรีภาพน่าจะมีหน้าที่ด้วย อันนี้ผมคิดเล่น ๆ ว่าควรจะเป็นหน้าที่ของพลเมือง เพราะจริง ๆ เขาพร้อมจะทำอยู่แล้วนะครับ แต่ในอดีตเคยมีตัวอย่างครับว่าประชาชนรวมตัวกันฟ้องหน่วยราชการที่ตัดต้นไม้ แล้วก็ศาลสั่งว่า เห็นด้วยกับประชาชน หน่วยราชการนั้นควรจะต้องไม่ตัดต้นไม้แบบนี้อีก รวมทั้งต้องปลูกต้นไม้ทดแทน หัวหน้าส่วนราชการนั้นตอบว่าเรื่องอย่างนี้ต้องอุทธรณ์ ไม่อย่างนั้นจะเป็นเยี่ยงอย่าง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ในอนาคต คือไม่ Get เลยครับ ก็เลยนึกในใจว่าถ้าเราใส่ว่าบุคคล ชุมชนมีหน้าที่ช่วยกัน protect สิ่งแวดล้อม protect เหล่านี้แล้วรัฐจะได้ยังไงไม่ได้ ผมกลับมองอีกทางหนึ่งครับ คือเขาพร้อมจะทำ ถ้าเราบอกว่าเป็นเขาทำตามหน้าที่เขามันจะได้หมดเรื่องเสียที่ อ่านแล้วกลายเป็นว่าย่อม มีสิทธิ แต่เขาทำแล้วหน่วยราชการก็ยังไม่บอกเขาว่าผมต้องอุทธรณ์ ไม่อย่างนั้นจะเป็นเยี่ยงอย่าง that precisely the point เขาต้องการให้เป็นเยี่ยงอย่าง ศาลถึงตัดสินอย่างนั้น ขอบพระคุณครับ

ประธาน : มาตรา ๔๕ มั่น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งที่ชาวบ้านเขาดำเนินการเองได้ โดยไม่มีผลกระทบอะไร แต่อีกส่วนหนึ่งมันจะเป็นส่วนที่จะเกิดปัญหา คือส่วนที่ศาลตีไว้เนี่ยครับ เพราะว่าถ้าให้เป็นสิทธิในการบริหารจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมันก็คือ ตัวชาวบ้านจะลำบาก นายทุนจะเข้าไป ถ้าอย่างนั้นก็บริหารจัดการ บำรุงรักษาแล้วใช้ประโยชน์ คือแทนที่ชาวบ้านจะได้มันจะถูกนายทุนเล่นงานเสียมากกว่า แล้วปัญหาของการดูแลบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกป่าจะทำอย่างไร อย่างมากถ้าเราบอกว่าเป็นสิทธิ ในการบริหารจัดการเราต้องยุบกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องยุบหมด สิ่งหนึ่งที่ควรจะทำก็คือว่า ทำอย่างไรอย่าให้มันตกอยู่ในมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเด็ดขาด คือรัฐไปทำเองโดยไม่เห็นหัวอกชาวบ้านก็ไม่ดี ให้ชาวบ้านไปทำเองโดยรัฐไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว มันก็หมด เพราะฉะนั้นตรงส่วนนี้มันน่าจะเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ มีส่วนร่วม ในการได้รับประโยชน์จากทรัพยากร คือคนที่เขาอยู่แถวนั้นเขาควรจะได้รับประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติบ้าง ไม่ใช่ว่าปิดตาย เขาจะไปเก็บหาของป่า หน่อไม้อะไรก็เก็บไม่ได้ คนมันก็รู้สึกว่ามันไม่ใช่ของเรา แต่ถ้าทำให้เขารู้สึกว่าเขามีส่วนร่วมได้รับประโยชน์บ้างนะครับ คนดีมันก็มีเยอะจะได้ช่วยกันทำนุบำรุงรักษา ตัวนี้อาจจะต้องแยกเขียนเสียแล้วกระมัง เชิญครับ

นายภัทรฯ คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ อาจารย์นิติพันธุ์ช่วยด้วยนะครับ คือตอนที่เรารับฟังความคิดเห็นที่สภานะครับ กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เขามาเสนอประเด็นนี้เหมือนกัน คือเขาตั้งคำถามกับเราเรื่องของชาวบ้านที่เขาดูแล ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในท้องถิ่น เขาไปน้ำตกที่เขาเคยไปตั้งแต่เด็ก แล้วพวกเขาเป็นคนที่ ดูแลสิ่งเหล่านั้นมา วันหนึ่งรัฐก็เอาสิ่งเหล่านั้นไปขาย ไป promote เรื่องการท่องเที่ยว เรื่องอะไร ต่ออะไร แล้วเขาก็ตั้งคำถามว่าพวกเขาต้องไปเสียเงินเพื่อที่จะเข้าไปในที่ ๆ เขาเคยอยู่มากตั้งแต่เด็ก คือมันเป็นความเจ็บช้ำน้ำใจของเขาที่รู้สึกว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของพวกเขา ของชุมชน ของเขา เพราะเขามีหน้าที่ต้องดูแลมัน แต่ว่าพอรัฐไปกีดกันคนอื่นออกไปหมด แล้วเขาไม่ได้มีส่วน

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

อะไรเลย เพียงแต่ว่าพอไปจัดหาหรือให้ไปใช้ประโยชน์ ไปเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐแทนการใช้
ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มันก็เลยเกิดปัญหาเยอะแยะไปหมดเลย แล้วความจริงที่รัฐทำอยู่
ไม่ว่ากรมป่าไม้ หรืออะไรก็ดี อาสาสมัครที่ดูแลป่าไม้เงินเดือนไม่พอใช้เลย แล้วต้องจ้างชาวบ้าน
แถบ ๆ นั้นนั้นแหละเป็นอาสาสมัครที่จะต้องช่วยดูแลป่าอยู่ด้วย คือผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์ครับว่า
จะทำอย่างไรให้มันบูรณาการกันไปได้กับทุกฝ่าย แต่ผมคิดว่าการร่วมกันจัดการมันเป็นประเด็น
เหมือนกันนะครับ คือถ้าเอาการจัดการไว้ที่รัฐโดยลำพังมันจะกลายเป็นดุลยพินิจ แล้วมันก็เคย
มีปัญหาอันนี้อยู่แล้วนะครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ เห็นตัวอย่างที่คุณภัทระพูดเมื่อสักครู่
ที่เอาที่ไปขาย ผมว่ามันเป็นตัวอย่างซึ่งเป็นกรณีที่รัฐทำไม่ถูก แต่ผมว่าตอนนี้เรากำลังจะดูว่า
คนควรจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับรัฐหรือเปล่า แต่ถ้าเกิดยกตัวอย่าง เอาเรื่องรัฐ
ทำไม่ถูก แล้วมาบอกว่าตัวเองต้องมีสิทธิต้องไปทำ ผมว่ามันอาจจะไม่ใช่ แต่ว่าในการบริหาร
จัดการทรัพยากร คือเขามีส่วนร่วมได้ แต่คราวนี้ผมคิดว่าการบริหารจัดการทรัพยากรเอง
รัฐก็ต้องมีมาตรฐานของรัฐ แล้วขณะเดียวกันเองต้องผนวกเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแล
อันนี้คือเหตุผลที่ผม support ในการที่ควรจะต้องไปทำ ผมว่ามันอาจจะไม่ใช่ แต่ว่าในการบริหาร
จัดการทรัพยากร คือเขามีส่วนร่วมได้ แต่คราวนี้ผมคิดว่าการบริหารจัดการทรัพยากรเอง
รัฐก็ต้องมีมาตรฐานของรัฐ แล้วขณะเดียวกันเองต้องผนวกเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแล
อันนี้คือเหตุผลที่ผม support ในการที่ควรจะต้องไปทำ แต่มันไม่ใช่เป็นเหตุผล ถ้าเกิดเขาทำให้แสดง
ข้อคิดเห็น เขาบอกว่ารัฐเอาตรงนั้นไปขายก็ต้องเสียเงินเข้าไปในพื้นที่ที่เขาเคยเข้าไปฟรี ถ้าเป็นผม
ผมไม่เอาเหตุผลนั้นมา support แต่ผมคิดว่าเรากำลังจะวางหลักการ ผมคิดว่าหลักการตรงนี้
คือเรื่องของคนที่คนมีส่วนร่วมในการเข้าไปบริหารจัดการมากกว่าครับ

นายภัทระ คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ขอโอกาสอีกครั้งครับ คือผมอ่าน
มาตรา ๔๕ ทั้งหมด ผมเข้าใจว่าจะมีลักษณะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์ แล้วก็ท่านอาจารย์เชียรชัย
อยากจะได้อยู่เหมือนกันครับ คือว่าบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิดำเนินการเข้าร่วมกับ
องค์กรปกครองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ฟื้นฟู คือมีสิทธิเข้าร่วม คือผมว่าการเข้าร่วม รวมทั้ง
การที่รัฐจะไปบริหารจัดการจะเข้าร่วมแบบไหน เข้าไปร่วมเสนอแนะ เข้าไปร่วมติติง เข้าไปร่วม
เป็นกรรมการ เข้าไปร่วมอะไร ผมว่ามันอยู่ในอันนี้อยู่พอสมควร ผมว่ามันยืดหยุ่นอยู่พอสมควรแล้ว
มีกรณีที่พี่น้องชิตพูดวันก่อน แล้วก็เปิด iPhone ให้เราดู ผู้ว่าราชการจังหวัดจะตัดถนน
ที่จังหวัดน่าน ถนนสายมากนะครับ แล้วอยากให้ นำความเจริญเข้าไป นี่เป็นแบบแผนของ
ผู้ว่าราชการจังหวัด คนอื่นก็บอกว่าถนนมันสวยแล้ว คนมาเที่ยวเพราะถนนมันสวย แต่คุณก็
อยากจะได้ถนน ๔ เลนอะไรแบบนั้น ซึ่งผมคิดว่าถ้าเขียนในลักษณะนี้มันยังเปิดโอกาสให้กับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

คนท้องถิ่นได้เข้าร่วมพอสมควร แต่ถ้าสมมติว่าเราไปแยกการบริหารจัดการออกเป็นเด็ดขาดของรัฐเลย แล้วเราไปพูดถึงกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกทีหนึ่ง ผมว่ามันอาจจะต้องเขียนอะไรที่ยืดยาวกว่านี้ไหมครับ ผมคิดว่าที่เขียนไว้มาตรา ๔๕ จำได้ว่าท่านอาจารย์พาเราปรึกษาหารือกันค่อนข้างละเอียด เราได้คุยกันถึงแม้กระทั่งว่าคำว่า ชุมชน มันมีนัยในทางกฎหมายอย่างไร หรืออะไรด้วยซ้ำไปรอบแรก ๆ ที่เราคุยกันครับ

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : ขออนุญาตเพิ่มจากสิ่งที่คุณภัทระพูดเมื่อสักครู่นี้ที่พูดถึงตัวชาวบ้านที่บอกว่าเข้าไปน้ำตกอะไรต่ออะไรตั้งแต่เด็ก แล้วพอผู้ใหญ่มาบอกว่าถูกกีดกันต่าง ๆ เหล่านี้ เนื่องจากออกไปแสวงประโยชน์ในทางพาณิชย์ มีกลุ่มที่เขาเสนอพูดถึงเรื่องลักษณะเหมือนกับคนที่ชาวบ้านเขาไม่ได้ประโยชน์อะไรจากการที่รัฐใช้นโยบาย หรือดำเนินการตามนโยบายที่รัฐต้องการทำ ก็มีการเสนอเข้ามาเหมือนกันว่าลักษณะอย่างนี้มันอาจจะดีขึ้นไหม ถ้าสมมติว่ามันมีกลไกที่แบ่งประโยชน์ที่ได้จากการจัดสรรตรงนั้นไปให้ชาวบ้านเพื่อทำการหรือดำเนินการเกี่ยวกับการบำรุงรักษาต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มเติม อันนี้ที่มีการเสนอมานะครับ

ประธาน : คือมาตรา ๔๕ มันมี ๒ อัน อันหนึ่งคือดำเนินการ อีกอันหนึ่งคือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการทำ พวกนี้มาจนถึงตรงนี้มันดำเนินการเองได้ร่วมกับรัฐก็ได้ แต่พอมาถึงตรงนี้ ขึ้นไปดำเนินการเองหมดแน่ เพราะฉะนั้นตัวนี้อาจจะต้องแยกไปเขียน จะเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐก็ได้ว่าในการบริหารจัดการบำรุงรักษาหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจะต้องฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบ คำนึงถึงประโยชน์ที่ชาวบ้านและชุมชนเขาจะได้รับจากทรัพยากรเหล่านั้น คำนึงถึงการร่วมมืออะไรต่าง ๆ ที่ไม่ให้รัฐไปดำเนินการ เอาลำพังตัวเอง ในขณะที่เดียวกันประชาชนทำเองก็ไม่ได้ เพราะพวกนี้ต้องใช้ทุนทั้งนั้นนะครับ ไม่อย่างนั้นก็จะกลายเป็นของนายทุนไปอีก เพราะฉะนั้นก็ต้องร่วมกันทั้ง ๒ คน แล้วต้องเขียนแยกออกไปเสีย ส่วนตัวแรก โอเค พวกจะรีบไปฟื้นฟูอะไรพวกนี้ไม่เป็นอะไรว่าง ๆ จะเล่นกลองยาวกันเองก็ไม่มีใครว่า จะไปรวมเล่นกับคนอื่นก็ไม่มีอะไร แต่ตอนท้ายมันคนละเรื่องกันแล้วละ แยกไปเขียนไว้ตรงโน้นดีกว่าไหม เชิญอาจารย์อุดมครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : คือผมฝากท่านอัครพุดว่า ๒ มาตราที่มันเป็นเรื่องเนื้อหาที่รัฐจะต้องทำเพื่อให้ประชาชนได้ เพราะเขาต้องการมีส่วนร่วม คือถ้าตามตำราท่านอาจารย์บรรเจิด แกก็บอกว่าสิทธิเสรีภาพมี ๓ ลักษณะ ลักษณะที่ ๑ คือเรื่องเสรีภาพในการที่ไม่ให้รัฐเข้ามาแทรกแซง อันที่ ๒ คือเรื่องของการที่สนับสนุนให้คนได้รับประโยชน์ ต้องทำการคุ้มครอง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

อันที่ ๓ คือการมีส่วนร่วม ซึ่งผมเข้าใจว่าอันนี้เข้าลักษณะประการที่ ๓ เรื่องการมีส่วนร่วม แต่ผมมีความรู้สึกว่าจะเขียนเอาไว้ตรงนี้จะต้องเขียนถึงเรื่องแนวทาง หรือวิธีปฏิบัติ เพราะไม่เช่นนั้นมันก็จะกลายเป็นอย่างนี้ อีทะเลาะเขะกะกันว่าฉันจะขอใช้สิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยที่หาข้อยุติไม่ได้ ก็จะทะเลาะกันระหว่างรัฐกับราษฎรอยู่ รัฐก็บอกว่าฉันต้องทำ ฉันต้องดูแล ราษฎรก็บอกฉันมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ คือผมมีความรู้สึกว่าจะเขียนตรงนี้จะต้องหมายถึงว่า ในแนวทางที่เราเห็นว่าคุณจะทำนะ โอเค แต่คุณต้องทำภายใต้ข้อจำกัด หรือเงื่อนไขอะไร อย่างไร ไม่ใช่ทำอะไรก็ได้เพื่อให้ตามที่ฉันคิดนะครับ ให้มันเกิดขึ้นให้ได้ ตรงนี้ผมคิดว่าถ้าจะเขียน ต้องเขียนให้มีลักษณะในเชิงว่ามันมีแนวทางในการทำระหว่างรัฐกับราษฎร เพราะไม่อย่างนั้น มันกลายเป็นว่ารัฐจะต้องปล่อยให้เขาทำโดยที่บอกว่าเขาจะทำอย่างไรก็ได้ ไม่มีกรอบนะครับ นี่คือแนวคิดผม ไม่เช่นนั้นก็ต้องไปบอกว่ารัฐเป็นคนทำให้ราษฎรมีส่วนร่วม คือผมมองว่าเป็น ๒ แนวเท่านั้น ถ้าเขียนในแนวเป็นสิทธิเสรีภาพ ถ้าอยู่ในหมวดนี้แสดงว่าต้องเขียนแล้วว่า มีกรอบในการที่จะทำหน้าที่ตรงส่วนนี้ คือหมายถึงว่ามีกรอบที่จะให้สิทธิกับราษฎรในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ไม่อย่างนั้นผมกลัวว่าก็จะเป็นปัญหาเหมือนกับที่ผ่านมา ๆ มาว่าเขาอ้างถึงสิทธิ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : คือถ้าเอาส่วนท้ายทิ้งไว้ที่นี้ มันจะกลายเป็นต้องตั้งเงื่อนไขตามที่ กฎหมายกำหนด ยิ่งจะดูแยะใหญ่ นะครับ ถ้าแยกส่วนเสีย แล้วเอาไปไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐ หรือหน้าที่ของรัฐอะไรก็สุดแต่ความหนักเบาของมัน แล้วก็จะได้เขียนว่าให้รัฐดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนเขามีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องเหล่านี้ได้ รวมทั้งได้รับประโยชน์ จากมันด้วย มันก็จะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ถ้าเขียนไว้แบบนี้ก็ได้หรอก แต่ว่าจะเกิดปัญหาอย่างหนึ่ง ก็คือว่าสมบัติส่วนรวมมันจะถูกนายทุนเอาไปหมด หรือมีฉะนั้นก็เป็นความงามที่ชื่นชมด้วยสายตา แล้วก็ไม่ได้อะไร เชิญครับ

นายเถียรชัย ญ นคร : คือผมว่าตรงท่อนท้าย คือที่บอกว่ารวมตลอดทั้ง การบริหารจัดการมันทำให้รู้สึกว่าจะเข้าไปทำ แต่ผมคิดว่าจริง ๆ ท่อนท้ายใน sense ที่ผม อยากจะเห็น ก็คือแค่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับรัฐ ไม่ได้ให้เข้าไปทำเอง

ประธาน : ไม่ครับ อาจารย์ดูนี่ครับ มีสิทธิดำเนินการหรือร่วมกับองค์กรครับ มันมาแต่แรกครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายเถียรชัย ฌ นคร : อาจารย์ครับ คือในส่วนต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี อันนี้ผมคิดว่าเขาทำเองไม่เป็นอะไร แต่ว่าในส่วนของทรัพย์สิน คือผมมองว่า ถ้อยคำตอนแรกมันใช้กับเรื่องจารีตประเพณีครับ แต่พอมาท่อนตอนหลังทำอย่างไรก็ได้ คืออย่าไปเอาถ้อยคำตอนแรกมากำหนดเป็นส่วนข้างล่างครับ คือทำให้มันชัดไปเลยได้ไหมครับว่า ถ้าจะเข้าไป ก็คือแค่มีส่วนร่วมเท่านั้นเอง

ประธาน : คือถ้าเขียนไว้ตรงนี้ เขียนอย่างนั้นได้ แล้วได้ความชื่นชมทางสายตาก็อาจจะพอทำให้คนที่เขาอยากเห็นมีความสุข แต่ก็ไม่ได้อะไรครับ

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตให้ความเห็นว่าผมแยกเป็น ๒ ส่วนนะครับ ส่วนแรกเอาไว้ที่นี้เลยครับ มันก็จะเป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะอะไรก็ว่าไป แต่ส่วนที่ ๒ ที่เริ่มต้นจากรวมตลอดทั้ง ถ้าเรายกออกไปเป็นในส่วนว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ แล้วก็เขียนเลยว่า รัฐต้องให้บุคคลและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและบำรุงรักษา แล้วก็ตามประโยคนี้ไป ไปเป็นหน้าที่ทางโน้น ถ้าเป็นอย่างนี้ มันก็จะเป็นการ lock ไว้เลยว่าเขาจะได้มีส่วนร่วมในการใช้ ทางนี้รัฐก็จะไปเขียนกฎหมายอะไรขนาดไหนก็ว่ากันไปครับ อย่างนี้ได้ไหมครับ

ประธาน : ไม่เป็นอะไร ผมได้ทั้งคู่ครับ จะเอาสวย หรือเอาใช้จริงก็เอาครับ

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : หน้าที่ของรัฐ อย่างวรรคสองส่วนหลังถ้าไปอยู่หน้าที่ของรัฐ อันนี้ใช้ได้จริงครับ เพราะว่ามันจะเป็นการให้สิทธิว่า ในการบริหารจัดการเรื่องเหล่านี้ รัฐต้องให้บุคคลและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม มันก็จะกันในขณะที่เรากลัวนายทุนไปด้วยครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ดิฉันคิดว่าถ้าสมมุติว่าไม่ได้พูดถึงกระบวนการจัดการว่าบทบาทของรัฐเป็นอย่างไร ของประชาชนเป็นอย่างไร แล้วไปพูดถึงว่าให้ร่วมดำเนินการกับปกครองส่วนท้องถิ่นอะไร บางทีมันจะเกิดปัญหาเยอะ จำได้ครั้งหนึ่งทีไปช่วยดูโครงการของกระทรวงมหาดไทยว่า อบต. เขาจะต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทุกตำบลเลยค่ะ ทั้ง ๆ ที่มันมีแหล่งที่จะท่องเที่ยวหรือไม่ท่องเที่ยว มีเทศบาลแห่งหนึ่งเสนอของบจากกระทรวงมหาดไทยให้ไปฟอกทรายให้ขาว ซึ่งมันฝืนหลักธรรมชาติ แต่เขาก็ขอเงินของเขา ฟอกทราย บางคนเขามีถ้ำอยู่อันหนึ่งจะขอทำถนนให้ได้เข้าไปถึงถ้ำอันนั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวยั่งยืน แต่ไม่ได้คิดรวมทั้งหมดว่าอะไร เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าภาคส่วนที่เขานึกถึงว่าให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่มันต้องมีคนอื่นด้วยที่เข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะศิลปวัฒนธรรมอันดีงามที่พูดถึง

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ถ้าจารีตประเพณีบางอย่าง สมมติว่าเขาต้องการจะคงการเหยียบย่ำสิทธิสตรีทางเหนือ เราก็ต้องไปคงต่อ มันก็ไม่ใช่สิ่งที่เราอยากเห็นใช่ไหมคะ มันมีอะไรหลายอย่างที่มีหลายมิติทับซ้อนกันหลายอย่างที่ว่าต้องการให้มันเป็นความร่วมมือที่จะสร้างสรรค์ แล้วก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่นั่นอย่างที่คุณเนาวรัตน์ขอมมาเขาต้องการที่จะให้มันมีความหลากหลาย เพียงแต่ทำให้ endorse ให้เราเขียนไว้ว่าเปิดให้เขามีโอกาสได้จัดการหลาย ๆ รูปแบบ แต่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมนะคะ ไม่ต้องอยู่ตรงนี้ก็ได้อะไร เพราะสิทธิอย่างที่คุณอัครพรพูดว่าเขียนมาหลายทีแล้ว มันก็ไม่ได้เกิดผลอะไรใช่ไหมคะ แต่ไปอยู่ในแนวนโยบายของรัฐ หรือหน้าที่อาจจะดีกว่า แต่ว่าเราต้องวางรูปของความร่วมมือบางอย่างเพื่อไม่ให้กลายเป็นอย่างที่ดิฉันว่า โดน อบต. ครอบงำ แล้วก็จะไปทำนี้ทำโน่นอะไรต่ออะไร หรือเทศบาลครอบงำ หรือจะไปฟอกทราย หรืออะไรอย่างนี้นะคะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : กราบเรียนท่านประธานครับ คือ ๒ มาตรฐานนี้ครับ เราไปลดทอนของเก่าลงเยอะมาก เดิมเราพูดถึงของ ปี ๒๕๕๐ เขาพูดถึงสิทธิชุมชนด้วยนะครับ ที่นี้เราปฏิเสธเรื่องสิทธิชุมชนครับ ที่นี้ประเด็นที่น่าพิจารณาก็คือว่า เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว หรืออาจจะมากกว่านั้นถ้านับรวมรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มันก็เขียนอย่างนี้นะครับท่านประธาน ก็คือว่าอันแรกคือว่า ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีอะไรก็ว่าไป และมีสิทธิร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ เขาเขียนไว้อย่างนี้มา คืออย่างน้อย ๑๐ ปีแล้วนะครับ ที่นี้ถ้ามันจะเกิดปัญหาลักษณะที่ว่านายทุนเข้ามา หรือว่าอะไร ผมว่ามันน่าจะเกิดแล้ว ถ้าเกิดจากชาวบ้านนะครับ แต่สภาพเป็นจริงที่มันเกิดขึ้น ก็คือว่านายทุนเข้ามาโดยรัฐ รัฐเอื้อให้นายทุนเข้ามา แล้วตัวที่เป็นปรากรที่มันต้านทานอยู่คือชาวบ้าน ผมรู้สึกอย่างนี้นะครับ เพราะฉะนั้นปัญหามันไม่ได้อยู่ที่ว่าถ้อยคำว่าให้ร่วมไปจัดการ แต่ที่นี้ถ้าเกิดสมมติว่าเราจะแยกอันนี้ลงไปอีก ผมคิดว่าคนจะมองเห็นรัฐธรรมนูญของเราในลักษณะที่พูดถึงสิทธิของชาวบ้านในการจัดการ หรือดูแลทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลายแล้ว มันหดเหลือชนิดหนึ่ง คืออันนี้ไม่เป็นอะไร เพราะว่าส่งอาจารย์อุดมไปคุยได้ เพราะคราวที่แล้วอาจารย์อุดมไปคุยมาแล้วรอบหนึ่ง ชำนาญคุยกับพวกชาวบ้านเรื่องสิทธิชุมชน แต่ที่นี้ผมเห็นด้วยนะครับถ้าจะเอาส่วนหนึ่งไปไว้ของรัฐเพื่อให้นักินได้อย่างที่ท่านอาจารย์ว่านะครับ แต่ที่นี้พอเขียนว่ารัฐจะต้องมีหน้าที่อะไรแล้ว ผมว่ามันต้องเข้มข้น ถ้าไปไว้ตรงนี้นะครับ ต้องเข้มข้นเลยว่าคุณจะเน้นกับชาวบ้านอย่างไร จะให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมอย่างไร จะให้ทำแบบไหน อะไรอย่างนี้นะครับ คือถ้าไปไว้ตรงรัฐต้องเข้มข้น แต่ถ้าจะเอาสวาก็เอาไว้ตรงนี้ก็ไม่ได้เดือดร้อนเท่าไรครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือถ้าไปเขียนที่ตรงโน้นมันจะเขียนคนละอย่าง มันจะเขียนอย่างนี้ว่า ในการบริหารจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รัฐต้องดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประชาชนและชุมชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่มีส่วนร่วม ในการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมตลอดทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางอาชีพ ถ้าเขียนก็จะต้องไปเขียนลักษณะอย่างนี้

นายภัทร คำพิทักษ์ : ถ้าเขียนอย่างนั้นเอาไปเลยครับ ผมว่า โอเคเลยครับ ดีมากเลยครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เห็นด้วยกับท่านประธานครับ เขียนเลยครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ แล้วในมิติของศิลปวัฒนธรรม

ประธาน : บังเอิญเมื่อสักครู่ผมกำลังนั่งนึกถึงอาจารย์เนาวรัตน์อยู่ แล้วก็นึก ไม่ออกเขาฝากมาว่าอย่างไร พอดีอาจารย์พูดแล้วผมได้เอกสารเขามาแล้ว สิ่งที่เขาต้องการ เขาไม่ได้ต้องการอะไรหรอก เขาบอกว่าปล่อยให้กระทรวงวัฒนธรรมจัดการเรื่องวัฒนธรรม กับศิลปวัฒนธรรมมันหายนะ เขาคิดว่าคนอย่างพวกเขาซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติ ถ้ามีส่วนร่วม ในการจัดการจัดการมันจะทำให้ศิลปวัฒนธรรมมันมีชีวิตชีวาขึ้น แล้วก็มีความค่าทางเศรษฐกิจ ได้ดีกว่ากระทรวงวัฒนธรรม นั่นคือข้อใหญ่ใจความที่เขาบอก เดี่ยวจะต้องหาทางเขียน มันอาจจะต้องไปเขียนในแนวนโยบายแห่งรัฐว่าในการดูแลเรื่องวัฒนธรรมมันจะต้องมี ๓ ฝ่าย เข้ามาร่วม เมื่อสักครู่ก่อนตัดตัวนี้ออกไปไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐก่อน แนวนโยบายแห่งรัฐดีกว่า มันก็จะเป็นแนวนโยบายประเภทรัฐต้องทำอย่างนั้น

เลขานุการ : เพราะว่าเราแยก ต้อง ไปเป็นหน้าที่ แล้วก็ นโยบาย จะเป็น ฟัง

ประธาน : ไปไว้ตรงหน้าที่ก็ได้ครับ แล้วมาตรา ๔๕ ก็เหลือแต่ส่วนต้น มาตรา ๔๖ มาอีกแล้ว

เลขานุการ : มาตรา ๔๖ มันมีมาตรา ๕๗ รองอยู่แล้วครับ

ประธาน : ก็ต้องไปเขียนตรงนั้นให้ cover ของมาตรา ๔๖ ให้หมด คือเขียน แบบเดียวกับเมื่อสักครู่นี้เรื่องข้อมูล คือเขียนบังคับให้รัฐทำ วันนี้เอาเท่านี้เถอะนะครับ เครื่องมันชกเกอร์แล้วนะครับ เครื่องมันหมด stream คนยังไม่หมด จะเอาให้จบใช้ไหมครับ มาตรา ๔๗ ครับ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ
และปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
และเฉพาะเพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

อันนี้มีกฎหมายแล้ว

ประธาน : อันนี้ของเก่าหรือครับ ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๔๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง
และดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ

การบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และสมาชิก
ทั้งหมดของพรรคการเมืองต้องมีส่วนร่วมในการจัดองค์กรและการบริหารจัดการพรรคการเมือง

ประธาน : ตัวนี้เติมทำไมครับ

เลขานุการ : ตัวนี้เติมมาเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
ของพรรคการเมืองให้ชัดเจนครับ

ประธาน : มันกลายเป็นสิทธิของบุคคลในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
เขามีสิทธิอยู่แล้ว ไม่ต้องมี นี่มันเรื่องตั้งพรรค คราวนี้มีคนเขาเสนอมาว่าพรรคการเมือง
ประชาชนควรจะเป็นเจ้าของ วิธีที่ประชาชนจะเป็นเจ้าของ ก็คือประชาชนต้องมีหน้าที่ในการ
จ่ายค่าบำรุงถึงจะมีส่วน เวลานี้เราบอกว่าต้องมีส่วนร่วมในการจัดองค์กรและการบริหารจัดการ
พรรคการเมือง ก็ โอเค แต่มันไม่มีหน้าที่ ถ้าเราเขียนหน้าที่พรรคการเมืองเขาจะโวยวายเอาไหม
ทำให้เขาหาสมาชิกได้ยาก หรือเราทิ้งไว้แบบนี้แล้วไปเขียนเอาในกฎหมายพรรคการเมืองดีกว่า

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตให้ความเห็นนะครับ ผมคิดว่าใน ๒ วรรคนี้มันไม่เหมือนกันทีเดียวนะครับ วรรคแรกเป็นการให้เสรีภาพที่จะจัดตั้งรวมตัวกันใช้ใหม่ครับ ส่วนวรรคสองเป็นเรื่องการบริหารงานของพรรคการเมืองในลักษณะให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มั่นคง ที่มีประสิทธิภาพ ผมอยากจะเห็นว่าเราเอาวรรคสองไปเขียนไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพราะจริง ๆ แล้วเราไม่มีสิทธิตามมาตราที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง ยกเว้นตรงนี้ที่ให้สิทธิตั้งขึ้นมาได้ ที่นี้แน่นอนจะมีกฎหมายพรรคการเมือง แต่ว่าถ้าในส่วนของการเลือกตั้งเราไปมีมาตราหนึ่งเอาข้อความในวรรคสองไปเขียนเพื่อให้มันเป็นเงื่อนไขไปสู่การออกกฎหมายพรรคการเมืองให้มันเป็นความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ดีจะดีไหมครับ

ประธาน : ไปเขียนที่ไหนนะ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มันจะมีเรื่องการเลือกตั้งอยู่ข้างหลัง ที่ว่าจะเลือกกันอย่างไร หมวดยุทธศาสตร์การเลือกตั้งในหมวดสภา

ประธาน : อันนั้นมันจะไม่ได้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ถ้าอยู่ก็ต้องอยู่ตรงนี้ อยู่ในนี้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มาตรา ๘๙ คือมันจะมีการพูดถึงอยู่นะครับ มาตรา ๘๙ เรื่องพรรคการเมืองจะส่งอะไรพวกนี้

ประธาน : นั่นเป็นเรื่องของพรรคการเมืองจะไปส่งแล้ว เขาบริหารแล้ว อันนี้จะวางหลักเกณฑ์หลักการของพรรค คือถ้าไว้ก็ต้องไว้ที่นี้แหละเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะไปออกกฎหมายอย่างนี้ โอเคเนครับ

เลขานุการ : มาตรา ๔๘/๑ อันนี้ค้างพิจารณาอยู่ครับ

บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมิได้

ในกรณีที่บุคคลใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำความผิดย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดได้ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญกำหนด แต่ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๑๗/๒

ในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ดำเนินการตามวรรคสองภายในเวลาอันสมควร ผู้ทราบการดังกล่าวจะร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะรับหรือไม่รับพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้

ประธาน : อันนี้นั้นเราเคยตกลงไว้แล้วไม่ใช่หรือว่าเขียนโดยตัดตามนี้ นี่เขาตัดไว้แล้วใช่ไหม

เลขานุการ : ที่วันนั้นการค้างพิจารณาในเบื้องต้นท่านให้ตัดไว้ก่อน

ประธาน : มันเคยมีอยู่เดิมที่เป็นปัญหาเพราะว่าจะไปยุบพรรคไม่ใช่หรือ ที่เราเดิมคือเดิมตัวนี้ กรณีที่อัยการไม่ดำเนินการตามสมควร ของเดิมมีอยู่แล้วนี่ คือปัญหาที่มันเคยเกิดมีก็คือข้อที่เราตัดออกไปว่านั่นเป็นการล้มล้างหรือไม่ที่ไปสู่ศาลรัฐธรรมนูญคราวที่แล้วซึ่งมันค่อนข้างจะ controversy มาก แล้วเราคิดว่ามันควรจะตัดออกไปเสียเถอะ อย่าไปเอาได้เลย

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง : เอาไปแก้ไขเรื่องของมาตรา ๒๓๗ เรื่องอำนาจเกี่ยวกับกรณีผู้บริหารพรรคบ้านเมืองมีส่วนร่วมอะไรพวกนั้นด้วย ที่โยงจากมาตรานี้เดิมที่เคยอยู่ในวรรคสามตามมาตรา ๖๘

ประธาน : ตัวนี้คือตัวพิทักษ์รัฐธรรมนูญใช่ไหม

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง : มาตรา ๖๘ กฎหมายปัจจุบัน

ประธาน : พิทักษ์ระบบการปกครองซึ่งมันต้องมีตัวคุ้มครอง เชิญครับ

นายเชษฐา โทณะวณิก : ขอขอบคุณครับท่านประธาน คือถ้าเราเขียนแบบนี้แปลว่าอัยการสูงสุดต้องยื่นอุทธรณ์ใหม่ครับ อัยการสูงสุดจะพิจารณาว่าไม่ยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญอย่างนี้ไม่ได้ใช่ไหมครับ เพราะว่าประเด็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นก็คือว่าอัยการสูงสุดพิจารณาว่าเรื่องไม่ได้เป็นเรื่องที่เป็นกรกระทำเพื่อล้มล้างการปกครอง ก็เลยไม่ยื่นศาลรัฐธรรมนูญ

ประธาน : ก็ถ้าเขามีความเห็นอย่างนั้นเขาก็ไม่ยื่น ก็มีการแก้ก็คือว่าถ้าไม่ยื่นคนร้องเขาก็ไปยื่นเองได้

นายเชษฐา โทณะวณิก : ท่านประธานครับ ขอประทานโทษครับ มาตราก่อนหน้านี้เรื่องการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีการเขียนกันมาอย่างต่อเนื่องตลอดเลยครับ เรื่องพรรคการเมืองและการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ก็เลยไม่แน่ใจว่าเป็นสิ่งที่ประสงค์จะให้เห็นได้ชัดไหมครับว่าเมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วก็ต้องมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งผมไม่ทราบว่าจะ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พฤษภาคม ๑๗/๓

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ที่เขียนมาตลอดนี้มันซ้ำซ้อนหรือเปล่า คือจัดตั้งพรรคการเมืองก็คงต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ไม่รู้จะจัดตั้งขึ้นมาทำไม

ประธาน : มันเริ่มต้นที่บุคคล บุคคลมีอะไร ก็มีสิทธิตั้งพรรคการเมือง มีสิทธิอะไรอีก มีสิทธิดำเนินกิจกรรมทางการเมือง คือความจริงการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่ไม่จำเป็นจะต้องมาเขียนสิทธินี้อีกแล้ว ส่วนตั้งพรรคการเมืองจะตั้งมาเพื่อทำอะไรอย่างไร มันก็เป็นไปตามกฎหมาย

นายภัทร คำพิทักษ์ : เรื่องพิทักษ์รัฐธรรมนูญนี้จำเป็นต้องมีใช่ไหมครับ คือผมว่าบุคคลที่จะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อจะล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้มันทำไม่ได้อยู่แล้ว คือมันก็มีความผิดตามอันอื่น ๆ ที่นี้พอเราใส่ตัวนี้เข้าไปเป็นตัวพิทักษ์รัฐธรรมนูญแล้วมันจะมีปัญหาเรื่องการใช้ดุลพินิจไหมครับ แล้วก็ปัญหาอันที่ ๒ คือว่าระยะเวลาอันสมควร เมื่อก็เรายังไปแก้เรื่องมาตราอื่นเพื่อความชัดเจนเลย เรื่องการถวายสัตย์ เรื่องอะไรต่ออะไร เพราะเวลาอันสมควรนี้มันจะสมควรอย่างไร คือประเด็นแรกผมไม่แน่ใจว่าการมีอยู่มันจะทำให้เกิดปัญหาหรือว่าช่วยแก้ไขปัญหา เพราะว่าการใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือผมนึกประเด็นอันอื่นยังไม่ออก มันก็มีอยู่แค่อัน ๒ อัน คือเรื่องการชุมนุม หรือว่าโดยการทำวิธีการอื่น ๆ

ประธาน : ไม่ใช่

นายภัทร คำพิทักษ์ : ไม่ใช่ ใช่ไหมครับ

ประธาน : กำหนดนโยบายเลยว่าจะแก้รัฐธรรมนูญเพื่อเปลี่ยน

นายภัทร คำพิทักษ์ : โอเคครับ

ประธาน : ตัวป้องกันมัน

นายภัทร คำพิทักษ์ : ตัวป้องกัน ไม่อย่างนั้นมันก็ต้องมี

ประธาน : มันทำได้ตามรัฐธรรมนูญ ผมเลือกพรรคผม ผมมาแก้รัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะทำอย่างนี้

นายภัทร คำพิทักษ์ : ถ้าอย่างนั้นประเด็นเรื่องระยะเวลาอันสมควรนี้

ประธาน : อันนี้ก็เพื่อว่าไม่อยากจะไปบังคับอัยการเพื่อเปิดช่องไว้ให้ศาลรัฐธรรมนูญ สมมุติเขาเห็นแล้วว่าอัยการยังพิจารณาไม่เสร็จก็อาจจะบอกให้รอก่อน

นายภัทร คำพิทักษ์ : คราวที่แล้วมีปัญหาเรื่อง delay อยู่เหมือนกันผมจำไม่ผิด

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๑๗/๔

วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : อันนั้นเขาไม่เอาเลย อันนี้อาจจะต้องเติมอย่างนี้ได้

เลขานุการ : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตในหลักการนิดเดียวครับ มาตรฐานจริง ๆ แล้วมีมาตั้งแต่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แล้วจากประสบการณ์ที่ผ่านมามันสร้างปัญหาในทางการเมืองมาโดยตลอด จะเรียกกันว่าเป็นปัญหาก็ต้องเรียกว่าเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากตัวบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเอง ผมไม่แน่ใจว่าถ้าเรายังคงบทบัญญัตินี้ไว้มันจะเกิดปัญหาเหมือนเช่นเดิมอีกหรือไม่ ว่าเราจะไปแก้ในเรื่องกระบวนการ เพราะว่าจริง ๆ แล้วมันจะกลายเป็นเครื่องมืออันดีที่ฝ่ายหนึ่งใช้ในการโจมตีอีกฝ่ายหนึ่งว่าเป็นการล้มล้างระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่ว่าทางใดทางหนึ่งก็ตาม ผมคิดว่าโดยส่วนตัวบทบัญญัติมาตรานี้ก่อให้เกิดปัญหาในรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับค่อนข้างมาก

อีกประการหนึ่งก็คือ เป็นการดึงองค์กรอัยการเข้ามาในการดำเนินการในเรื่องประเด็นที่เกี่ยวข้องเป็นมิติทางการเมืองโดยแท้ ก็คือให้อัยการเป็นคนสั่งคดีในเรื่องทำนองนี้ ซึ่งจริง ๆ แล้วผมคิดว่ามันไม่น่าจะถูกต้องตามหลัก ผมคิดว่าอาจจะต้องพิจารณาปัญหาในหลักการก่อนว่าเราควรจะต้องคงอันนี้ไว้หรือไม่ เพราะว่ามันไม่ประสบความสำเร็จเลยในรอบ ๑๕ ปีที่ผ่านมา

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : ขออนุญาตนะครับ ผมอ่านแล้วผมก็จัดบันทึกว่าไม่ควรจะต้องบัญญัติไว้ ถ้ามีคนตีความเอาประโยชน์ใส่ตนเป็นปัญหาแน่ เห็นด้วยกับท่านปกรณ์ ขอบคุณครับ

ประธาน : ไปกินข้าวกันก่อนดีกว่าครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๒

สำนักกรายงานการประชุมและชวเลข